

پیوست دو

لایحه برنامه چهارم توسعه

(مصوب هیئت وزیران تقدیمی به مجلس شورای اسلامی)

«همراه با درج مواد تنفیذی

”قانون برنامه سوم توسعه با اعمال آخرین اصلاحات“ و

”قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت“»

◀ مقدمه

لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که مهم‌ترین مرحله تحقق جامعه آرمانی چشم‌انداز توسعه کشور محسوب می‌شود، در پی تحکیم مبانی و بسترهای رشدی است که فرصت‌های مدیریت بهتر ایران فردا و احکام مورد نیاز ایجاد مبانی جدید توسعه‌ای ایران را فراهم خواهد آورد.

در میان ویژگی‌های خاص برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تهیه و تنظیم این برنامه در چارچوب چشم‌انداز بلندمدت کشور که پس از بررسی و تایید مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب مقام معظم رهبری رسیده است، از جایگاه و اهمیت خاصی برخوردار است.

با عنایت به الزامات حاکم بر تحقق چشم‌انداز بلندمدت کشور و ویژگی‌های کنونی رشد و توسعه کشور، مأموریت‌های نظام برنامه‌ریزی کشور را طی دو دهه آینده می‌توان به شرح زیر تبیین نمود:

- برنامه پنجساله چهارم: رشد پایدار اقتصادی دانایی محور

- برنامه پنجساله پنجم: تثبیت مبانی رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی

- برنامه‌های ششم و هفتم: توسعه مستمر پایدار و دانش بنیان کشور و تأمین عدالت اجتماعی

سند برنامه چهارم توسعه با چهار هدف کلی:

- توسعه دانش پایه، عدالت محور و در تعامل با جهان

- تأمین مطمئن امنیت ملی و بازدارندگی همه جانبه

- صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی

- حاکمیت مؤثر و استقرار دولت شایسته

در سه سطح ذیل تهیه و تدوین و ارائه گردیده است:

- سطح اول شامل لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی می‌باشد که از هفت بخش و پانزده فصل و ۲۴۷ ماده تشکیل گردیده است که مصوب هیئت وزیران می‌باشد و توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده است.

- سطح دوم سند برنامه شامل سندهای توسعه بخشی، ویژه (فرابخشی) و استانی است. در این سطح کلیه دستگاههای اجرایی موظفاند اسناد توسعه بخش مربوط به خود را حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۳ تهیه و تدوین و به تصویب هیئت وزیران برسانند. این اسناد در واقع مبنای اصلی تهیه و تنظیم برنامه‌ها و بودجه‌های سالانه خواهند بود.

همچنین برای تعدادی از مسائل مهم و ویژه (فرابخشی)، سندهای توسعه تهیه و تدوین خواهد شد که پس از تصویب هیئت وزیران به اجرا در خواهد آمد.

شوراهای برنامه‌ریزی استانها موظفاند با همکاری و تعامل کلیه دستگاههای استانی برنامه پنجساله استان را تهیه و پس از تصویب شورای برنامه‌ریزی استان به تصویب نهایی هیئت وزیران برسانند. ساز و کار لازم برای اجرایی شدن این سندها در لایحه برنامه مشخص شده است.

- سطح سوم سند برنامه چهارم، شامل تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی و مدیریت اجرای سندهای توسعه است که تسهیل کننده اجرای احکام برنامه می‌باشد.

امید است با استفاده از ظرفیتهای تاریخی توسعه در کشور، استفاده از تحولات پیرامونی و جهانی بخصوص بهره‌گیری از فناوریهای نوین در رشد و توسعه اقتصادی کشور، استفاده کارا تر از منابع، سرمایه‌های انسانی دانش مدار و مهارت یافته، تعمیق رویکرد اقتصاد دانایی محور و بالاخره به‌کارگیری ساز و کار پویا در فرایند تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در جهت تأمین و حفظ رشد ملی در انطباق با تحولات پرشتاب کنونی جهان به نتایج مورد انتظار دست یابیم.

بخش اول

رشد اقتصاد ملی دانایی محور

در تعامل با اقتصاد جهانی

فصل اول

بسترسازی برای رشد سریع اقتصادی

◀ ماده ۱

به منظور ایجاد ثبات در میزان عواید ارزی حاصل از نفت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تبدیل دارایی‌های حاصل از فروش نفت به دیگر انواع ذخایر و سرمایه‌گذاری و فراهم کردن امکان تحقق فعالیتهای پیش‌بینی شده در برنامه دولت مکلف است با ایجاد "حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت" اقدامهای زیر را معمول دارد:

الف - از سال ۱۳۸۴ مازاد عواید حاصل از نفت نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در جدول شماره (۸) این لایحه در حساب سپرده دولت نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان "حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت" نگهداری می‌شود.

ب - معادل مانده "حساب ذخیره ارزی حاصل از درآمد نفت خام" موضوع ماده (۶۰) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با اصلاحات آن" که در پایان سال ۱۳۸۳ و همچنین مانده مطالبات دولت از اشخاص ناشی از تسهیلات اعطایی از محل موجودی حساب یاد شده در ابتدای سال ۱۳۸۴ از طریق شبکه بانکی به "حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت" واریز می‌گردد.

ج - در طول سالهای برنامه چهارم توسعه، در صورتی که عواید ارزی حاصل از نفت کمتر از ارقام مندرج در جدول شماره (۸) این لایحه باشد، دولت می‌تواند در فواصل زمانی سه ماهه از موجودی حساب ذخیره ارزی برداشت نماید. معادل ریالی این وجوه به حساب درآمد عمومی دولت واریز می‌گردد.

د - به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مانده موجودی حساب ذخیره ارزی برای سرمایه‌گذاری و تامین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و کارآفرینی صنعتی،

معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، خدمات، فناوری و اطلاعات و خدمات فنی- مهندسی بخش غیردولتی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تایید وزارتخانه‌های تخصصی ذی‌ربط رسیده است از طریق شبکه بانکی داخلی و بانکهای ایرانی خارج از کشور به صورت تسهیلات با تضمین کافی استفاده نماید.

هـ - حداقل ده درصد (۱۰٪) از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا جهت طرح‌های سرمایه‌گذاری موجه کشاورزی توسط بانک کشاورزی در اختیار بخش غیردولتی قرار گیرد.

اصل و سود این تسهیلات به صورت ارزی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد.

و - استفاده از وجوه حساب ذخیره ارزی برای تامین مصارف بودجه عمومی دولت صرفاً در صورت کاهش عواید ارزی حاصل از نفت نسبت ارقام مصوب و عدم امکان تامین اعتبارات مصوب از محل منابع درآمدهای عمومی (مالیات و سایر درآمدها) و واگذاری دارایی‌های مالی مجاز خواهد بود و استفاده از آن برای تامین کسری ناشی از عواید غیرنفتی بودجه عمومی دولت ممنوع است.

ز - آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و قبل از لازم الاجرا شدن این لایحه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴ ماده ۲

دولت مکلف است برای برقراری انضباط مالی و بودجه‌ای اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - نسبت اعتبارات هزینه‌ای تأمین شده از محل درآمدهای غیرنفتی دولت را به گونه‌ای افزایش دهد که تا پایان برنامه چهارم، اعتبارات هزینه‌ای دولت به طور کامل از طریق درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تأمین گردد.

ب - لایحه بودجه سالانه را به نحوی تنظیم نماید که کسری بودجه از طریق استقراض از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیستم بانکی تأمین نگردد.

۴ ماده ۳

به منظور تنظیم روابط بین دولت و شرکت ملی نفت ایران و اعمال مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور موارد ذیل مقرر می‌گردد:

الف- مالکیت منابع نفتی ایران با دولت جمهوری اسلامی ایران است که این حق مالکیت، بر اساس "قانون نفت مصوب ۱۳۶۶" از طریق وزارت نفت اعمال می‌شود.

ب- نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی شرکت ملی نفت ایران در منابع نفتی جمهوری اسلامی ایران و نیز عملیات شرکت‌های دولتی تابعه و وابسته به آن و همچنین نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی پیمانکاران طرف قرارداد با شرکت‌های یاد شده در این منابع، با وضع حقوق دولتی مقرر در این ماده، متعلق به شرکت ملی نفت ایران است و این شرکت مکلف است حقوق دولتی را به ترتیب مقرر در این قانون مقدم بر سایر هزینه‌های خود حسب مورد پرداخت و یا با خزانه‌داری کل کشور تسویه کند.

ج- حقوق دولتی نفت که پس از استخراج و فروش به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور می‌شود عبارتست از:

۱- بهره مالکانه که برای نفت خام معادل پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل از فروش آن تعیین می‌شود.

۲- بهره مالکانه گاز طبیعی که به ازای استخراج هر متر مکعب گاز طبیعی ۸۵ ریال تعیین می‌شود. این رقم سالانه متناسب با تغییر نرخ رسمی تسعیر ارز اصلاح خواهد شد.

۳- حقوق ویژه که به صورت درصدی از درآمد حاصل از فروش نفت خام و متناسب با قیمت فروش هر بشکه نفت خام پس از کسر ارقام یارانه مذکور در بند "هـ" این ماده که توسط هیئت وزیران تعیین و در لوائح بودجه سنواتی درج می‌شود.

میزان حقوق ویژه باید به نحوی تعیین شود که منابع لازم برای تداوم تولید، توسعه ظرفیت، بازپرداخت تعهدات و انجام سرمایه‌گذاریهای منظور در برنامه را برای ارتقای قدرت رقابت

اقتصادی و حفظ جایگاه ایران در بازارهای نفت و گاز و تأمین نیازهای داخلی فراهم آورد و عملیات شرکت همراه با سود متعارف باشد.

تبصره ۱- بهره مالکانه نفت خام تولیدی از میدانهای خشکی و دریایی مشترک با کشورهای همسایه و میدانهای دریایی به ترتیب معادل هشتاد و نود درصد (۸۰٪ و ۹۰٪) نصاب فوق خواهد بود.

تبصره ۲- بابت گاز تزریقی به میدانهای نفتی بهره مالکانه دریافت نمی‌شود. بابت گاز سوزانده شده از اول سال ۱۳۸۸ بهره مالکانه دریافت خواهد شد.

تبصره ۳- مبنای محاسبه حقوق دولتی نفت خام برای محموله‌های صادراتی معادل درآمد حاصل از فروش در مبادی اولیه صادرات بوده و برای نفت خام تحویلی به پالایشگاههای داخلی در هر ماه برابر نود و پنج درصد (۹۵٪) متوسط بهای محموله‌های صادراتی از مبادی اولیه در همان ماه خواهد بود.

د- به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور صیانت از منابع تجدید ناپذیر و صرفه‌جویی در مصرف و بهینه‌سازی مصرف انرژی، ده درصد (۱۰٪) از درآمد محاسباتی ناشی از افزایش مقادیر صادرات نفت خام و فرآورده‌های پالایش نفتی نسبت به مقادیر مشابه سال ۱۳۸۳ و قیمت سال ۱۳۸۳، به عنوان جایزه افزایش صادرات به شرکت ملی نفت ایران اختصاص دهد تا صرف سرمایه‌گذاری و کمک به طرحهای بهینه‌سازی انرژی شود. جایزه صادراتی همانند یارانه حاملهای انرژی از حقوق ویژه موضوع بند "ج-۳" کسر و در لوایح بودجه سنواتی درج می‌شود.

طرحهای فوق‌الذکر پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجرا خواهد شد.

ه- در مواردی و تا زمانی که طبق مقررات قانونی و تصمیم مراجع ذیصلاح، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی برای مصارف داخلی کشور، به قیمتی کمتر از بهای تمام شده (قیمت منطقه‌ای با اضافه کردن هزینه‌های انتقال، توزیع و فروش، مالیات و عوارض تکلیفی و سود متعارف انتقال و توزیع) عرضه می‌شود، مابه‌التفاوت قیمتهای تکلیفی فروش با قیمت تمام شده به عنوان یارانه حاملهای انرژی محسوب و توسط شرکتهای ذی‌ربط حسب مورد در دفاتر قانونی آنان به حساب بدهی دولت منظور می‌شود. شرکت ملی نفت ایران موظف است، با انتقال این بدهیها به حساب خود با

شرکتهای طرف معامله خود تسویه حساب کرده و کل بدهیها را در دفاتر قانونی خود جمعاً به بدهکار "حساب دولت" (خزانه‌داری کل کشور) منظور کند.

تسویه این بدهی دولت به شرکت ملی نفت ایران، در هر سال مالی در مرحله نخست به ترتیب مقرر در بند "ج-۳" این ماده انجام شده و در صورت عدم تکافو، از سود سهم دولت و بهره مالکانه گاز در همان سال کاسته شده و بدهی دولت بابت یارانه حاملهای انرژی تسویه می‌شود. چنانچه اقلام فوق‌الذکر جبران تأمین یارانه فوق‌الذکر را ننماید، مابه‌التفاوت آن در لویای بودجه سالانه منظور و از محل منابع بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

تبصره - در طول سالهای برنامه چهارم و تا زمانی که قیمت فروش داخلی بنزین کمتر از قیمت تمام شده عرضه بنزین وارداتی باشد، مابه‌التفاوت (یارانه) آن در لویای بودجه سالانه منظور و از محل بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

و- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود که با تصویب هیئت وزیران از محل منابع ارزی موضوع بند "ح" این ماده نسبت به واردات فرآورده‌های نفتی مورد نیاز کشور اقدام کرده و تا پایان سال مالی با مراعات این قانون نسبت به تسویه حساب با خزانه‌داری کل کشور اقدام کند.

ز- سی درصد (۳۰٪) از سود خالص (سود ویژه) سالانه شرکت ملی نفت ایران پس از کسر مالیات بر عملکرد بر طبق قانون "مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های آن" به عنوان سهم دولت به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) و بقیه به عنوان اندوخته‌های قانونی و سرمایه‌ای شرکت منظور می‌شود.

ح- برای تسهیل امور جاری خزانه‌داری کل کشور، شرکت ملی نفت ایران مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از صادرات نفت خام را به ترتیب مورد عمل در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان علی‌الحساب بهره مالکانه، حقوق ویژه، مالیات عملکرد شرکت ملی نفت ایران و سود سهم دولت در این شرکت از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کرده و در مقاطع سه ماهه بر اساس مفاد این ماده با خزانه‌داری کل کشور تسویه حساب کند.

ط- شرکت ملی نفت ایران مکلف است سرمایه‌گذاریهای لازم در اجرای وظایف قانونی خود را با تأکید بر طرحهای افزایش بازپخش نفت خام، نگهداشت سطح تولید از مخازن فعلی نفت و گاز، اکتشاف و توسعه ظرفیت تولید نفت و گاز و ایجاد تأسیسات مرتبط با اولویت میدانهای مشترک با کشورهای همسایه در چارچوب بودجه مصوب شرکت اجرا کند.

پرداخت هزینه‌های یاد شده و بازپرداخت کلیه تعهدات شرکت که قبل و بعد از اجرای این لایحه ایجاد شده و یا می‌شود اعم از ریالی و ارزی بایستی از محل منابع داخلی و سایر منابع شرکت ملی نفت ایران انجام شود و تجهیز منابع از داخل و خارج از کشور برای انجام سرمایه‌گذاریهای بالا نیز بر عهده شرکت ملی نفت ایران است.

ی- در دوره زمانی اجرای این لایحه کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این ماده ملغی‌الاثرب است و روابط مالی و حقوقی فی‌مابین دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) و شرکت ملی نفت ایران در مورد دریافت انواع مالیاتها و عوارض صرفاً طبق احکام مقرر در این ماده، قانون "مالیاتها مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن" و قانون "اصلاح موادی از قانون برنامه سوم و چگونگی برقراری عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱" خواهد بود و پرداخت هر مبلغ توسط شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای دولتی تابعه و وابسته به آن که طبق مقررات قانونی که پس از تصویب این لایحه وضع می‌گردد در بدهکار "حساب دولت" (خزانه‌داری کل کشور) موضوع بند "ج" این ماده منظور می‌شود.

ک- آیین‌نامه اجرایی این ماده از جمله تعاریف مذکور در آن و نیز تعیین درصد مذکور در بند "ج-۳" این ماده، حقوق ویژه و سازوکار تسویه حساب بین خزانه‌داری کل و شرکت ملی نفت ایران به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۴ ماده

به منظور به حداکثر رساندن بهره‌وری از منابع تجدیدناپذیر انرژی، شکل‌دهی مزاد اقتصادی، انجام اصلاحات اقتصادی، بهینه‌سازی و ارتقای فناوری در تولید، مصرف و نیز تجهیزات و تأسیسات مصرف‌کننده انرژی و برقراری عدالت اجتماعی، دولت مکلف است ضمن فراهم آوردن مقدمات از جمله گسترش حمل و نقل عمومی و عملیاتی کردن سیاستهای مستقیم جبرانی اقدامهای ذیل را از ابتدای برنامه چهارم به اجرا گذارد:

الف- نسبت به قیمت‌گذاری نفت کوره، نفت گاز و بنزین بر مبنای قیمت‌های عمده فروشی خلیج فارس، اقدام کرده و از محل منابع حاصله اقدامات ذیل را به عمل آورد:

- ۱- کمک مستقیم و جبرانی از طریق نظام تأمین اجتماعی به اقشار آسیب پذیر
- ۲- مقاوم‌سازی ساختمانها و مسکن شهری و روستایی در مقابل زلزله و بهینه‌سازی ساخت و سازها در مصرف انرژی
- ۳- کمک به گسترش و بهبود کیفیت حمل و نقل عمومی (درون شهری و برون شهری- ریلی و جاده‌ای)، تولید خودروهای دوگانه سوز و همچنین توسعه عرضه گاز طبیعی فشرده با قیمت‌های یارانه‌ای به حمل و نقل عمومی درون شهری
- ۴- کاهش نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای و تجهیز شبکه اورژانس کشور
- ۵- اجرای طرحهای بهینه‌سازی و کمک به اصلاح و ارتقای فناوری وسایل، تجهیزات کارخانجات و سامانه‌های مصرف‌کننده انرژی در جهت کاهش مصرف انرژی و آلودگی هوا و توانمندسازی مردم در کاربرد فناوریهای کم مصرف

تبصره ۱- نفت گاز برای تأمین آب بخش کشاورزی با قیمت نفت سفید یارانه‌ای به صورت سهمیه‌ای عرضه خواهد شد.

تبصره ۲- در مورد مصرف نفت گاز ماشین‌آلات بخش کشاورزی، هر ساله معادل یارانه مربوطه در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می‌گیرد تا بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی

و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد در اختیار بخش کشاورزی قرار گیرد.

ب- نفت سفید، گاز طبیعی و گاز مایع را با افزایش قیمت سالانه پنج درصد (۵٪) بیش از تورم سال قبل عرضه نماید و در قیمت‌گذاری گاز طبیعی از خانواده‌های کم مصرف حمایت لازم را به عمل آورد.

تبصره- قیمت گاز طبیعی برای صنایع بر مبنای کمترین سطح قیمت آن در صنایع کشورهای همجوار، متناسب با فواصل گازرسانی توسط دولت در ابتدای برنامه تعیین می‌شود.

ج- در انرژی برق از خانوارهای کم مصرف حمایت صورت گیرد.

تبصره- عرضه نفت سفید و گاز مایع برای مصارف تجاری و صنعتی به قیمت بدون یارانه خواهد بود.

د- آیین‌نامه اجرایی این تبصره به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده

کلیه تخفیفها، ترجیحات و معافیت‌های مالیاتی، حقوق گمرکی دستگاه‌های موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، مؤسسات، نهادهای انقلابی و عمومی غیر دولتی، جز در مورد بخشهای فرهنگی و به غیر از معافیت‌های برقرار شده بر اساس کنوانسیونهای بین‌المللی تجاری و واردات کاغذ برای تهیه کتب درسی آموزش و پرورش، از سال ۱۳۸۴ لغو می‌گردد.

تبصره- اقلام عمده دفاعی که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر نیروهای مسلح از خارج تأمین می‌شود، از شمول این ماده مستثنا می‌گردد. فهرست اقلام مذکور به پیشنهاد وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۶ ماده

بر اساس اهداف کمی برنامه چهارم، بخش شایان توجهی از رشد اقتصادی طی دوره برنامه چهارم از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید تأمین می‌شود. برای تسهیل تحقق این هدف:

الف- تمامی دستگاههای اجرایی ملی و استانی مکلفاند در تدوین اسناد ملی، استانی و ویژه سهم

بهره‌وری کل عوامل در رشد اقتصادی را منظور کرده و الزامات آن را مشخص نمایند.

ب- دستگاههای اجرایی موظفاند به منظور تحول اقتصاد کشور از یک اقتصاد نهاده محور به اقتصادی

ستانده محور، ضمن شناسایی موانع افزایش بهره‌وری عوامل تولید، سیاستهای مربوط به بخش

خود را درجهت رفع این موانع و در چارچوب محورهای ذیل تهیه نمایند:

۱- نسبت ستانده به نهاده در هر بخش و زیربخش قابل محاسبه و اندازه‌گیری باشد.

۲- هدف‌گذاری‌های هر بخش و زیر بخش با شاخصهای ستانده به نهاده مشخص گردد.

۳- نظام نظارتی فعالیتهای و عملیات بر ارزیابی ستانده‌ها و نهاده‌ها متمرکز شود.

۴- مدیران و مسئولین بر اساس ستانده‌ها ارزیابی شوند.

ج- آیین‌نامه اجرایی این ماده، متضمن چگونگی تدوین شاخصهای مؤثر در سنجش بهره‌وری در

دستگاههای اجرایی، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران

می‌رسد.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است نسبت به بررسی عملکرد دستگاههای اجرایی در

زمینه شاخصهای بهره‌وری و رتبه‌بندی دستگاههای اجرایی اقدام نموده و گزارش عملکرد این ماده

را سالانه به شورای اقتصاد و دولت ارائه نماید. به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به رفع موانع

ارتقای بهره‌وری بر اساس گزارش سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید.

د- به منظور تشویق دستگاههای اجرایی کشور و در راستای ارتقای بهره‌وری با رویکرد ارتقای کیفیت

تولیدات و تحقق راهبردهای بهره‌وری در برنامه، جایزه‌ای تحت عنوان جایزه ملی بهره‌وری با

استفاده از الگوهای تعالی سازمانی توسط سازمان ملی بهره‌وری ایران طراحی و طی سالهای برنامه

چهارم به واحدهای بهره‌ور در سطوح مختلف اهدا خواهد شد.

۴ ماده ۷

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد اسلامی، مسکن و شهرسازی، کشور، کار و امور اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری و سازمانهای صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از محیط زیست، ثبت احوال، مرکز آمار ایران، مرکز مشارکت امور زنان و صاحب‌نظران جمعیتی و نمایندگان تشکیلات غیردولتی تا پایان سال اول برنامه چهارم، سیاستهای ملی جمعیت و شش ماه بعد آیین‌نامه اجرایی آن را تدوین و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

۴ ماده ۸

دولت مکلف است، به منظور ایجاد، پایداری، توسعه و توانمندی بخشهای خصوصی و تعاونی و امکان برقراری تعامل آنها با اقتصاد جهانی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- طراحی و تدوین نظام و ساز و کارهای مناسب و تسهیل کننده و فراهم کننده شرایط و بستر مناسب و امن برای حضور، بسط و ارتقای مدیریت و فناوری بخشهای خصوصی و تعاونی کارآفرین و کارآمد در فعالیتهای اقتصادی

ب- حمایت و اعطای تسهیلات بانکی با شرایط آسان، و تأمین مابه‌التفاوت سود و کارمزد تسهیلات مزبور، ایجاد زیربناها و تسهیلات لازم و اعطای فرصتهای مناسب صادراتی برای تقویت بنگاههای اقتصادی کوچک و متوسط به گونه‌ای که بنگاههای مزبور در یک شبکه ارتباطی و تعاملی مناسب و با ایجاد و توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌ها با ارتباط پیشین و پسین، امکان حضور در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را به دست آورند.

ج- فراهم نمودن شرایط لازم و مناسب و تشویق بنگاههای بزرگ اقتصادی داخلی به گونه‌ای که ارتباط و پیوند ارگانیک (حضور در فرایند تولید) آنها با شرکتهای معتبر بین‌المللی برقرار شود.

- د- مشارکت مالی در مخاطرات (ریسک) سرمایه‌گذاریهای بخش خصوصی، با استفاده از ساز و کارهای لازم با هدف بهره‌گیری از ظرفیتهای توانمندیهای تخصصی، نوآوری، کارآفرینی و منابع مالی این بخش، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته در جهت ایجاد تعادل و توازن در پهنه سرزمین
- ه- تجدید نظر در برنامه‌ها و سیاستهایی که موجب ایجاد تبعیض علیه بنگاههای کوچک اقتصادی و تضعیف امکانات رقابتی آنها می‌شود.
- و- تخصیص بخشی از منابع حاصل از خصوصی‌سازی و واگذاری تصدیهای دولت در مناطق توسعه یافته، به ایجاد زیربناها و جاذبه‌های لازم برای توسعه سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته
- ز- حذف موانع ورود بخش غیر دولتی، به حوزه‌های تصدی‌گری اقتصادی - تجاری

◀ ماده ۹

- به منظور تداوم برنامه خصوصی‌سازی در چارچوب قانون اساسی، تقویت امنیت ملی، بسط مشارکت آحاد مردم، تقویت رقابت و اصلاح و کارآمد کردن مدیریتها، به دولت اجازه داده می‌شود:
- الف- از همه روشهای امکانپذیر، اعم از مقررات‌زدایی، واگذاری مدیریت (نظیر اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) و مالکیت (نظیر اجاره به شرط تملیک، فروش تمام یا بخشی از سهام، واگذاری اموال)، تجزیه به منظور واگذاری، انحلال و ادغام شرکتها استفاده شود.
- ب- نسبت به ایجاد و استقرار نظام و ساز و کار مناسب تأمین اجتماعی، برای پاسخگویی به پیامدهای غیر قابل اجتناب ناشی از اجرای سیاست خصوصی‌سازی اقدام شود.
- ج- در بخشهای زیربنایی، تا حد تجاری شدن و سودآوری پروژه‌های مربوط، مشارکت ارزان قیمت مالی نماید.
- د- ضمن اداره شرکتهای دولتی به صورت اقتصادی و رقابتی از سرمایه‌گذاریهای نوآورانه، حمایت مالی نماید.

◀ ماده ۱۰

به منظور توانمندسازی بخش غیر دولتی در توسعه کشور، دولت ضمن حفظ امور سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان و نظارت در بخشهای حمل و نقل، ارتباطات (پست و مخابرات) و فناوری اطلاعات، ایجاد، توسعه، نگهداری و بهره‌برداری از مبادی، شبکه‌ها (به استثنای شبکه زیرساخت مخابراتی)، مراکز و پایانه‌ها را با رعایت تضمین و استمرار ارائه خدمات مناسب و رعایت خط‌مشیهای دولت، به بخشهای تعاونی و خصوصی واگذار نماید.

◀ ماده ۱۱

الف- به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از امکانات شرکتهای دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکتهایی که ضروری است در بخش دولتی باقی بمانند، نسبت به ادغام و تجدید سازمان شرکتهای دولتی، اصلاح و تصویب اساسنامه شرکتهای تصویب آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی، تصویب آیین‌نامه‌های استخدامی، با رعایت مقررات و قوانین مربوط و جابه‌جایی و انتقال وظایف، نیروی انسانی، سهام و دارایی‌های شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به آنها اقدام کند.

ب- شرکتهای دولتی، صرفاً در غالب شرکتهای مادر تخصصی و شرکتهای عملیاتی (نسل دوم)، سازماندهی شده و زیر نظر مجمع عمومی تخصصی در چارچوب اساسنامه شرکت اداره خواهند شد. اینگونه شرکتهای از نظر سیاستها و برنامه‌های بخشی، تابع ضوابط و مقررات وزارتخانه‌های تخصصی مربوطه خواهند بود.

دولت مکلف است، نسبت به اصلاح اساسنامه این گروه شرکتهای، به نحو مقتضی اقدام قانونی به عمل آورد.

تبصره ۱- تشکیل شرکتهای دولتی، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز می‌باشد.

تبصره ۲- مشارکت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی به استثنای بانکها، شرکت‌های بیمه و مؤسسات اعتباری در سایر شرکت‌های دولتی موضوع این ماده، مستلزم کسب مجوز از هیئت وزیران می‌باشد.

تبصره ۳- دولت موظف است، کلیه دفاتر و شعب شرکت‌های دولتی مستقر در خارج از کشور را منحل نماید. موارد ضروری بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.

تبصره ۴- برای تشخیص ضرورت باقی ماندن برخی از شرکت‌های دولتی در بخش دولتی، این شرکت‌ها باید دارای فعالیت در یکی از موارد زیر باشند، تا ضرورت ادامه فعالیت، با سرمایه دولتی برای آنان ایجاب گردد:

- ۱- فعالیت‌هایی که به طور طبیعی در آنها انحصار وجود دارد.
- ۲- فعالیت‌هایی که بخش غیر دولتی، انگیزه‌ای برای وارد شدن به آن فعالیت‌ها را ندارد.
- ج- شرکت‌های دولتی که با تصویب هیئت وزیران مشمول واگذاری به بخش غیر دولتی می‌شوند، از تاریخ تصویب، مشمول مقررات عمومی حاکم بر شرکت‌های دولتی نخواهند بود و در چارچوب قانون تجارت اداره می‌شوند.
- د- تبدیل وضعیت کارکنان با رعایت کلیه حقوق مکسبه (پاداش پایان خدمت، سنوات خدمت، مرخصی‌های استحقاقی ذخیره شده و ...)، شرکت‌های دولتی و شرکت‌های موضوع بند "ج" به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در قالب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
- هـ- نقل و انتقال سهام، در ارتباط با اجرای این ماده (ناشی از ادغام، انحلال و تجدید سازمان) از پرداخت مالیات معاف است.
- و- سرمایه‌گذاری مشترک با بخش غیر دولتی، توسط شرکت‌های مادر تخصصی که در قوانین تأسیس خود مجاز به این امر می‌باشند، موکول به اخذ مجوز مجامع عمومی آنها می‌باشد.
- ز- انجام هر گونه فعالیتی که در اساسنامه شرکت‌های دولتی پیش‌بینی نشده باشد، ممنوع می‌باشد.

ح- در کلیه مواردی که به موجب قوانین، اجازه تصویب اساسنامه سازمانها، شرکتهای، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت از جمله دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه و همچنین نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی به دولت داده شده است، اصلاح و تغییر اساسنامه با پیشنهاد دستگاه ذی ربط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هیئت وزیران می باشد.

ط- نمایندگی سهام دولت در مجامع عمومی شرکتهای دولتی، با رعایت فرد بودن مجموع تعداد اعضای مجمع به عهده وزیر مذکور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دو یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیئت وزیران تعیین می شود، خواهد بود.

ی- آیین نامه های اجرایی این ماده، به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۲ ماده

وجوه حاصل از فروش سهام شرکتهای دولتی در حساب خاصی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی

ایران به نام خزانه داری کل کشور، متمرکز و به شرح زیر اختصاص و به حسابهای مربوط منتقل می گردد.

۱- معادل بیست درصد (۲۰٪) به عنوان علی الحساب مالیات بر عملکرد شرکت مادر تخصصی ذی ربط (حساب درآمد عمومی کشور)

۲- معادل ده درصد (۱۰٪) به عنوان علی الحساب سود سهم دولت در شرکت مادر تخصصی ذی ربط (حساب درآمد عمومی کشور)

۳- معادل هفتاد درصد (۷۰٪) به حساب شرکت مادر تخصصی ذی ربط برای موارد ذیل:

الف- پرداخت دیون شرکت مادر تخصصی به دولت (وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی و خزانه داری کل کشور)

ب- آماده سازی، بهسازی و اصلاح ساختار شرکتهای دولتی برای واگذاری

ج- کمک به تأمین هزینه های تعدیل نیروی انسانی و آموزشهای فنی و حرفه ای (مهارتی)

کارکنان شرکتهای قابل واگذاری

- د- کمک به توانمندسازی بخشهای خصوصی و تعاونی در فعالیتهای اقتصادی
- ه- تکمیل طرحهای نیمه تمام و سرمایه گذاری در چارچوب بودجه مصوب
- تبصره ۱-** تمام وجوه حاصل از فروش در مورد سهام متعلق به دولت (به نام وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی) بایستی به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.
- تبصره ۲-** تفاوت قیمت دفتری سهام و بهای فروش آنها در سال فروش سهام به حساب سود و زیان همان سال شرکت مادر تخصصی ذی ربط منظور می گردد.

◀ مواد ۱۳ الی ۲۸

مواد (۱۰) الی (۱۸) و (۲۰) الی (۲۷) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می گردد.

⑤ ماده ۱۰

- در واگذاری سهام موضوع این فصل رعایت موارد ذیل الزامی است:
- الف - امر واگذاری در جهت تحقق اهداف برنامه باشد و خود هدف قرار نگیرد.
- ب - در چارچوب قانون اساسی صورت پذیرد.
- ج - موجب تهدید امنیت ملی و یا تزلزل حاکمیت ارزشهای اسلامی و انقلابی نگردد.
- د - به خدشه دار شدن حاکمیت نظام یا تضییع حق مردم و یا ایجاد انحصار نینجامد.
- ه - به استفاده از مدیریت سالم منجر شده و اداره امور را بهبود بخشد.
- و - حتی المقدور به توسعه مشارکت عمومی منجر شود.

۱۱ ماده ۱۱

سهام متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی (به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه) و همچنین سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه و سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا، همچنین سهام متعلق به دستگاههای فوق‌الذکر در شرکتهای غیر دولتی و شرکتهایی که تابع قانون خاص می‌باشند، مشمول مقررات این فصل خواهند بود.

تبصره ۱- سهام متعلق به دستگاههای مذکور در این ماده که مالکیت آنها به صورت هبه، صلح غیر معوض یا هرگونه عقد دیگری انجام شده نیز مشمول مقررات این فصل می‌شوند.

تبصره ۲- مشارکت و سرمایه‌گذاری بانکها، شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری در شرکتهای، از شمول مقررات این فصل مستثنا است.

۱۲ ماده ۱۲

به منظور هماهنگی، نظارت و کنترل فرایند واگذاری و حسن اجرای مقررات این قانون «هیئت عالی واگذاری» به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه هیئت در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر خواهد شد.

۱۳ ماده ۱۳

هیئت عالی واگذاری مرکب از هفت نفر به شرح زیر است:

الف - وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس هیئت)

ب - رئیس سازمان برنامه و بودجه

ج - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

د - وزیر وزارتخانه ذی ربط

ه - وزیر دادگستری

و - نمایندگان کمیسیونهای امور اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس

۱۴ ماده ۱۴

وظایف و اختیارات هیئت عالی واگذاری به شرح زیر است:

الف - تأیید فهرست اسامی شرکتهای قابل فروش، انحلال و ادغام، پس از اعلام اسامی مزبور از سوی وزارتخانه ذی ربط و یا وزارت امور اقتصادی و دارایی و ارائه آن به هیئت وزیران جهت تصویب، متضمن برنامه زمانبندی مورد نظر و مشخص، حسب مورد و اعلام روش فروش با توجه به وضعیت بازار.

ب - تهیه برنامه سالانه فروش، انحلال یا ادغام شرکتها در چارچوب مصوبات هیئت وزیران و تدوین و تبیین سیاستها و خطمشیهای اجرایی لازم.

ج - نظارت بر فرایند واگذاری و ارائه گزارشهای نظارتی شش ماهه به رئیس جمهوری و مجلس شورای اسلامی، شامل تجزیه و تحلیلها، بررسی نقاط قوت و ضعف و بازخوردهای فرایند و راهکارهای پیش برنده.

د - سازماندهی فعالیتهای فرهنگی - تبلیغاتی برای امر واگذاری.

ه - پیشنهاد آیین نامه برقراری نظام اقساطی فروش سهام در موارد ضروری به هیئت وزیران.

و - اعمال شیوههای قیمت گذاری سهام، تخفیفها و چگونگی پرداخت قیمت توسط خریداران در چارچوب آیین نامه مصوب هیئت وزیران.

ز - تصویب دستورالعملهای مربوط به اولویتهای فروش سهام شرکتهای قابل واگذاری، حسب پیشنهاد دبیرخانه.

ح - تصویب دستورالعمل مربوط به نحوه تنظیم قراردادهای فروش سهام و قرارداد واگذاری.

ط - تصویب ضوابط مربوط به اخذ مبلغ و یا کالای موضوع ماده (۱۸) این قانون، بنا به پیشنهاد دبیرخانه.

ی - تصویب ضوابط، ظرفیت و اعتبار، تعهد و تضمین، به منظور تسهیل امر انتخاب خریداران سهام، حسب پیشنهاد دبیرخانه.

تبصره - در موارد خاص که به دلیل مشکلات ساختار مالی و نیروی انسانی یا جذب فناوری و سرمایه امکان فروش از طریق بورس یا مزایده نباشد، فروش از طریق مذاکره مطابق آییننامه‌ای که با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید انجام می‌گردد. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است موارد فوق را قبل از مذاکره از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار به اطلاع عموم برساند.

⑤ ماده ۱۵

دولت موظف است با تغییر اساسنامه سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی نسبت به تشکیل یک سازمان خصوصی‌سازی اقدام نماید. سهام آن دسته از شرکتهایی که توسط هیئت عالی واگذاری تعیین تکلیف شده و روش فروش و برنامه زمانبندی واگذاری آنها مشخص شده است از طرف شرکتهای مادر تخصصی به منظور طی مراحل واگذاری به این سازمان و کالتاً ارائه خواهد شد. آییننامه اجرایی این ماده و تغییرات اساسنامه سازمان مذکور ظرف حداکثر سه ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره - مسئولیت تعیین قیمت پایه فروش سهام شرکتهایی که بر اساس مصوبه هیئت عالی واگذاری و تصویب هیئت وزیران در لیست فروش قرار می‌گیرد از زمان تصویب هیئت وزیران بر عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

شرکتهای مادر تخصصی ذی ربط مکلفاند حداکثر ظرف دو ماه اطلاعات مالی و مدارک مورد نیاز را به سازمان خصوصی سازی تسلیم نمایند.

۱۶ ماده ۱۶

به کارگران و کارکنان واحدهای مورد واگذاری، سهام ترجیحی اعطا می گردد، همچنین دولت می تواند به سازمانها و صندوقهای بازنشتگی و کارکنان خود در ازای مطالبات آنان و با توافق آنها سهم واگذار کند.

چگونگی واگذاری سهام مطابق آیین نامه ای خواهد بود که توسط هیئت عالی واگذاری پیشنهاد و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۷ ماده ۱۷

دستورالعمل نحوه تنظیم قراردادهای فروش سهام، واگذاری مدیریت و اجاره و چگونگی فسخ قراردادها به تصویب «هیئت عالی واگذاری» می رسد. هیئت مزبور باید در دستورالعمل مذکور نکات زیر را مورد توجه قرار دهد:

الف - تعیین میزان تعهدات خریدار در مورد اشتغال، برنامه تولید، تعهد سرمایه گذاری جدید، اقدامات خاص به منظور حفظ محیط زیست، اجتناب از برخی اقدامات محدود کننده تجاری و نظایر آن.

ب - نحوه اعمال تخفیفهای متقابل در قیمت سهام از طرف دولت در قبال تعهدات خریداران با توجه به آیین نامه موضوع بند "و" ماده (۱۴) این قانون.

ج - محاسبه تأثیر تعهدات مالیاتی در قیمت فروش سهام.

د - تعیین شرایط فسخ قرارداد در متن قرارداد، برای طرفین.

ه - محاسبه تأثیر ضوابط، ظرفیت و اعتبار و تعهد و تضمین در امر انتخاب خریداران.

۱۸ ماده ۱۸

دولت می‌تواند با رعایت اصول چهل و سوم (۴۳) و چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، شرکتهای صنعتی یا کشاورزی یا خدماتی و امثال آنها و اموالی را که به صورت اموال عمومی در اختیار دارد، در قبال دریافت وجه نقد و یا کالا با حفظ سایر حقوق مالکیت و با رعایت موارد زیر به صورت اجاره از طریق مزایده در اختیار شرکتهای تعاونی و یا بخش خصوصی قرار دهد:

الف - طبق قرارداد بابت استهلاک یا بازسازی یا نگهداری یا توسعه شرکتهای موصوف سالانه مبلغی نقد و یا کالا دریافت کند.

ب - به هنگام واگذاری شرکتهای فوق یا سایر امکانات موضوع این ماده، مقرراتی را به عنوان شرایط الزامی مقرر دارد و طرف قرارداد را به رعایت سیاستهای دولت در قیمت‌گذاری و برنامه‌ریزی تولید و توزیع و تأمین منافع عمومی ملزم کند.

ج - واگذاری مدیریت شرکتهای دولتی به بخشهای غیر دولتی به شرطی مجاز است که شخص حقیقی یا حقوقی که مدیریت را به عهده گرفته است، انجام کار را خود در طول مدت قرارداد عهده‌دار بوده و به شرکتهای و اشخاص دیگری منتقل ننماید. متخلفین به سلب امتیاز واگذاری و محکومیت تصرف در اموال عمومی مجازات می‌شوند.

د - در واگذاری شرکتهای فوق یا سایر امکانات موضوع این ماده، چنانچه کارکنان واجد شرایط شرکتهای مذکور مبادرت به تشکیل شرکت تعاونی نمایند، تعاونی کارکنان شرکت ذی‌ربط در اولویت خواهد بود.

تبصره - نحوه تعیین مبلغ نقد و یا کالای موضوع این ماده طبق ضوابطی خواهد بود که توسط (هیئت عالی واگذاری) تصویب و ابلاغ خواهد شد.

۵ ماده ۲۰

رسیدگی، اظهار نظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیمها در امر واگذاری در صلاحیت هیئت داورى است و این موضوع در قراردادهای تنظیمی واگذاری سهام قید می‌شود و به امضای طرفین قرارداد می‌رسد.

۵ ماده ۲۱

هیئت داورى موضوع ماده (۲۰) این قانون مرکب از هفت نفر به شرح زیر است:

- ۱- پنج نفر از متخصصان امور اقتصادی، مالی، بازرگانی، فنی و حقوقی، به پیشنهاد مشترک وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر دادگستری و رئیس سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران برای مدت شش سال.
 - ۲- رئیس اتاق تعاون.
 - ۳- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران.
- این هیئت در مورد شکایات و اختلافات مربوط به واگذاری، رسیدگی و تصمیم‌گیری خواهد کرد. نحوه تشکیل جلسات هیئت و چگونگی اتخاذ تصمیم آن بر اساس آیین‌نامه‌ای است که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده ۲۲

جلسات هیئت داورى با حضور حداقل پنج نفر از اعضاء رسمیت خواهد یافت و تصمیم‌های آن با رأی اکثریت اعضاء حاضر در جلسه دارای اعتبار قانونی است (نظر اقلیت نیز باید در صورت مجلس قید و به امضاء برسد).

۵ ماده ۲۳

رأی هیئت داورى پس از ده روز از تاریخ ابلاغ به طرفین، قطعی و لازم‌الاجراست و چنانچه طی مدت مذکور و پس از انقضاء مدت مذکور صرفاً در صورت وجود عذر موجه برای تأخیر یکی از طرفین نسبت به رأی صادره اعتراض داشته باشد باید اعتراض خود را کتباً به دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد تقدیم نماید. شعبه خاصی که توسط رئیس قوه قضاییه تعیین خواهد شد خارج از نوبت به اعتراض رسیدگی و رأی مقتضی صادر می‌نماید. رأی صادره قطعی و لازم‌الاجراست.

۵ ماده ۲۴

دولت مکلف است مسئولیت مدنی، محکومیت جزائی مالی و قابل خرید، محکومیت به جبران ضرر و زیان ناشی از جرم و هر محکومیت قابل خرید دیگر مسئولان و مجریان امر واگذاری را در قبال خطاهای غیر عمدی آنان به مناسبت واگذاری، چه به عنوان مسئولیت جمعی و چه به عنوان مسئولیت انفرادی، به هزینه خود به گونه‌ای بیمه کند که بیمه‌گر کلیه هزینه‌ها و مخارجی را که هر یک از مسئولان و مجریان امر واگذاری، تحت هر یک از عناوین موصوف فوق ملزم به پرداخت آن می‌شوند، بپردازد.

۵ ماده ۲۵

پرداخت هرگونه غرامت، خسارت و نظایر آن که مربوط به دوران پیش از فروش سهام شرکتهای ملی یا مصادره شده به بخش خصوصی یا تعاونی است، از تاریخ فروش سهام بر عهده شرکت مادر خواهد بود. تبصره - تأدیه سایر بدهیهای شرکت مورد واگذاری، به عهده خود شرکت است.

۵ ماده ۲۶

سهامی که در اجرای این قانون فروخته می‌شود و یا بین دستگاههای اجرایی نقل و انتقال می‌یابد از شمول مالیات نقل و انتقال معاف است. همچنین پرداخت مالیات عملکرد شرکتهای فروخته شده که صددرصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت (اعم از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) و شرکتهای دولتی

است تا پایان سال مالی قبل از فروش، اعم از قطعی شده یا قطعی نشده به عهده دولت یا دستگاه اجرایی واگذارنده حسب مورد است.

۵ ماده ۲۷

آن دسته از کارکنان شرکتهای دولتی که از نظر مقررات بازنشستگی تابع صندوقهای خاص بازنشستگی وابسته به وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی هستند و ارتباط استخدامی آنها با دستگاه اجرایی ذی‌ربط، در اجرای سیاستهای فروش سهام، قطع می‌گردد، می‌توانند در صورت ادامه اشتغال در واحدهای فروخته شده به بخش خصوصی یا تعاونی و رعایت ضوابط پرداخت حق بیمه مقرر به تفکیک سهم بیمه شده و کارفرما، همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط باشند.

تبصره - کلیه قوانین و مقررات مربوط به کسر حق بیمه و اختیارات سازمان تأمین اجتماعی در امر دریافت حق بیمه و اخذ جرائم ناشی از دیرکرد پرداخت حق بیمه، از جمله مواد (۴۹) و (۵۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ نسبت به افراد و صندوقهای فوق نافذ خواهد بود.

۴۴ ماده ۲۹

الف- دولت مکلف است، تا پایان سال اول برنامه چهارم، به منظور سامان دادن کارآمد نظام پولی و بانکی کشور، جهت رشد و توسعه پایدار کشور، نسبت به اصلاح کلیه قوانین و مقررات پولی و بانکی و بیمه‌ای و دیگر قوانین مرتبط با این امور، در راستای مقتضیات ملی و بین‌المللی اقدام نماید.

ب- از ابتدای برنامه چهارم، هر گونه سهمیه‌بندی تسهیلات بانکی (تفکیک بخشهای مختلف اقتصادی و منطقه‌ای) و اولویتهای مربوط به بخشها و مناطق، با تصویب هیئت وزیران، از طریق تشویق سیستم بانکی، با استفاده از یارانه نقدی و وجوه اداره شده، صورت می‌گیرد.

ج- نرخ سود تسهیلات بانکی برای کلیه مناطق، بخشهای مختلف اقتصادی، و یا اشخاص حقیقی و حقوقی در طول برنامه چهارم، در چارچوب سیاستهای پولی مصوب شورای پول و اعتبار که در

اختیار هر بانک می‌باشد و اعمال اولویت توسط دولت، صرفاً از طریق پرداخت یارانه نقدی و وجوه اداره شده، صورت خواهد گرفت.

د- دولت مکلف است:

۱- بدهی خود را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، طی برنامه چهارم، به میزان سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) کاهش دهد.

۲- بدهی خود را به بانکها طی برنامه چهارم، تسویه نماید. چگونگی بازپرداخت بدهیهای دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانکها بر اساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، پیشنهاد گردیده و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ه- در طول سالهای برنامه چهارم، حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از تسهیلات اعطایی کلیه بانکهای کشور را با هماهنگی دستگاههای اجرایی ذی‌ربط به بخش آب و کشاورزی اختصاص دهد.

و- افزایش در مانده تسهیلات تکلیفی بانکها طی سالهای برنامه چهارم، به طور متوسط سالانه بیست درصد (۲۰٪)، نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۸۳ کاهش می‌یابد.

ز- از سال اول برنامه چهارم، نسبت به برقراری نظام بانکداری الکترونیکی و پیاده‌سازی رویه‌های تبادل پول و خدمات بانکی الکترونیکی ملی و بین‌المللی در کلیه بانکهای کشور و برای همه مشتریان اقدام نماید.

ح- تا بالفعل شدن موضوع بند "ه" فوق‌الذکر، در جهت ایجاد فضای رقابتی سالم و به دور از انحصار در سیستم بانکی کشور، و به منظور اقتصادی نمودن فعالیت بنگاهها، مؤسسات و سازمانهای دولتی و دیگر نهادهای عمومی و شهرداریها، برای دریافت خدمات بانکی بنگاههای مذکور بتوانند بانک عامل را رأساً انتخاب نمایند.

تبصره ۱- انتخاب بانک عامل توسط ارگانهای موضوع این بند، در مورد آن بخش از وجوهای آنها که از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌گردد، منوط به کسب موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر حسب مورد خواهد بود.

تبصره ۲- سپرده‌های دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۲) "قانون پولی و بانکی کشور، مصوب سال ۱۳۵۱" به عنوان سپرده بانک عامل موضوع این بند تلقی نمی‌شود و بایستی طبق مقررات قانون یاد شده در حسابهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منعکس گردد.

ط- تا محقق شدن موضوع بند "ه" فوق‌الذکر ترکیب مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

رئیس جمهور (ریاست مجمع)، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزیر بازرگانی و یک نفر از وزرا به انتخاب هیئت وزیران
رئیس کل بانک مرکزی بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رأساً توسط رئیس جمهور منصوب می‌گردد.

تبصره ۱- رئیس کل بانک مرکزی بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رأساً توسط رئیس جمهور منصوب می‌گردد.

تبصره ۲- قائم مقام بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و پس از تأیید هیئت وزیران با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

ی- ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی

- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون وی

- دو تن از وزرا به انتخاب هیئت وزیران

- وزیر بازرگانی

- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید ریاست جمهوری
- دادستان کل کشور یا معاون وی
- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن
- رئیس اتاق تعاون
- نمایندگان کمیسیونهای "امور اقتصادی" و "برنامه و بودجه و محاسبات" (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس

تبصره ۱- ضوابط اجرایی این ماده شامل نحوه تشکیل جلسات و چگونگی اتخاذ تصمیمات با پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، و تصویب شورای پول و اعتبار به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۲- ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ک- به منظور تأمین ساختار مالی مناسب در بانکها و فراهم آوردن امکان حضور مستمر بانکها در بازارهای مالی بین‌المللی همواره باید استانداردها و الزامات بین‌المللی در مورد نسبت کفایت سرمایه بانکها در حدی که شورای پول و اعتبار تعیین می‌کند رعایت شود. بدین منظور پس از تسویه کامل اصل و سود اوراق مشارکت ویژه موضوع ماده (۹۳) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷" و تا زمانی که نسبت کفایت سرمایه هر یک از بانکهای دولتی کمتر از حداقل تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار است، همه ساله مبلغی معادل درآمد دولت از محل مالیات و سهم سود دولت در آن بانک تخصیص یافته تلقی شده و بلافاصله پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل عیناً به منظور افزایش سرمایه دولت به حساب آن بانک واریز خواهد شد. چنانچه این وجوه برای تأمین حداقل فوق کافی نباشد، مابه‌التفاوت از طریق واریز وجوه حاصل از فروش سهام و یا حق تقدم سهام بانکها به حساب سرمایه بانکها و یا منظور نمودن اعتبار لازم در بودجه سنواتی دولت تأمین خواهد شد.

ل- اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان، و تأسیس و ثبت هر گونه تشکل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. تعریف و تشخیص عملیات بانکی بر عهده شورای پول و اعتبار است. ضوابط، مقررات و شرایط ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر مؤسساتی که مجاز به انجام عملیات بانکی می‌باشند، بر اساس قوانین پولی و بانکی توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد. تشکلهای و مؤسسات فعال در عملیات بانکی دارای مجوز فعالیت از سایر دستگاهها، می‌باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ اجرای این لایحه وضعیت خود را با الزامات تعیین شده در این لایحه و مصوبات شورای پول و اعتبار انطباق دهند.

م- به منظور توسعه همکاری بین بانکها، تقویت و گسترش خدمات بین بانکها، مؤسسه‌ای به نام "انجمن بانکداران ایران" تشکیل می‌شود. این مؤسسه غیر انتفاعی، خصوصی و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و در چارچوب اساسنامه‌ای که به تأیید شورای پول و اعتبار می‌رسد، فعالیت خواهد کرد. کلیه بانکها عضو انجمن بانکداران هستند و عضویت مؤسسات اعتباری غیربانکی، موکول به موافقت قبلی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

ن- به منظور اجرای سیاستهای پولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود که از ابزار اوراق مشارکت و سایر ابزارهای مشابه با تصویب شورای پول و اعتبار استفاده نماید.

س- شعب بانکها و مؤسسات اعتباری خارجی می‌تواند در ایران تأسیس شود و در چارچوب "قانون پولی و بانکی، و قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸" فعالیت نماید. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صادر خواهد شد.

ع- به منظور حفظ اعتماد عمومی به نظام بانکی، نظام بیمه سپرده‌ها ایجاد می‌شود. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است تا پایان سال اول برنامه چهارم، لایحه مربوطه را تهیه نماید.

ف- شورای پول و اعتبار مکلف است، در تنظیم سیاستها و ضوابط و مقررات پولی و اعتباری، جبران کاهش ارزش سپرده‌ها و منابع مردم را پیش‌بینی و ملحوظ نماید، به نحوی که بازپرداخت تسهیلات، منجر به کاهش ارزش دارایی و سرمایه قرض دهنده نشود.

۴۴ ماده ۳۰ الی ۳۳

مواد (۶۵)، (۶۷) و (۹۶) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۴۵ ماده ۶۵

به دولت اجازه داده می‌شود در تنظیم لوایح بودجه سالانه، پرداخت بخشی از اعتبارات طرحهای عمرانی انتفاعی را در قالب تسهیلات و کمکهای مالی و فنی، توسط بانکهای تخصصی و توسعه‌ای از طریق وجوه اداره شده یا دیگر روشهای مرسوم در نظام بانکی، منظور کند. وجوه برگشت شده طرحهای انتفاعی، موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ نیز با ساز و کار فوق به سایر طرحهای انتفاعی اختصاص می‌یابد.

۴۶ ماده ۶۷

به وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت اجازه داده می‌شود حسب مورد به منظور سرمایه‌گذاریهای مولد و اعطای کمکهای مالی و فناوری برای ارتقاء سطح طراحی، مهندسی ساخت تجهیزات، نمونه‌سازی ماشین‌آلات، مطالعات و عملیات اکتشافی و معدنی به طرحهای مورد تأیید در بخش ذی‌ربط از محل بودجه عمومی در قالب وجوه اداره شده نزد بانکها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری اقدام کرده و مابه‌التفاوت نرخ سود تسهیلات مذکور را پرداخت کنند. میزان وجوه اداره شده مذکور شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود در قانون بودجه هر سال تعیین می‌گردد. در صورت لزوم بخشی از نیازهای اعتباری طرحهای مذکور که از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود، می‌تواند به عنوان کمک بلاعوض تلقی گردد. عناوین و سهم حمایت دولت در قالب کمک بلاعوض و یارانه سود انتظاری در طرحهای مشمول دریافت این کمک توسط کمیته‌ای مرکب از وزارتخانه‌های ذی‌ربط و سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد. مبالغ دریافتی از بابت بازپرداخت اقساط تسهیلاتی که از محل بودجه عمومی تأمین شده مجدداً به روش فوق‌الذکر مورد استفاده قرار می‌گیرد. مانده وجوه

فوق‌الذکر در آخر برنامه و نیز اقساط بازپرداخت شده از محل تسهیلات مذکور پس از برنامه به حساب افزایش سرمایه بانکهای تخصصی منظور و معادل آن از بدهی دولت به نظام بانکی کسر خواهد شد.

۹۶ ماده ۵

به دولت اجازه داده می‌شود آیین‌نامه‌ها و ضوابط مالی، اداری، استخدامی و انضباطی خاص صنعت بیمه را در چارچوب اساسنامه‌های خاص آنها در جهت توسعه و بهبود کیفیت خدمات و رقابتی کردن فعالیت صنعت بیمه، با پیشنهاد مشترک سازمان امور اداری و استخدامی کشور و مجمع عمومی شرکت‌های بیمه و بیمه مرکزی ایران به تصویب رسانده و اجرا نماید.

۳۴ ماده ۴۴

الف- به منظور تنظیم تعهدات ارزی کشور، دستگاه‌های موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، ملزم به رعایت موارد ذیل هستند:

۱- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حسابهای ارزی که در بانکهای داخل یا خارج، با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح کرده یا می‌کنند، انجام دهند. بانکهای عامل ایرانی مکلف‌اند، خدمات مورد نیاز آنها را در سطح استانداردهای بین‌المللی تأمین نمایند.

۲- فهرست کلیه حسابهای ارزی جدید خارج از کشور خود را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام نمایند، تا پس از تأیید، ادامه فعالیت آنها مؤثر گردد.

ب- دولت موظف است:

۱- زمانبندی بازپرداخت بدهیها و تعهدات، اعم از میان‌مدت و کوتاه مدت خارجی را به گونه‌ای تنظیم نماید که بازپرداختهای سالانه این بدهیها و تعهدات، بدون در نظر گرفتن تعهدات ناشی از بیع متقابل، در پایان برنامه چهارم، از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در

سال آخر برنامه چهارم، تجاوز نکند. در استفاده از تسهیلات خارجی، اولویت با تسهیلات بلندمدت خواهد بود.

۲- میزان تعهدات و بدهیهای خارجی کشور در سالهای برنامه چهارم را به گونه‌ای تنظیم نماید، تا ارزش حال خالص بدهیها و تعهدات کشور، بدون تعهدات ناشی از بیع متقابل (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهیها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در سال آخر برنامه چهارم بیش از سی میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار نباشد.

ج- در مورد طرحهای سرمایه‌گذاری، دستگاههای اجرایی و شرکتهای دولتی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند، موظف به رعایت موارد ذیل خواهند بود:

۱- تمامی طرحها با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشند و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقفهای تعیین شده تجاوز نکند. تعیین زمانبندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیتهای، امکانات و تواناییهای داخلی و با رعایت قانون "حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲" و نیز رعایت شرایط زیست‌محیطی در اجرای هر یک از طرحها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- قبل از عقد قرارداد، با ارائه توجیهات فنی و اقتصادی، با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقت‌نامه مبادله کنند.

د- تمامی معاملات و قراردادهای خارجی، که بیش از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) دلار باشد، با رعایت قانون "حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲"، تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی (با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی) انجام، و منعقد نمایند. موارد استثنا به تأیید شورای اقتصاد خواهد رسید.

در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط، مسئول حسن اجرای این موضوع می‌باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

هـ- دولت مکلف است، همراه با لوایح بودجه سالانه، جداول دریافت و پرداختهای ارزی را برای سالهای باقیمانده از برنامه چهارم ارائه نماید.

۳۵ ماده ۴۴

الف- دولت موظف است، طرحهای بیع متقابل دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و بانکها را در لوایح بودجه سالیانه پیش‌بینی، و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ب- به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت، و حفظ و ارتقای سهمیه ایران در تولید اوپک، تشویق و حمایت از جذب سرمایه‌ها و منابع خارجی در فعالیتهای بالادستی نفت و گاز به ویژه در میداین مشترک و طرحهای اکتشافی کشور، اطمینان از حفظ و صیانت هر چه بیشتر با افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت و گاز کشور، انتقال و به‌کارگیری فناوریهای جدید در توسعه و بهره‌برداری از میداین نفتی و گازی، و امکان استفاده از روشهای مختلف قراردادی بین‌المللی، به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود تا سقف تولید اضافی مندرج در بند "ح" این ماده نسبت به انعقاد قراردادهای اکتشاف و توسعه میدانها با تأمین منابع مالی با طرفهای خارجی یا شرکتهای صاحب صلاحیت داخلی، متناسب با شرایط هر میدان با رعایت اصول و شرایط ذیل اقدام نماید:

- ۱- حفظ حاکمیت و اعمال تصرفات مالکانه دولت، بر منابع نفت و گاز کشور
- ۲- عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجاد شده توسط دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانکهای دولتی

۳- منوط کردن بازپرداخت اصل سرمایه، حق الزحمه و یا سود، ریسک و هزینه‌های تأمین منابع مالی و سایر هزینه‌های جنبی ایجاد شده، جهت اجرای طرح از طریق تخصیص بخشی از محصولات میدان و یا عواید آن، بر پایه قیمت روز فروش محصول

۴- پذیرش خطرات و ریسک عدم دستیابی به اهداف مورد نظر قراردادی، غیر اقتصادی بودن میدان و یا ناکافی بودن محصول میدان برای استهلاک تعهدات مالی ایجاد شده توسط طرف قرارداد

۵- تعیین نرخ بازگشت سرمایه‌گذاری برای طرف قرارداد، متناسب با شرایط هر طرح و با رعایت ایجاد انگیزه برای به‌کارگیری روشهای بهینه در اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری

۶- تضمین برداشت صیانتی از مخازن نفت و گاز در طول دوره قرارداد

۷- حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور

۸- رعایت مقررات و ملاحظات زیست‌محیطی

ج- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، که برای توسعه میدانهای نفت و گاز تا سقف تولید اضافی روزانه یک میلیون بشکه نفت خام، و ۲۵۰ میلیون متر مکعب گاز طبیعی، با اولویت میداین مشترک، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرحها در شورای اقتصاد، و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را در هر یک از طرحهای نفتی، صرفاً از محل تولیدات اضافی همان طرح، و در مورد طرحهای گازی از محل تولیدات اضافی همان طرح (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) انجام دهد.

د- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، به منظور جمع‌آوری گازهای همراه و تزریق گاز، نوسازی و بهینه‌سازی تأسیسات نفتی، تبدیل گاز طبیعی به فرآورده‌های مایع (DME, GTL, LNG, ...)، تأسیسات پالایش و بهینه‌سازی مصرف سوخت شامل طرحهای توسعه گاز رسانی، نسبت به اجرای طرحهای مربوطه پس از تصویب توجیه فنی - اقتصادی طرحها در شورای اقتصاد، و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید، و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را از محل تولیدات اضافی همان طرحها (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) انجام دهد.

هـ- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور، و نیز انتقال و به‌کارگیری فناوریهای جدید در عملیات اکتشافی، پس از کسب مجوز موردی از وزارت نفت در کلیه مناطق کشور (به استثنای استانهای خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد) که عملیات اکتشافی مربوط با ریسک پیمانکار انجام، و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، در قالب ارقام مذکور در بند "ح" این ماده پس از تصویب شورای اقتصاد، و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مرحله توسعه را به دنبال مرحله اکتشاف و از طریق عقد قرارداد با همان پیمانکار آغاز نماید. هزینه‌های اکتشافی (مستقیم و غیر مستقیم) در قالب قراردادی که برای توسعه میدان منعقد می‌شود منظور، و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) بازپرداخت خواهد شد. مجوزهای اکتشاف صادره، دارای زمان محدود بوده که در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یک بار نیز قابل تمدید می‌باشد.

در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد اکتشافی خاتمه خواهد یافت و طرف قرارداد حق مطالبه هیچ گونه وجهی را نخواهد داشت.

و- آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۳۶ ماده

الف- شورای بورس مکلف است، اقدامهای ذیل را در طول سالهای برنامه چهارم به عمل آورد:

- ۱- گسترش جغرافیایی بورس از طریق راه کارهای مناسب از جمله راه اندازی تالارهای منطقه‌ای، ایجاد شبکه کارگزاری و پذیرش کارگزاران محلی
- ۲- ایجاد و گسترش بازارهای تخصصی (بورس کالا)
- ۳- ایجاد بازارهای اوراق بهادار خارج از بورس

۴- برقراری ارتباط با بورسهای منطقه‌ای و جهانی به منظور مبادله اطلاعات و پذیرش متقابل اوراق بهادار

ب- شورای بورس موظف است، نسبت به طراحی و راهاندازی شبکه ملی داد و ستد الکترونیک اوراق بهادار در چارچوب نظام جامع پرداخت و تدوین چارچوب تنظیمی و نظارتی و ساز و کار اجرایی آن اقدام نماید.

ج- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف‌اند، با طراحی و تدوین چارچوب تنظیمی و نظارتی و ساز و کار اجرایی لازم، امکان سرمایه‌گذاری خارجیان در بازار سرمایه کشور و بین‌المللی کردن بورس اوراق بهادار تهران را فراهم آورند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۳۷ ماده ۴۴

الف- دولت مجاز است، سهام شرکتهای بیمه تجاری را پس از اصلاح ساختار، براساس برنامه زمانبندی مشخص و طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نماید.

ب- مؤسسات بیمه خارجی می‌توانند در ایران شعبه و نمایندگی تاسیس نموده و در چارچوب "قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب سال ۱۳۵۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن" و رعایت بند "۱" ماده (۹۸) آن فعالیت نمایند. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب و نمایندگیها توسط بیمه مرکزی ایران پس از تصویب شورای عالی بیمه صادر خواهد شد.

۳۸ ماده ۴۴

دولت مکلف است، نظر به جایگاه محوری آب در توسعه کشور، منابع آب کشور را با نگرش مدیریت جامع و توأمان عرضه و تقاضا در کل چرخه آب با رویکرد توسعه پایدار در واحدهای طبیعی حوزه‌های

آبریز با لحاظ نمودن ارزش اقتصادی آب، آگاه‌سازی عمومی و مشارکت مردم به گونه‌ای برنامه‌ریزی و مدیریت نماید که هدفهای زیر تحقق یابد:

الف- محدودیت کمی و کیفی، توزیع مکانی و زمانی منابع آب، در تهیه طرحهای توسعه کالبدی و آمایش سرزمین، در محدوده حوزه‌های آبریز لحاظ گردد.

ب- در برنامه‌های توسعه استانی، محدوده‌های حوزه‌های آبریز، به عنوان قلمرو مؤثر در برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی مورد توجه قرار گیرد.

ج- میزان استحصال از آبهای زیرزمینی، در دشتهایی که دارای بیابان منفی هستند، از میزان فعلی تجاوز ننماید و با اقدامهای سازه‌ای و غیرسازه‌ای، سفره‌های بحرانی بهبود یافته و به تعادل برسند.

د- سهم بهره‌برداری از منابع آب سطحی نسبت به منابع آب زیرزمینی، افزایش یافته و حداقل نیاز محیطهای طبیعی آبی به طور پایدار تأمین گردد.

ه- با اصلاح ساختار مصرف آب و استقرار نظام بهره‌برداری مناسب و با استفاده از روشهای نوین آبیاری و کم آبیاری، راندمان آبیاری و به تبع آن کارایی آب به ازای یک متر مکعب آب افزایش یافته و با اختصاص به محصولات با ارزش اقتصادی بالا و استفاده بهینه از آن، سهم مصارف آب در بخش کشاورزی کاهش یابد.

و- ارزش اقتصادی آب، در هر یک از حوزه‌های آبریز، با لحاظ ارزش ذاتی و سرمایه‌گذاری، برای بهره‌برداری، حفاظت و بازیافت در برنامه‌های بخشهای مصرف منظور گردد.

ز- در جهت تمرکززدایی در برنامه‌ریزی، بهره‌برداری و حفاظت کمی و کیفی منابع آب، نقش مشارکت مردم و سازمانهای محلی در حوزه‌های آبریز تقویت شود.

ح- به منظور تسریع در اجرای طرحهای جدید استحصال، تنظیم، انتقال و استفاده حداکثر از آبهای رودخانه‌های مرزی و منابع آب مشترک، دولت موظف است، علاوه بر اعتبارات فصل منابع آب، سالانه دو درصد (۲٪) از مجموع اعتبارات طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه عمومی را در لوایح بودجه سنواتی تحت برنامه مستقل منظور و در چارچوب موافقتنامه‌های متبادله بین

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت نیرو برای اجرای طرحهای مذکور به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته، هزینه گردد.

ط- فروش آب به کشورهای همجوار، با رعایت منافع ملی و توجیه‌های فنی، اقتصادی و اجتماعی و زیست‌محیطی، بر اساس طرح جامع آب کشور به عمل آید.

ی- مدیریت پایش منابع آب، با تکمیل شبکه‌های اندازه‌گیری کمی و کیفی منابع و مصارف آب و ساماندهی اطلاعات پایه منابع آب، ارتقا یابد.

ک- فرهنگ صحیح و منطقی مصرف آب، از طریق تدوین الگوی مصرف بهینه آب، اصلاح تعرفه‌ها برای مشترکین پرمصرف، زمینه‌سازی برای نصب کنتورهای جداگانه برای کلیه واحدهای مسکونی و اجرای طرحهای مدیریت مصرف آب در شهرها و روستاهای کشور گسترش یابد.

ل- برای تداوم اجرای احکام تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه و ماده (۱۰۶) قانون برنامه سوم توسعه و به منظور گسترش سرمایه‌گذاری، با اولویت در طرحهای شبکه‌های آبیاری، زهکشی و طرحهای کوچک تأمین آب، که دارای توجیه فنی و اقتصادی هستند، منابع عمومی با منابع بانک کشاورزی و بهره‌برداران تلفیق می‌گردد. در آیین‌نامه اجرایی این بند که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، چگونگی تعیین عناوین و سهم حمایت دولت مشخص می‌گردد.

م- هماهنگی زمانی در تهیه و اجرای طرحهای مکمل تأمین آب نظیر شبکه‌های آبیاری و زهکشی در پایین‌دست و طرحهای آبخیزداری در بالادست سدهای مخزنی

ن- برنامه‌ریزی و ساماندهی استفاده از آبهای شور و لب‌شور و غیر متعارف و بازچرخانی پساب‌ها در چرخه مصرف

س- تهیه و تدوین برنامه‌های اجرایی مدیریت خشکسالی و سیلاب

۳۹ ماده ۴۴

دولت موظف است، برنامه توسعه بخش کشاورزی را مشتمل بر محورهای زیر با رویکرد توسعه پایدار، خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و تأمین امنیت و ایمنی غذایی، ظرف شش ماه پس از تصویب این لایحه تهیه و از سال اول برنامه چهارم، به مرحله اجرا در آورد:

الف- نگرش سیستمی به منابع آب و خاک کشور و مدیریت حوزه‌های آبریز، با تأکید بر اجرای عملیات آبخیزداری و توسعه باغات در اراضی شیب‌دار، جلوگیری از تغییر کاربری اراضی با مکانیزاسیون، یکپارچه‌سازی، تجهیز و نوسازی اراضی در ابعاد فنی و اقتصادی، گسترش زیربنای کشاورزی، نوین و مجتمع‌های دامپروری، پرورش طیور و آبزیان، ارتقای کمی و کیفی محصولات کشاورزی، مطابق با اقلام سبد مطلوب غذایی، ظرفیت‌سازی برای ذخیره‌سازی محصولات اساسی

ب- اجرای سیاستهای حمایتی، در زمینه‌های بیمه محصولات کشاورزی و عوامل تولید، خرید تضمینی و هدفمند کردن یارانه‌ها در راستای افزایش تولید

ج- استفاده مؤثر از عوامل سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در فرایند تولید، ایجاد انگیزه برای جذب نیروی کار متخصص، از طریق تکمیل نظام جامع ترویج و آموزش بهره‌برداران، با گرایش به استفاده از خدمات فنی بخش خصوصی، توسعه پژوهشهای کاربردی، بومی کردن تجربیات و ظرفیتهای جهانی با بهره‌گیری از فناوریهای نوین از قبیل فناوریهای زیستی

د- تلفیق بودجه عمومی (به صورت وجوه اداره شده) با منابع نظام بانکی و منابع حاصل از مشارکت تولید کنندگان، به منظور پرداخت تسهیلات به سرمایه‌گذاران بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی، افزایش سرمایه شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی سالانه به میزان سرمایه اولیه شرکت، تأمین بخشی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی از بودجه عمومی

ه- جبران بدهی دولت، بابت بخشودگی اصل، سود و کارمزد تسهیلات خسارت‌دیدگان ناشی از خشکسالی که به موجب قانون طی سالهای ۸۳-۷۹ بخشوده شده‌اند از محل بازپرداخت اقساط تسهیلات از بودجه عمومی و سایر منابع

و- برقراری حمایت‌های لازم، از ظرفیت‌ها و قطب‌های تولید ویژه صادرات، بازاریابی بین‌المللی و تقویت بورس محصولات کشاورزی و ایجاد تسهیلات خاص (اداری، مالی، بانکی، بیمه‌ای، گمرکی و قضایی)، برای محصولات صادراتی کشاورزی

ز- ایجاد صندوق تثبیت درآمد کشاورزان، با مشارکت درآمدی دولت و کشاورزان، جهت اجرای سیاست‌های حمایتی درآمدی کشاورزان، به نحوی که ریسک حاصل از تغییر قیمت‌ها و عملکرد تولید را به منظور تثبیت درآمد کشاورزان کاهش دهد. اساسنامه صندوق یاد شده به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ح- حمایت از تولید محصولات اساسی کشاورزی که فهرست آن توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود، به نحوی که سبب افزایش تولید و ارتقای کیفیت و رقابت‌پذیری این محصولات شود.

۴۰ ماده ۴۰

دولت موظف است، به منظور ارتقای شاخص‌های توسعه روستایی، برنامه توسعه روستایی را با محورهای ذیل تهیه و در مناطق روستایی و عشایری، در چارچوب آمایش سرزمین و طرح‌های توسعه و عمران به مرحله اجرا آورد:

الف- سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت در امور توسعه روستایی زیرنظر رئیس جمهور

ب- بهبود رویه‌های مدیریت روستا در تعامل با مجموع نظام اداری کشور

ج- توسعه پایدار و موزون روستا و هماهنگی با توسعه کشور، از طریق حمایت از بسط و گسترش فعالیتهای کشاورزی، صنعتی، خدماتی و ساماندهی اقتصادی و اجتماعی فضاهاى روستایی

د- افزایش درآمد روستا، با لحاظ نمودن ارتقای بهره‌وری عوامل تولید کشاورزی و گسترش فرصت‌های شغلی جدید و جانبی

ه- توسعه زیربناها و خدمات پایه لازم، به ویژه حمایت از سرمایه‌گذاری در راه روستایی

و- نوسازی و بازسازی کالبد روستاها، طرح‌های هادی روستایی و بهسازی مسکن روستایی و حمایت از بهبود کیفیت ساختمان‌های روستایی

- ز- حمایت از توسعه صنایع روستایی و صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی
- ح- تأمین آب شرب سالم بهداشتی با اولویت مجتمعه‌های آبرسانی روستایی
- ط- ایجاد تأسیسات جمع آوری و دفع بهداشتی فاضلاب در روستاهایی که موجب بحران زیست محیطی می‌شوند.
- ی- ساماندهی اسکان عشایر از نظر اقتصادی، معیشتی و اشتغال با حفظ توانمندیه‌های تولید مسکن، ایجاد امکانات زیربنایی و خدمات رسانی، به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از جمعیت عشایر
- ک- به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستا و ارائه خدمات متنوع با هدف ارتقای مهارت روستاییان، تمهید فرصتهای شغلی و گسترش نظام اطلاعات بازار محصولات

◀ مواد ۴۱ الی ۴۶

مواد (۱۰۸)، (۱۲۱) الی (۱۲۴) و (۱۳۴) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۱۰۸

الف - به منظور استفاده از نیروهای متخصص و کارآفرینان بخش آب و کشاورزی با اولویت ساکنین روستاها، دولت مجاز است اراضی بزرگ با مقیاس اقتصادی را در عرصه‌های منابع طبیعی که قابل احیاء و بهره‌برداری کشاورزی می‌باشند، با شرایط مناسب در اختیار آنان قرار دهد و حمایت‌های لازم را از قبیل ایجاد زیربناها و پرداخت تسهیلات به عمل آورد.

دولت موظف است ارزش آن قسمت از اراضی ملی و موات و سایر اراضی متعلق به دولت را که برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های مختلف تولیدی به مردم (اعم از حقیقی و حقوقی) واگذار می‌نماید در ابتدای واگذاری تقویم و بر همان اساس بعد از شروع دوره بهره‌برداری آن را با اقساط حداکثر

پنج ساله دریافت نماید. ارزش احیاء و تبدیل به احسن این اراضی متعلق به بهره‌بردار بوده و دولت حق ندارد بابت آن وجهی دریافت نماید.

ب - به منظور آزادسازی عرصه‌های منابع طبیعی و اعمال مدیریت بهره‌برداری بهینه، دولت مکلف است به عشایر و دامداران دارای پروانه بهره‌برداری و یا بهره‌برداران عرفی و تشکلهای اقتصادی آنها از اراضی مرتعی قابل احیاء تحت تصرف خود و یا اراضی همان مناطق زیست آنها در بیلاق و قشلاق برای کشاورزی و از عرصه‌های مرتعی برای اجرای طرحهای مرتعداری و تولید علوفه واگذار نماید (با قید اولویت) به گونه‌ای که معیشت آنها در حد بالای خط فقر تأمین گردد و بقیه اراضی جهت سرمایه‌گذاری و واگذاری بر اساس ضوابط مربوطه منظور می‌گردد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه قیمت‌گذاری، ضوابط تشخیص نیروهای متخصص و کارآفرین، ضوابط تشخیص اراضی بزرگ با مقیاس اقتصادی و تعیین انواع حمایتها به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های کشاورزی و جهاد سازندگی و نیرو به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

⑤ ماده ۱۲۱

دولت موظف است به منظور اعمال صرفه‌جویی، منطقی کردن مصرف انرژی و حفاظت از محیط زیست، اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - تهیه و تدوین معیارها و مشخصات فنی مرتبط با مصرف انرژی در تجهیزات، فرایندها و سیستمهای مصرف کننده انرژی، به ترتیبی که کلیه مصرف کنندگان، تولید کنندگان و وارد کنندگان این تجهیزات، فرایندها و سیستمها ملزم به رعایت این مشخصات و معیارها باشند. معیارهای مذکور توسط کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت نیرو، وزارت نفت، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه ذی‌ربط تدوین می‌شود.

نحوه تصویب این معیارها را هیئت وزیران تعیین خواهد کرد.

ب - تهیه آیین‌نامه تعیین ساعات کار اصناف در ایام سال به ویژه در فصل اوج مصرف برق توسط وزارت بازرگانی با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و کشور.

ج - تنظیم برنامه فصلی ساعات کار کارخانه‌ها و صنایع توسط وزارتخانه‌های ذی‌ربط به نحوی که مصرف برق و انرژی در ماههایی که دارای حداکثر مصرف هستند، کاهش یابد و سیاستهای تشویقی برای مصرف کنندگان در غیر ساعات اوج مصرف، اعمال گردد.

تبصره - در صورت قطع برق با ایجاد محدودیت به نسبت ضرر و زیان وارده، مصرف کنندگان از پرداخت دیماند و سایر پرداختهای مربوط معاف خواهند بود.

د - تدوین مقررات و ضوابط مربوط به رعایت استانداردهای مصرف انرژی در طراحی و ساخت ساختمانها در بخش دولتی و غیر دولتی به منظور پرهیز از اتلاف انرژی و تنظیم و اجرای روشهای تشویقی در مورد ساختمانهای موجود برای به‌کارگیری استانداردهای مصرف انرژی توسط کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور، نفت، صنایع، نیرو و سازمان برنامه و بودجه و نظام مهندسی کشور.

تبصره - قیمت انرژی برای واحدهایی که مصرف سالانه سوخت آنها بیش از پنج هزار (۵۰۰۰) متر مکعب معادل نفت کوره و یا قدرت مورد استفاده آنها بیش از پنج (۵) مگاوات است، در صورت عدم رعایت معیارها، ضوابط و آیین‌نامه‌های مذکور در این ماده با ارائه فرصت مناسب، افزایش خواهد یافت. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان برنامه و بودجه و دستگاههای اجرایی ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۲۲ ماده ۱۰

الف - وزارت نفت مجاز است بنا به تقاضای بخش خصوصی یا تعاونی رأساً، یا با مشارکت خارجی که دارای توان مالی کافی بوده و تقاضای آنها دارای توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی باشد، مجوز احداث پالایشگاه و واحدهای تولید سایر محصولات وابسته به صنایع نفت را صادر کند. وزارت مذکور موظف است طبق قرارداد تنظیمی مبنی بر تحویل خوراک آنها و خرید فرآورده‌های آنها به قیمتهای بین‌المللی (در صورت نیاز) و همچنین مجوز صادرات محصولات مازاد بر مصرف اقدام کند.

ب - وزارت نیرو مجاز است بنا به تقاضای بخش خصوصی یا تعاونی رأساً، یا با مشارکت خارجی که دارای توان مالی کافی بوده و تقاضای آنها دارای توجیه فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی باشد، مجوز لازم برای احداث نیروگاه و تولید برق صادر کند و شرایط از جمله تسهیلات مربوط به تبدیل درآمد شرکت‌های مزبور به ارز و تضمین خرید برق این گونه واحدها را مشخص و اعلام کند.

ج - دولت مکلف است به منظور تسریع سایر مؤسسات داخلی به تولید هر چه بیشتر نیروی برق از نیروگاه‌های خارج از مدیریت و نظارت وزارت نیرو، همه ساله شرایط و قیمت‌های تضمینی خرید برق را تعیین و اعلام کند.

د - به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود بخشی از تأسیسات و دارایی‌های شرکت‌های برق منطقه‌ای و آب و برق خوزستان در ولتاژ توزیع را به شرکت‌های توزیع نیروی برق واگذار کند. معادل دارایی‌های واگذار شده، سهام شرکت‌های توزیع نیروی برق به برق منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان تعلق می‌گیرد. این نقل و انتقال از معافیت مالیاتی برخوردار خواهد بود.

⑤ ماده ۱۲۳

به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس آیین‌نامه‌هایی که توسط سازمان انرژی اتمی ایران، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد می‌شود، مقررات مالی و استخدامی سازمان انرژی اتمی را بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و قانون استخدامی کشوری و سایر مقررات عمومی تصویب و جهت اجرا ابلاغ کند.

⑤ ماده ۱۳۴

صدور هرگونه مجوز بهره‌برداری از منابع آب سطحی یا زیرزمینی و شبکه توزیع شهری برای مصارف واحدهای بزرگ تولیدی، صنعتی، دامداری، خدماتی و سایر مصارفی که تولید فاضلاب با حجم زیاد می‌کنند و همچنین استمرار مجوزهای صادره در گذشته، منوط به اجرای تأسیسات جمع‌آوری فاضلاب، تصفیه و دفع بهداشتی پساب است. تا زمان اجرای تأسیسات مناسب، از واحدهای مصرف کننده

آب با توجه به نوع و میزان آلودگی، جرایمی بر مبنای آیین‌نامه و تعرفه مصوب دولت اخذ می‌گردد که پس از واریز به خزانه، معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی خواهد شد در اختیار سازمان حفاظت محیط زیست قرار گیرد و برای طرح‌های حفاظت کیفی منابع آب و تصفیه دفع بهداشتی فاضلاب هزینه خواهد شد. وزارت نیرو با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست کشور و دستگاه اجرایی ذی‌ربط نسبت به تهیه آیین‌نامه اجرایی این ماده و پیشنهاد آن برای تصویب در هیئت وزیران اقدام خواهد کرد.

۴۷ ماده

دولت موظف است، به منظور توسعه صنعتی و دستیابی به رشد شتابان اقتصادی، با تأکید بر صنعت رقابت‌پذیر با استفاده از مطالعات استراتژی توسعه صنعتی سند ملی توسعه صنعتی کشور را با رعایت ضوابط زیست محیطی و با محورهای ذیل تنظیم و طی برنامه چهارم به اجرا درآورد:

الف- تقویت شرکتهای مادر تخصصی توسعه‌ای، در جهت توسعه بخش غیر دولتی

ب- طراحی و اصلاح ساختار ستاد بخش صنعت، به نحوی که امکان انجام فعالیتهای توسعه‌ای در چارچوب برنامه محقق گردد.

ج- گسترش و ایجاد زیرساختهای لازم، به منظور ارتقای کیفیت، نوآوری، جذب و توسعه فناوری

د- تأکید ویژه بر حوزه‌هایی که توانایی توسعه‌ای بالا را دارا می‌باشند، نظیر صنایع نوین، صنایع مبتنی بر مزیت‌های طبیعی و انرژی

هـ- طراحی و ایجاد و گسترش ساز و کارهای حمایتی و تشویقی صادرات صنعتی، در چارچوب سیاستهای بازرگانی کشور

و- اصلاح و تقویت نهادهای پشتیبانی کننده صنایع کوچک و متوسط، با اولویت بخشهای خصوصی و تعاونی

ز- حمایت از توسعه کارآفرینی و بنگاههای کوچک و متوسط

ح- بهبود مدیریت بنگاههای صنعتی

ط- بهبود و گسترش سیستمهای اطلاعاتی، به منظور دسترسی سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به اطلاعات مورد نیاز

ی- ارتقای زنجیره ارزش، از طریق تأکید بر افزایش بهره‌وری کل و به‌کارگیری فناوریهای نوین

ک- همگرایی فعالیتهای پسین و پیشین زنجیره تولید نظیر تحقیق و توسعه، طراحی و مهندسی بازاریابی و فروش

ل- اصلاح محیط حقوقی توسعه صنعت کشور، با ارائه لوایح قانونی

م- تجهیز منابع مالی لازم برای توسعه صنعتی، با به‌کارگیری ابزارهای نوین مالی و تقویت بانکهای تخصصی و توسعه‌ای

ن- تعامل با شرکتهای جهانی، به منظور راه‌یابی به بازارهای بین‌المللی

۴۸ ماده ۴۸

دولت موظف است، به منظور توسعه بخش معدن، به عنوان حلقه پیشین بخش وسیعی از صنایع کشور و افزایش سهم معدن در تولید ناخالص داخلی، برنامه ملی توسعه بخش معدن کشور را با تأکید بر محورهای ذیل تنظیم و طی برنامه چهارم به اجرا درآورد:

الف- تهیه و تدوین استراتژی توسعه بخش معدن، طی سال اول برنامه چهارم

ب- ایجاد تسهیلات لازم، برای استفاده گسترده از علوم و فناوریهای نوین، در کلیه زمینه‌های معدنی از قبیل: اکتشاف، استخراج و فراوری مواد معدنی و صنایع معدنی

ج- تدوین ضوابط، معیارها و استانداردهای داخلی در اکتشاف و فعالیتهای معدنی و فراوری مواد معدنی، متناسب با استانداردهای بین‌المللی و رعایت ضوابط زیست‌محیطی

د- ساماندهی و حمایت از شرکتهای مشاوره‌ای و پیمانکاری داخلی و استفاده از شرکتهای معتبر بین‌المللی، به منظور توسعه در امور اکتشافی و معدنی

هـ- توجه خاص به امر اکتشافات و شناخت سرزمین و توسعه و تکمیل نقشه‌های پایه علوم زمین (زمین‌شناسی، ژئوفیزیک و ...)، به منظور استفاده در بررسی‌های عمرانی و توسعه‌ای و تعیین توان ذخایر معدنی کشور، با عنایت به وظیفه حاکمیتی دولت

و- توسعه و گسترش پایگاه داده‌های علوم زمین به عنوان زیرساخت مهم توسعه، با هدف شناخت وضع موجود، اطلاع‌رسانی و جلب و جذب سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی و تعادل در بخش معدن

ز- انجام اصلاحات ساختاری و تدوین قوانین مناسب، برای بسترسازی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی داخلی و خارجی در معدن

ح- پوشش بخشی از خطرپذیری سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی توسط دولت، از طریق نهادهای ذی‌ربط (از جمله صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی)، در زمینه اکتشاف و بهره‌برداری از معادن

ط- افزایش ظرفیتهای اقتصادی و اجتماعی استانها، به ویژه مناطق کمتر توسعه یافته، با تکیه بر منابع معدنی به صورت شناسایی، اکتشاف و بهره‌برداری از آنها

ی- تأمین زیربنای لازم در مناطق معدنی و معادن بزرگ توسط دولت

ک- کمک به توسعه معادن فلزی و غیر فلزی، در جهت افزایش تولید صنایع انرژی‌بر صادرات‌گرا

« ماده ۴۹

الف- دولت موظف است، با سیاست‌گذاری لازم زمینه تولیدات صنعت خودروی سواری را مطابق با میزان مصرف سوخت در حد استاندارد جهانی و عرضه آن با قیمت رقابتی فراهم نماید و سیاستهای تشویقی و ساز و کار قیمت عرضه گاز طبیعی و سوختهای جایگزین را به گونه‌ای طراحی و به اجرا درآورد که منتهی به ایجاد تقاضای حداقل سی درصد (۳۰٪) از کل خودروهای تولیدی، به صورت دو گانه سوز گردد.

ب- وزارت نفت موظف است، در شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ با هماهنگی شهرداریها و حمایت از بخش خصوصی، به تدریج جایگاههای تزریق گاز CNG را احداث و به بهره‌برداری برساند.

ج- قیمت گاز طبیعی فشرده CNG، حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪)، قیمت بنزین (با ارزش حرارتی معادل)، خواهد بود.

۵۰ ماده

به شرکتهای مادر تخصصی اجازه داده می‌شود، نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری (پرداخت اصل وام و یا مابه‌التفاوت نرخ سود پس از کسر مالیات)، به منظور اعطای کمکهای مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی، ساخت تجهیزات، نمونه‌سازی ماشین‌آلات، مطالعات و عملیات اکتشافی معدنی و بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب به طرحهای مورد تأیید مجمع عمومی شرکت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانکها، اقدام نمایند. میزان وجوه اداره شده مذکور، شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود، در بودجه سالانه شرکتهای مذکور تعیین می‌گردد.

۵۱ ماده

به منظور هم‌افزایی در فعالیتهای اقتصادی، با تأکید بر مزایای نسبی و رقابتی به ویژه در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و صنایع و خدمات مهندسی پشتیبان آنها، صنایع انرژی بر و زنجیره پایین‌دستی آنها، در چارچوب موازین طرح ملی آمایش سرزمین در طول سالهای برنامه چهارم، اقدامهای ذیل اجرا می‌شود:

الف- هر ساله سی و پنج درصد (۳۵٪) بهره مالکانه گاز طبیعی، با درج در طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه، منحصراً به مصرف اجرای طرحهای زیربنایی و آماده‌سازی سواحل و

جزایر ایرانی خلیج فارس و حوزه نفوذ مستقیم آنها خواهد رسید. این طرحها، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

همچنین به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، به اتکای منابع مندرج در این بند و تضمین دولت، برای اجرای طرحهای موضوع این ماده ایجاد تعهد کند. دولت موظف است، سالانه بازپرداخت تعهدات مذکور در این بند را در لوایح بودجه سالانه منظور نماید.

ب- به منظور جذب منابع و سرمایه‌های خارجی و توسعه شتابان سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس، اجازه داده می‌شود در مناطق ویژه بندر امام، پارس و بندرعباس و دیگر مناطق ویژه‌ای که پس از این با تصویب هیئت وزیران در محدوده فوق ایجاد خواهد شد، قوانین و مقررات مربوط به مناطق آزاد در زمینه‌های تأسیس و فعالیت بانکها، بیمه‌ها و شرکتهای خارجی، روابط کار و نحوه صدور روادید اجرا گردد.

تبصره- اعمال مقررات روابط کار، توسط وزارت کار و امور اجتماعی، صورت خواهد پذیرفت.

◀ ماده ۵۲

به دولت اجازه داده می‌شود، جهت رشد اقتصادی، ارتقای فناوری، ارتقای کیفیت تولیدات، افزایش فرصتهای شغلی و افزایش صادرات در قلمرو فعالیتهای تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی، زیربنایی، خدمات و فناوری اطلاعات و در اجرای "قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹"، به منظور جلب سرمایه‌گذاری خارجی در طرحهایی از قبیل: تولید، انتقال و توزیع برق، ساخت پالایشگاهها و صنایع نفت و پتروشیمی، آب و فاضلاب، راه و راه آهن، بندر و فرودگاه، تأمین ناوگان هوایی، دریایی، جاده‌ای، ریلی، تأسیسات و تجهیزات حمل و نقل و طرحهای مخابراتی و توسعه مسکن و حمل و نقل درون شهری، صنایع غذایی و دارویی، توسط سرمایه‌گذار داخلی و خارجی زمینه‌های لازم را با اولویت سرمایه‌گذار ایرانی، فراهم نماید.

پرداخت تعهدات قراردادی شرکتهای دولتی ایرانی طرف قرارداد (برای کالاها و خدماتی که الزاماً می‌بایست توسط دولت خریداری شود. پس از تصویب شورای اقتصاد، از محل وجوه و منابع متعلق به

آنان اقدام و پرداخت از محل آن وجوه و منابع را تعهد کند. این تعهد پرداخت نبایستی از محل وجوه و منابع عمومی باشد.

۵۳ ماده

- الف-** سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان، در امور مربوط به اکتشاف، استخراج و تولید نفت و گاز، پالایش، انتقال و توزیع مواد نفتی و گاز طبیعی، تولید، انتقال و توزیع برق با دولت است. دولت می‌تواند، انجام فعالیت مربوط به بهره‌برداری از میادین نفت و گاز، پالایش، پخش و حمل و نقل مواد نفتی و گازی و همچنین تولید و توزیع برق را به نحوی که موجب انحصار در بخش غیر دولتی نشود و استمرار ارائه خدمات تضمین گردد، به اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی واگذار نماید.
- ب-** دولت مکلف است، به منظور ترغیب سایر مؤسسات داخلی به تولید هرچه بیشتر نیروی برق از نیروگاه‌های خارج از مدیریت و نظارت وزارت نیرو، شرایط و قیمت‌های تضمینی خرید برق را تعیین و اعلام کند.
- ج-** به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود، بخشی از تأسیسات و دارایی‌های شرکت‌های برق منطقه‌ای در ولتاژ توزیع را، به شرکت‌های توزیع نیروی برق واگذار کند.

۵۴ ماده

به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاری و اشتغال در سطح کشور، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته، در قالب لوایح بودجه سنواتی و از طریق وجوه اداره شده، تسهیلات متناسب با سهم متقاضیان سرمایه‌گذاری در طرح‌های اشتغالزای و نیز قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات مذکور را تأمین کند.

◀ ماده ۵۵

دولت موظف است، به منظور تحرک بخشی به اقتصاد، بهره‌برداری مناسب از موقعیت سرزمینی کشور، بهره‌برداری بهینه از منابع و دستیابی به منابع مجازی برای تحقق رشد سریع و توسعه پایدار، بر اساس "برنامه توسعه حمل و نقل" که با رویکردهای زیر تهیه می‌شود، و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، نوسازی ناوگان حمل و نقل، توسعه بنادر تجاری، فرودگاهها، شبکه راه‌آهن، شبکه آزادراهها، بزرگراهها و راههای شریانی اصلی را، به ویژه در کریدور شمال - جنوب و کریدور شرق - غرب، به گونه‌ای تکمیل کند که تا پایان برنامه چهارم ضمن افزایش ایمنی عبور و مرور، انتقال آسان و سریع بار و مسافر را از طریق بخشهای دولتی و خصوصی برآورده کند:

الف - یکپارچه‌سازی سازمان مدیریت فرودگاهها، بنادر و پایانه‌های مرزی زمینی

ب - رفع موانع ترانزیت کالا و مسافر و ایجاد هماهنگی بین دستگاههای مربوط

ج - تدوین استانداردهای حمل و نقل و انطباق آن با استانداردهای جهانی

د - فراهم‌سازی امکان دسترسی بخش غیر دولتی، به شبکه ریلی کشور

ه - ایجاد زمینه رویکرد رقابتی، در حوزه حمل و نقل و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی

و - ایجاد تسهیلات لازم، برای استفاده گسترده از فناوریهای نوین، در عرصه خدمات حمل و نقل

ز - فراهم‌سازی ساز و کار مورد نیاز برای افزایش ایمنی در حمل و نقل از طریق تشکیل "کمیته ملی

ایمنی حمل و نقل"، اصلاح قوانین و مقررات و بازنگری و تغییر روشهای کنترل و نظارت بر حمل

و نقل و تشکیل یگان حفاظت هواپیمایی کشوری از طریق تجمیع وظایف مربوط به نهادهای

نظامی، انتظامی و حفاظتی زیر نظر رئیس سازمان هواپیمایی کشوری

ح - توسعه حمل و نقل ریلی به عنوان حمل و نقل سبز، همساز با محیط زیست و در جهت بهینه‌سازی

مصرف سوخت و افزایش ایمنی

ط - تغییر عنوان سازمان هواپیمایی کشوری به سازمان هوانوردی کشوری و عنوان شورای عالی

هواپیمایی کشوری به شورای عالی هوانوردی کشوری

ی- استقرار مدیریت ریسک در برخورد با بلایای جوی و کاهش اثرات مخرب آن از طریق تهیه طرح مدیریت جامع ریسک

ک- سازماندهی و مدیریت شبکه پایگاههای اطلاعاتی قابل اعتماد هواشناسی و اقلیمی در کشور از طریق تجهیز شبکههای ارتباطی و به کارگیری فناوری جدید در امر تبادل اطلاعات و دادهها در سطح ملی و بین‌المللی

ل- تسهیل رقابت و لغو انحصارات در کلیه شقوق حمل و نقلی و ایجاد نهاد قانونی حافظ رقابت و محور قراردادن بخش خصوصی داخلی و خارجی در سرمایه‌گذاری در بخش و توسعه و گسترش پایگاههای اطلاع‌رسانی

م- توسعه زیربناهای حمل و نقل به منظور برقراری تعادل و تناسب بین تقاضای حمل و نقل و ظرفیت زیربناها

ن- تقویت ظرفیتهای فنی و مهندسی از طریق تدوین نظامهای حمایتی

س- اجازه پرواز به هواپیماهای خارجی با مشارکت در علامت پروازی شرکت‌های هواپیمایی ایرانی و یا به طور مستقیم به منظور پیاده و سوار کردن مسافر و بار در فرودگاههای کشور و صدور مجوز بهره‌برداری از هواپیماهای اختصاصی توسط سازمان هواپیمایی کشوری

ع- فراهم‌سازی زمینه‌های لازم جهت ایجاد مجتمعهای خدمات رفاهی در جاده‌های کشور از طریق اعطای کمکهای بلاعوض و واگذاری اراضی منابع طبیعی به صورت رایگان توسط وزارت جهاد کشاورزی

◀ مواد ۵۶ الی ۶۱

مواد (۱۲۷) الی (۱۳۲) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۵ ماده ۱۲۷

به وزارت راه و ترابری اجازه داده می‌شود:

الف - بخشی از ماشین‌آلات، تجهیزات و اماکنی را که در راستای تحقق سیاست واگذاری، مازاد تشخیص می‌دهد بر اساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، راه و ترابری و سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید به فروش برساند و یا به صورت اجاره به پیمانکاران و شرکتهای تعاونی راهداری تشخیص صلاحیت شده واگذار کند.

ب - نسبت به کاهش و تعدیل نیروی انسانی بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت مذکور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، اقدام کند. منابع مالی مورد نیاز برای اصلاح ساختار نیروی انسانی نیز در راستای کاهش تصدی فوق از محل بند (الف) این ماده در قالب لوایح بودجه سنواتی تأمین می‌شود.

۵ ماده ۱۲۸

به وزارت راه و ترابری اجازه داده می‌شود با حفظ مالکیت دولت بر خطوط ریلی و اعمال سیاست جامع و هماهنگ حمل و نقل ریلی کشور و جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش غیر دولتی و تضمین استمرار ارائه خدمات، بخشی از فعالیتهای مربوط به حمل و نقل بار و مسافر، تعمیر، نگهداری و بازسازی شبکه و ناوگان حمل و نقل ریلی را به اشخاص حقیقی و حقوقی بخش غیر دولتی داخلی واگذار کند و در صورت لزوم با ایجاد شرکتهای مشترک بین بخش غیر دولتی داخلی و راه آهن جمهوری اسلامی ایران از آنها حمایت و تسهیلات لازم در این زمینه را فراهم سازد. ضوابط و مقررات این ماده به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده ۱۲۹

با توجه به اینکه امور هوانوردی و حمل و نقل هوایی (شامل ناوبری، نشست و برخاست) منحصراً در اختیار و در کنترل دولت (سازمان هواپیمایی کشوری) می‌باشد، با پیش‌بینی تمهیدات مناسب برای

جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش غیر دولتی و تضمین استمرار ارائه خدمات، به دولت اجازه داده می‌شود:

الف - نسبت به واگذاری سهام شرکت‌های هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (حداکثر تا ۴۹٪) هواپیمایی آسمان، هواپیمایی پیام، حمل و نقل هوایی نفت، خدمات هلیکوپتری (ساخه)، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آن و شرکت ملی نفتکش ایران به بخش‌های تعاونی و خصوصی داخلی اقدام کند.

ب - با پیشنهاد مشترک شورای عالی هواپیمایی کشوری و دستگاه اجرایی ذی‌ربط اساسنامه شرکت‌های هوایی کشور (آسمان، پیام، حمل و نقل هوایی نفت، خدمات هلیکوپتری) را اصلاح کند. تغییرات اساسنامه هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

۵ ماده ۱۳۰

با حفظ حاکمیت دولت بر امور هوانوردی و حمل و نقل هوایی (شامل ناوبری، نشست و برخاست)

توسط دولت و با رعایت صدر ماده (۱۲۹)، به سازمان هواپیمایی کشوری اجازه داده می‌شود:

الف - نسبت به تکمیل و اجرای طرح‌های فرودگاهی و پروازی و توسعه ناوگان هوایی با جلب سرمایه‌های داخلی و خارجی از طریق انعقاد قراردادهای مشارکت، پیش‌فروش خدمات فرودگاهی و خدمات پروازی اقدام و تعهدات مربوط را تأدیه کند.

ب - به منظور تأمین هزینه اجرای برنامه‌های نگهداری، بهسازی و امنیت پرواز و توسعه زیربنای فرودگاه‌ها و نیز استفاده از تجهیزات و سیستم‌های جدید فرودگاهی و هوانوردی و امنیتی، با تصویب شورای عالی هواپیمایی کشوری دو درصد (۲٪) قیمت فروش بلیط مسافران پروازهای داخلی را دریافت کند.

۵ ماده ۱۳۱

به سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور اجازه داده می‌شود به منظور کمک به تدارک ناوگان حمل و نقل جاده ای بین شهری و احداث پایانه‌های مسافری و باری و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی توسط بخش غیر دولتی با اولویت تعاونیها و ایثارگران، از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانکها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری بانکی، اقدام کرده و مابه‌التفاوت نرخ سود را از منابع داخلی خود پرداخت کند. میزان وجوه اداره شده مذکور شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود در بودجه سالانه سازمان مذکور تعیین می‌گردد.

۵ ماده ۱۳۲

به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت توسعه، نگهداری و بهره‌برداری امور حمل و نقل جاده‌ای، به سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور اجازه داده می‌شود:

الف - جابه‌جایی کالا و مسافر در جاده‌های کشور براساس تن - کیلومتر و نفر - کیلومتر عوارض وصول کند. میزان این عوارض همه ساله با پیشنهاد مجمع عمومی سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور و تصویب شورای اقتصاد تعیین می‌گردد

ب - حداکثر معادل پنجاه (۵۰) ریال برای هر تن - کیلومتر حمل و نقل کالا در داخل کشور از شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی که مبادرت به حمل و نقل کالای ترانزیتی می‌کنند با تأیید وزیر راه و ترابری از طریق دفاتر مرزی خود دریافت کند.

ج - صد درصد (۱۰۰٪) خسارت وارده بر ابنیه فنی و تاسیسات زیربنایی را وصول کند. بجز خسارات وارده بر اثر حوادث و سوانح غیر مترقبه و طبیعی که دولت بنا به توان، موظف به جبران آن خواهد بود.

د - کلیه دریافتیهای موضوع این ماده پس از وصول، به حساب سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور نزد خزانه‌داری کل واریز می‌شود تا بر اساس بودجه سالانه سازمان به مصرف برسد.

۶۲ ماده ۴۴

دولت موظف است، به منظور هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، بازآفرینی و روزآمدسازی معماری ایرانی - اسلامی، رعایت معیارهای پیشرفته برای ایمنی بنا و استحکام ساخت و سازها و دستیابی به توسعه پایدار و موزون شهرها و روستاها و بهبود محیط زندگی، اقدامهای ذیل را در جهت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی کلان و راهبری و نظارت در بخشهای عمران شهری و روستایی، مسکن و احیای بافت فرسوده شهری به عمل آورد.

الف- در راستای هویت‌بخشی به سیما و کالبد شهرها، حفظ و گسترش فرهنگ معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی (بومی)، ایمن‌سازی شهرها و روستاها و ارتقای کیفیت ساخت و ساز و ارائه خدمات شهری از طریق:

- ۱- تهیه و تدوین قانون جامع شهرسازی و معماری کشور، بر اساس ترویج و صیانت از فرهنگ معماری ایرانی - اسلامی در معماری شهرها، تا پایان سال اول برنامه چهارم
- ۲- اعمال معیارها و مقررات طراحی، اجرا و نظارت بر طرحهای شهرسازی و ساختمان‌سازی
- ۳- مناسب‌سازی کالبد شهرها و روستاها و اماکن عمومی، برای جانبازان و معلولین جسمی - حرکتی
- ۴- بهبود وضعیت عبور و مرور و حمل و نقل درون‌شهری به ویژه در کلان‌شهرها
- ۵- جلوگیری از تخریب بافتها، ساختمانها و نماهای با ارزش شهری و روستایی
- ۶- زمینه‌سازی تحقق برنامه ایمن‌سازی و مقاوم‌سازی شهرها و روستاهای کشور، در مقابل سوانح غیر مترقبه
- ۷- تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان و طراحی ساز و کار متناسب برای اجرای آن
- ۸- گسترش فرهنگ بیمه سوانح و انواع بیمه‌های مسکن و انبوه‌سازی
- ۹- حمایت از طرحهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمان و مسکن
- ۱۰- استاندارد کردن کلیه اقلام مصالح و روشهای ساختمانی، تا پایان برنامه چهارم و حمایت از تولید کنندگان آنها

- ۱۱- تأمین منابع مالی پایدار برای اداره شهرها توسط شهروندان
- ۱۲- خصوصی سازی ارائه خدمات شهری، از قبیل حمل و نقل و جمع آوری و دفع مواد زائد شهری
- ۱۳- حمایت از احداث و تکمیل تصفیه خانه ها، تجهیزات و خطوط اصلی سامانه های دفع فاضلاب و آب شهری و روستایی
- ۱۴- حمایت از احداث فضاهای فرهنگی و ورزشی و فضای سبز
- ۱۵- تهیه و تصویب برنامه ایمن سازی و مقاوم سازی ساختمانها و تأسیسات مراکز دولتی و عمومی شهرها و روستاها
- ۱۶- تهیه و اجرای طرحهای هادی شهری و روستایی، با مشارکت مردم
- ۱۷- تدوین لایحه جامع مدیریت شهری
- ۱۸- بازنگری در "قانون تملک مجتمعهای مسکونی (آپارتمانها)"، با توجه به تغییر روش سرمایه گذاری و گسترش مجتمعهای مسکونی در ساختار کنونی شهرها
- ۱۹- گسترش مطالعات و تدوین ضوابط شهرهای الکترونیکی و استفاده از فناوریهای نوین در اداره امور شهرها
- ب- وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است، با توجه به اثرات متقابل بخش مسکن و اقتصاد ملی و نقش تعادل بخش آن در ارتقای کیفیت زندگی و کاهش نابرابریها، طرح جامع مسکن را، حداکثر در سال اول اجرای برنامه چهارم، تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند. این طرح مشتمل بر محورهای زیر با رویکرد توسعه پایدار، عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار کم درآمد خواهد بود.
- ۱- گسترش حوزه فعالیت و تسهیل فرایند دستیابی به منابع و امکانات تولید مسکن، برای تعاونیهای مسکن و سازمانهای خیریه و غیر دولتی فعال در بخش مسکن و کمک به یکپارچگی آنها
- ۲- تشکیل صندوق ملی اعتبار مسکن شهری و روستایی، برای نظارت و تضمین صندوقهای محلی نزد بانکها از طریق بانک مسکن
- ۳- گسترش بازار سرمایه مسکن و اتخاذ تدابیر لازم، برای تأمین سرمایه در بخش، به گونه ای پایدار و انعطاف پذیر

۴- مدیریت یکپارچه و منسجم زمین، برای تأمین مسکن و توسعه شهر و روستا در چارچوب طرحهای توسعه و عمران

۵- توسعه بازار اولیه و تشکیل بازار ثانویه رهن، بر اساس ضوابط شورای بورس، تا پایان سال اول برنامه چهارم

۶- رعایت ارزشهای فرهنگی و حفظ حرمت و منزلت خانواده، در معماری مسکن

۷- افزایش سهم انبوه‌سازی و کوچک‌سازی با هدف صنعتی شدن، تولید حرفه‌ای مسکن، الزامی کردن استانداردهای ساخت

ج- دولت موظف است، در اجرای اصل ۳۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

۱- حمایت از بخشهای خصوصی، تعاونی و عمومی، در احداث و عرضه واحدهای مسکونی
استیجاری

۲- حمایت از ایجاد و بهره‌گیری از مشارکت تشکلهای انجمنها و گروههای خیر مسکن‌ساز

۳- تجمیع، شفاف‌سازی و هدفمند نمودن یارانه‌های پراکنده و پنهان در بخش مسکن و همچنین بررسی اثرات سیاستهای یارانه‌ای اتخاذ شده در سایر بخشهای اقتصادی، بر این بخش

۴- تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش مسکن

۵- دادن یارانه کارمزد تسهیلات مسکن، به سازندگان واحدهای مسکونی ارزان قیمت، در چارچوب ضوابط و استانداردهای مصوب در شهرهای کوچک و متوسط و کلیه روستاهای کشور

۶- بهسازی مسکن روستایی، با اولویت دادن به مناطق آسیب‌پذیر از سوانح طبیعی، بهسازی بافت، ایمن‌سازی و نوسازی واحدهای مسکونی متناسب با ویژگیهای بومی

۷- تدوین برنامه اقدامهای عملی - حمایتی تأمین مسکن گروههای هدف: "کم درآمد، جوانان، بازنشستگان، کارگران، کارمندان و زنان سرپرست خانوار"

۸- پلکانی کردن بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی، در بخش مسکن

- ۹- دادن کمکهای اعتباری و فنی، برای بهسازی و نوسازی مسکن روستایی و حمایت از ایجاد کارگاههای تولید مصالح ساختمانی و عرضه کنندگان خدمات فنی
- د- احیای بافتهای فرسوده و نامناسب شهری و استفاده مطلوب از ظرفیتهای بالقوه شهری، تعریف و تعیین مناطق ویژه تاریخی، فرهنگی، فرسوده و حاشیه‌ای و احیا و نوسازی و توانمندسازی با اولویت شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر جمعیت و توسعه درون‌زا
- ه- به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود، به منظور اجرای طرح تأمین مسکن کارکنان دولت، اجرای "قانون استیجار، واگذاری معوض نصاب مالکانه و اجرای سایر طرحهای عمرانی" املاک مناسب مورد نیاز را در بافتهای فرسوده و نامناسب شهری، به قیمت عادلانه روز و یا به طریق توافقی، خریداری نماید.
- و- به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود، به منظور تأمین بخشی از اعتبارات مورد نیاز اجرای "قانون تشویق عرضه و احداث واحدهای مسکونی استیجاری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳"، زمینهای شهری در تملک خویش را، به قیمت روز و به صورت مزایده یا با قیمت توافقی که از قیمت کارشناسی روز کمتر نخواهد بود، به فروش رساند.

۶۳ ماده

دولت موظف است، به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحها و پروژههای سرمایه‌گذاری با رویکرد نتیجه‌گرا و دستیابی به سیستم کنترل کیفی، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم، نسبت به تدوین نظام فنی و اجرایی کشور و اجرای آن در تمامی دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، به شرح ذیل اقدام نماید:

الف- نظام کنترل هزینه، کیفیت و زمان را، در تمامی مراحل طراحی، اجرا و بهره‌برداری پروژهها و طرحها و بهره‌مندی از روشهای نوین، نظیر طرح و ساخت، با ارائه برنامه مشخص، ایجاد و مستقر کند.

ب- با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها، نسبت به ترویج فرهنگ بهسازی و تدوین ضوابط، مقررات و بخشنامه‌های مورد نیاز با رویکرد تشویقی و بازدارنده و به‌کارگیری مصالح روشهای ساخت نوین، اقدام نماید.

ج- ساز و کارهای لازم، به منظور استقرار نظام مدیریت کیفیت و مهندسی ارزش، در پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، از سال اول برنامه چهارم، فراهم نماید.

د- ساز و کار ارزیابی پروژه‌های پیشنهادی پس از حصول اطمینان از تأمین اعتبار، با رویکرد توجیه فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی را، به منظور جلوگیری از اجرای پروژه‌های فاقد توجیه، از ابتدای برنامه چهارم، ایجاد نماید.

ه- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا پایان سال اول برنامه چهارم، با بهره‌گیری از همکاری دستگاه‌های اجرایی کشور و مشارکت انجمن‌های صنفی تخصصی، نسبت به تدوین ضوابط و مقررات مورد نیاز، متناسب با حجم سرمایه‌گذاری و کیفیت طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری، اقدام، و به تصویب هیئت دولت می‌رساند.

و- ضوابط و مقررات مذکور در بند "د" این ماده، طی برنامه زمانبندی مشخص، تا پایان برنامه چهارم، حداقل در چهل درصد (۴۰٪)، از پروژه‌ها و طرحهای جدید به اجرا درآید.

۶۴ ماده ۴۴

اعتبارات طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، که بر اساس گزارشهای توجیه فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی و همچنین مطالعات مهندسی مشاور و طبق ساز و کار ماده (۴۶) این لایحه به تصویب رسیده است، برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر در برنامه چهارم، برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک برآورد آن سال و سالهای بعد (تا پایان سال خاتمه برنامه چهارم)، به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

موافقتنامه‌های طرحهای مذکور، مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات اجرایی، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی، برای یک بار در طول برنامه چهارم، مبادله و ابلاغ می‌گردند. این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه، معتبر و ملاک عمل خواهند بود.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، اعتبارات مورد نیاز سالهای باقیمانده برنامه چهارم را، با اعمال تغییر نرخهای ابلاغی خود، محاسبه نموده و بر حسب برنامه - دستگاه، در لویج بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

تخصیص اعتبارات طرحهای مزبور، بر مبنای اعتبار ابلاغی سالانه، صورت خواهد پذیرفت.

◀ ماده ۶۵

به منظور ایجاد رقابت و برقراری شرایط برابر بین بخشهای دولتی، عمومی و خصوصی، واگذاری کار و معاملات دولتی، با رعایت "قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲" صرفاً به صورت مناقصه صورت می‌پذیرد. مگر در مواردی که طبق ماده (۸۳) "قانون محاسبات عمومی، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" به صرفه و صلاح دولت نبوده و از طریق ترک تشریفات برگزار می‌شود.

در طول سالهای برنامه چهارم، بندهای "۱" و "۲" ماده (۷۹) "قانون محاسبات عمومی کشور مصوب، ۱۳۶۶/۶/۱" به حالت تعلیق در می‌آید.

فصل دوم

تعامل فعال با اقتصاد جهانی

۶۶ ماده

دولت مکلف است، برای روان سازی جریان تجارت، افزایش سهم کشور در تجارت بین الملل و توسعه صادرات کالاها و خدمات غیر نفتی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- فراهم کردن تسهیلات و مشوقهای لازم، برای ایجاد و تقویت شرکتهای توانمند و بزرگ صادراتی غیر دولتی

ب- برقراری تعرفه های ترجیحی، با کشورهای بازار هدف صادراتی و همچنین فراهم کردن بستر مناسب برای الحاق به سازمان تجارت جهانی

ج- فراهم کردن امکانات و زیرساختهای لازم، برای ایجاد بازارهای مجازی از طریق شبکه جهانی اطلاع رسانی، جهت بهره گیری از سرعت، گسترش بازار، شفافیت، فراگیری و جامعیت اطلاعات

د- فراهم کردن بسترهای لازم، برای ایجاد نقاط تجاری و پایانه های صادراتی، با اولویت در مبادی گمرکی

ه- تکمیل مبانی قانونی و تجهیز مبادی و مجاری پیشرفته، برای ترانزیت و عبور مطمئن، آزاد و سریع کلیه کالاها و خدمات با نرخ رقابتی، همراه با تجمیع کلیه حقوق دریافتی و عوارض متناسب و واریز منابع حاصل به حساب درآمد عمومی

و- هدفمند کردن حمایتهای مستقیم صادراتی، شامل جایزه و یارانه صادراتی برای صدور کالاها و خدمات و اعطای اعتبار صادراتی در حوزه های دارای مزیت نسبی و همچنین حمایت غیر مستقیم و تهیه و اجرای طرحهای نهادهای پشتیبان، در جهت رشد تولید، صادرات و ارتقای رقابت پذیری

ز- اعمال مشوقهای لازم و گسترش پوشش بیمه ای، برای صادرات کالا و خدمات، به ویژه خدمات فنی و مهندسی و اعطای اعتبارات صادراتی به کشورهای هدف

ح- استرداد حقوق ورودی مواد اولیه و کالای واسطه‌ای مورد استفاده در تولید کالاهای صادراتی، پس از صدور محصولات تولیدی، بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن و جهاد کشاورزی، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ط- معافیت کالا و خدمات صادراتی از پرداخت هر گونه عوارض و مالیات اعم از ملی و منطقه‌ای

تبصره- در موارد خاص، برای مواد اولیه صادراتی، با تشخیص شورای عالی صادرات، عوارض یا مابه‌التفاوت وضع می‌گردد.

ی- معافیت صادرات کالا و خدمات از اخذ هر گونه مجوز، به استثنای استانداردهای اجباری و گواهیهای مرسوم در تجارت بین‌الملل (مورد درخواست خریداران)

تبصره- شورای عالی صادرات موظف است، هر سال فهرست کالاهای معاف از مجوز استاندارد را مشخص نماید.

ک- ایجاد بستر و تسهیلات لازم، برای معاوضه (Swap) کالاها و انرژی (همنام و غیر همنام)

ل- برخورداری صادرکنندگان خدمات، به ویژه خدمات فنی و مهندسی از سایر حمایتها، علاوه بر مشوقها و امتیازات صادرات کالا، به موجب آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت بازرگانی، به تصویب شورای عالی صادرات می‌رسد.

۶۷ ماده ۴۴

به منظور توسعه بخش بازرگانی خارجی متناسب با نیاز توسعه اقتصادی کشور، تسهیل تعاملات جهانی، گسترش صادرات و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فناوری نوین، دولت موظف است برنامه ملی توسعه بخش بازرگانی را با محورهای ذیل تنظیم و اجرا نماید:

الف- توسعه صادرات کالاها و خدمات و افزایش دسترسی به بازارهای جهانی

ب- افزایش توانمندی اقتصاد کشور و آماده‌سازی بنگاههای اقتصادی در راستای ایجاد شرایط بهینه برای الحاق به سازمان تجارت جهانی

- ج- انعقاد موافقت‌نامه‌های تجاری و در صورت لزوم تجارت آزاد با کشورها و تشکلهای اقتصادی و فرامنطقه‌ای در جهت افزایش سهم تجارت منطقه‌ای در کل مبادلات کشور
- د- برقراری هماهنگی میان سیاستهای مالی و پولی با سیاستهای استراتژیک تجاری
- ه- ایجاد نظم کارآمد، تنظیم تعرفه‌ها در جهت رقابت‌پذیری کشور و حمایت منطقی از تولیدات داخلی
- و- ایجاد توازن تجاری با کشورهای طرف همکاری و بلوکهای اقتصادی به طوری که سهم صادرات غیرنفتی از کل صادرات کشور از بیست و سه و یک دهم درصد (۲۳/۱٪) در سال ۱۳۸۲ به سی و سه و شش صدم درصد (۳۳/۶٪) در سال ۱۳۸۸ برسد.
- ز- ساماندهی بازارچه‌ها و مبادلات مرزی از طریق اصلاح نظام اجرایی، معیارهای تشکیل و رویه‌های اداری و هماهنگی با جهت‌گیری‌های اصلی تجاری کشور
- ح- کاهش حجم تجارت زیر زمینی (قاچاق کالا) از طریق افزایش ریسک و هزینه قاچاق کالا و کاهش هزینه مبادله رسمی

۶۸ ماده ۴۴

به دولت اجازه داده می‌شود، در طول برنامه چهارم به منظور کاهش قاچاق کالا، حمایت منطقی و هدفمند از تولیدات داخلی، شفاف‌سازی مقررات، کاهش تعدد رویه‌های واردات و فراهم‌سازی بستر مناسب برای الحاق به سازمان جهانی تجارت، نظام تعرفه‌ای بازرگانی خارجی کشور را بر اساس محورهای ذیل تنظیم نماید:

- ۱- حذف کلیه موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی با رعایت ممنوعیتهای شرعی و قانونی با زمانبندی معین و وضع نرخهای معادل تعرفه‌ای در قالب پیش آگهی حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم
- ۲- کاهش دامنه و تعداد طبقات تعرفه‌ای با رعایت نرخ حمایت مؤثر تعرفه‌ای از تولیدات داخلی
- ۳- برقراری تعرفه‌های ترجیحی و انعقاد موافقت‌نامه‌های دو یا چند جانبه تجاری و در صورت لزوم تجارت آزاد با کشورها و تشکلهای اقتصادی، منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای

۴- اتخاذ و اعمال تدابیر اقدامات مؤثر حفاظتی، جبرانی و ضد دامپینگ در مواردی که کالایی با شرایط غیرمعارف و با امتیاز قابل توجه به کشور وارد می‌شود.

۵- اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات مربوط به واردات به منظور ایجاد شفافیت در نظام تجاری و کاهش رویه‌های متعدد واردات

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارت بازرگانی با رعایت "قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۶" حداکثر ظرف مدت شش ماه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۶۹ ماده ۴۴

به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور کاهش هزینه‌های تمام شده کالاها و خدمات تولیدی کشور و تقویت توان رقابتی محصولات صادراتی کشور در بازارهای بین‌المللی، به منظور گسترش کاربرد فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد، بازرگانی و تجارت، در راستای تسهیل تجاری و کاهش شکاف با اقتصاد بین‌المللی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- تهیه و تدوین قوانین و مقررات مورد نیاز، در استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد، بازرگانی و تجارت و ارائه طرح جامع امنیت مبادلات الکترونیکی، تا پایان سال دوم برنامه چهارم

ب- فرهنگ‌سازی عمومی و ترویج استفاده از فناوری و ارتباطات و اطلاعات

ج- فراهم نمودن شرایط فنی، حقوقی و قانونی، برای مناطق آزاد تجاری، صنعتی به نحوی که تا پایان برنامه چهارم، انجام مبادلات تجاری این مناطق، از طریق الکترونیکی امکانپذیر باشد.

د- شکل‌دهی فضای کسب و کار الکترونیکی EB در درون بنگاههای اقتصادی از طریق تشویق و ترغیب آنها

ه- وزارتخانه‌ها، سازمانهای تولیدی، خدماتی و اقتصادی موظف هستند، با تجهیز واحدهای خود و با رعایت استانداردها و چارچوب نظام بازرگانی و تجارت الکترونیکی که توسط وزارت بازرگانی و دیگر دستگاههای مرتبط اعلام می‌گردد، اقدامهای ذیل را به عمل آورند:

- ۱- به روز آوری پایگاهها و مراکز اطلاع رسانی و ارائه خدمات دستگاه مربوط در محیط رایانه‌ای و شبکه‌ای از ابتدای برنامه چهارم
- ۲- انجام مناقصه‌ها، مزایده‌ها و مسابقه‌های خرید و فروش کالا و خدمات و عملیات مالی- اعتباری، در محیط رایانه‌ای و شبکه‌های اطلاع رسانی
- ۳- انجام فعالیتهای تدارکاتی و معاملاتی در قالب تجارت الکترونیکی، از سال دوم برنامه چهارم
- ز- قوه قضائیه موظف است، شعبه یا شعبی از دادگاهها را برای بررسی جرایم الکترونیکی و نیز جرایم مربوط به تجارت الکترونیکی و تجارت سیار، اختصاص دهد.

◀ ماده ۷۰

وزارت بازرگانی مجاز است به منظور ارائه خدمات مورد نیاز به شرکتهای صادراتی و در جهت رونق بخشیدن به تجارت خارجی کشور، نسبت به راه اندازی دفاتر، شعب و یا نمایندگی‌های سازمان توسعه تجارت در کشورهای هدف با اخذ مصوبه از هیئت وزیران اقدام نماید.

◀ ماده ۷۱

دولت موظف است، به منظور تسهیل تجارت و حمل و نقل، استقرار صنایع دریایی، گسترش گردشگری، کمک به بهره‌برداری پایدار منابع شیلاتی و استفاده بهینه از این مناطق، برای توسعه فعالیتهای تولیدی و خدمات دریایی، با حفظ امور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت برای خود، ضمن واگذاری رقابتی امور تصدی به بخشهای غیر دولتی در مناطق ساحلی و دریاها، با انجام مطالعات تطبیقی در قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، اساسنامه‌ها و شرح وظایف دستگاههای اجرایی مرتبط با فعالیتهای دریایی، لوایح مورد نیاز برای توسعه فعالیتهای دریایی را با اصلاح قوانین مرتبط و حذف وظایف موازی، مشابه و متضاد و تجمع وظایف همگن و متجانس هر یک از دستگاهها، تفکیک کامل وظایف دستگاهها، برای اعمال حاکمیت و بر اساس محورهای زیر تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید:

- الف-** یکسان‌سازی تعاریف و اصطلاحات قانونی (با ملاحظه تعاریف و اصطلاحات بین‌المللی) کنوانسیونهای بین‌المللی که ایران عضو آنها است.
- ب-** برقراری امنیت و تأمین نظم، تعیین مقررات حقوقی و رویه‌های قضایی
- ج-** انجام کلیه امور تجاری، از طریق بنادر و اسکله‌های تجاری و گمرکات رسمی
- د-** ایمنی در دریا، بیمه‌های دریایی و امداد و نجات در دریا
- ه-** حفاظت از محیط زیست و تعیین حریمها و پهنه‌بندی نواحی ساحلی و آبهای داخلی و بین‌المللی
- و-** بهره‌برداری پایدار از نواحی ساحلی، دریایی، حمایت از ناوگانهای جمهوری اسلامی ایران بر اساس قواعد بین‌المللی و حمایت از سرمایه‌گذارها در فعالیتهای اقتصادی، نظیر: حمل و نقل دریایی، منابع تجدیدناپذیر دریایی (نفت و گاز، معادن و ...)، منابع تجدیدپذیر دریایی (آبزیان و ...)، گردشگری دریایی، خدمات پشتیبانی و صنعتی دریایی
- ز-** آموزشهای علمی، مهندسی، مدیریت، حقوقی و مهارتهای تخصصی دریایی و دریانوردی
- ح-** تحقیقات دریایی، ثبت پایش اطلاعات اقیانوس‌شناسی و فناوری اطلاعات و ارتباطات دریایی
- ط -** حمایت از ناوگان ملی بر اساس قواعد بین‌المللی

◀ ماده ۷۲

وزارت بازرگانی موظف است به منظور نوین‌سازی بازرگانی داخلی کشور، بهبود شبکه توزیع و ارتقای سطح بهره‌وری نظام تأمین و توزیع و نیز الزام بخشهای اقتصادی به رعایت آنها، ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این لایحه، نظام جامع بازرگانی داخلی با محوریت موارد ذیل تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند:

- نوین‌سازی شبکه‌های توزیع کشور
- تهیه برنامه بهبود مدیریت، کیفیت، افزایش کارایی، بهره‌وری و بهبود مقیاس فعالیتها در تجارت داخلی
- ساماندهی اصناف و بنگاههای کوچک

- ارتقای کارآیی نظام تأمین کالا در کشور
- حمایت از تحقیق و توسعه، سودآوری و نوین‌سازی تجارت و ابتکار و خلاقیت در حوزه بازرگانی
- یکپارچگی، شفاف‌سازی قوانین و مقررات تجاری و تسهیل و روان‌سازی امور تجاری
- فراهم نمودن و گسترش فضای کسب و کار الکترونیکی
- تهیه و اجرای طرح جامع نظام تجاری شهرها و پارکهای صنعتی
- اصلاح نظام قیمت‌گذاری و پایشگری مداوم آن

◀ ماده ۷۳

به منظور تعامل و مشارکت مؤثر در عرصه اقتصاد جهانی و سازماندهی کارآمد تولید و فناوری کشور، برای همکاریهای منطقه‌ای و بین‌المللی، اقدامهای زیر باید معمول گردد:

الف- دولت مکلف است، به منظور هم‌پیوندی فعال با اقتصاد جهانی و رونق بخشیدن به تجارت خارجی، قانون مقررات صادرات و واردات، قانون امور گمرکی و قانون مناطق آزاد تجاری و صنعتی را بازنگری و اصلاح، و مقررات ضد دامپینگ را تدوین نموده و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.

ب- با توجه به شرایط و ویژگیهای کلان اقتصادی، اجتماعی، فضایی هر یک از مناطق آزاد کشور، فعالیت غالب این مناطق، به شرح ذیل تعیین می‌شود:

۱- منطقه کیش، با اولویت فعالیتهای گردشگری، خدمات بازرگانی و خدمات علمی، فرهنگی،

آموزش عالی و توسعه صنایع دستی

۲- منطقه قشم، با اولویت فعالیتهای تولیدی با گرایش تجارت نفت و فراورده‌های نفتی، صنایع

نفت و خدمات پشتیبانی نفت، صادرات، صادرات مجدد، خدمات بازرگانی و ترانزیت کالا و

خدمات علمی، فرهنگی و آموزش عالی

۳- منطقه چابهار، با اولویت خدمات بازرگانی و ترانزیت کالا، فعالیتهای تولیدی و خدمات علمی،

فرهنگی و آموزش عالی

۴- منطقه بندرانزلی، با اولویت فعالیتهای تولیدی در زمینه صنایع تکمیلی تولیدات کشاورزی، صنایع دستی و کالاهای فرهنگی و توسعه فعالیتهای تکمیلی زنجیرههای تولیدی کالاهای اولیه و واسطه‌ای وارداتی

۵- منطقه جلفا، با اولویت توسعه فعالیتهای تولیدی و صنایع تبدیلی کشاورزی با گرایش صادرات، خدمات بازرگانی، ترانزیت کالا به کشورهای منطقه قفقاز و ارائه خدمات علمی و فرهنگی

۶- منطقه اروند (آبادان - خرمشهر)، با اولویت ترانزیت، انبارداری، فراوری محصولات کشاورزی، توسعه تجارت و خدمات بازرگانی، فرهنگی، آموزش عالی و گردشگری

تبصره ۱- تشکیل مناطق آزاد جدید ممنوع است.

تبصره ۲- توسعه فعالیتهای بانکی و بیمه‌ای در مناطق یاد شده در این بند، با اولویت منطقه کیش مورد تأکید می‌باشد.

ج- دولت مکلف است، نسبت به تکمیل و ایجاد تأسیسات و تجهیزات زیربنایی مورد نیاز اقدام و همچنین به دولت اجازه داده می‌شود، نسبت به اصلاح محدوده‌های مورد نیاز هر یک از مناطق آزاد مذکور در بند "ب" این ماده، تا پایان برنامه چهارم اقدام نماید.

د- دولت موظف است، به منظور ایجاد مزیت رقابتی در مناطق آزاد و جذب سرمایه‌های خارجی، انرژی مصرفی مورد نیاز را برای مصرف خانگی، به نرخ داخلی تأمین نماید.

ه- به منظور اعمال مدیریت واحد و یکپارچه در مناطق آزاد کشور، مدیریتهای سازمانهای مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام اجرایی منطقه محسوب می‌شوند و کلیه دستگاههای اجرایی مستقر در مناطق آزاد، به استثنای دستگاهها و نهادهای دفاعی و امنیتی مکلف هستند، ضمن رعایت مفاد ماده (۲۷) "قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷"، نسبت به اصلاح و رفع مغایرتهای مقرراتی خود با مقررات مناطق آزاد، اقدام نمایند.

و- وزارت امور خارجه موظف است، به منظور زمینه‌سازی برای توسعه فعالیتهای اقتصادی در حوزه سیاست خارجی، نسبت به تجهیز نیروی انسانی متخصص نمایندگیهای خارج از کشور، در

زمینه‌های اقتصادی و تجاری، اقدام نموده و گزارش عملکرد فعالیت‌های انجام شده را، هر شش ماه یک بار، به مراجع ذی‌ربط (شورای عالی صادرات، شورای عالی خدمات فنی و مهندسی و هیئت وزیران) ارائه نماید.

وزارت امور خارجه موظف است، با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت بازرگانی و وزارت امور اقتصادی و دارایی، آیین‌نامه اجرایی این بند را، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این لایحه، تهیه و جهت تأیید به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.

◀ ماده ۷۴

دولت مکلف است:

الف- به منظور سیاست‌گذاری، راهبری و ایجاد انسجام و هماهنگی در قلمرو برنامه‌ها و عملیات مناطق آزاد، در راستای برنامه‌ها و جهت‌گیری‌های کشور، نسبت به اصلاح و نوسازی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و برپایی نظام تشکیلاتی کارآمد، برای آن که پاسخگوی این مناطق در تعامل با تشکیلات کلان کشور باشد، اقدام نماید.

ب- در زمینه گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی، وزارتخانه‌های "علوم، تحقیقات و فناوری" و "بهداشت، درمان و آموزش پزشکی"، نسبت به صدور مجوز جهت ایجاد دانشگاه‌های خصوصی، به ویژه در مناطق آزاد تجاری صنعتی، با مشارکت سرمایه‌گذاران، اعم از داخلی و خارجی و یا با مشارکت تحت لیسانس دانشگاه‌های دولتی، اقدام نماید.

ج- به منظور بهره‌گیری از موقعیت مناطق آزاد در زمینه تجارت نفت، سوخت‌رسانی و ارائه خدمات به کشتی‌های عبوری از خلیج فارس و دریای عمان، سازمان‌های مناطق آزاد با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، مکلف‌اند پس از مطالعات امکان‌سنجی زیربنای، آیین‌نامه‌های اجرایی آن را، تا پایان سال دوم برنامه چهارم، فراهم آورند.

◀ ماده ۷۵

دولت موظف است، به منظور گسترش صادرات، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فناوریهای نوین، نسبت به تدوین و تصویب سیاستهای استراتژیک تجاری، اقدام و محورهای ذیل را مد نظر قرار دهد:

الف - انعقاد موافقتنامه‌های ترجیحات و در صورت لزوم تجارت آزاد با کشورها و تشکلهای اقتصادی منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای

ب - آماده‌سازی بنگاههای اقتصادی و ایجاد بسترهای لازم، برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی

ج - استفاده مطلوب از ابزارهای دیپلماتیک، در جهت نهادینه کردن روابط اقتصادی

د - برقراری هماهنگی میان سیاستهای مالی و پولی، با سیاستهای استراتژیک تجاری

آیین‌نامه اجرایی این ماده، توسط وزارت بازرگانی، با همکاری وزارتخانه‌های صنایع و معادن، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، امور خارجه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، اتاق تعاون و تشکلهای غیر دولتی ذی‌ربط تهیه، و به تصویب هیئت وزیران، خواهد رسید.

◀ مواد ۷۶ الی ۷۸

مواد (۱۱۴)، (۱۱۷) و تبصره "۳" ماده (۸۶) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸) تنفیذ می‌گردد.

④ ماده ۱۱۴

تنظیم بازار داخلی موجب ممنوعیت صدور نمی‌گردد و صدور کلیه کالاها و خدمات، به جز موارد ذیل مجاز خواهد بود:

الف - اشیاء عتیقه و میراث فرهنگی.

ب - اقلام دامی یا نباتی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیک و یا حفاظت محیط زیست داشته باشند.

ج - صادرات کالاهائی که دولت برای تأمین آنها مستقیماً یارانه پرداخت می کند با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز می باشد.

تبصره - به منظور تنظیم بازار داخلی و جبران کمبود احتمالی، وزارت بازرگانی مجاز است در مواردی که تشخیص می دهد از طریق واردات بدون انتقال ارز نسبت به جبران نیازهای داخلی اقدام نماید.

۱۱۷ ماده ۵

به منظور تنظیم خطمشی های صادرات کشور و تعیین کمکها و تسهیلات قابل ارائه به بخش صادرات و رفع مشکلات و موانع آن و اجرای سیاستهای مصوب برنامه سوم، شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی به ریاست رئیس جمهور یا معاون اول وی و عضویت وزیران بازرگانی، صنایع، معادن و فلزات، تعاون، امور خارجه، نفت، امور اقتصادی و دارایی، کشاورزی، جهاد سازندگی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مدیر عامل بانک توسعه صادرات و رؤسای مرکز توسعه صادرات ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون تشکیل می شود. دبیرخانه شورای مزبور در وزارت بازرگانی مستقر بوده و پیشنهادهای این شورا پس از تصویب هیئت وزیران در حدود قوانین مربوط در ارتباط با ایجاد تسهیلات صادراتی برای کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و همچنین اشخاص خصوصی اعم از حقوقی و حقیقی لازم الاجرا خواهد بود. سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی شرکت می نمایند. دبیرخانه شورای مذکور موظف است گزارش عملکرد شورا را هر سه ماه یکبار به کمیسیونهای مذکور ارسال نماید.

کمیته توسعه صادرات استان به ریاست استاندار و عضویت مدیران کل بازرگانی، گمرک، سازمان برنامه و بودجه و ادارات کل ذی ربط حسب مورد و مدیر عامل بانک صادرات استان تشکیل می شود. وظایف دبیرخانه کمیته توسعه صادرات استان بر عهده اداره کل بازرگانی استان خواهد بود.

۵ تبصره ۲- ماده ۸۶

تبصره ۲- وزارت بازرگانی مسئول تنظیم تراز تجاری کشور خواهد بود و کلیه وزارتخانه‌ها موظف‌اند در تهیه برنامه‌های عملیاتی و تقسیم اهداف کمی و کیفی، تنظیم و تفوق تراز تجاری کشور همکاری لازم با وزارت بازرگانی به عمل آورند.

فصل سوم

رقابت پذیری اقتصاد

۴۴ ماده ۷۹

دولت موظف است، در جهت ایجاد فضا و بسترهای مناسب، برای تقویت و تحکیم رقابت پذیری، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

- الف- حذف تبعیضهای اقتصادی و ایجاد فرصتهای برابر، برای کلیه اشخاص
- ب- هماهنگ سازی نظامهای قانونی و حقوقی اقتصادی، بازرگانی و فنی کشور، با نظامها و کنوانسیونهای بین المللی در جهت تقویت رقابت پذیری
- ج- حذف و یا کنترل انحصارات موجود دولتی و تسهیل رقابت
- د- حمایت از تولید کالاها و خدمات در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری در کشور، از طریق اختصاص بخشی از تقاضای دولت به خرید این تولیدات
- هـ- بیمه نامه های صادره از سوی مؤسسات بیمه، به عنوان وثیقه دریافت تسهیلات بانکی، معتبر خواهد بود.
- و- ایجاد زمینه مشارکت تشکلهای قانونی غیر دولتی صنفی - تخصصی بخشهای مختلف، در برنامه ریزی و سیاست گذاری در زمینه های ذی ربط
- ز- ایجاد و توسعه زیربنای نوین، از جمله گسترش شالوده ارتباطی، مخابراتی - داده ورزی، پایگاههای اطلاع رسانی و نظایر آن، به منظور دستیابی به مزیت های رقابتی و نسبی کشور و توسعه خدمات بازرگانی، فنی، مالی، بانکی و بیمه ای نوین
- ح- بازرنگری در ستادهای برنامه ریزی و سیاست گذاری دولتی، مرتبط با زیربنای تولید و تجارت، به منظور حرکت کلی بخشهای مختلف همسو با تحولات فناوری در سطح بین المللی

ط- استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و آموزش عمومی، به منظور توسعه فرهنگ خودباوری و ترجیح استفاده از تولیدات داخلی و نیز روحیه تلاش کارآفرینی و فعالیت خلاق، برای جهش صادرات کالا و خدمات

ی- به منظور ایفای نقش مطلوب، توسط سازمانهای توسعه‌ای که به موجب اساسنامه قانونی خود به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش غیر دولتی مجاز می‌باشند، سازمانهای توسعه‌ای از رقابت با بخش غیر دولتی منع می‌گردند و فعالیتهای خود را صرفاً در جهت تقویت سرمایه‌گذاری بخش غیر دولتی و خروج از سرمایه‌گذاری مذکور در حداقل زمان ممکن، ساماندهی خواهند نمود.

« ماده ۸۰

دولت موظف است، از ابتدای برنامه چهارم در قلمروهای اقتصادی که انحصار طبیعی و یا قانونی وجود دارد و همچنین در قلمروهایی که انحصارات جدید، ناشی از توسعه اقتصادی شبکه‌ای و فناوری اطلاعات و ارتباطات به وجود می‌آیند، با رعایت حقوق شهروندان، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- جلوگیری از ایجاد انحصارات جدید، لغو انحصارات قانونی قابل حذف، با تصویب هیئت وزیران طی دو سال اول برنامه چهارم

ب- تشکیل نهاد "تنظیم مقررات و داوری"، به منظور برقراری فضای رقابتی در سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری، در حوزه انحصارات طبیعی، با اعطای امتیازات مشابه و توانمندسازی رقبای غیر دولتی، تنظیم روابط اقتصادی، حقوقی و داوری نهایی در هر بخش اقتصادی با شرایط نسبتاً انحصاری، متشکل از ۱۱ نفر شامل: نماینده تام‌الاختیار دستگاه اجرایی دولتی ذی‌ربط، نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی، قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب قوه قضائیه، نماینده بنگاههای اقتصادی خصوصی ذی‌ربط، نماینده اطاق بازرگانی و صنایع و معادن، نماینده تشکل صنفی ذی‌ربط، نماینده جامعه حسابداران رسمی ایران و دو متخصص مستقل غیر دولتی (به انتخاب هیئت وزیران)

تبصره - در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات این وظیفه را به عهده خواهد داشت.

ج - وظایف نهاد "تنظیم مقررات و داوری"، عبارت است از: تأیید شرایط صدور اجازه فعالیت، تعیین چارچوب قیمت‌گذاری کالا و خدمات انحصاری، تنظیم مقررات تعرفه، مقررات رقابت، مقررات حمایت از حقوق مصرف‌کننده، تضمین و تعیین تعرفه‌های دسترسی به شبکه پایه، تعیین کیفیت، ایمنی و استاندارد خدمات، حل و فصل اختلافات فنی و مهندسی و تجاری بین بنگاهها، بین بنگاهها و دولت، اعلام ضوابط حل اختلاف بین بنگاهها و مشتریان، نظارت بر رعایت قوانین ضد انحصار و نظارت بر رعایت شرایط رقابتی

د - به منظور منطقی نمودن بهای مصرف آب، برق، گاز، تلفن و استفاده از شبکه فاضلاب و متناسب نمودن نرخهای ترجیحی، در جهت حمایت از تولید، نهاد "تنظیم مقررات و داوری"، همه ساله نرخ فروش (اعم از بهای مصرف و آب‌ونمان) را متناسب با هدف فوق تعیین خواهد نمود و چنانچه در مواردی نرخهای تعیین شده، کمتر از قیمت کارشناسی شده توسط نهاد مزبور باشد، دولت موظف به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت کارشناسی و تکلیفی و یا تهاتر با بدهی دستگاه ذی‌ربط به دولت، خواهد بود.

تبصره - دولت موظف است، برای تأمین آب، برق، گاز، تلفن و راه دسترسی تا ورودی شهرکهای صنعتی و نواحی صنعتی، با اعلام دستگاه ذی‌ربط اقدامهای لازم را به عمل آورد.

ه - آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل: اساسنامه، نحوه انتخاب، شرایط نمایندگان و نحوه فعالیت نهاد "تنظیم مقررات و داوری" به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

◀ ماده ۸۱

دولت موظف است، در جهت تجدید ساختار و نوسازی بخشهای اقتصادی، در برنامه چهارم، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

- الف- اصلاح ساختار و ساماندهی مناسب بنگاههای اقتصادی و تقویت رقابت‌پذیری آنها، از طریق:**
- ۱- حمایت از شکل‌گیری بنگاههای کوچک و متوسط، از طریق ایجاد فرایندهای پرورش دهنده و تقویت‌کننده کارآفرینی
 - ۲- حمایت از ایجاد پیوند مناسب، بین بنگاههای کوچک، متوسط، بزرگ (اعطای کمکهای هدفمند) توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌ها و انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی - مهندسی - تخصصی، تحقیق و توسعه و بازاریابی در بنگاههای کوچک و متوسط و توسعه مراکز اطلاع‌رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها
 - ۳- رفع مشکلات و موانع رشد و توسعه، بنگاههای کوچک و متوسط و کمک به بلوغ و تبدیل آنها به بنگاههای بزرگ و رقابت‌پذیر و اصلاح ساختار قطبی کنونی
 - ۴- حمایت از ایجاد مؤسسات و تشکلهای غیر دولتی پشتیبان بنگاههای کوچک و متوسط و توسعه آموزشهای مهارتی فنی و حرفه‌ای و تخصصی پودمانی و ارتقای بهره‌وری و کیفیت در این گونه بنگاهها
- ب- اعمال سیاستهای حمایتی تولیدی، به منظور تقویت بنیانهای رقابت‌پذیری و شکوفایی مزیت‌های نسبی و رقابتی**
- ج- شناسایی و عملیاتی نمودن محورهای اصلی مزیت‌های رقابتی و نسبی، و برنامه‌ریزی، برای بهره‌گیری مطلوب از مزیت‌های نسبی و خلق مزیت‌های رقابتی جدید در سطح استانها**
- د- انطباق نظامهای ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین‌المللی، توسعه و ارتقای سطح استانداردهای ملی و مشارکت فعال در تدوین استانداردهای بین‌المللی، افزایش مستمر انطباق محصولات با استانداردهای ملی و بین‌المللی و ممنوعیت خرید کالاهای غیر منطبق با استاندارد ملی اجباری توسط دستگاههای مشمول ماده (۲۴۷) این لایحه، مؤسسات عمومی غیر دولتی و مجریان طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای**
- ه- قیمت‌گذاری به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی محدود می‌گردد. فهرست و ضوابط تعیین قیمت این گونه کالاها و خدمات، بر اساس قواعد اقتصادی، ظرف شش ماه پس از**

تصویب این لایحه، با پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارتخانه‌های ذی‌ربط و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد. چنانچه دولت به هر دلیل فروش کالا یا خدمات فوق‌الذکر را به قیمتی کمتر از قیمت تعیین شده تکلیف کند، مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده می‌باید همزمان تعیین و از محل اعتبارات و منابع دولت در سال اجرا، پرداخت گردد و یا از محل بدهی دستگاه ذی‌ربط به دولت تهاتر شود.

◀ ماده ۸۲

دولت موظف است، در جهت ارتقای سطح و جذب فناوریهای برتر در بخشهای مختلف اقتصادی، اقدامهای ذیل را در برنامه چهارم به عمل آورد:

الف- برای ادغام شرکتهای، بنگاهها و شکل‌گیری شرکتهای بزرگ در مقیاس جهانی، اقدامهای ذیل مجاز است:

ادغام شرکتهای تجاری موضوع باب سوم "قانون تجارت"، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک جانبه (بقای یکی از شرکتهای - شرکت پذیرنده و ادغام و انحلال یک یا چند شرکت دیگر موضوع ادغام) و یا شکل دو جانبه (انحلال دو یا چند شرکت موضوع ادغام و ایجاد شخصیت حقوقی جدید - شرکت جدید)، با تصویب چهار پنجم صاحبان سهام در مجمع عمومی فوق‌العاده شرکتهای سهامی یا چهار پنجم صاحبان سرمایه در سایر شرکتهای تجاری موضوع ادغام، مجاز خواهد بود.

کلیه حقوق و تعهدات، دارایی، دیون و مطالبات شرکت یا شرکتهای موضوع ادغام، به شرکت پذیرنده ادغام، یا شرکت جدید انتقال خواهند یافت و پس از ادغام، شرکت پذیرنده ادغام، یا شرکت جدید با توجه به نوع آن مطابق مقررات "قانون تجارت"، اداره خواهد شد.

کارکنان شرکتهای موضوع ادغام به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید انتقال خواهند یافت. در صورت عدم تمایل برخی کارکنان با انتقال شرکت پذیرنده ادغام، یا شرکت جدید، شرکت مزبور مکلف به بازخرید آنان مطابق مقررات "قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹" می‌باشد. چنانچه شرکت پذیرنده ادغام، یا شرکت جدید در موارد خاص با نیروی کار مازاد مواجه باشد، مطابق "قانون تنظیم

بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ عمل خواهد شد. سرمایه شرکتی که از ادغام شرکتهای موضوع این بند حاصل می‌گردد، تا سقف مجموع سرمایه شرکتهای ادغام شده در آن، از پرداخت مالیات موضوع ماده (۴۸) "قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳" و اصلاحیه‌های آن معاف است.

سایر ضوابط و تشریفات ادغام شرکتهای به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی و امور اقتصادی و دارایی، به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. دولت موظف است شرایط پیشگیری از ایجاد تمرکز، اعمال بروز قدرت، انحصار، دامنه مفید و مجاز ادغامها را تدوین، و در تدوین لایحه "تسهیل رقابت و کنترل انحصار"، پیش‌بینی نماید.

ب- ایجاد مناطق ویژه صنایع، مبتنی بر فناوریهای برتر، در جوار قطبهای علمی - صنعتی کشور و نزدیک به فرودگاههای بین‌المللی (بر اساس مطالعات مدون)، در جهت ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و تسهیل جریان ورود و خروج متخصصان، ابزارها و فراهم نمودن فضای حقوقی مناسب

ج- استفاده مطلوب از سرمایه‌های انسانی، کارآفرینان، مخترعان، مدیران و متخصصان ایرانی مقیم خارج از کشور، در جهت تقویت سرمایه علمی، فناوری و فیزیکی کشور، کسب دانش و مهارت و بازاریابی

د- ایجاد انگیزه به منظور تکیه تولید صنعتی، بر نهادهای مبتنی بر فناوری، به جای نهادهای صرفاً فیزیکی

ه- سازماندهی و تقویت صنایع نوین (صنایع مبتنی بر فناوری پیشرفته) و خدمات برتر، با تأکید بر رقابت‌پذیری و برون‌نگری از طریق سیاست‌گذاری، سرمایه‌گذاری در زیربناها و کمک به سرمایه‌گذاری بخش غیر دولتی، سرمایه‌گذاریهای مشترک، سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر و شهرکهای فناوری

- و- ایجاد و توسعه نهادهای تخصصی تأمین مالی فناوری و صنایع نوین و فرایندهای هم‌افزایی و نفوذ فناوری در صنعت، از قبیل نهاد مالی سرمایه‌گذاری خطرپذیر و شهرکهای فناوری
- ز - ایجاد مؤسسات پژوهشی برای توسعه فناوریهای پیشرفته و جدید از طریق مشارکت شرکتها و بنگاههای اقتصادی یا مراکز پژوهشی (آموزش عالی) کشور

◀ ماده ۸۳

- دولت موظف است، در برنامه چهارم، در جهت بهبود فضای کسب و کار در کشور و زمینه‌سازی توسعه اقتصادی و تعامل با جهان پیرامون، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:
- الف- کنترل نوسانات شدید نرخ ارز در تداوم سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز، به صورت نرخ شناور مدیریت شده و با استفاده از ساز و کار عرضه و تقاضا، با در نظر گرفتن ملاحظات حفظ توان رقابت بنگاههای صادر کننده، و سیاست جهش صادرات
- ب- تنظیم تعرفه‌های واردات نهادهای کالایی تولید (ماشین‌آلات و مواد اولیه)، مبتنی بر حمایت منطقی و منطبق با مزیت‌های رقابتی از تولید داخلی آنها و در جهت تسهیل فعالیتهای تولیدی صادرات‌گرا
- ج- برنامه‌ریزی و اجرای توسعه زیربناها با هدف کاهش هزینه‌های تولید، خلق مزیت‌های رقابتی و منطبق با نیازهای توسعه اقتصادی کشور
- د- بازنگری قانون و مقررات مربوط به نیروی کار، با ساز و کار سه‌جانبه‌گرایی (دولت - کارگر - کارفرما)، به گونه‌ای که:
- ۱- تکالیف معطوف به تأمین اجتماعی و شغلی، از عهده بنگاهها و کارفرمایان برداشته، و از متن "قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹" منتزع، و به قانون جامع تأمین اجتماعی و بیمه بیکاری، منتقل گردد.
 - ۲- انعطاف لازم برای حل اختلافات در آن لحاظ شود.
 - ۳- متناسب با شرایط و مقتضیات خاص بخشهای مختلف اقتصادی، مقررات خاصی را در متن قانون پیش‌بینی و به مورد اجرا گذارد.

- هـ- "لایحه جامع تسهیل رقابت و کنترل و جلوگیری از شکل‌گیری انحصارات" را، در سال نخست برنامه چهارم تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.
- و- نسبت به گسترش و تعمیق بازار سرمایه و تنوع ابزارهای مورد استفاده در آن اقدام نماید.

۴۴ مواد ۸۴ الی ۸۵

مواد (۳۴) و (۸۸) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۴۵ ماده ۳۴

انجام بیمه‌های دستگاههای اجرایی به صورت انحصاری با شرکت سهامی بیمه ایران، موضوع ماده (۳۰) قانون بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰، موقوف‌الاجرا می‌شود و به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود نسبت به عقد قرارداد بیمه با شرکتهای بیمه داخلی اقدام کنند.

ضوابط اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴۶ ماده ۸۸

به منظور استفاده حداکثر از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور، دستگاههای اجرایی موضوع این قانون موظف‌اند به هنگام انجام کلیه معاملات از پیمانکاران و سازندگان ایرانی در چارچوب رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه دعوت به عمل آورند و با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی کشور در کلیه معاملات، شرایط یکسان ارزی و ریالی جهت پیمانکاران، مشاوران و سازندگان و تولید کنندگان داخلی و خارجی معمول دارند.

فصل چهارم

توسعه مبتنی بر دانایی

« ماده ۸۶

دولت موظف است، نظر به اهمیت نقش دانش و فناوری و مهارت، به عنوان اصلی‌ترین عوامل ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نوین، اقدامهای زیر را به عمل آورد:

الف- نوسازی و بازسازی سیاستها و راهبردهای پژوهشی، فناوری و آموزشی، به منظور توانایی پاسخگویی مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی کشور به تقاضای اجتماعی، فرهنگی و صنعتی، و کار کردن در فضای رقابت فزاینده عرصه جهانی، طی سال اول برنامه چهارم

ب- تهیه برنامه‌های جامع توسعه علمی و فناوری کشور (به ویژه فناوریهای نو و برتر) با هدف باز تعریف نقش نهادهای علمی و فنی، برای کاستن از شکاف علمی و فناوری با سطوح عالی علوم و فناوری روز جهانی، در بخشهای مختلف، طی سال اول برنامه چهارم

ج- بررسی و بازآفرینی گردش کار و فعالیت در کلیه بخشهای اجرایی، خدماتی و تولیدی کشور با هدف بهینه‌سازی فرایندهای کاری، تقلیل زمان و هزینه انجام کارها، تنوع بخشیدن به محصولات، و افزایش کیفیت آنها با استفاده از دانش و فناوریهای روز، بخصوص فناوری اطلاعات طی سالهای برنامه چهارم، و تصویب آن در مراجع ذی‌ربط

د- اقدامها و تسهیلات لازم با هدف بهره‌برداری حداکثر از ظرفیتهای ملی و منطقه‌ای در حوزه‌های فناوری اطلاعات، فناوری زیستی و ریزفناوری و ارتقای جایگاه و سهم ایران در زمینه ارتباطات و اطلاع‌رسانی منطقه‌ای از طریق توسعه زیرساختهای ارتباطی و گسترش فناوری اطلاعات، در قلمروهای اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی، طی سالهای برنامه چهارم

ه- بازنگری در ساختار و نوسازی فرایندهای تحقیقات و آموزش علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و فرهنگی، به منظور توسعه کیفی و حرفه‌ای شدن پژوهش در حوزه مذکور و ایجاد توانایی

نظریه‌پردازی در حوزه‌های اجتماعی در سطح جهانی، و پاسخگویی به نیازهای تصمیم‌سازی در دستگاه‌های اجرایی کشور، طی سال اول برنامه چهارم

۸۷ ماده

دولت موظف است، به منظور زمینه‌سازی گسترش نهضت نرم‌افزاری، استقرار جامعه اطلاعاتی و تضمین دسترسی گسترده، امن و ارزان شهروندان به اطلاعات مورد نیاز، به عنوان یک حق مسلم و ضرورت اساسی توسعه پایدار و برپاسازی منظومه اطلاع‌رسانی که دربر دارنده کلیه فرایندهای تولید و انتشار داده‌ها می‌باشد، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- سیاست‌گذاری، تعیین راهبردها و هماهنگی، زیر نظر مستقیم رئیس جمهور

ب- ترغیب و تشویق تولید و عرضه انواع محتوی و اطلاعات به زبان فارسی، در محیط رایانه

ج- تکمیل و اجرایی نمودن قوانین مالکیت معنوی، در محیطهای رایانه‌ای و شبکه‌ای

د- اتخاذ تدابیر لازم به منظور توسعه مراکز اطلاعاتی اینترنتی ملی IDC، با استفاده از توان بخشهای

تعاونی و خصوصی، با هدف کسب سهم مناسب از بازار ارتباطات بین‌المللی و استفاده از فرصت

منطقه‌ای ارتباطی ایران

ه- انجام مطالعات فرهنگی- اجتماعی، به منظور جذب و بومی‌سازی فناوریهای نوین، به ویژه فناوری

اطلاعات

و- تهیه و تصویب سند راهبردی برقراری امنیت در فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور در محیطهای

رایانه‌ای حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم.

۸۸ ماده

دولت موظف است، به منظور گسترش بازار محصولات دانایی‌محور و دانش‌بنیان، تجاری‌سازی

دستاوردهای پژوهشی و نوآوری و گسترش نقش بخش خصوصی در این قلمرو، اقدامهای ذیل را به

انجام برساند:

الف- طراحی و استقرار کامل نظام جامع حقوق مالکیت معنوی، ملی و بین‌المللی، و پیش‌بینی ساختارهای اجرایی لازم

ب- تأمین و پرداخت بخشی از هزینه‌های ثبت جواز امتیاز علمی PATENT در سطح بین‌المللی، و خرید جوازهای امتیاز علمی ثبت شده داخلی، توسط تولید کنندگان

ج- اتخاذ تدابیر لازم، جهت بیمه قراردادهای پژوهشی، فنی و فعالیتهای تولیدی و خدماتی که بر اساس دستاوردها و نتایج یافته‌های پژوهشی داخلی، انجام می‌گیرد.

د- حمایت از کلیه پژوهشهای سفارشی (دارای متقاضی) از طریق پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی، مشروط به اینکه حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه‌های آن را، کارفرما تأمین و تعهد کرده باشد.

ه- توسعه ساختارها و زیربنای لازم، برای رشد فعالیتهای دانایی‌محور در بخش دولتی و خصوصی، نظیر ایجاد و گسترش پارکها و مراکز رشد علم و فناوری

و- اصلاح مقررات و ایجاد تسهیلات لازم، جهت ارجاع کار و عقد قرارداد فعالیتهای پژوهشی و فنی دولت با بخش خصوصی

ز- اتخاذ تدابیر و راهکارهای لازم، جهت حمایت مالی مستقیم از مراکز و شرکتهای کوچک و متوسط بخش خصوصی، برای انجام تحقیقات توسعه‌ای که منجر به ابداع، اختراع و ارتقای محصولات و روشها می‌شود.

ح- کمک به تأسیس و توسعه صندوقهای غیر دولتی پژوهش و فناوری

ط- کسب سهم در بازارهای بین‌المللی، از طریق ایجاد تسهیلات و برقراری مقررات حمایت از ورود بخش خصوصی، در قلمرو دانش و فناوری

ی- تهیه قوانین و مقررات نوین ارزیابی و ارزشگذاری کالا و خدمات نامشهود دانایی‌محور

ک- کمک به تأسیس و توسعه شرکتهای طراحی مهندسی

۸۹ ماده ۴۴

دولت موظف است، به منظور برپاسازی نظام جامع پژوهش و فناوری، با هدف افزایش تأثیرگذاری پژوهش و فناوری در توسعه اجتماعی، ارتقای بهره‌وری و تولید ثروت در کشور، اقدامهای ذیل را به انجام رساند:

الف- طراحی و پیاده‌سازی نظام ملی نوآوری، بر اساس برنامه جامع توسعه فناوری و گسترش صنایع نوین، به عنوان منظومه‌ای که در قالب آن، ارتباط ارگانیک کلیه نهادها و مؤسسات فعال در حوزه پژوهش و فناوری، به منظور دستیابی به اهداف فوق، باز تعریف شود.

ب- انتظام بخشیدن و ساماندهی نظام پژوهش و فناوری کشور، از طریق تعیین اولویتها، دسته‌بندی مأموریتها، هدفمند کردن اعتبارات، اصلاح ساختاری واحدهای پژوهشی و مأموریت‌گرا کردن آنها تا پایان سال اول برنامه چهارم

ج- نوسازی شیوه‌های مدیریت بخش پژوهش، از جمله: ایجاد شبکه‌های واحدهای پژوهش و فناوری همگن، به عنوان دستگاههای اجرایی، با مأموریت توزیع هدفدار و بهینه اعتبارات تحقیقاتی و نظارت و پایش فعالیتهای در زمینه‌های علمی مربوطه، با تکیه بر شاخصهای جهانی

د- توسعه همکاریهای مؤثر بین‌المللی در عرصه پژوهش و فناوری، از طریق تعریف جایگاه منظومه ملی پژوهش و فناوری، به عنوان جزء مؤثر و فعالی از منظومه جهانی پژوهش و فناوری، و اصلاح و ساده‌سازی قوانین و مقررات مربوطه

ه- افزایش یکنواخت سرمایه‌گذاری دولت در امر پژوهش و فناوری، به میزان حداقل دو درصد (۲٪) تولید ناخالص داخلی، از محل بودجه عمومی دولت، با اولویت بخش کشاورزی، و یک درصد (۱٪) هزینه عملیاتی شرکتهای دولتی، بانکها (به استثنای سود سپرده‌های بانکی) و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، تا پایان برنامه چهارم، و سمت‌دهی سرمایه‌گذارهای فوق در جهت پژوهشهای مأموریت‌گرا و تقاضامحور

و- اتخاذ تدابیر لازم، به منظور جهت دهی فعالیتهای پژوهشی کلیه دستگاهها، نهادها و شرکتهای دولتی، در راستای اولویتهای ملی و در قالب مأموریتهای ذیل:

- تربیت نیروی انسانی روزآمد، در فرایند پژوهش و فناوری
- توسعه مرزهای دانش
- تبدیل ایده، به محصولات و روشهای جدید
- تدوین و تولید دانش فنی و انجام تحقیقات نیمه صنعتی
- انتقال و جذب فناوری
- پژوهش، به منظور افزایش توان رقابتی بخشهای تولیدی و خدماتی کشور
- حل مسائل و مشکلات اجرایی کشور، از طریق پژوهش و کاربرد یافته‌های آن
- سیاست‌گذاری و مدیریت بخش پژوهش و فناوری و بهبود کیفیت شیوه‌های مدیریت بخش

◀ ماده ۹۰

به منظور ایجاد و توسعه شرکتهای دانش‌بنیان و تقویت همکاریهای بین‌المللی، اجازه داده می‌شود، واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری، از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض، سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار گردند.

تبصره- اعمال مقررات روابط کار توسط وزارت کار و امور اجتماعی صورت خواهد گرفت.

◀ ماده ۹۱

دولت موظف است، به منظور ارتقای پیوستگی میان سطوح آموزشی و توسعه فناوری، کارآفرینی و تولید ثروت در کشور، در طول برنامه چهارم، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- زمینه‌سازی و انجام حمایت‌های لازم، برای ایجاد شرکتهای غیر دولتی توسعه فناوری، با مأموریت تولید، انتقال و جذب فناوری

ب- تدوین ضوابط و ارائه حمایت‌های لازم، در راستای تشویق طرف قراردادهای بین‌المللی، فروش دانش فنی و یا محصولات تجاری و سرمایه‌گذاران بین‌المللی، برای انتقال بخشی از فعالیتهای تحقیق و توسعه مربوط به داخل کشور، و انجام آن با مشارکت شرکتهای داخلی

ج- اتخاذ تدابیر لازم، در جهت اصلاح نظام آموزش کشور و آزمونهای ورودی دانشگاهها، با توجه به سوابق تحصیلی در سنوات دوره متوسطه، و جلب مشارکت دانشگاهها، به منظور ارتقای توانایی خلاقیت، نوآوری، خطرپذیری و کارآفرینی آموزش گیرندگان و ایجاد روحیه آموختن و پژوهش مستقل در میان نسل جوان

۹۲ ماده ۴۴

دولت موظف است، به منظور زمینه‌سازی و تربیت نیروی انسانی دانش‌مدار و مهارت یافته، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری، با هدف توسعه کمی و کیفی نظام آموزش عالی کشور، از ابتدای برنامه چهارم اقدامهای ذیل را به انجام رساند:

الف- باز تعریف کارکرد و اصلاح ساختار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، به گونه‌ای که علاوه بر مأموریت اصلی تولید علم، تربیت نیروی انسانی متخصص و روزآمد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، قادر به پاسخگویی به نیازهای بخشهای مختلف کشور باشند.

ب- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستانهای تخصصی، صرفاً بر اساس آئین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی خاص، مصوب هیئت‌های امنای مربوط که به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد می‌رسد، بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی، قانون استخدام کشوری و سایر مقررات عمومی اداره خواهند شد. اعتبارات هزینه‌ای از محل بودجه عمومی دولت، بر اساس قیمت تمام شده به دستگاههای اجرایی یاد شده اختصاص می‌یابد. اعتبارات هزینه‌ای، تملک داراییهای سرمایه‌ای و اختصاصی این مؤسسات کمک تلقی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد. سهم دولت در هزینه‌های آموزش عالی بخش دولتی، بر مبنای هزینه سرانه تعیین و

نسبت آن به بودجه عمومی دولت، بر اساس رشد پوشش جمعیت دانشجویی، در مقایسه با عدد مشابه در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، افزایش می‌یابد.

ج- تنوع‌بخشی، به شیوه‌های ارائه آموزش عالی و گسترش منابع بخش آموزش عالی کشور، از طریق جذب منابع و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و مردم و توسعه مشارکت مراکز آموزش عالی با مؤسسات علمی بین‌المللی، با هدف دسترسی به فرصت‌های برابر آموزشی و ارتقای پوشش جمعیت دانشجویی (نسبت جمعیت دانشجویی به جمعیت ۱۸ تا ۲۴ سال)، به سی درصد (۳۰٪) تا پایان برنامه چهارم

د- اصلاح، ساده‌سازی و پیش‌بینی قوانین، مقررات و ساختارهای اجرایی ویژه برای دانشگاه‌های کشور، با هدف گسترش ارتباطات علمی - بین‌المللی، با دانشگاه‌ها و مراکز علمی، تحقیقاتی جهان و تسهیل مبادلات مالی و تردد دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، و دعوت از اعضای هیئت علمی و متخصصان خارج از کشور و جذب دانشجویان خارجی، با اخذ شهریه تحصیلی، تأسیس شعب دانشگاه‌های خارجی طبق ضوابط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مجاز می‌باشد.

ه- ارتقای سطح کیفی آموزش عالی و تحقیقاتی کشور، با ارزیابی مستمر واحدهای آموزش عالی دولتی و خصوصی توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مداخله بر اساس آن در علوم منتخب و تکیه بر ایجاد قطب‌های علمی، بر اساس مزیت‌های نسبی و نیازهای آتی کشور

و- بازنگری در رشته‌های دانشگاهی، بر مبنای نیازهای اجتماعی، بازار کار و تحولات علمی، در راستای توسعه علوم میان‌رشته‌ای با تأکید بر علوم انسانی

ز- به منظور شناسایی، حمایت، تشویق و فراهم کردن زمینه‌های فعالیت‌های علمی دانشجویان و دانش‌آموختگان آموزش عالی دارای استعداد درخشان و ایجاد تولید واحد در سیاست‌گذاری و مدیریت امور مربوط به افراد مذکور و نیز بهره‌برداری بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود در

این زمینه، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مجازند از تأسیس باشگاه غیر دولتی و صیانت از استعدادهای درخشان کشور حمایت نمایند.

۹۳ ماده ۴۴

به منظور پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به آموزش عالی، با استفاده بهینه از ظرفیتهای موجود و حمایت از مشارکتهای مردمی:

الف- به دستگاههای اجرایی دارای واحد آموزش عالی وابسته، اجازه داده می‌شود، برای ظرفیت مازاد بر نیاز خود، با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی، در مقطع کاردانی دانشجو پذیرش کرده و هزینه آن را از متقاضیان دریافت و صد درصد (۱۰۰٪) آن را به حساب درآمد اختصاصی واریز نمایند. درآمد اختصاصی مذکور مشمول مفاد ماده (۴) "قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸" است و بر اساس مقررات مربوط، به اجرای این دوره‌ها و ارتقای کیفیت واحد آموزشی، اختصاص می‌یابد.

در مواردی که کسب آموزشها توسط آموزش‌گیرنده موجب تعهد خدمت می‌گردد، دستگاههای مربوطه می‌بایستی مجوز لازم را از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اخذ کنند.

اجرای دوره‌های کارشناسی، در رشته‌هایی که امکان برگزاری آن در دیگر دانشگاهها میسر یا به صرفه و صلاح نباشد، به صورت استثنا و با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی بلامانع است.

ب- به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده می‌شود، نسبت به برگزاری دوره‌های تحصیلی از قبیل: دوره‌های شبانه، نوبت دوم، از راه دور (نیمه حضوری)، آموزشهای مجازی، دوره‌های آموزشی مشترک با دانشگاههای معتبر خارجی و دوره‌های خاص، اقدام کرده و هزینه‌های مربوط را با تأیید وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری، حسب مورد از داوطلبان اخذ و به حساب درآمد اختصاصی دانشگاه واریز نمایند. درآمد اختصاصی مذکور، مشمول

مفاد ماده (۴) "قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸" است.

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، همچنین مجازند نسبت به دعوت و به کارگیری اعضای هیئت علمی ایرانی مقیم خارج و یا اعضای هیئت علمی خارجی، برای تأمین کمبودهای خود در زمینه هیئت علمی، اقدام نمایند. حقوق و مزایای آنها، با تصویب هیئتهای امانا، از محل بودجه عمومی دانشگاه قابل پرداخت است. شهریه دانشجویان جانباز بالای (۲۵٪) و فرزندان آنان، فرزندان شاهد و فرزندان آزادگان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪)، از محل اعتبار ردیف خاص و توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تأمین می شود.

ج- به دولت اجازه داده می شود، تسهیلات اعتباری به صورت وام بلندمدت قرض الحسنه، در اختیار صندوقهای رفاه دانشجویان یا سایر نهادهای ذی ربط قرار دهد، تا بخشی از دانشجویان دوره های مذکور در بند "ب" این ماده و دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی و پیام نور، که امکان پرداخت شهریه را ندارند، بتوانند با استفاده از این وام شهریه خود را پرداخت و پس از فراغت از تحصیل، به تدریج بازپرداخت کنند.

د- دولت موظف است، به منظور حمایت از دانشجویان آن عده از مؤسسات آموزش عالی غیر دولتی - غیر انتفاعی دارای مجوز از وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که صندوق رفاه دانشجویان آنها تشکیل نشده است، اعتبار خاصی را علاوه بر اعتبارات معمول به طور موقت در اختیار صندوق رفاه دانشجویان قرار دهد، تا به عنوان وام قرض الحسنه بلندمدت در اختیار این گونه مؤسسات قرار گیرد. استفاده کنندگان وام مذکور، موظف به بازپرداخت آن در اقساط بلندمدت پس از فراغت از تحصیل هستند.

ه- وجوه حاصل از بازپرداخت اقساط فوق، صرف بهبود شرایط و امکانات رفاهی از قبیل خوابگاه خواهد شد.

و- هزینه‌های دانشگاه پیام نور، از محل دریافت شهریه از دانشجویان، کمک‌های مردمی و اعتبارات بودجه عمومی تأمین می‌گردد.

ز- به دولت اجازه داده می‌شود، به طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه ایجاد و توسعه واحدهای آموزش عالی، در صورت انطباق با ضوابط و سیاست‌های آموزش عالی کشور و حسب مورد بر اساس ضوابط وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری از محل بودجه عمومی، یارانه سود اعتبارات بانکی اعطا کند. ایجاد آموزشکده‌های غیر دولتی، به منظور توسعه دوره‌های کاردانی علمی - کاربردی، در اولویت استفاده از تسهیلات بانکی مذکور خواهند بود.

۴۴ مواد ۹۴ الی ۹۵

ماده (۱۵۴) و بند "الف" و "ب" ماده (۱۴۴) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۵ ماده ۱۵۴

به منظور تسهیل در استفاده از تخصص و توان فنی کادر علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و جهت‌گیری پژوهش‌های دانشگاهی به سمت نیازهای علمی و تخصصی کشور:

الف - به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور و مراکز تحقیقاتی مصوب اجازه داده می‌شود با رعایت مراتب زیر نسبت به تشکیل شرکتهای دولتی خدمات علمی، تحقیقاتی و فنی با مقررات خاص و تابع قانون تجارت مبادرت کنند.

۱- خدمات این شرکتها صرفاً در محدوده تحقیقات و خدمات علمی و فنی است که شرکتها و مؤسسات بخش غیر دولتی و غیر عمومی قادر به انجام آنها نیستند و دانشگاه را از اهداف اصلی آموزشی و پژوهشی خود دور نمی‌کند.

۲- حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) از سهامداران این شرکتها اعضای هیئت علمی، کارشناسان پژوهشی، تکنسینها و کارکنان همان دانشگاه، مؤسسه آموزش عالی و مرکز تحقیقاتی و پژوهشی بوده و سهامداران و شرکت مربوطه از محدودیت قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین، دولت و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲ مستثنا است.

اساسنامه نمونه و یا خاص هر یک از شرکتهای فوق در هر یک از دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی و پژوهشی با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ب - نحوه هزینه اعتبارات جاری و اختصاصی برنامه تحقیقات دانشگاهها و مراکز پژوهشی که تابع قانون مربوط به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص ترکیب هیئت امنا دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۱۳۷۶/۴/۳ و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ هستند، صرفاً تابع قوانین مذکور و آیین‌نامه‌های مربوطه بوده و از شمول قوانین و مقررات عمومی و مؤسسات دولتی - به استثنای ماده ۳۱ قانون محاسبات عمومی - مستثنا می‌باشد. درآمدهای حاصل از خدمات پژوهشی مراکز تحقیقاتی درآمد اختصاصی مراکز مذکور محسوب می‌گردند.

۵ بند الف و ب ماده ۱۴۴

الف - در مواردی که اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی برای احداث، توسعه تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی و خوابگاه و سالنهای غذاخوری و کتابخانه‌ها و خوابگاههای دانش‌آموزی و دانشجویی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در چارچوب مصوبات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در چارچوب طرح جامع و یا طرح توسعه آنها هزینه‌هایی را انجام می‌دهند، این هزینه‌ها به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی مورد محاسبه قرار می‌گیرد.

ب - اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی که اموال خود را مانند ساختمان، منازل مسکونی، باغ، زمین، سهم‌الارث به آموزش و پرورش، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و نیروی مقاومت بسیج (شامل رده‌ها) و حوزه‌های علمیه و دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاهها و سازمان تربیت بدنی انتقال می‌دهند از پرداخت هر گونه عوارض و مالیات نقل و انتقال معاف می‌باشند.

۹۶ ماده ۴۴

دولت موظف است، به منظور تضمین دسترسی به فرصتهای برابر آموزشی، گسترش دانش، مهارت و ارتقای بهره‌وری سرمایه‌های انسانی و توسعه کمی و کیفی نظام آموزش عمومی، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

الف - توسعه زمینه‌های لازم، برای اجرای برنامه آموزش برای همه

ب - اجباری کردن آموزش تا پایان دوره راهنمایی، به تناسب تأمین امکانات و به تدریج در مناطقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، به طوری که در پایان برنامه چهارم این امر محقق گردد.

ج - علاوه بر تأمین اعتبارات عمومی بخش آموزش، نسبت به اتخاذ تدابیر لازم به منظور توسعه استقلال مالی، مدیریتی و اجرایی واحدهای آموزشی (مدارس)، در جهت استفاده هر چه بیشتر از سرمایه و توان اجرایی بخش غیر دولتی، در توسعه ظرفیتهای و ارتقای بهره‌وری آنها اقدام نماید.

د - اصلاحات لازم را در زمینه برنامه‌های آموزشی و درسی و تعمیق و بهبود آموزش ریاضی، علوم و زبان انگلیسی انجام دهد.

ه - ارتقای توانایی و مهارت حرفه‌ای معلمان، با تدوین استانداردهای حرفه‌ای معلم، از جهت دانش، رفتار و عملکرد، با استفاده از تجارب بین‌المللی و شرایط بومی کشور

و - افزایش انگیزه شغلی معلمان، با تأمین جایگاه و منزلت حرفه‌ای مناسب و اصلاح نظام پرداخت متناسب با میزان بهره‌وری و کیفیت خدمات آنها

ز- تدوین و اجرای نظام سنجش صلاحیت علمی و رتبه‌بندی معلمان، و ارتقای سطح آموزشی و تحصیلی آنان، با بهره‌گیری از ظرفیتهای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی (به ویژه ظرفیتهای نوبت دوم) ضمن تأمین بخشی از هزینه‌های آن

ح- برنامه‌ریزی برای تدوین برنامه آموزشی ارتقای سلامت و شیوه‌های زندگی سالم

ط- تدوین و اجرای طرح راهبردی سوادآموزی کشور، با در نظر گرفتن شرایط جغرافیایی، زیستی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف کشور، با رویکرد جلب مشارکتهای مردمی و سازمانهای غیر دولتی به طوری که تا پایان برنامه چهارم، باسوادى افراد حداقل زیر سی سال، به طور کامل تحقق یابد.

ی- بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و درسی کلیه سطوح و تجهیز مدارس کشور، به امکانات رایانه‌ای و شبکه اطلاع‌رسانی

ک- روزآمد نگهداشتن دانش و مهارتهای کارکنان آموزش و پرورش، در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات

ل- پیش‌بینی تسهیلات و امکانات لازم، برای نوسازی، مقاوم‌سازی و استاندارد و متناسب نمودن فضاهای آموزشی، به ویژه مدارس دخترانه، و تنظیم ساز و کارهای حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز

◀ ماده ۹۷

دولت موظف است، در طی برنامه چهارم در مناطق کمتر توسعه یافته کشور، به منظور ارتقای کیفیت آموزش و دستیابی به فرصتهای برابر آموزشی، به ویژه برای دختران، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- وضع و اجرای مقررات لازم، برای تأمین، جذب و نگهداشت نیروی انسانی مورد نیاز مناطق مذکور، از قبیل خرید خدمات آموزشی، صدور مجوزهای استخدامی و اقدامهای رفاهی مانند: تأمین مسکن و اعطای تسهیلات رفاهی و امتیازات شغلی برای کادر آموزشی شاغل

ب- فراهم نمودن امکانات مناسب، برای رفع محرومیت آموزشی و توسعه آموزش و تحقق آموزش برای همه، به ویژه برای دختران، از طریق گسترش مدارس شبانه‌روزی (دوره راهنمایی با حداقل ۷۵

دانش‌آموز و دوره متوسطه ۱۵۰ دانش‌آموز)، روستا مرکزی و خوابگاههای مرکزی، آموزش از راه دور و رسانه‌ای و تأمین نمودن تغذیه، ایاب و ذهاب، بهداشت دانش‌آموزان و سایر هزینه‌های مربوط به مدارس شبانه‌روزی

ج- ایجاد و گسترش اماکن و فضاهای آموزشی - پرورشی و ورزشی، به تناسب جنسیت و فراهم آوردن تجهیزات و فناوریهای جدید مورد نیاز این مناطق و تهیه برنامه‌های لازم برای گسترش آموزش پیش‌دستانی و دوره آمادگی، به ویژه در مناطق دو زبانه

آیین‌نامه اجرایی این ماده، مشتمل بر مناطق مشمول، تسهیلات و امتیازات قابل اعطا برای ایجاد انگیزه انتقال نیروهای داوطلب، نحوه تخصیص اعتبارات و صدور مجوزهای ویژه استخدامی و نوع امکاناتی که می‌بایست در جهت توسعه آموزش در اختیار مناطق مذکور قرار گیرد، به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۰۱ مواد ۹۸ الی ۱۰۱

مواد (۱۴۹) الی (۱۵۱) و بند "الف" ماده (۱۴۷) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۱۴۹ ماده ۱۰۱

الف - به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود اجاره اماکن و فضاهای آموزشی در فرستهای که از آنها استفاده نمی‌کند را از طریق انعقاد قرارداد و با حق اولویت برای فرهنگیان دریافت نموده و براساس مفاد بند (ب) این ماده هزینه نماید. در این خصوص فرهنگیان مشمول قانون منع مداخله کارکنان در معاملات دولتی نخواهند بود.

ب - به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود، درآمدهایی را که بر اساس قوانین مصوب، دریافت می‌کند به حسابهایی که توسط خزانه برای هر یک از دستگاههای اجرایی ملی و استانی افتتاح می‌شود واریز کند تا به حساب درآمد اختصاصی دستگاه مربوط منظور شود. همه ساله معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی، از محل اعتبار درآمد اختصاصی دستگاه ذی‌ربط که به همین منظور در قانون بودجه هر سال پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه مربوط قرار خواهد گرفت.

ج - تعرفه‌های مربوط به بند (الف) این ماده در دستگاههای اجرایی ملی بنا به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیئت وزیران و تعرفه‌های مربوط به دستگاههای اجرایی استانی به تصویب شورای آموزش و پرورش استان خواهد رسید.

۵ ماده ۱۵۰

الف - به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود، درصدی از اعتبارات جاری و عمرانی خود را برای اجرای دوره‌های آموزشی ضمن خدمت (خارج از نظام آموزش عالی رسمی کشور) به شرح زیر هزینه کنند:

۱- اجرای دوره‌های آموزشی ضمن خدمت متناسب با مشاغل مورد تصدی کارکنان به منظور افزایش سطح کارایی آنان به ویژه از طریق آموزشهای کوتاه‌مدت پودمانی.

۲- اجرای دوره‌های آموزشی ویژه مدیران.

ب - کلیه دستگاههای اجرایی موظف‌اند حداکثر طی مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه‌های آموزشی سالانه خود را برای دوران برنامه سوم و به تفکیک سال، شامل مباحث و موضوعات آموزشی، چگونگی اجرای دوره‌ها و همچنین چگونگی پوشش کلیه کارکنان شاغل را تهیه و جهت تأیید به سازمان امور اداری و استخدامی کشور ارسال دارند.

ج - آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل میزان و چگونگی هزینه نمودن اعتبار بند (الف) این ماده و پیش‌بینی الزامات و تشویقات قانونی طی مدت سه ماه پس از تصویب این قانون بنا به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده ۱۵۱

به منظور هماهنگی امر سیاستگذاری آموزشهای فنی و حرفه‌ای اعم از رسمی و غیر رسمی شامل آموزشهای کاردانی و علمی کاربردی که متولی آن وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزشهای فنی و حرفه‌ای متوسطه و کار و دانش که متولی آن وزارت آموزش و پرورش و آموزشهای فنی و حرفه‌ای کوتاه‌مدت که متولی آن وزارت کار و امور اجتماعی و آموزشهای ضمن خدمت کارکنان دولت و مدیریت حرفه‌ای تخصصی که متولی آن سازمان امور اداری و استخدامی کشور می‌باشند، شورای عالی کارآموزی [مواد (۵) و (۶) و (۷) قانون کارآموزی مصوب ۱۳۴۹ مجلسین سنا و شورای ملی سابق] و شورای عالی هماهنگی آموزش فنی و حرفه‌ای کشور (مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران) و شورای عالی آموزشهای علمی، کاربردی (مصوب سال ۱۳۶۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی) منحل و ستاد هماهنگی آموزشهای فنی و حرفه‌ای به ریاست معاون اول رئیس جمهور و عضویت وزرای آموزش و پرورش، کار و امور اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کشاورزی و جهاد سازندگی و رئیس سازمان برنامه و بودجه و دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رئیس مرکز امور مشارکت زنان تشکیل می‌گردد. سایر وزرا حسب مورد و به تشخیص و دعوت رئیس ستاد در جلسات شرکت خواهند نمود. رئیس سازمان برنامه و بودجه دبیر ستاد می‌باشد. سایر وظایف و اختیارات شوراهای مذکور به وزارتخانه‌های ذی‌ربط تفویض می‌گردد. تصمیمات این ستاد پس از تأیید هیئت وزیران برای کلیه وزارتخانه‌ها و شوراهای مذکور لازم‌الاجرا خواهد بود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده طی مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد ستاد به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ بند الف ماده ۱۴۷

الف - کارکنان وزارت آموزش و پرورش که عضویت صندوق ذخیره فرهنگیان را پذیرفته‌اند و یا خواهند پذیرفت باید ماهانه درصدی از حقوق و مزایای خود را تا پنج درصد (۵٪) به حساب صندوق واریز

کنند و دولت نیز موظف است همه ساله معادل سهم واریزی اعضاء به صندوق ذخیره فرهنگیان به‌طور کامل در ردیف اعتباری خاص در بودجه سال مربوطه منظور و پرداخت نماید.

« ماده ۱۰۲

الف- دستگاههای اجرایی موظف‌اند، درصدی از اعتبارات هزینه‌ای خود را، برای طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی ضمن خدمت کارکنان خود (خارج از نظام آموزش عالی رسمی کشور) در برنامه آموزش کارکنان دولت پیش‌بینی و در موارد زیر، هزینه کنند:

۱- دوره‌های آموزشی ضمن خدمت متناسب با مشاغل مورد تصدی کارکنان، به منظور افزایش سطح کارایی و ارتقای مهارت‌های شغلی آنان (به‌خصوص برای زنان) به ویژه از طریق آموزشهای کوتاه مدت

۲- دوره‌های آموزشی ویژه مدیران

ب- کلیه دستگاههای اجرایی موظف‌اند، در چارچوبی که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌کند، حداکثر طی مدت شش ماه پس از تصویب این لایحه، برنامه‌های آموزشی سالانه خود را، برای دوران برنامه چهارم تهیه و اجرا نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل: تعیین سهم اعتباری و چگونگی هزینه نمودن اعتبار بند "الف" این ماده و پیش‌بینی الزامات و تشویقات قانونی طی مدت سه ماه پس از تصویب این لایحه، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

« ماده ۱۰۳

دولت مکلف است، به منظور گسترش دانش و مهارت، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار و ارتقا و توانمندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح دانش و مهارت نیروی کار کشور با سطح استانداردهای جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی برای جوانان، برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و

علمی - کاربردی کشور، ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این لایحه در محورهای زیر، ساز و کارهای لازم را تهیه، و با پیش‌بینی الزامات مناسب اجرا نماید:

الف- برپایی نهاد سیاستگذار در آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی، با توجه به تجربیات جهانی و داخلی، به عنوان مرجع اصلی تصویب چشم‌اندازها، راهبردها و سیاستهای کلان بخش

ب- نظام کارآموزی و کارورزی، برای تمام آموزشهای رسمی (متوسطه و عالی)، غیر رسمی فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی

ج- تدوین نظام استاندارد و ارزیابی مهارت نیروی کار کشور، با رویکرد بین‌المللی

د- طرح جامع توسعه منابع انسانی مورد نیاز این بخش، شامل: جذب، انگیزش، ارتقای شغلی، آموزش، بهسازی و نگهداشت نیروی انسانی

ه- نظام حمایت از مؤسسات و بنگاههای دولتی و بخش غیر دولتی، در توسعه آموزشهای فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی

و- نوسازی و بازسازی ساختارها، امکانات و ارتقای کیفیت آموزشهای فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی و توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، فناوری اطلاعات و ارتباطات، با حداکثر

مشارکت بخش خصوصی و بهره‌گیری از همکاریهای بین‌المللی

ز- استفاده از توان و امکانات بخشهای دولتی و غیر دولتی، در توسعه آموزشهای فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی

ح- نیازسنجی و برآورد نیروی انسانی کاردانی مورد نیاز و صدور مجوز لازم و حمایت، به منظور تأسیس و توسعه مراکز آموزش دوره‌های کاردانی در بخش خصوصی، به نحوی که تا سال چهارم برنامه ظرفیتهای مورد نیاز ایجاد گردد.

۱۰۴ ماده ۴۴

دولت مکلف است، به منظور شکل‌دهی "منظومه آمار ملی و مکانی کشور" نسبت به تهیه برنامه ملی آمار، مبتنی بر اصلاح و تقویت نهاد مدیریت اطلاعات و آمار ملی کشور، استانداردها، ضوابط، تولید و

ارائه آمارهای ثبتی، تقویت و ایجاد پایگاههای اطلاعات آماری و اطلاع‌رسانی، ارتقای فرهنگ آماری، چگونگی تعامل دستگاهها، راهبری، هماهنگیهای لازم را انجام و جهت اجرا و عملیاتی نمودن آن اقدام نماید.

۱۰۵ ماده

دولت موظف است، به منظور توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحقق اقتصاد مبتنی بر دانایی و کسب جایگاه برتر منطقه اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- برای رفع انحصار و ایجاد رقابت، به منظور ایجاد شبکه‌ها و ارائه خدمات ارتباطی (پستی و مخابراتی) و فناوری اطلاعات، توسط بخشهای تعاونی و خصوصی به صورت مستقل و موازی با بخش دولتی (به استثنای ایجاد شبکه زیر ساخت و مرسولات پستی تا ۲۵۰ گرم)، در مقابل اخذ حق امتیاز و حق فرکانس، با رعایت سازوکار مقرر در ماده (۸۰) این لایحه اقدام نماید.

ب- دولت موظف است، تا پایان برنامه چهارم، به منظور برقراری تسهیلات لازم جهت دسترسی به ارتباطات گسترده با کیفیت و تمهید و گسترش فرصتهای نوین خدمات و رشد، برای آحاد جامعه و خانوارها، مؤسسات و شرکتهای شبکه‌ای شدن قلمروها، برپایی و تقویت اقتصاد شبکه‌ای زمینه ارتقای ضریب نفوذ ارتباطات ثابت، سیار و اینترنت کشور حداقل به ترتیب پنجاه درصد (۵۰٪)، سی و پنج درصد (۳۵٪) و سی درصد (۳۰٪)، آحاد جمعیت کشور و همچنین ایجاد ارتباط پر ظرفیت و چند رسانه‌ای حداقل در شهرهای بالای پنجاه هزار نفر و افزایش ظرفیت خدمات پستی به بیست مرسوله بر نفر را فراهم آورد.

ج - تأمین و تضمین ارائه خدمات پایه ارتباطی و فناوری اطلاعات در سراسر کشور

د - تهیه لایحه "قانون جامع ارتباطات" در سال اول برنامه چهارم

هـ- تأمین هزینه و تضمین ارائه خدمات پایه ارتباطی و فناوری اطلاعات در نقاط محروم و نقاط روستایی و ایجاد بهبود توسعه زیرساختهای ارتباطی و فناوری اطلاعات از محل دریافت حق امتیاز واگذاری مجوز ایجاد شبکه و فعالیت به بخشهای تعاونی و خصوصی و سایر منابع

۱۰۶ ماده

ماده (۱۲۴) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۱۲۴ ماده

الف - به منظور تحقق حاکمیت دولت، ایجاد و حفظ شبکه‌های مادر مخابراتی، تنظیم فضای فرکانسی کشور و تضمین استمرار ارائه خدمات پستی و مخابراتی به عهده دولت خواهد بود. با توجه به ذیل اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، به منظور جلوگیری از ضرر و زیان جامعه و تحقق رشد و توسعه اقتصادی کشور، بخش غیر دولتی، در قلمرو شبکه‌های غیر مادر بخش مخابرات، شبکه‌های مستقل و موازی پستی و مخابراتی و در امور ذیل، حسب مجوز هیئت وزیران اجازه فعالیت خواهد داشت:

۱- شبکه تلفن همراه.

۲- شبکه پی‌جو.

۳- مراکز تلفن کم‌ظرفیت تا پنج هزار شماره.

۴- شبکه انتقال داده‌ها.

۵- شبکه‌های ارائه خدمات ارزش افزوده.

۶- شبکه مخابرات روستایی.

۷- شبکه قبول پستی.

۸- شبکه حمل و نقل پستی.

ب - به منظور کمک به رشد و توسعه اقتصادی، به شرکت‌های دولتی مخابراتی اجازه داده می‌شود قسمتی از فعالیت‌های خود را در زمینه‌های نگهداری و بهره‌برداری، طراحی، مهندسی، نصب و راه‌اندازی، آزمایش و تحویل تجهیزات و شبکه‌ها با رعایت موارد مذکور در بند (الف) و نیز خط‌مشی‌های دولت به بخش‌های تعاونی و خصوصی داخلی واگذار کند.

تبصره - مجوز فعالیت بخش غیر دولتی در حیطه‌های مذکور در این ماده و پس از حصول اطمینان از عدم ایجاد انحصار در بخش غیر دولتی و استمرار ارائه خدمات، بر اساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه و وزارت پست و تلگراف و تلفن تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

بخش دوم

حفظ محیط زیست

آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای

فصل پنجم

حفظ محیط زیست

◀ ماده ۱۰۷

دولت موظف است، برای تسریع در اجرای برنامه عمل حفاظت و بهره‌برداری از تنوع زیستی کشور، هماهنگی لازم را بین دستگاههای ذی‌ربط ایجاد نماید. شاخصهای تنوع زیستی کشور می‌بایست تا پایان برنامه چهارم وضعیت مناسب یابند.

◀ ماده ۱۰۸

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاههای مرتبط، به منظور برآورد ارزشهای اقتصادی منابع طبیعی و زیست‌محیطی و هزینه‌های ناشی از آلودگی و تخریب محیط زیست در فرایند توسعه و محاسبه آن در حسابهای ملی، نسبت به تنظیم دستورالعملهای محاسبه ارزشها و هزینه‌های موارد دارای اولویت از قبیل: جنگل، آب، خاک، انرژی، تنوع زیستی و آلودگیهای زیست‌محیطی در نقاط حساس اقدام، و در مراجع ذی‌ربط به تصویب برساند. ارزشها و هزینه‌هایی که دستورالعمل آنها به تصویب رسیده، در امکان‌سنجی طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در نظر گرفته خواهد شد.

◀ ماده ۱۰۹

دولت موظف است، به منظور تقویت و توانمندسازی ساختارهای مرتبط با محیط زیست و منابع طبیعی، ساز و کارهای لازم را جهت گسترش آموزشهای عمومی و تخصصی محیط زیست، در کلیه واحدهای آموزشی و مراکز آموزش عالی، حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش محیط زیست و منابع طبیعی،

ایجاد تقویت ساختارهای مناسب برای فعالیتهای زیست محیطی، در دستگاههای اثرگذار بر محیط زیست، تنظیم و برقرار نماید.

◀ ماده ۱۱۰

دولت مکلف است، که در طول برنامه چهارم اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- طرح خوداظهاری برای پایش منابع آلوده کننده را آغاز نماید. کلیه واحدهای تولیدی، خدماتی و زیربنایی باید بر اساس دستورالعمل سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به نمونه برداری و اندازه گیری آلودگیها و تخریبهای خود اقدام و نتیجه را به سازمان مذکور ارائه دهند. واحدهایی که تکالیف این بند را مراعات ننمایند، مشمول ماده (۳۰) "قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴/۲/۳" خواهند بود.

ب- به منظور جلوگیری از افزایش بی رویه مصرف سموم دفع آفات نباتی و کودهای شیمیایی، اتخاذ روشی نماید، که موجبات استفاده بیشتر از کود کمپوست و مبارزه بیولوژیک، به تدریج فراهم شود. ضوابط ورود، ساخت، فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات نباتی از جهت تأثیرات زیست محیطی را توسط وزارتخانه های جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست، و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند.

ج- ارائه برنامه مدیریت پسماندهای کشور و اتخاذ روشی که با همکاری شهرداریها، بخشداریها، دهیاریها در وهله اول در سه استان مازندران، گیلان و گلستان اجرا شود، به طوری که در پایان برنامه چهارم، جمع آوری، حمل و نقل، بازیافت و دفع کلیه پسماندها با روشهای فنی، زیست محیطی و بهداشتی انجام شود. همچنین ضمن تأمین اعتبارات لازم، کلیه شبکه ها و تأسیسات جمع آوری و تصفیه فاضلاب در دست اجرای استانهای خوزستان، گیلان، مازندران، گلستان و تهران و شهرهای مراکز استانها را تکمیل و به مرحله بهره برداری رسانده و مطالعات سایر شهرها را انجام و با توجه به اولویت به مرحله اجرا برساند.

۱۱۱ ماده

دولت مکلف است:

الف- در طول برنامه چهارم، میزان آلودگی هوای شهرهای تهران، اهواز، اراک، تبریز، مشهد، شیراز، کرج و اصفهان را در حد استاندارد مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست کاهش دهد. آیین‌نامه اجرایی این بند، توسط سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های نفت، صنایع و معادن، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، راه و ترابری و کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران رسانده شود.

ب- در طول برنامه چهارم، تمهیداتی اتخاذ کند که کلیه خودروها و موتورسیکلت‌های فرسوده کشور از رده خارج شوند.

ج- جرایم راهنمایی و رانندگی را در کلیه شهرهای کشور، مرتبط با تخلفاتی که به آلودگی هوا منجر می‌شود، برای بازدارندگی تخلفات افزایش دهد.

۱۱۲ ماده

دولت موظف است، به منظور ساماندهی و جلوگیری از آلودگی و تخریب سواحل، با اولویت دریای خزر، طرح جامع ساماندهی سواحل که متضمن اقدام‌های ضروری همچون: تعیین و آزادسازی حریم، استقرار مدیریت یکپارچه سواحل، ضوابط و استانداردهای زیست‌محیطی و دریانوردی، بازبینی و اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات را همراه با تعیین مسئولیت دستگاه‌های ذی‌ربط در زمینه سیاست‌گذاری، اجرا و نظارت، تدوین نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور، جهاد کشاورزی، راه و ترابری، نیرو و عنداللزوم سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۱۳ ماده

سازمان حفاظت محیط زیست، مکلف است:

الف- در راستای ارتقای آگاهیهای عمومی و دستیابی به توسعه پایدار، با همکاری دستگاههای ذی ربط، برنامه آموزش همگانی زیست محیطی کشور را با تأکید بر گروههای اثرگذار و اولویت دار تدوین و از ابتدای برنامه چهارم به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست برساند. کلیه دستگاههای ذی ربط، رسانه های دولتی و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، ملزم به اجرای برنامه های آموزشی موضوع این ماده قانونی می باشند.

ب- نظام اطلاعات زیست محیطی کشور را در سطوح منطقه ای، ملی و استانی تا پایان سال دوم برنامه چهارم ایجاد نماید تا زمینه پایش، اطلاع رسانی و ارزیابی زیست محیطی فراهم گردد. دستگاههای ذی ربط مکلف اند، در تدوین و اجرایی نمودن این نظام همکاری نمایند.

۱۱۴ ماده

دولت موظف است، نسبت به تدوین اصول توسعه پایدار بوم شناختی، به ویژه در الگوهای تولید و مصرف و دستورالعملهای بهینه سازی مربوطه اقدام نماید. دستگاههای مرتبط موظف به رعایت اصول و دستورالعملهای مذکور در طرحها و برنامه های اجرایی خود می باشند.

۱۱۵ ماده

کلیه دستگاههای اجرایی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موظف اند، جهت کاهش اعتبارات هزینهای دولت، اعمال سیاستهای مصرف بهینه منابع پایه و محیط زیست، برای اجرای برنامه مدیریت سبز شامل: مدیریت مصرف انرژی، آب، مواد اولیه و تجهیزات (شامل کاغذ)، کاهش مواد زائد جامد و بازیافت آنها (در ساختمانها و وسائط نقلیه)، طبق آیین نامه ای که توسط سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، اقدام نمایند.

۱۱۶ ماده

برنامه مدیریت زیست بومی در زیست‌بومهای حساس، به ویژه دریاچه ارومیه، تهیه و به اجرا درمی‌آید. سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی، آیین‌نامه این ماده را تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رساند.

۱۱۷ ماده

الف- برنامه جامع حفاظت، احیا، بازسازی ذخایر و رفع آلودگی و ضوابط بهره‌برداری پایدار از محیط‌های دریایی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم تهیه و به اجرا گذارده شود. آیین‌نامه اجرایی این بند، توسط سازمان حفاظت محیط زیست، با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ب- به دولت اجازه داده می‌شود، با رعایت اصول ۷۲ و ۸۵ قانون اساسی، برای تقلیل آلاینده‌های وارد به محیط زیست و تخریب آن، "صندوق ملی محیط زیست" وابسته به سازمان حفاظت محیط زیست را تأسیس کند. منابع مورد نیاز صندوق یاد شده برای انجام فعالیت‌های مذکور از طریق بودجه عمومی دولت و کمک‌های بخش غیر دولتی داخلی و خارجی تأمین می‌گردد. اساسنامه صندوق ملی محیط زیست مشترکاً توسط سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ج- وزارت جهاد کشاورزی موظف است، به منظور تعیین تکلیف نهایی و تثبیت مالکیت دولت بر عرصه‌های منابع ملی و دولتی، تا پایان برنامه چهارم، نسبت به اتمام عملیات ممیزی و تفکیک منابع ملی و دولتی از مستثنات و اشخاص اقدام کند. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور باید تا صدور نهایی، نقشه‌های اراضی منابع ملی و دولتی را به عنوان اسناد رسمی پذیرفته و آنها را ملاک عمل قرار دهد.

۱۱۸ ماده

دولت مکلف است، برنامه بهره‌برداری از منابع طبیعی کشور را جهت حفاظت، احیا و توسعه پایدار منابع طبیعی با در نظر گرفتن محورهای زیر به اجرا درآورد:

الف- بهره‌برداری متناسب با ظرفیت قابل تحمل محیط و توان تجدیدپذیری منابع

ب- مدیریت یکپارچه و نظام‌مند منابع طبیعی، در چارچوب تدوین برنامه مدیریت چند حوزه آبخیز با

همکاری و مشارکت بخش عمومی و مردمی

ج- برقراری تعادل بین تعداد دام و ظرفیت مرتع

د- ساماندهی جنگل‌نشینان و خروج دام از جنگل

ه- سوخت‌رسانی به روستائیان، عشایر و جنگل‌نشینان

و- توسعه زراعت چوب، تسهیل واردات چوب و تشدید مبارزه با قاچاق چوب

ز- مقابله با بیابان‌زایی

ح- واگذاری اراضی مرتعی قابل احیا، به بهره‌برداران عرفی و تشکلهای اقتصادی آنان

۱۱۹ الی ۱۲۰ مواد

ماده (۱۰۵) و بند "ج" ماده (۱۰۴) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۱۰۵ ماده

کلیه طرحها و پروژه‌های بزرگ تولیدی و خدماتی باید پیش از اجرا و در مرحله انجام مطالعات امکان‌سنجی و مکان‌یابی، بر اساس ضوابط پیشنهادی شورای عالی حفاظت محیط زیست و مصوب

هیئت وزیران مورد ارزیابی زیست‌محیطی قرار گیرد. رعایت نتایج ارزیابی توسط مجریان طرحها و پروژه‌های مذکور الزامی است. نظارت بر حسن اجرای این ماده بر عهده سازمان برنامه و بودجه می‌باشد. تبصره - سازمان حفاظت محیط زیست موظف است راهکارهای عملی و اجرایی پروژه‌های عمرانی و اشتغالاتی در مناطق حفاظت شده را به طریقی فراهم نماید که ضمن رعایت مسائل زیست‌محیطی، طرحهای توسعه عمرانی متوقف نگردد.

۵ بند ج ماده ۱۰۴

ج - به منظور کاهش عوامل آلوده کننده محیط زیست، بالاخص در مورد منابع طبیعی و منابع آب کشور، واحدهای تولیدی موظف‌اند برای تطبیق مشخصات فنی خود با ضوابط محیط زیست و کاهش آلودگیها اقدام کنند. هزینه‌های انجام شده در این مورد به عنوان هزینه‌های قابل قبول واحدها منظور می‌گردد.

از واحدهائی که از انجام این امر خودداری نمایند و فعالیتهای آنها باعث آلودگی و تخریب محیط زیست گردد، جریمه متناسب با خسارت وارده اخذ و به درآمد عمومی واریز می‌گردد تا در قالب لوایح بودجه سنواتی برای اجرای طرحهای سالم‌سازی محیط زیست هزینه شود. آیین‌نامه این بند مشتمل بر مبلغ و چگونگی اخذ جرایم و نحوه هزینه آن به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

فصل ششم

آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای

۱۲۱ ماده

دولت مکلف است، به منظور توزیع مناسب جمعیت و فعالیتها در پهنه سرزمین، با هدف استفاده کارآمد از قابلیتها و مزیت‌های کشور، با استفاده از مطالعات انجام شده، سند ملی آمایش سرزمین مشتمل بر سطوح ذیل را از ابتدای برنامه چهارم به مرحله اجرا درآورد:

الف - سطح کلان شامل:

- ۱- چشم‌انداز بلندمدت توسعه فضایی کشور، در چارچوب سیاستهای کلی نظام، تحلیل شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی و امکانات، محدودیتها و مزیت‌های سرزمین
- ۲- راهبردهای کلی توزیع جمعیت در سرزمین، الگوی اسکان و نظام شهری و روستایی کشور
- ۳- راهبردهای خاص مناطق و عرصه‌هایی که به لحاظ "امنیتی و دفاعی"، "حفاظت از منابع طبیعی، محیط زیست و میراث فرهنگی" دارای موقعیت ویژه می‌باشند.
- ۴- پایگاه اطلاعات مکانی و جغرافیایی و اسناد تصویری مرتبط

ب - سطح بخشی شامل:

- ۱- راهبردهای هماهنگ و سازگار بلندمدت توسعه و توزیع فضایی بخشهای مختلف اقتصادی - اجتماعی منطبق با ویژگیهای سرزمین
- ۲- سیاستها و توصیه‌های منطقه‌ای و سرزمینی بخشها
- ۳- اقدامها و عملیات اولویت‌دار در توسعه بخش

ج - سطح استانی شامل:

- ۱- نظریه پایه توسعه استانها، حاوی بخشهای محوری و اولویت‌دار در توسعه استان و تعیین نقش هر استان در تقسیم کار ملی

۲- سازمان فضایی توسعه استان (محورها و مراکز عمده در توسعه استان)

۳- اقدامات و عملیات اولویت‌دار در توسعه استان

تبصره- سندهای ملی توسعه بخش و سندهای ملی توسعه استان، موضوع فصل سیزدهم این لایحه، بر اساس جهت‌گیری‌های سند ملی آمایش سرزمین و متناسب با ویژگیهای هر یک تنظیم، و پس از تصویب هیئت وزیران، مبنای تنظیم عملیات اجرایی برنامه چهارم قرار می‌گیرد. دولت مکلف است، لوائح بودجه‌های سنواتی را، بر اساس اسناد فوق تنظیم و تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

۱۲۲ ماده

دولت مکلف است، به منظور هماهنگ‌سازی عملیات عمرانی و سرمایه‌گذاریهای جدید متناسب با شرایط در حال گذار ملی و بین‌المللی، با رعایت موازین آینده‌نگری، تحلیل مناسب موقعیت منطقه‌ای و بین‌المللی کشور، ساختار فرهنگی هویت ایرانی - اسلامی، امکانات و قابلیت‌ها و فرصتهای کشور، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- قرار دادن اسناد ملی آمایش سرزمین و کالبدی ملی به عنوان مرجع اصلی هماهنگیهای بین

بخشی، بین منطقه‌ای و بخشی - منطقه‌ای، در تصمیم‌گیریهای اجرایی

ب- به هنگام نمودن سند ملی آمایش سرزمین، متناسب با تحولات جهانی، منطقه‌ای، علمی و فنی و

با بهره‌گیری از اطلاعات پایه‌ای و مکانی و تعامل سطوح خرد و کلان منطقه‌ای و بخشی، به

گونه‌ای که برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سازگاری

با سند ملی آمایش سرزمین تنظیم گردد.

۱۲۳ ماده

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، با همکاری سایر دستگاههای اجرایی ذی‌ربط، به

منظور بهره‌گیری از قابلیت‌ها و مزیت‌های سرزمین در راستای ارتقای نقش و جایگاه بین‌المللی کشور و

تعامل مؤثر در اقتصاد بین‌المللی، راهبردها و اولویتهای آمایشی ذیل را در قالب برنامه‌های اجرایی از ابتدای برنامه چهارم، به مرحله اجرا درآورد:

الف- بهره‌گیری مناسب از موقعیت و توانمندیهای عرصه‌های مختلف سرزمین، برای توسعه علم و فناوری و تعامل فعال با اقتصاد جهانی، از طریق تعیین مراکز و پارکهای فناوری علمی، تحقیقاتی تخصصی و همچنین تعیین نقش و عملکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی موجود و جدید

ب- استفاده مناسب از قابلیت و توان کلان‌شهرها، در جهت تقویت نقش فراملی و ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور، از طریق تقویت مدیریت توسعه، برنامه‌ریزی و اجرا در این شهرها، تعیین حوزه عملکرد فراملی و بین‌المللی هر یک و انتقال همزمان وظایف ملی و منطقه‌ای آنها به سایر شهرها

ج- بهره‌گیری مناسب، از قابلیت‌های ترانزیتی کشور، از طریق اولویت‌بندی محورهای خاص در دالانهای ارتباطی شرقی - غربی و شمالی - جنوبی کشور و تدوین برنامه توسعه مبادی، شبکه‌ها و نقاط خاص واقع بر این محورها

د- آماده‌سازی عرصه‌های مختلف سرزمین، برای پذیرش فعالیتهای جدید و ایجاد فرصتهای شغلی متناسب با قابلیت هر منطقه، از طریق تکمیل، توسعه و تجهیز شبکه‌های زیربنایی

ه- بهره‌گیری از آثار انتشاری سرمایه‌گذاریهای ملی و فراملی، در توسعه مناطق پیرامونی (به ویژه دشتها و پیرامون سدها)، از طریق تهیه برنامه‌های چند بخشی و گسترش شیوه‌های نوین معیشت و فعالیت و ساماندهی استقرار جمعیت و فعالیتهای

و- بهره‌گیری از منابع غنی نفت و گاز (به ویژه مناطق گازی پارس جنوبی)، در توسعه فعالیتهای مرتبط و صنایع انرژی‌بر و سازماندهی جدید استقرار جمعیت و فعالیتهای حاشیه جنوبی کشور، بر مبنای آن

ز- توسعه مناطق مرزی با هدف تقویت همگراییهای ملی و پیوند مناطق مرزی با اقتصاد ملی و فراملی

ح- بهره‌گیری از قابلیت‌های محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق روستایی کشور، از طریق توسعه منابع انسانی، تنوع‌بخشی به فعالیتهای اقتصادی، ساماندهی نظام ارائه خدمات سطح‌بندی

شده و اصلاح نظام برنامه‌ریزی توسعه روستایی، با تأکید بر افزایش هماهنگی و محلی نمودن فرایند آن

۱۲۴ ماده

دولت موظف است، به منظور تحقق راهبرد توسعه درون‌زا و برون‌نگر بر قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی سرزمین و خلق فرصت‌های جدید و تقویت مزیت‌های رقابتی کشور اقدام‌های ذیل را انجام دهد:

الف- تهیه برنامه جامع توسعه بلندمدت انرژی و نفت، صنعت و معدن، حمل و نقل، تجارت، سرمایه انسانی، گردشگری، فناوری اطلاعات، آب، کشاورزی و اسکان جمعیت، متناسب با موقعیت منطقه‌ای کشور و تعامل بین آنها

ب- انعکاس و اجرای اثرات این برنامه‌ها بر پهنه سرزمین، و سازماندهی فضایی ملی، با رعایت اصول کارایی اقتصادی، تعادل و توازن منطقه‌ای، حفاظت از محیط زیست و میراث فرهنگی، رعایت ملاحظات دفاعی - امنیتی و رابطه متقابل امنیت و توسعه و وحدت و یکپارچگی سرزمین در سند ملی آمایش سرزمین

۱۲۵ ماده

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، در راستای ایجاد هماهنگی بین فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی، آن دسته از اهداف و مضامین برنامه چهارم که تحقق آنها مستلزم مشارکت چند بخش و چند استان می‌باشد را در قالب برنامه‌های ویژه (فرابخشی) تدوین و نقش هر یک از دستگاه‌های اجرایی را در چارچوب وظایف قانونی هر دستگاه مشخص نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی بخشی و استانی موظف‌اند، عملیات و اقدام‌های اینگونه برنامه‌ها را که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌گردد، در برنامه اجرایی خود منظور و اجرا نمایند.

◀ ماده ۱۲۶

دولت موظف است، آیین‌نامه چگونگی ایجاد ساز و کارهای لازم، جهت نهادینه نمودن نگرش آمایشی در دستگاههای مختلف، و برقراری پیوند لازم بین اسناد ملی آمایشی با طرحهای کالبدی ملی و منطقه‌ای، طرحهای توسعه و عمران منطقه‌ای، طرحهای مجموعه شهری و سایر طرحهای راهبردی - ساختاری در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی، طرحها و پروژه‌های عمرانی بخشی را تصویب و جهت اجرا به دستگاههای مختلف ابلاغ نماید.

◀ ماده ۱۲۷

به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور هماهنگی در امور عمرانی و توسعه‌ای بین استانی، نسبت به منطقه‌بندی کشور از دیدگاه آمایش سرزمین و ایجاد نهادهای هماهنگ کننده و تعیین وظایف آنها در سطح فرا استانی اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده، به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

◀ ماده ۱۲۸

نسبت معینی از درآمدهای واریز شده به خزانه معین هر استان، در قالب بودجه سالانه به تأمین بودجه استان (هزینه‌ای و سرمایه‌ای) همان استان اختصاص می‌یابد. نسبتهای مذکور به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد.

◀ ماده ۱۲۹

عناوین برنامه‌های عمرانی و آن دسته از وظایف دولت که نتایج کاربردی آن از محدوده استان فراتر نباشد (وظایف استانی) و می‌بایست در قالب بودجه استانی تأمین اعتبار شود، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۳۰ ماده

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، به هنگام تنظیم بودجه سالانه، درآمدها و واگذاری دارایی‌های استانی پیش‌بینی شده توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استانها، که سرجمع آن در قانون بودجه مشخص شده است، را در قالب ردیفها و عناوین مستقل مشخص کرده و به تفکیک هر استان ابلاغ نماید.

۱۳۱ ماده

الف- از ابتدای برنامه چهارم، اجرای بودجه سالانه استانها، بر اساس سند ملی توسعه استان تنظیم می‌شود. بودجه سالانه استان شامل: درآمدها و سایر منابع استان، سهم اختصاص یافته از منابع ملی و سرجمع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه کل کشور می‌باشد و به صورت "سند بودجه سالانه استان" در قالب قراردادی تنظیم و بین رئیس شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مبادله می‌گردد.

ب- "سند بودجه سالانه استان" که تعهدات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای اجرای برنامه توسعه استان را مشخص می‌نماید، مشتمل بر اهداف کمی استان، شاخصهای هدف هر بخش، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای استان می‌باشد.

ج- طرحهای ملی که منافع آن شامل: چند استان و یا کل کشور می‌گردد، توسط دستگاههای اجرایی ملی اجرا خواهد شد.

د- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، نظام تنظیم بودجه استان را در چارچوب "سند ملی توسعه استان" ظرف مدت شش ماه از تصویب این لایحه تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند.

۱۳۲ ماده

دولت مجاز است، به منظور تجهیز پس اندازها و سرمایه‌های محلی و استفاده از آنها، در فرایند توسعه استان، نسبت به ایجاد و راه‌اندازی نهادهای مالی و پولی استانی شامل: بانکهای توسعه استانی و بورسهای تخصصی کالا با مشارکت بخش خصوصی اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده، به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی و کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱۳۳ ماده

دولت مکلف است، در اجرای کامل نظام درآمد - هزینه استان، اقلام درآمدی زیر را به عنوان درآمد استانی وصول و از طریق خزانه‌داری کل به خزانه معین استان واریز و در اجرای وظایف جاری و عمرانی استانی، هزینه نماید:

الف - کلیه مالیاتهای مستقیم (به استثنای مالیات بر شرکت‌های دولتی)

ب - مالیات بر کالاها و خدمات به استثنای حقوق ورودی

ج - آن دسته از درآمدهای حاصل از مالکیت دولت که وصول آنها در همه استانهای کشور عمومیت دارد.

د - درآمدهای حاصل از خدمات که در استانها عرضه می‌شود و توسط دستگاههای استانی وصول می‌گردد، به استثنای درآمد ناشی از انفال

ه - درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات که در استانها وصول می‌شود.

و - منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به استثنای نفت و گاز و پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی

۱۳۴ ماده ۴۴

شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مکلف است، زمینه‌های لازم برای مشارکت شوراهای اسلامی شهر، روستا و شهرستان و دیگر نهادهای مدنی را، در فرایندهای تصمیم‌سازی، نظارت و همکاری در اجرای امور عمرانی استان فراهم نماید. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، با همکاری وزارت کشور ساز و کارهای اجرایی لازم را فراهم آورد.

۱۳۵ ماده ۴۴

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استانها مکلف می‌باشند، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه‌های اجرایی سند ملی توسعه استان را تهیه و با همکاری شورای اسلامی استان جهت اجرا، به تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان برسانند.

۱۳۶ ماده ۴۴

دولت مکلف است، در اجرای "قانون الزام دولت برای جبران عقب‌ماندگیهای استانها و مناطقی که شاخص توسعه آنها زیر میانگین کشور است، مصوب ۱۳۸۱/۱/۲۵" اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- تعیین ساز و کارهای لازم برای استمرار نقش دولت، در توسعه زیربناها، خدمات اجتماعی و ایجاد

زمینه‌های انگیزشی لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، در مناطق کمتر توسعه یافته

ب- ایجاد زمینه‌های ضروری، برای تقویت نقش و حضور داوطلبانه مردمی، بخشهای عمومی غیر دولتی

و خصوصی در مناطق کمتر توسعه یافته

ج- برقراری ساز و کارهای مالی، پولی، انگیزشی و به شیوه غیر متمرکز در مناطق کمتر توسعه یافته

◀ مواد ۱۳۷ الی ۱۴۰

مواد (۷۰)، (۷۱)، (۷۷) و (۱۸۱) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۷۰

به منظور تصمیم‌گیری، تصویب، هدایت، هماهنگی و نظارت در امور برنامه‌ریزی و توسعه و عمران استانها، در چارچوب برنامه‌ها و سیاستها و خط‌مشی‌های کلان کشور، شورای برنامه‌ریزی و توسعه هر استان به ریاست استاندار تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- به منظور پیشبرد اهداف و انجام وظایف شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، کمیته‌های تخصصی متشکل از مدیران و رؤسای ادارات کل، شعب و نمایندگی سازمانهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی در استان که مشمول نظام بودجه استانی بوده و یا قسمتی از وظایف عمرانی استانی را عهده‌دار هستند (دستگاههای اجرایی استانی) تشکیل می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی شورای برنامه‌ریزی استان و کمیته‌های تخصصی توسط سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- پس از تشکیل کمیته‌های تخصصی موضوع این ماده سایر شوراهای کمیته‌ها و ستادهای مرتبط موجود استان به استثناء کمیته برنامه‌ریزی شهرستان منحل و وظایف آنها در قالب وظایف این کمیته‌ها ساماندهی و تنظیم می‌شود.

- کمیته برنامه‌ریزی شهرستان متشکل از فرماندار (ریاست کمیته)، نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (دبیر کمیته) و عضویت رؤسای دستگاههای اجرایی که مدیران کل آنها عضو شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان هستند، خواهد بود. فرمانداران موظف هستند یک هفته قبل از تشکیل جلسات کمیته از نمایندگان شهرستان در مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات دعوت به عمل آورند.

- پروژه‌های عمرانی شهرستانها پس از تصویب در کمیته برنامه‌ریزی شهرستان جهت مبادله موافقتنامه با دستگاههای اجرایی ذی‌ربط به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان اعلام خواهد شد.

تبصره ۳- وظیفه دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان به عهده سازمان برنامه و بودجه استان است.

۵ ماده ۷۱

شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان وظایف زیر را به عهده‌دارد:

الف - بررسی و تأیید برنامه‌های بلندمدت توسعه استان شامل جهت‌گیری‌های توسعه بلندمدت استان، در چارچوب نظام برنامه‌ریزی کشور و در راستای جهت‌گیری‌های بلندمدت کشور و طرح آمایش ملی.

ب - بررسی و تأیید برنامه‌های میانمدت توسعه استان شامل هدفها، سیاستها و خط‌مشی‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و اولویتهای سرمایه‌گذاری در توسعه استان که در چارچوب رهنمودهای کلی و سیاستهای کلان و بخشی و سازگار با برنامه میان‌مدت ملی برای دوره برنامه توسعه تهیه می‌شود.

ج - تصویب طرحهای توسعه و عمران و سلسله مراتب خدمات شهری و روستایی در قالب برنامه‌های توسعه استان، بارعایت سیاستهای مصوب شورای عالی معماری و شهرسازی.

د - اتخاذ تدابیر لازم برای تحقق آن قسمت از درآمدهای عمومی و اختصاصی دولت در استان که توسط دستگاه اجرایی استانی وصول و به خزانه استان واریز می‌گردد (درآمد استانی) و پیشنهاد کسب منابع جدید درآمد در چارچوب سیاستهای مصوب دولت.

ه - اتخاذ تدابیر لازم برای صرفه‌جویی در هزینه‌ها و پیشنهاد راههای کاهش هزینه در چارچوب سیاستهای مصوب دولت.

و - بررسی و تأیید بودجه پیشنهادی سالانه استان شامل منابع مالی لازم از محل درآمدهای استان و سهمی از منابع ملی و اعتبارات جاری و عمرانی دستگاههای اجرایی استان از محل درآمد عمومی و اعتبارات از محل درآمد اختصاصی، در چارچوب بخشنامه‌ها و دستورالعملهای تهیه و تنظیم بودجه کل کشور، برای ارائه به سازمان برنامه و بودجه

- ز - بررسی و توزیع اعتبارات عمرانی استانی مصوب بین فصول و برنامه‌ها و طرح‌های عمرانی و دستگاه‌های اجرایی استانی به تفکیک شهرستان بر اساس پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان.
- ح - بررسی و توزیع اعتبارات جاری دستگاه‌های اجرایی استانی به تفکیک برنامه و فصول هزینه بر اساس پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان
- ط - بررسی و تصمیم‌گیری در مورد توسعه صادرات غیر نفتی استان و در صورت لزوم خط‌مشی‌های اجرایی مبادلات مرزی اعم از بازارچه‌ها، تعاونیه‌های مرزنشینی در چارچوب سیاست‌های کلی تجارت خارجی کشور.
- ی - بررسی برنامه‌های سالانه و میان‌مدت اصلاح و تحول اداری متناظر با برنامه‌های توسعه مصوب و پیشنهاد آن به مراجع ذی‌ربط.
- ک - شناخت قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی استان و ایجاد زمینه‌های لازم برای تشویق و توسعه سرمایه‌گذاری‌های مردمی در امور اقتصادی، تولیدی و اجتماعی.
- ل - ساماندهی کم‌کها و توسعه مشارکتهای مردمی در اقدامات عمرانی و امور عام‌المنفعه.
- م - بررسی راه‌های تجهیز و جذب پس‌اندازهای مردم و به‌کارگیری آنها در امور توسعه استان در چارچوب سیاست‌ها و خط‌مشی‌های پولی کشور.
- ن - پیشنهاد برنامه‌های توسعه مشارکت زنان و جوانان به ویژه بسیجیان در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان به مراجع ذی‌ربط و تنظیم سیاست‌های اجرایی مربوطه.
- س - پیشنهاد برنامه‌های توسعه منابع انسانی به مراجع ذی‌ربط و تنظیم سیاست‌های اجرایی مربوطه.
- ع - پیشنهاد برنامه‌های استقرار نظام تأمین اجتماعی ملی در سطح استان به مراجع ذی‌ربط و تنظیم سیاست‌های اجرایی مربوطه.
- ف - بررسی وضعیت اشتغال در سطح استان و پیش‌بینی روش‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاری در امور اشتغال‌زا.
- ص - پیشنهاد برنامه‌ها و تأمین منابع تقویت و توسعه بسیج استان.

۵ ماده ۷۷

کمیته تخصیص اعتبار استانی مرکب از معاون عمرانی استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان تشکیل می‌شود و بر اساس گزارش خزانه معین استان نسبت به تعیین سقف تخصیص اعتبارات جاری دستگاههای اجرایی استان و اعتبارات عمرانی بر حسب فصول تصمیم‌گیری می‌کند.

تبصره - وظیفه دبیرخانه کمیته تخصیص اعتبار استانی بر عهده سازمان برنامه و بودجه استان است.

۵ ماده ۱۸۱

الف - دولت موظف است به منظور پیشگیری، امدادرسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده در حوادث غیر مترقبه در طی برنامه سوم، اعتبارات لازم را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی کند و در اختیار ستاد حوادث غیرمترقبه کشور قرار دهد. درصدی از اعتبارات فوق جهت مطالعات آسیب‌پذیری به منظور کاهش اثرات بلایای طبیعی و اجرای پروژه‌های پیشگیری از حوادث غیرمترقبه از قبیل سیل و زلزله، خشکسالی، آتش سوزی، طوفان و یا پیشروی آب دریا هزینه خواهد شد.

ب - وزارت کشور می‌تواند از محل منابع قرض‌الحسنه سیستم بانکی، وام و در صورت عدم تکافو از محل سایر منابع بانکی تسهیلات مورد نیاز را به مالکان واحدهای مسکونی، تجاری، صنعتی، معدنی و کشاورزی خسارت دیده در مناطق سابق‌الذکر اعطاء کند. مابه‌التفاوت سود و کار مزد تسهیلات اعطایی در لوایح بودجه سالانه منظور خواهد شد. دولت موظف است بازپرداخت تسهیلات اعطایی توسط سیستم بانکی را که در این بند پیش‌بینی شده است تضمین کند.

ج - به منظور افزایش سهم صنعت بیمه در جبران خسارت ناشی از حوادث غیرمترقبه، دولت مجاز است شرایط لازم را به نحوی فراهم کند که در دوران برنامه سوم حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) محصولات کشاورزی، دامداری، صنایع دستی، شیلات، ابنیه عمومی، تأسیسات شهری و روستایی، ساختمانهای مسکونی، تجاری و صنعتی تحت پوشش بیمه قرار گیرند.

بخش سوم

توسعه سلامت، امنیت انسانی

و عدالت اجتماعی

فصل هفتم

ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی

۱۴۱ ماده

دولت موظف است، به منظور تغییر رویکرد و ارتقای گسترده سلامت و کیفیت زندگی شهروندان ایرانی، رعایت جامعیت و اثربخشی، اتخاذ تدابیر مناسب، سیاستها و راهبردهای ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی مردم در کلیه زمینه‌ها و همچنین نهادینه کردن مدیریت، سیاستگذاری، ارزشیابی و هماهنگی این قلمرو از جمله: امنیت غذا و تغذیه در کشور، تأمین سبد مطلوب غذایی و کاهش بیماریهای ناشی از سوء تغذیه و گسترش سلامت همگانی در کشور، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- تشکیل "شورای عالی سلامت و امنیت غذایی" با ادغام "شورای غذا و تغذیه" و "شورای عالی سلامت" و تهیه و تصویب آیین‌نامه این شورا مشتمل بر: ترکیب اعضا، ساختار و شرح وظایف، ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این لایحه

ب- تهیه برنامه‌های آموزشی لازم به‌منظور ارتقای فرهنگ و سواد تغذیه‌ای جامعه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سایر وزارتخانه‌های آموزشی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، حداکثر ظرف مدت شش ماه و اجرای آن پس از تصویب شورای عالی سلامت و امنیت غذایی

ج- تخصیص منابع اعتباری، تسهیلات بانکی و یارانه‌ای لازم برای تولید، تأمین، توزیع و مصرف مواد غذایی، در جهت دستیابی به سبد مطلوب غذایی و تأمین منابع لازم برای ترویج غذای سالم در قالب میان‌وعده غذایی دانش‌آموزان و همچنین کمک غذایی برای اقشار نیازمند، طبق مصوبه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی

د- تهیه برنامه جامع کاهش ضایعات مواد غذایی (از تولید تا مصرف)، توسط وزارت جهاد کشاورزی، با همکاری وزارتخانه‌های بازرگانی، صنایع و معادن و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین سایر دستگاههای اجرایی ذی‌ربط و اجرای آن پس از تصویب شورای عالی سلامت و امنیت غذایی

ه- تهیه برنامه جامع ایمنی غذا، توسط کارگروهی با مسئولیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاههای اجرایی در جهت دستیابی به سلامت غذا، حداکثر طی یک سال پس از تصویب این لایحه و ابلاغ آن پس از تصویب شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، به دستگاههای اجرایی ذی‌ربط

۱۴۲ ماده ۴۴

دولت موظف است، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این لایحه، لایحه حفظ و ارتقای سلامت آحاد جامعه و کاهش مخاطرات تهدید کننده سلامتی را مشتمل بر نکات ذیل تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه کند:

- کاهش حوادث حمل و نقل، از طریق شناسایی نقاط و محورهای حادثه‌خیز جاده‌ها و راههای مواصلاتی و کاهش نقاط مذکور به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) تا پایان برنامه چهارم
- تأکید بر رعایت اصول ایمنی و مقررات راهنمایی و رانندگی
- ساماندهی و تکمیل شبکه اورژانس کشور و کاهش مرگ و میر ناشی از حوادث حمل و نقل به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) تا پایان برنامه چهارم
- ارتقای سطح ایمنی وسائط نقلیه موتوری و اعمال استانداردهای مهندسی انسانی و ایمنی لازم
- کاهش مخاطرات تهدید کننده سلامتی در محیط کار، آلاینده‌های هوا، آب، خاک، محصولات کشاورزی و دامی، و تعریف مصادیق، میزان و نحوه تعیین و وصول عوارض و جرایم جبرانی و چگونگی مصرف منابع حاصله

◀ ماده ۱۴۳

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستگاههای ذی ربط مکلفاند، به منظور کاهش عوارض ناشی از بیماریهای روانی و رفتاری، تا پایان سال اول برنامه چهارم، برنامه‌های جامع کاهش رفتارهای جنسی پر خطر، کاهش خطرات فردی و اجتماعی رفتارهای جنسی پر خطر، کاهش خطرات و زیانهای فردی و اجتماعی اعتیاد، پیشگیری و درمان بیماری ایدز و نیز برنامه کاهش بار بیماریهای روانی را تدوین و به اجرا درآورند.

◀ ماده ۱۴۴

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است، به منظور زمینه‌سازی برای حضور مؤثر در بازارهای جهانی و تبدیل جمهوری اسلامی ایران به مرکز رفع نیازهای سلامت و پزشکی منطقه، در چارچوب سیاستهای راهبردی تجاری، تسهیلات لازم را در خصوص معرفی تواناییها، عرضه و بازاریابی خدمات سلامت و آموزش پزشکی و تولیدات، تجهیزات و فرآورده‌های پزشکی و دارویی ارائه نماید، به‌نحوی که ارزش حاصل از صادرات خدمات و تولیدات مزبور به سی درصد (۳۰٪) مصارف ارزی بخش بهداشت و درمان، در سال پایانی برنامه چهارم برسد.

◀ ماده ۱۴۵

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است، به منظور ارتقای مستمر کیفیت خدمات سلامت و تعالی عملکرد خدمات بالینی، افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از امکانات بهداشتی درمانی کشور، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

- الف- تدوین، نظارت و ارزشیابی استانداردها و شاخصهای بهبود کیفیت خدمات و اصلاح رتبه‌بندی بیمارستانها، بر اساس الگوی عملکرد بالینی
- ب- مشتری‌مدار نمودن واحدهای بهداشتی درمانی، از طریق اصلاح فرایندها و ساختار مدیریت اقتصادی (از جمله: اصلاح نظامهای حسابداری، پرداخت مبتنی بر عملکرد، بودجه‌ریزی عملیاتی)

- ج- اداره بیمارستانهای پیشنهادی دانشگاههای علوم پزشکی، به صورت هیئت امنایی و یا شرکتی و تفویض اختیارات مدیریت، جذب و به کارگیری نیروی انسانی و اداری - مالی به آنها
- د- تفکیک بیمارستانها، از نظر تختههای آموزشی و غیر آموزشی
- ه- طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات سلامت شهروندان ایرانی

۱۴۶ ماده

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است، به منظور دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی، درمانی و منطقی نمودن آن متناسب با نیازها در نقاط مختلف کشور، نظام ارائه خدمات بهداشتی، درمانی کشور را مبتنی بر سطحبندی خدمات طراحی نماید. ایجاد، توسعه و تجهیز یا تغییر در ظرفیتهای پزشکی و درمانی کشور و همچنین اختصاص نیروی انسانی جهت ارائه خدمات، مطابق با سطحبندی خدمات درمانی کشور انجام خواهد شد. احداث، ایجاد و توسعه واحدهای بهداشتی و درمانی توسط دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه و نیروهای مسلح، صرفاً با تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب هیئت وزیران امکانپذیر خواهد بود.

در خصوص واحدهای سلامت و ایمنی محیط کار (H.S.E)، طبق مقررات اختصاصی ذی ربط عمل خواهد شد.

۱۴۷ ماده

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است، با مشارکت وزارتخانههای آموزشی، وزارت کشور و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، به منظور آموزش بهداشت و ارتقای آگاهیهای سلامتی مردم نسبت به تدوین برنامه جامع توانمندسازی برای حفظ و ارتقای سلامت فرد، خانواده و جامعه اقدام نماید.

سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دستگاههای اجرایی مکلفاند، در تدوین و اجرای برنامه جامع یاد شده با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری نمایند.

◀ ماده ۱۴۸

به منظور ارتقای عدالت توزیعی در دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی و در جهت کاهش سهم خانوارهای کم درآمد و آسیب‌پذیر از هزینه‌های بهداشتی و درمانی آنها، توزیع منابع و امکانات بهداشتی و درمانی باید به نحوی صورت پذیرد که "شاخص مشارکت عادلانه مالی مردم" به ۰/۹۰ ارتقا یابد و میزان خانوارهای آسیب‌پذیر از هزینه‌های غیر قابل تحمل سلامت به یک درصد (۱٪) کاهش یابد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است، با مشارکت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، آیین‌نامه چگونگی متعادل نمودن سهم مردم در تأمین منابع بهداشت و درمان برای تحقق اهداف مذکور را، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این لایحه تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

◀ ماده ۱۴۹

به منظور افزایش اثربخشی نظام ارائه خدمات سلامت در کشور و تقویت و توسعه نظام بیمه خدمات درمانی، اقدامهای ذیل انجام خواهد شد:

الف- سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت بر عملکرد بیمه درمان در سطوح پایه و مکمل، بر عهده شورای عالی بیمه خدمات درمانی است. کلیه شرکتهای بیمه تجاری و غیر تجاری صرفاً با رعایت قوانین و مقررات شورای عالی بیمه خدمات درمانی مجاز به ارائه خدمات بیمه پایه و مکمل می‌باشند.

ب- تا پایان برنامه چهارم، شورای عالی بیمه خدمات درمانی تمهیدات لازم، جهت استقرار بیمه سلامت با محوریت پزشک خانواده و نظام ارجاع را فراهم نماید.

ج- به منظور تعمیم عدالت در بهره‌مندی از خدمات بهداشتی درمانی، خدمات بیمه پایه درمانی روستائیان، معادل مناطق شهری تعریف و اجرا می‌شود.

د- کلیه اتباع خارجی مقیم کشور، موظف به دارا بودن بیمه‌نامه برای پوشش حوادث و بیماریهای احتمالی در مدت اقامت در ایران می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده، توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت سه ماه از تصویب این لایحه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

◀ ماده ۱۵۰

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است، نسبت به درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی، در مراکز خدمات بهداشتی و درمانی اقدام کند. به منظور تأمین منابع لازم برای ارائه خدمات فوق، عوارضی معادل ده درصد (۱۰٪) حق بیمه شخص ثالث، سرنشین، مازاد توسط شرکتهای بیمه تجاری وصول و به حساب درآمدهای اختصاصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می‌گردد و هزینه‌های درمان کلیه مصدومان ترافیکی، جاده‌ای و رانندگی از محل وجوه واریز شده به این حساب و سایر منابع موجود پرداخت خواهد شد. توزیع این منابع بر اساس عملکرد هر یک از سازمانهای بیمه‌گر پایه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، هر شش ماه یک بار صورت خواهد گرفت.

◀ ماده ۱۵۱

ماده (۱۹۴) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۱۹۴

کلیه مراکز تولید و توزیع مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و همچنین مراکزی که در زمینه‌های فوق خدماتی را ارائه می‌کنند موظف‌اند ضمن رعایت ضوابط بهداشتی که از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستگاههای ذی‌ربط اعلام می‌گردد نسبت به اخذ تأییدیه ادواری از افراد حقیقی و یا حقوقی (دولتی و یا غیر دولتی) که صلاحیت آنها حسب مورد از طرف دستگاههای سابق‌الذکر برای مدت معین تأیید شده است اقدام کنند. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

دستگاههای ذی ربط موظفاند حسب مورد بر خدمات افراد حقیقی و یا حقوقی تأیید صلاحیت شده به صورت مستمر نظارت و در صورت مشاهده تخلف ضمن رد صلاحیت آنها موضوع را به مراجع قانونی ارجاع نمایند.

آیین نامه این ماده مشتمل بر تعیین واحدهای تولیدی، توزیعی و خدماتی مشمول این ماده، تعیین مقاطع زمانی اخذ تأییدیه بهداشتی برای هر یک از مراکز مربوطه، تعیین تعرفهها، نحوه برخورد با متخلفان اعم از اخذ جرایم و معرفی به دادگاه، ضوابط تعیین صلاحیت اشخاص حقیقی و حقوقی نظارت کننده و سایر موارد حداکثر طی مدت ششماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

فصل هشتم

ارتقای امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

۱۵۲ ماده

دولت مکلف است، به منظور استقرار عدالت و ثبات اجتماعی، کاهش نابرابریهای اجتماعی و اقتصادی، کاهش فاصله دهکهای درآمدی و توزیع عادلانه درآمد در کشور و نیز کاهش فقر و محرومیت و توانمندسازی فقرا، از طریق تخصیص کارآمد و هدفمند منابع تأمین اجتماعی و یارانههای پرداختی، برنامههای جامع فقرزدایی و عدالت اجتماعی را با محورهای ذیل تهیه و به اجرا بگذارد و ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این لایحه، نسبت به بازنگری مقررات و همچنین تهیه لوایح برای تحقق سیاستهای ذیل اقدام نماید:

الف- گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین اجتماعی، در ابعاد جامعیت - فراگیری و اثربخشی

ب- اعمال سیاستهای مالیاتی، با هدف باز توزیع عادلانه درآمدها

ج- تعیین خط فقر و تبیین برنامههای توانمندسازی متناسب و ساماندهی نظام خدمات حمایتیهای اجتماعی، برای پوشش کامل جمعیت زیر خط فقر مطلق و نظام تأمین اجتماعی، برای پوشش جمعیت بین خط فقر مطلق و خط فقر نسبی و پیگیری و ثبت مستمر آثار برنامههای اقتصادی و اجتماعی بر وضعیت خط فقر، جمعیت زیر خط فقر، همچنین میزان درآمد سه دهک پایین درآمدی و شکاف فقر

د- طراحی برنامههای ویژه اشتغال، توانمندسازی، جلب مشارکتهای اجتماعی، آموزش مهارتهای شغلی و

مهارتهای زندگی، به ویژه برای جمعیتهای سه دهک پایین درآمدی در کشور

ه- ارتقای مشارکت نهادهای غیر دولتی و مؤسسات خیریه، در برنامههای فقرزدایی و شناسایی

کودکان یتیم و خانوادههای زیر خط فقر، در کلیه مناطق کشور، توسط مدیریتهای منطقه‌ای و

اعمال حمایتیهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برای افراد یاد شده توسط آنان

و- امکان تأمین غذای سالم و کافی، در راستای سبد مطلوب غذایی و تضمین خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی رایگان و تأمین مسکن ارزان قیمت، همچنین حصول اطمینان از قرار گرفتن جمعیت کمتر از ۱۸ سال تحت پوشش آموزش عمومی رایگان برای خانوارهای واقع در سه دهک پایین درآمدی، از طریق جابه‌جایی و تخصیص کارآمد منابع یارانه‌ها

ز- فراهم کردن حمایت‌های حقوقی، مشاوره‌های اجتماعی و مددکاری، برای دفاع از حقوق فردی، خانوادگی و اجتماعی فقرا

ح- اتخاذ رویکرد توانمندسازی و مشارکت محلی، بر اساس الگوی نیازهای اساسی توسعه و تشخیص نیاز توسط جوامع محلی برای ارائه خدمات اجتماعی، از طریق نظام انگیزشی برای پروژه‌های عمرانی کوچک، متناسب با ظرفیتهای محلی - از طریق اعمال موارد در سطوح محلی و جلب مشارکتهای عمومی

ط- طراحی روشهای لازم برای افزایش بهره‌وری و درآمد روستائیان و ایجاد فرصتهای اشتغال به ویژه در دوره‌های زمانی خارج از فصول کاشت و برداشت با رویکرد مشارکت روستائیان، با حمایت از صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی

۱۵۳ ماده ۴۴

دولت مکلف است، با توجه به استقرار سازمانی نظام جامع تأمین اجتماعی در برنامه چهارم پوشش جمعیتی، خدمات و حمایت‌های مالی مورد نظر در اصل ۲۹ قانون اساسی را طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، از طریق فعالیتهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی به صورت تدریجی و به شرح ذیل افزایش و به اجرا بگذارد:

الف- افزایش پوشش بیمه‌های اجتماعی با توجه خاص به روستائیان و شاغلین شهری که تاکنون تحت پوشش نبوده‌اند، به نحوی که برنامه بیمه‌های اجتماعی روستائیان، با مشارکت دولت و روستائیان پس از تهیه و تصویب دولت از سال دوم برنامه چهارم، به اجرا گذاشته شود.

ب- پوشش کامل جمعیتی صد درصد، از نظر بیمه همگانی پایه خدمات درمانی

- ج- تأمین بیمه خاص (در قالب فعالیتهای حمایتی)، برای حمایت از زنان سرپرست خانوار و افراد بی سرپرست با اولویت کودکان بی سرپرست
- د- هدفمند نمودن فعالیتهای حمایتی، جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش مؤسسات و نهادهای حمایتی در راستای ورود به پوشش بیمه‌ای
- ه- اتخاذ تمهیدات لازم جهت بازپرداخت بدهی دولت به سازمانهای بیمه‌ای، به نحوی که ضمن عدم ایجاد بدهی جدید تا پایان برنامه چهارم، کل بدهی دولت به سازمانهای بیمه‌ای تسویه شده باشد.

◀ ماده ۱۵۴

- دولت مکلف است، به منظور پیشگیری و کاهش آسیبهای اجتماعی، نسبت به تهیه طرح جامع کاهش آسیبهای اجتماعی، با تأکید بر پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر، مشتمل بر محورهای ذیل اقدام نماید:
- الف- ارتقای سطح بهداشت روان، گسترش خدمات مددکاری اجتماعی، تقویت بنیان خانواده و توانمندسازی افراد و گروههای در معرض آسیب
- ب- بسط و گسترش روحیه نشاط، شادابی، امیدواری، اعتماد اجتماعی، تعمیق ارزشهای دینی و هنجارهای اجتماعی
- ج- شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری و حاشیه شهرها و تمرکز بخشیدن حمایتهای اجتماعی، خدمات بهداشتی - درمانی، مددکاری، مشاوره اجتماعی و حقوقی و برنامه‌های اشتغال حمایت شده، با اعمال راهبرد همکاری بین بخشی و سامانه مدیریت آسیبهای اجتماعی در مناطق یاد شده
- د- پیشگیری اولیه از بروز آسیبهای اجتماعی از طریق: اصلاح برنامه‌های درسی دوره آموزش عمومی و پیش‌بینی آموزشهای اجتماعی و ارتقای مهارتهای زندگی توسط وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی و سایر نهادهای فرهنگی و آموزشی

- هـ- خدمات‌دهی به موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با مشارکت سازمانهای غیر دولتی
- و- بازتوانی آسیب‌دیدگان اجتماعی و فراهم نمودن زمینه بازگشت آنها به جامعه
- ز- تهیه طرح ملی مبارزه با مواد مخدر و روان گردان بر اساس محورهای ذیل:
- ۱- پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر و قاچاق آن با استفاده از تمامی امکانات و توانمندیهای ملی.
 - ۲- در اولویت قراردادن استراتژی کاهش آسیب و خطر، کار درمانی، آموزش مهارتهای زندگی سالم، روان درمانی، درمان اجتماع مدار معتادان و بهره‌گیری از سایر یافته‌های علمی و تجارب جهانی در اقدامها و برنامه‌ریزیهای عملی
 - ۳- جلوگیری از تغییر الگوی مصرف مواد مخدر به داروهای شیمیایی و صنعتی
 - ۴- جلوگیری از هرگونه تطهیر عواید ناشی از فعالیتهای مجرمانه مواد مخدر و روان گردانها
 - ۵- به کار گرفتن تمام امکانات و توانمندیهای ملی برای مقابله با حمل و نقل و ترانزیت مواد مخدر و همچنین عرضه و فروش آن در سراسر کشور
 - ۶- تقویت نقش مردم و سازمانهای غیر دولتی در امر پیشگیری و مبارزه با اعتیاد

« ماده ۱۵۵

- دولت مکلف است، به منظور حفظ و ارتقای سرمایه اجتماعی، ارتقای رضایتمندی عمومی و گسترش نهادهای مدنی، طی سال اول برنامه چهارم، اقدامهای ذیل را انجام دهد:
- الف- تصویب ضوابط و ساز و کارهای سنجش و ارزیابی سرمایه اجتماعی کشور
- ب- ارائه گزارش سالانه سرمایه اجتماعی کشور و احصای علل و عوامل تأثیرگذار بر آن
- ج- تصویب ساز و کارهای اجرایی لازم جهت افزایش سرمایه اجتماعی اعم از اعتماد عمومی، وفاق اجتماعی، قانون‌گرایی و وجدان فردی و اجتماعی
- د- ارزیابی رضایتمندی عمومی به صورت سالانه و انتشار تغییرات آن در اثر عملکرد عمومی دولت یا دستگاههای اجرایی

- ه- تدوین و تصویب طرح جامع توانمندسازی و حمایت از حقوق زنان و برقراری عدالت جنسیتی، در ابعاد حقوقی، اجتماعی، اقتصادی و اجرایی در مراجع ذی‌ربط
- و- تدوین طرح جامع مشارکت و نظارت مردم، سازمانها، نهادهای غیر دولتی و شوراهای اسلامی، در توسعه پایدار کشور و فراهم کردن امکان گسترش کمی و کیفی نهادهای مدنی، با اعمال سیاستهای تشویقی

◀ ماده ۱۵۶

دولت موظف است، ظرف مدت شش ماه از تصویب این لایحه، نسبت به تدوین و اجرای سند راهبردی خدمات رسانی به ایثارگران (خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان و خانواده آنان)، با رویکرد توانمندسازی و بهبود وضعیت اشتغال، مسکن ارزان قیمت، ارتقای سطح اجتماعی، درمانی، معیشتی و بهبود وضعیت آموزشی و فرهنگی، حفظ و تثبیت موقعیت شغلی آنان اقدام نموده و ساز و کار نظارت بر حسن اجرای سند را پیش‌بینی نماید. منابع مالی سند از محل بودجه عمومی دولت و منابع داخلی نهادها تأمین خواهد شد. در تمامی برنامه‌های اشتغالزایی اعم از جذب و استخدام و اعطای امتیازات و تسهیلات، ایثارگران در اولویت هستند و دولت موظف است، حمایت‌های لازم در حفظ و تثبیت موقعیت شغلی آنان را اعمال نماید.

◀ ماده ۱۵۷

دولت موظف است، به منظور ارتقای حقوق انسانی، استقرار زمینه‌های رشد و تعالی و احساس امنیت فردی و اجتماعی در جامعه و تربیت نسلی فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایت‌مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط با روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن، "منشور حقوق شهروندی" را مشتمل بر محورهای ذیل تنظیم و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند:

الف- پرورش عمومی قانون مداری و رشد فرهنگ نظم و احترام به قانون و آیین شهروندی

- ب- تأمین آزادی و صیانت از آرای مردم و تضمین آزادی، در حق انتخاب شدن و انتخاب کردن
- ج- هدایت فعالیتهای سیاسی، اجتماعی به سمت فرایندهای قانونی و حمایت و تضمین امنیت فعالیتها و اجتماعات قانونی
- د- تأمین آزادی و امنیت لازم، برای رشد تشکلهای اجتماعی در زمینه صیانت از حقوق کودکان و زنان
- ه- ترویج مفاهیم وحدت آفرین و احترام آمیز، نسبت به گروههای اجتماعی و اقوام مختلف در فرهنگ ملی
- و- تعریف جرایم سیاسی و تفکیک آنها از جرایم حقوقی
- ز- حفظ و صیانت از حریم خصوصی افراد
- ح- ارتقای احساس امنیت اجتماعی در مردم و جامعه

◀ ماده ۱۵۸

دولت موظف است، برنامه ملی توسعه "کار شایسته" را به عنوان گفتمان جدید عرصه کار و توسعه، بر اساس راهبرد "سه جانبه گرایی" که متضمن عزت نفس، برابری فرصتها، آزادی و امنیت نیروی کار، همراه با صیانت لازم باشد و مشتمل بر محورهای ذیل تهیه و از سال دوم برنامه چهارم، به مرحله اجرا درآورد:

- الف- حقوق بنیادین کار (آزادی انجمنها و حمایت از حق تشکلهای مدنی روابط کار، حق سازماندهی و مذاکره دسته جمعی، تساوی مزدها برای زن و مرد در مقابل کار هم ارزش، منع تبعیض در اشتغال و حرفه، رعایت حداقل سن کار، ممنوعیت کار کودک، رعایت حداقل مزد متناسب با حداقل معیشت)
- ب- گفتگوی اجتماعی دولت و شرکای اجتماعی (نهادهای مدنی روابط کار) ارتقای سرمایه انسانی و اجتماعی، ارتقای روابط صنعتی و روابط کار، نقش شرکای اجتماعی، مذاکرات و چانه زنی جمعی، انعقاد پیمانهای دسته جمعی، تشکیل شورای سه جانبه مشاوره ملی، گسترش مکانیزمهای سه جانبه در روابط کار، اصلاحات ساختاری، ترویج گفتگوی اجتماعی و تقویت تشکلهای مدنی روابط کار

ج- گسترش حمایت‌های اجتماعی (تأمین اجتماعی، بیمه بیکاری، ایجاد، توسعه و تقویت ساز و کارهای جبرانی، حمایت‌های اجتماعی از شاغلین بازار کار غیر رسمی، توانبخشی معلولین و برابری فرصت‌ها برای زنان و مردان و توانمندسازی زنان از طریق دستیابی به فرصت‌های شغلی مناسب)

د- حق پیگیری حقوق صنفی و مدنی کارگری

ه- اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات تأمین اجتماعی و روابط کار (تغییر در قوانین تأمین اجتماعی و روابط کار بر اساس ساز و کار سه‌جانبه (دولت، کارگر و کارفرما))، به منظور تعامل و انعطاف بیشتر در بازار کار

و- اشتغال مولد (ظرفیت‌سازی برای اشتغال در واحدهای کوچک و متوسط، آموزش‌های هدف‌دار و معطوف به اشتغال، برنامه‌ریزی آموزشی با جهت‌گیری اشتغال، آموزش‌های کارآفرینی، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات بازار کار، ارتباط و همبستگی کامل آموزش و اشتغال، رفع موانع بیکاری ساختاری، توسعه آموزش‌های مهارتی فنی و حرفه‌ای معطوف به نیاز بازار کار)

ز- اصلاح قوانین و مقررات (در جهت انطباق قوانین و مقررات ملی با استانداردها و مقوله‌نامه‌های بین‌المللی، کنسولی، تحولات جهانی کار و امحای تبعیض در همه عرصه‌های اجتماعی به ویژه در عرصه روابط کار و اشتغال)

◀ ماده ۱۵۹

دولت موظف است، برنامه توسعه بخش تعاونی را با رویکرد استفاده مؤثر از قابلیت‌های بخش تعاونی، در استقرار عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه‌تر درآمدها، تأمین منابع لازم برای سرمایه‌گذاران، از طریق تجمیع سرمایه‌های کوچک، اجرای بند “۲” اصل ۴۳ قانون اساسی، افزایش قدرت رقابتی و توانمندسازی بنگاه‌های اقتصادی متوسط و کوچک، کاهش تصدی‌های دولتی، گسترش مالکیت و توسعه مشارکت عامه مردم در فعالیتهای اقتصادی مشتمل بر محورهای ذیل تهیه و از سال دوم برنامه چهارم به مرحله اجرا درآورد.

الف- توانمندسازی جوانان، زنان، فارغ‌التحصیلان و سایر افراد جویای کار، در راستای برقراری تعاملات

اجتماعی لازم جهت شکل‌گیری فعالیت واحدهای تعاونی

ب- ارتقای بهره‌وری و توسعه و بهبود مدیریت تعاونیها

ج- ترویج فرهنگ تعاون و اصلاح محیط حقوقی توسعه بخش و ارائه لوایح قانونی مورد نیاز

د- اولویت دادن به بخش تعاونی، در انتقال فعالیتها و کاهش تصدیهای بخش دولتی اقتصاد به بخش غیر دولتی

ه- توسعه حیطه فعالیت بخش تعاونی، به تمام عرصه‌های اقتصادی از جمله بانکداری و بیمه

و- تسهیل فرایند دستیابی تعاونیها به منابع، امکانات، فناوریهای نوین و بازارها و بهبود محیط کسب و کار

ز- تسهیل ارتباطات و توسعه پیوندهای فنی، اقتصادی و مالی بین انواع تعاونیها

۴۴ مواد ۱۶۰ الی ۱۶۹

مواد (۴۲)، (۴۶)، (۴۸) الی (۵۳)، (۵۵) و (۵۶) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۴۴ ماده ۴۲

کلیه بیمه شدگان (به استثنای کادر نیروهای مسلح و کارکنان وزارت اطلاعات) می‌توانند نسبت به تغییر سازمان بیمه‌ای خود اقدام کنند. نقل و انتقال حق بیمه و کسورات بیمه‌ای بین صندوقهای بیمه‌ای بر اساس ضوابطی خواهد بود که حداکثر طی مدت شش ماه توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بر اساس محاسبات بیمه‌ای تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۵ ماده ۴۶

الف - دولت مکلف است حداکثر تا پایان سال دوم برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با انجام مطالعات و بررسیهای کارشناسی اقدامات قانونی به منظور هدفمند نمودن پرداخت یارانه کالاهای اساسی شامل گندم، برنج، روغن نباتی، قند، شکر، پنیر، شیر، دارو، شیرخشک، کود، بذر، سم، حاملهای انرژی و سایر موارد را انجام دهد، به طوری که از سال سوم برنامه مذکور، نظام پرداخت یارانه با کمیت مشخص در راستای تحقق اهداف ذیل متحول و تغییر یابد:

- ۱- منطقی کردن مصرف کالاهای یارانه‌ای و جلوگیری از قاچاق این نوع کالاها.
 - ۲- تشویق و توسعه سرمایه‌گذاری و حمایت از تولید داخلی کالاهای یارانه‌ای.
 - ۳- کاهش سهم طبقات با درآمدهای بالا و افزایش سهم طبقات با درآمد پائین از یارانه‌ها.
 - ۴- جایگزین نمودن تدریجی طرحهای رفاه اجتماعی بجای پرداخت یارانه.
 - ۵- تأمین منابع برای سرمایه‌گذاری زیربنائی و محرومیت‌زدائی کشور و توسعه اشتغال.
 - ۶- توسعه اشتغال مولد با اعطاء وام از محل درآمدهای حاصل (به صورت وجوه اداره شده)
- ب - سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان موظف است با اعلام وزارت بازرگانی پس از انجام محاسبات لازم نسبت به برقراری مابه‌التفاوت در مورد کالاهای وارداتی که دارای امتیاز قابل توجه هستند، اقدام نماید و مابه‌التفاوت مأخوذه را به حساب خزانه واریز نماید.
- دولت می‌تواند معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه مابه‌التفاوت مأخوذه را براساس پیشنهاد وزارت بازرگانی و تصویب شورای اقتصاد در نظام پرداخت یارانه کالاها و یا خدماتی که ضرورت استفاده از یارانه را دارند استفاده نماید.

۵ ماده ۴۸

وزارت کشور موظف است حداکثر در سال اول برنامه پنج‌ساله سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تربیتی اتخاذ نماید که کلیه افراد خارجی فاقد پروانه کار را جمع‌آوری

نموده و در صورت عدم تهدید جانی، آنها را به کشور متبوع خود انتقال دهد و در غیر این صورت آنها را در اردوگاههای مشخص مجتمع نماید.

تشخیص وجود و یا عدم وجود تهدید جانی به عهده وزارت امور خارجه است.

آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه های کشور، امور خارجه و کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵۹ ماده

به منظور تشویق کارفرمایان کارگاههای موجود به استخدام نیروی کار جدید، دولت موظف است کارفرمایانی را که در دوران برنامه از طریق مراکز خدمات اشتغال وزارت کار و امور اجتماعی مبادرت به استخدام نیروی کار جدید نمایند مشمول تخفیفاتی به شرح زیر قرار دهد:

الف - تخفیف در میزان حق بیمه سهم کارفرما و پیش بینی اعتبار لازم برای جبران کاهش درآمد سازمان تأمین اجتماعی در بودجه کشور.

ب - کاهش مالیات کارفرمایان این گونه کارگاهها به میزان مالیات بر حقوق دریافتی از کارکنان جدیدالاستخدام.

آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های کار و امور اجتماعی بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره - کارگاههایی که در دوران برنامه به بهره برداری می رسند نیز در مورد اشتغال مازاد بر پیش بینی در طرح و جواز تأسیس از مزایای این ماده استفاده خواهند کرد.

۵۰ ماده

به دولت اجازه داده می شود به منظور ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه یافته:

الف - معافیت از حقوق و عوارض دولتی برای سرمایه‌گذارانی که در این مناطق اقدام به سرمایه‌گذاری می‌نمایند، طبق آیین‌نامه‌ای که بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنایع و کار و امور اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت دولت می‌رسد در طول سالیان اجرای برنامه در نظر بگیرد.

ب - قسمتی از سود تسهیلات اعطائی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونیها و تعاونیهای خدمات تولیدکنندگان، تعاونیهای تولید روستائی، عشایری و بهره‌برداری از منابع طبیعی و طرحهای خود اشتغالی را پرداخت کند.

ج - تسهیلات اعطائی در قالب بودجه‌های سنواتی و آیین‌نامه‌های اجرایی آنها باید طوری تقسیم شود که سهم مناطق کمتر توسعه یافته به نسبت شاخص بیکاری آنها بیشتر باشد به صورتی که در پایان برنامه جبران کمبود اشتغال این مناطق شده باشد.

۵۱ ماده

دولت موظف است به منظور توسعه کمی و کیفی مهارتهای فنی و حرفه‌ای نیروی کار و ارائه آموزشهای متنوع مهارتی به گروههای مختلف، نسبت به اختصاص سهمیه‌ای خاص در پرداخت یارانه سود تسهیلات به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی در زمینه ایجاد آموزشگاههای آزاد فنی و حرفه‌ای اقدام کند.

۵۲ ماده

در جهت منطقی نمودن هزینه برق، گاز، تلفن، آب و فاضلاب و نیز متناسب نمودن نرخهای ترجیحی در جهت حمایت از تولید (در مقایسه با بخشهای غیر تولیدی)، کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های متولی امور تولیدی و زیربنایی (حسب مورد) و سازمان برنامه و بودجه همه ساله ضوابط تعیین نرخ فروش (اعم از اشتراک و نرخ نهاده‌ها) را متناسب با هدف فوق تهیه و به شورای اقتصاد پیشنهاد خواهد نمود.

هزینه‌های اشتراک زیربنای فوق برای واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی، کشاورزی، به علاوه هزینه حفر چاه، قیمت زمین و پروانه ساختمان مورد استفاده واحدهای تولیدی غیر دولتی که طی برنامه سوم تقاضای انشعاب می‌کنند، پس از بهره‌برداری با تقسیط پنج‌ساله توسط دستگاههای ذی‌ربط دریافت خواهد شد.

وزارتخانه‌های نیرو، نفت، پست و تلگراف و تلفن و راه و ترابری موظف به تأمین آب، برق، گاز، تلفن و راه دسترسی تا ورودی شهرکهای صنعتی و نواحی صنعتی حسب اعلام وزارت صنایع می‌باشند.

۵۳ ماده ۵۳

کمیته‌ای متشکل از وزرای امور خارجه، کار و امور اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت و پیش‌بینی تمهیدات لازم را از نظر قوانین و مقررات برای اعزام نیروی کار به خارج از کشور بر عهده خواهد داشت. آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر چگونگی برقراری تسهیلات و حمایت‌های قانونی از اعزام شوندگان و اعزام کنندگان (کاراییهای خصوصی) و جذب درآمد ارزی افراد اعزام شده توسط این کمیته تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵۵ ماده ۵۵

سه درصد (۳٪) از سپرده‌های قانونی بانکها نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای درصد سال ۱۳۷۸ در اختیار بانکهای کشاورزی، مسکن و صنعت و معدن (هر بانک یک درصد «۱٪») قرار می‌گیرد تا صرف اعطای تسهیلات به طرحهای کشاورزی و دامپروری، احداث ساختمان و مسکن، تکمیل طرحهای صنعتی و معدنی بخش غیر دولتی شود که ویژگی عمده آنها اشتغالزایی می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده با رعایت قانون عملیات بانکی بدون ربا و به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

۵۶ ماده ۵

در اجرای بند (۲) اصل چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی، و در راستای تحقق سیاستهای اشتغال این قانون، نظام بانکی کشور موظف است در طول سالهای برنامه سوم به نحوی برنامه‌ریزی و اقدام نماید که همواره پس از کسر ذخائر قانونی و احتیاطی سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز که حداکثر از بیست درصد (۲۰٪) آن تجاوز نمی‌کند، حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) بقیه را به صورت تسهیلات در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی به منظور ایجاد فرصت‌های جدید شغلی قرار دهد. این تسهیلات به صورت وام بدون بهره بوده و کارمزد آن را شورای پول و اعتبار معین می‌کند. بیکاران جویای کار و اشخاص حقوقی ساکن در روستاها و زنان بیکار سرپرست خانوار و همچنین حرفه‌آموختگان فنی و حرفه‌ای دولتی و غیر دولتی از اولویت برخوردارند مبلغ وام برای هر متقاضی سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال معین می‌شود و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است مطابق آیین‌نامه اجرایی این ماده که آن را ظرف یک ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رساند بر اساس اصل اعتماد و اتخاذ ساده‌ترین شکل اخذ تعهد، و یا اخذ سفته به مبلغ وام پرداخت شده و یا ضمانت یکی از کارمندان دولت و یا ضمانت یکی از مشتریان بانک عامل و یا هر نحوه ساده‌تری که بانک عامل و وام‌گیرنده به توافق برسند ترتیب اعطای تسهیلات را به متقاضیان فقط برای یک بار بدهد و بازپرداخت وجوه وام داده شده را به نحوی معین کند که واقع بینانه و مطابق با شرایط اقتصادی وام‌گیرنده باشد.

سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران وظیفه دارد با همکاری سازمانها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات ذی‌ربط در امر اشتغال و همچنین بخش غیر دولتی برنامه‌های لازم به منظور آموزش نحوه پرداختن به حرف و مشاغل مختلف کوچک که احتیاج به سرمایه کم دارد را از شبکه‌های مختلف خود به مردم آموزش دهد. در این آموزشها تکیه بر استفاده از امکانات و تسهیلات و مواد اولیه و بازارهای محلی، یک اصل قلمداد خواهد شد.

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است گزارش عملکرد این ماده را هر شش ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید

بخش چهارم

صیانت از هویت و فرهنگ

اسلامی – ایرانی

فصل نهم

توسعه فرهنگی

۱۷۰ ماده

دولت مکلف است، به منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت‌پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی، و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- اصلاح قوانین و مقررات، برای رفع موانع انحصاری، تقویت رقابت‌پذیری و فراهم‌سازی زمینه‌های

بسط مشارکت مردم، نهادهای غیر دولتی، صنفی و حرفه‌ای در امور فرهنگی و هنری

ب- تأسیس صندوقهای غیر دولتی ضمانت، به منظور حمایت از تولید، توزیع و صادرات کالاها و خدمات

فرهنگی و هنری، سینمایی، مطبوعاتی و ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی

ج- احصا و ارتقای سهم بخش فرهنگ، بر اساس شاخصهای مورد نظر در اقتصاد ملی و منظور نمودن

رشد متناسب سالانه در لوائح بودجه برای دستیابی به استانداردهای ملی که در سال اول برنامه

چهارم به تصویب دولت می‌رسد.

د- تصویب و ابلاغ استانداردهای بهره‌مندی نقاط مختلف کشور، از فضاهای فرهنگی، هنری، ورزشی و

گردشگری و توزیع و تأمین اعتبارات ملی و استانی فصول برنامه‌های ذی‌ربط در هر یک از سالهای

برنامه چهارم برای رسیدن به شاخصها و استانداردها بر اساس شاخصهایی که در سال اول برنامه

چهارم به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ه- به توسعه ساختارها و زیربنای لازم، برای رشد تولید و توزیع محصولات فرهنگی، هنری و

ورزشی توسط بخش خصوصی با اولویت کمک نماید.

و- تمهید تسهیلات ویژه برای ورود مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز صنایع بخش فرهنگ، برای نیل به بهبود کیفیت تولیدات و صدور محصولات فرهنگی، هنری و ورزشی در مقیاسهای جهانی

ز- ساماندهی نظام یارانه‌ای بخش فرهنگ، با اولویت کودکان، دانش‌آموزان و دانشجویان با رویکرد تغییر نظام پرداخت یارانه از تولید به سمت مصرف، برای کلیه اقشار جامعه و خرید محصولات فرهنگی

ح- حمایت یا مشارکت با هنرمندان و مجموعه‌دارانی که قصد ایجاد موزه شخصی آثار هنری خویش و یا کتابخانه را دارند، از جمله: استفاده از فضاهای دولتی به صورت امانی، با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت مسکن و شهرسازی، کلیه شهرداریها و سایر دستگاههای اجرایی ذی‌ربط

ط- انجام حمایت‌های لازم، از اشخاص حقیقی و حقوقی، که در چارچوب مقررات در توسعه فضاهای مجازی فرهنگی، هنری و مطبوعاتی در محیط‌های رایانه‌ای و اینترنتی فعالیت می‌کنند، و به ویژه اعطای تسهیلات لازم برای برپایی پایگاه‌های رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی حاوی اطلاعات فرهنگی، دینی، تاریخی و علمی به زبان و خط فارسی توسط بخش‌های مختلف اجرایی کشور جهت استفاده عموم و همچنین ایجاد شرایط لازم برای دریافت برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی کابلی و کانال‌های ماهواره‌ای مجاز به منظور کاهش تقاضای دریافت برنامه‌های غیر مجاز

آیین‌نامه اجرایی مربوطه با هماهنگی وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ی- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه مجازند، در طول برنامه چهارم، نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات خود را برای انجام امور فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی کارکنان خود و همچنین ارائه خدمات فرهنگی و هنری به منظور بسط اخلاق و معارف اسلامی اختصاص دهند.

ک- متناسب با ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی، فرهنگی و حداقل‌های بهره‌مندی تربیتی اتخاذ نماید تا با همکاری بخش خصوصی، شهرداریها و منابع مردمی، تا سال آخر برنامه چهارم در کلیه شهرها و

مراکز استانها، نسبت به ایجاد فضاهای فرهنگی و هنری شامل: کتابخانه مرکزی، تالار فرهنگ و هنر، پردیسهای سینمایی موزه هنرهای معاصر و مرکز دائمی برگزاری نمایشگاههای فرهنگی و هنری، پیشبینیهای لازم را به عمل آورد.

ل- حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) هزینههای ساخت و تجهیز مراکز فرهنگی و هنری نیمه تمام، توسط بخش غیر دولتی را بر حسب موقعیت جغرافیایی و ویژگی کاربری فضاهای در دست احداث و تجهیز را، بر اساس آییننامه‌ای که به تصویب دولت می‌رسد به صورت کمک تأمین نماید.

م- کلیه دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، امکانات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی متعلق به خود را در چارچوب ضوابطی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، برای اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی در اختیار متقاضیان قرار دهند.

◀ مواد ۱۷۱ الی ۱۷۳

مواد (۱۵۶)، (۱۶۱) و بند "الف" ماده (۱۶۲) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۱۵۶

به منظور استفاده از توانمندیهای شوراهای اسلامی شهر و روستا در انجام امور دینی و فرهنگی، شوراهای مذکور علاوه بر وظایف مصرحه در قانون تشکیل آنها، موظف به انجام وظایف ذیل هستند.

الف - بررسی مشکلات و نارساییهای فرهنگی، هنری، ورزشی و آموزشی و ارائه پیشنهادهای لازم به مسئولان و مراجع ذی‌ربط.

ب - مساعدت و مشارکت در حفظ و نگهداری بناهای فرهنگی و گلزار شهدا، بهره‌برداری از مراکز فرهنگی و هنری و ورزشی و تلاش برای جلب همکاری مردم در ایجاد تأسیسات و فضاهای مورد نیاز.

ج - همکاری در حفاظت از ابنیه و آثار تاریخی و فرهنگی و بافتها و محوطه‌های فرهنگی، تاریخی و ممانعت از تغییر کاربری آنها.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه مشارکت و همکاری شوراهای در انجام وظایف مذکور به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان تربیت بدنی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده ۱۶۱

به منظور بازسازی سینماها و مجتمعهای فرهنگی و ساخت سینماها و مجتمعهای فرهنگی جدید و تالارهای نمایش در شهرهایی که بیش از پانزده هزار (۱۵۰۰۰) نفر جمعیت دارند:

الف - شهرداریهای کشور میتوانند رأساً یا با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی برای ساخت و بازسازی سینماهای موجود از تسهیلات بانکی استفاده کنند.

ب - تأمین زمین مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی در شهرکهای جدیدالاحداث به عهده وزارت مسکن و شهرسازی و طرحهای توسعه شهری به عهده شهرداریها خواهد بود. زمینهای مذکور در این بند به قیمت منطقه‌ای و به صورت اقساط ده ساله در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی قرار می‌گیرد.

ج - به شهرداریهای شهرهای مذکور اجازه داده می‌شود زمینهای مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی را که در مالکیت شهرداری است بدون انتقال مالکیت در قالب قرارداد با دریافت حداقل سهم بابت زمین برای مدت بیست و پنج (۲۵) سال در اختیار افراد حقیقی و حقوقی قرار دهند.

د - در موارد بازسازی سینماها و مجتمعهای فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش شهرداریها موظفاند بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرحهای جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالنهای نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. سینماها و مجتمعهای فرهنگی که با استفاده از این امتیازات ساخته می‌شود تا ده سال پس از بهره‌برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی کشور و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ بند الف ماده ۱۶۲

الف - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است با انجام مطالعات لازم و با مشخص نمودن تعاریف، مفاهیم اصلی بخش فرهنگ نسبت به تعریف شاخصهای فرهنگی متناسب با اهداف و آرمانهای نظام جمهوری اسلامی و سیاستهای فرهنگی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام و پس از تایید شورای مذکور با مبنا قرار دادن آنها و با همکاری مرکز آمار ایران به ترتیب ذیل نسبت به تولید اطلاعات مربوط به آنها و اندازه‌گیری تحولات شاخصهای مزبور طی سالهای برنامه سوم اقدام نماید:

- ۱- هر دو سال یک بار تحولات شاخصهای مربوط به تغییرات فکری، بینشی و رفتاری جامعه را تعیین و برای بررسی در اختیار دستگاهها و نهادهای ذی‌ربط قرار دهد.
- ۲- همه ساله تحولات شاخصهای مربوط به میزان مصرف کالاها و خدمات فرهنگی در کل کشور و مناطق مختلف را تعیین کند.
- ۳- همه ساله اطلاعات و آمار و تحولات شاخصهای مربوط به نیروی انسانی، فضاها و تجهیزات فرهنگی اعم از دولتی و غیر دولتی را در کل کشور به تفکیک استان تعیین نماید.

۴ ماده ۱۷۴

دولت مکلف است، به منظور تعمیق ارزشها، باورها، فرهنگ معنویت و نیز حفظ هویت اسلامی- ایرانی، اعتلای معرفت دینی و توسعه فرهنگ قرآنی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- بسط آگاهیها و فضایل اخلاقی، در میان اقشار مختلف مردم و زمینه‌سازی اقدامهای لازم، برای ایجاد فضای فرهنگی سالم و شرایط مناسب برای احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر و اهتمام به آن

ب- گسترش فعالیتهای رسانه‌های ملی و ارتباط جمعی در جهت مقابله با تهاجم فرهنگی، سالم‌سازی فضای عمومی، اطلاع رسانی صحیح و تحقق سیاستهای کلی برنامه چهارم، با فراهم آوردن زمینه‌های مناسب انتشار گزارشهای عملکرد دستگاهها و افزایش امکان دسترسی جامعه به آموزشهای عمومی، فنی حرفه‌ای، ترویجی و آموزشهای عالی از طریق شبکه‌های صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ج- حمایت از پژوهشهای راهبردی و بنیادی در زمینه اعتلای معرفت دینی و توسعه فعالیتهای قرآنی

د- تهیه طرح جامع ترویج و توسعه فرهنگ نماز

هـ- تهیه طرح جامع گسترش فضاهای مذهبی و مساجد، توسط سازمانهای تبلیغات اسلامی و اوقاف و امور خیریه با همکاری سازمان میراث فرهنگی تا پایان سال اول برنامه چهارم

و- تداوم نهضت قرآن آموزی

ز- تقویت سهم کتابخوانی در حوزه دین در کشور، خصوصاً مناطق محروم و طراحی کتابخانه حوزه دین در مساجد و سایر اماکن مذهبی

ح- تهیه طرح جامع، با رویکرد گسترش فرهنگ وقف و امور خیریه

ط- به‌کارگیری شیوه‌ها و ابزارهای نوین در عرصه تبلیغات دینی

ی- حمایت از برنامه‌ریزی، نیازسنجی و ارائه آموزشهای ضروری به مبلغین دینی در جهت بهبود کیفیت تبلیغات دینی

ک- استمرار اجرای طرح ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ل- ساماندهی تبلیغات رسانه‌ای، بهبود محتوای کتب درسی، استقرار محیط و ساختارهای حقوقی در جهت حفظ و ارتقای هویت اسلامی - ایرانی، تقویت نهاد خانواده براساس تعالیم میراث معنوی جامعه ایرانی

م- تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی، تبلیغی و ترویجی در کلیه سطوح اجتماعی برای آموزش، گسترش و تعمیق فرهنگ کار و نظم اجتماعی، شناخت ارزش زمان و رعایت آن در انجام کلیه فعالیتها

ن- تهیه طرح جامع مطالعه و اجرای همگرایی مذاهب، حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم، برای تقویت همگرایی بیشتر میان فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی در کشور

س- توسعه مشارکتهای مردمی در عرصه فرهنگ دینی، برنامه‌ریزی و اقدامهای لازم برای حمایت از هیئت‌های مذهبی و تشکلهای دینی با رویکرد بهبود کیفیت فعالیتها و پرهیز از خرافات و انحرافات

◀ ماده ۱۱۷۵ الی ۱۷۶

ماده (۱۶۳) و بند "د" ماده (۱۵۹) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۱۶۳

با توجه به اهمیت گسترش فضاهاى مذهبى و مساجد ضمن حفظ اصل ساماندهى ساخت و ساز، احیا، تعمیر و تجهیز مساجد از طریق مشارکتهای مردمی و شوراهای شهری و روستایی دستگاههای اجرایی موضوع این ماده موظفاند طی سالهای اجرای برنامه اقدامات زیر را انجام دهند:

الف - وزارت مسکن و شهرسازی، شهرداریها و سایر سازمانهای مسئول در زمینه طراحی و اجرای طرحهای جامع، تفصیلی و هادی شهری و روستایی موظفاند طرحهای مذکور را با محوریت مساجد تهیه و اجرا کنند.

ب - وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداریها موظفاند در کلیه شهرکهای جدید/احداث اراضی مناسبی را برای احداث مسجد و پایگاههای مقاومت بسیج پیش‌بینی کرده و پس از آماده‌سازی بدون دریافت هزینه در اختیار متقاضیان احداث مساجد و پایگاههای مقاومت بسیج قرار دهند و قیمت اراضی را در هزینه مربوط به آماده‌سازی اراضی منظور کنند.

ج - وزارتخانه‌های راه و ترابری و نفت موظفاند به منظور تسهیل دسترسی مسافران به اماکن مذهبی با انجام هماهنگیهای لازم از محل اعتبارات عمرانی و جاری خود نسبت به احداث مسجد و یا

نمازخانه و همچنین نگهداری و مدیریت مساجد و نمازخانه‌های موجود و جدیدالاحداث، در پایانه‌های مسافری و پمپ بنزینهای بین شهری اقدام کنند.

د - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است کلیه وجوه پرداختی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در ارتباط با احداث، تعمیر و تجهیز مساجد و سایر فضاهای مذهبی را به عنوان هزینه قابل قبول منظور کند.

ه - شهرداریها و سازمان جنگلها و مراتع کشور موظف‌اند نسبت به اختصاص فضای مناسب در پارکهای ملی و عمومی حسب مورد برای ایجاد مسجد یا نمازخانه اقدام کنند.

و - با هدف اعتلای جایگاه مسجد و مدرسه در فعالیتهای اجتماعی، فرهنگی محلات، روستاها و شهرها و هماهنگ‌سازی فعالیتهای سازماندهی شده در این مکانها در جهت ارتقای ایمان و ارزشهای معنوی و اخلاقی و شکوفائی خلاقیت‌های علمی، فرهنگی و هنری گروه‌های مختلف جامعه به ویژه نوجوانان و جوانان اقدامات ذیل در سالهای برنامه سوم توسعه انجام می‌گیرد:

۱- حمایت مالی، قانونی و حقوقی از پژوهشهای کاربردی با هدف شناخت راهکارهای اجرایی برای ارتقاء جایگاه مسجد و مدرسه در فعالیتهای اجتماعی و فرهنگی کشور.

۲- تعریف فعالیتهای آموزشی، فرهنگی و هنری مشترک مسجد و مدرسه در آیین‌نامه‌ها و مقررات بخشهای آموزش، فرهنگ و هنر و تبلیغات اسلامی، تربیت بدنی و ورزش.

ز - به منظور ساماندهی نحوه اختصاص و مصرف منابع اعتباری دولت در زمینه احیاء و بازسازی مساجد، کمک به مراکز تحقیقاتی حوزه‌های علمیه، فعالیتهای مربوط به تبلیغات دینی و با هدف تقویت و متناسب کردن مشارکت مردمی در تأمین منابع این فعالیتهای، سازمان تبلیغات اسلامی موظف است طی یک سال در چارچوب رهنمودهای مقام معظم رهبری و مشورت با مراجع ذی‌ربط و انجام مطالعات لازم با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه طرحی را تهیه و به دولت ارائه دهد که پس از بررسی و تصویب، مبنای پیش‌بینی و مصرف منابع دولتی در این امور قرار گیرد.

تبصره - دولت موظف است در مناطق روستائی در صورت پنجاه درصد (۵۰٪) خودیاری مردم برای

احداث مسجد پنجاه درصد (۵۰٪) باقیمانده را تأمین نماید.

۵ بند د ماده ۱۵۹

د - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و بزرگداشت یاد شهیدان و تجلیل از ایثارگران و حماسه دفاع مقدس و اعطای تسهیلات ویژه در فعالیتهای فرهنگی، هنری به خانواده‌های معظم شاهد و ایثارگران با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی و بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، طرح مناسبی را تهیه و به هیئت وزیران ارائه کند.

۱۷۷ ماده ۴۴

دولت موظف است، نظر به اهمیت و ضرورت شناخت آرا و اندیشه‌ها و سیره عملی امام خمینی (ره) و بهره‌گیری و تسری آنها به مجموعه ارکان نظام، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - حمایت از انجام مطالعات بنیادی و کاربردی در عرصه فرهنگ‌سازی، پژوهش، آموزش و اطلاع‌رسانی با تکیه بر علوم، فناوری و هنر

ب - تجهیز کتابخانه‌های عمومی کشور با تألیفات منتشره درباره آرا و اندیشه‌های امام خمینی (ره)

ج - حمایت از تولید و نشر آثار ارزنده علمی، هنری و ادبی در زمینه سیره امام خمینی (ره) با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)

د - حمایت از تولید برنامه‌های متنوع و متناسب در جهت تبیین و بزرگداشت سیره و آرای امام خمینی (ره) در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ه - درج فرازهای مهم زندگانی، مبارزات و اندیشه‌های امام خمینی (ره) در کتب درسی

و - بهره‌گیری مناسب از ظرفیت مراکز دانشگاهی و مؤسسات پژوهشی و حمایت از پایان نامه‌های دوره تحصیلات تکمیلی با موضوع امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی

ز - شناسایی، بازسازی، حفظ و نگهداری اماکن، میداين و خیابانهایی که مهمترین وقایع انقلاب اسلامی را شاهد بوده و نیز بهره‌گیری از مراکز فرهنگی، هنری و فضاهای عمومی در جهت نشر اندیشه و

سیره عملی امام خمینی (ره) و بزرگداشت یاد و مقام معظم له، توسط شهرداریها

ح- تهیه برنامه‌های مناسب، برای ارتباط و همکاری اشخاص حقیقی و حقوقی تاثیرگذار خارج از کشور، توسط سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)

ط- مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام (ره) با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور آیین‌نامه حدود وظایف دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی و انقلاب اسلامی درباره این ماده و لایحه "ساماندهی اقدامات تقنینی، قضایی و اجرایی پیرامون ترویج اندیشه و آرای امام خمینی (ره)" را تا پایان سال اول برنامه چهارم، تهیه نماید.

◀ ماده ۱۷۸

دولت موظف است، به منظور حفظ و شناساندن هویت تاریخی ایران و بهره‌گیری از عناصر و مؤلفه‌های هویت ایرانی به ویژه زبان فارسی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- حمایت از پژوهشهای علمی و بین رشته‌ای، در زمینه ایران‌شناسی و گذشته طولانی تاریخی و تدوین گزارشها و کتابهای لازم، در سطوح مختلف عمومی، آموزشی و پژوهشی

ب- بررسی و گردآوری نظام یافته تاریخ شفاهی، گویشها و لهجه‌ها، آداب و رسوم و عناصر فرهنگ ملی و بومی

ج- حمایت از گسترش منابع و اطلاعات به خط و زبان فارسی و تدوین و تصویب استانداردهای ملی و بین‌المللی نمایش الفبای فارسی در محیطهای رایانه‌ای

د- تربیت و تشویق معلمان ورزیده و کارآزموده درس زبان فارسی، در مقاطع مختلف آموزشی به ویژه مقطع ابتدایی

ه- تقویت تعامل فرهنگهای بومی با فرهنگ و میراث معنوی ملی و معرفی وجوه گوناگون فرهنگ بومی، در سطح ملی با رویکرد تحکیم وحدت ملی به ویژه در نظام آموزشی کشور، رسانه‌ها و تولید محصولات فرهنگی و هنری

و- شناسایی، تکریم و معرفی مفاخر و آفرینشهای دینی، فرهنگی، ورزشی، هنری، ادبی و علمی کشور

ز- شناسایی اصول و ضوابط شکل‌گیری معماری ایرانی - اسلامی در شهرها و روستاهای کشور به منظور معرفی ویژگیهای هنرهای معماری ایرانی - اسلامی، از طریق انجام پژوهشهای مورد نیاز

◀ ماده ۱۷۹

دولت مکلف است، به منظور ترویج فرهنگ صلح، مفاهمه، عدم خشونت و همزیستی مسالمت‌آمیز میان ملتها در مناسبات بین‌المللی و تحقق گفتگو میان فرهنگها و تمدنها، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- برنامه‌ریزی در زمینه مشارکت و حضور فعال در فرایندها، نهادها و مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی در باب گفت و گوی تمدنها

ب- فراهم‌سازی شرایط لازم برای تبادل آرا و نظرهای متفکران، دانشمندان، هنرمندان و نهادهای علمی، فرهنگی و مدنی

ج- اهتمام به معرفی جلوه‌های فرهنگی، هنری و ادبی ایران، در سایر مناطق جهانی و فراهم‌سازی زمینه آشنایی و انتخاب فعال نخبگان و مراکز علمی و فرهنگی و جامعه ایرانی، نسبت به دستاوردهای جدید فرهنگی در جهان

د- عقد موافقتنامه‌های فرهنگی منطقه‌ای، قاره‌ای و بین‌المللی و فراهم آوردن شرایط اجرای این موافقتنامه‌ها در برنامه‌های دستگاههای اجرایی

ه- بهبود ساختارهای اجرایی و حمایت از تاسیس نهادهای غیردولتی، برای تحقق عملی گفتگوی فرهنگها و تمدنها، با رویکرد کاهش تصدی دولت و غیردولتی شدن این فعالیت

و- حمایت از برگزاری مراسم، نشستها، همایشها و جشنواره‌های علمی، فرهنگی، هنری و مسابقات ورزشی با هدف دوستی میان ملتها و بزرگداشت یادبودها و مفاخر فرهنگی سایر کشورها

ز- تهیه و تصویب برنامه جامع تعیین حدود وظایف و تکالیف کلیه دستگاههای اجرایی و نهادهای عمومی و انقلاب اسلامی تا پایان سال اول برنامه چهارم

« ماده ۱۸۰

دولت موظف است، با هدف تقویت نقش زنان در جامعه و توسعه فرصتها و گسترش سطح مشارکت آنها در کشور، اقدامهای ذیل را معمول دارد:

الف- تدوین، تصویب و اجرای برنامه جامع توسعه مشارکت زنان مشتمل بر: بازنگری قوانین و مقررات، تقویت مهارتهای زنان متناسب با نیازهای جامعه و تحولات فناوری، شناسایی و ساختارهای سرمایه‌گذاری در فرصتهای اشتغالزا، توجه به ترکیب جنسیتی عرضه نیروی کار، ارتقای کیفیت زندگی زنان و نیز افزایش باورهای عمومی نسبت به شایستگی آنان

ب- تنظیم و ارائه لوایح، مربوط به تحکیم نهاد خانواده جهت تصویب در مراجع ذیصلاح

ج- انجام اقدامهای لازم، به منظور رفع خشونت علیه زنان

د- حمایت از ایجاد و گسترش سازمانهای غیر دولتی، نهادهای مدنی و تشکلهای زنان

تبصره- کلیه دستگاههای اجرایی موظف‌اند اعتبار لازم برای انجام تکالیف قانونی موضوع این ماده را که مرتبط با وظایف قانونی آنها است در لوایح بودجه سنواتی ذیل برنامه مربوط، پیش‌بینی و اقدامهای لازم را با هماهنگی مرکز امور مشارکت زنان به عمل آورند.

« ماده ۱۸۱

دولت مکلف است، به منظور تبیین و تقویت جایگاه جوانان در جامعه، به عنوان سرمایه انسانی و اجتماعی کشور و عنایت و اهتمام ویژه به اعتلا و رشد و تعالی نسل جوان، برنامه ساماندهی امور جوانان، حاوی برنامه‌های اجرایی لازم، مشتمل بر: شیوه‌های اصلاح نگرش عمومی و ایجاد فرهنگ مثبت‌اندیشی نسبت به جوان، زمینه‌سازی برای رشد فکری، علمی، حضور، توانمندسازی و ارتقای سطح مشارکت همه‌جانبه آنان در فرایند توسعه پایدار کشور، افزایش رفاه و سلامت جسمی و روانی و ایجاد شوق، انگیزه و امید به آینده در میان جوانان و رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج، مسکن و آسیبهای اجتماعی آنان در چارچوب نگرش فرابخشی و به عنوان یک خط مشی محوری با استفاده حداکثر از ظرفیتهای موجود دستگاههای اجرایی و سازمانهای غیر دولتی و ظرفیت‌سازی در کشور و نیز بهره‌گیری از اصلاح

ساختارهای نظام اداری، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، از طریق اعمال نظام مدیریت راهبردی، در چارچوب برنامه چهارم را ظرف مدت شش ماه از تصویب این لایحه تهیه نماید.

◀ ماده ۱۸۲

دولت مکلف است، به منظور تجلی و توسعه مفاهیم و نمادهای هویت اسلامی و ایرانی، در ساختار سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و علمی و نیز تعامل اثربخش میان ایران فرهنگی، تاریخی، جغرافیایی و زبانی با رویکرد توسعه پایدار:

الف- طرح "کاربرد نمادها و نشانه‌ها و آثار هنری ایرانی و اسلامی، در معماری و شهرسازی و سیمای شهری، نامگذاری اماکن و محصولات داخلی" را طی سال اول برنامه چهارم تهیه و در سالهای بعد اجرا نماید.

ب- برای احداث موزه علوم و فناوری و پارکهای علمی عمومی، موزه‌های کوچک فرهنگی، ورزشی، تاریخی، صنعتی، دفاع مقدس و نمایشگاههای معرفی دستاوردهای نوین صنعتی کشور زمینه‌سازی نماید.

ج- نسبت به تدوین و اجرای سیاستهای حمایتی از تولیدکنندگانی که محصولات خود را متناسب با مزیتها و مؤلفه‌های فرهنگی کشور تولید می‌کنند، اقدام نماید.

د- از ظرفیتهای و مزیتهای فرهنگی، در تسهیل و بهبود روابط و مناسبات بین‌المللی استفاده نماید.

ه- نسبت به سیاست‌گذاری، هماهنگی و حمایت از فعالیتهای فرهنگی خارج از کشور و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور، اقدامهای لازم را معمول دارد.

و- کلیه دستگاههای اجرایی و مجریان طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مجازند، تا یک درصد (۱٪) از اعتبارات احداث بناها، تأسیسات و ساختمانهای خود را برای طراحی، ساخت، نصب و نمایش آثار هنری متناسب با فرهنگ دینی و ملی و یادمانهای دفاع مقدس در همان طرح صرف نمایند.

۱۸۳ ماده ۴۴

دولت موظف است، به منظور ارتقای توان صنعت جهانگردی در کارآفرینی، تولید ثروت و اشتغالزایی و مبادلات فرهنگی و ارتقای اهتمام ملی برای شناسایی، حفاظت، پژوهش، مرمت، احیا، بهره‌برداری و معرفی میراث فرهنگی، اقدامهای ذیل را در طول برنامه چهارم، به انجام رساند:

الف- تهیه طرحهای اجرایی لازم برای جذب گردشگران به ویژه از کشورهای اسلامی در مناطق مختلف کشور، بر اساس مزیت‌های طبیعی، تاریخی

ب- ارتقای جایگاه بخش غیر دولتی و افزایش رقابت‌پذیری در صنعت گردشگری از طریق اصلاح قوانین و مقررات و ارائه تسهیلات لازم

ج- تهیه و تصویب ضوابط حمایتی اداری، بانکی برای مؤسسات بخش غیر دولتی و نیز جذب سرمایه‌گذاران و مشارکت مؤسسات تخصصی بین‌المللی و بیمه برای گردشگری خارجی

د- فراهم نمودن زمینه‌های لازم، برای توسعه زیرساختهای اقامتی و پذیرایی توسط سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و کمک به توسعه راههای دسترسی و مجموعه‌های میان‌راهی، توسط بخش غیر دولتی

ه- شناساندن و معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران و اطلاع‌رسانی مناسب آن

و- تهیه لوایح "حمایت از مالکین، متصرفین قانونی و بهره‌برداران آثار تاریخی، فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی و املاک واقع در حریم آنها" و "مدیریت، ساماندهی، نظارت و حمایت از مالکین و دارندگان اموال تاریخی و فرهنگی منقول مجاز" تا پایان سال اول برنامه چهارم

ز- ایجاد و توسعه موزه‌های پژوهشی، تخصصی وابسته به دستگاههای اجرایی ذی‌ربط

ح- شناسایی و مستندسازی آثار تاریخی، در محدوده‌های جغرافیایی برای ساماندهی اجرای طرحها و پروژه‌های بزرگ تولیدی و خدماتی

ط- تدوین طرح جامع شناسایی، احیا و بهره‌برداری از بافتهای تاریخی - فرهنگی شهرها و روستاها با تأکید بر ساماندهی مراکز تاریخی و با تعیین وظایف و مسئولیتهای هر یک از دستگاههای اجرایی

ی- انجام بیمه همگانی هنرمندان، استادکاران هنرهای سنتی، هنرمندان تزئینات وابسته به معماری، طبق ضوابط ارزشیابی شورای ارزیابی هنرمندان هنرهای سنتی

ک- شناسایی و حمایت از آثار تاریخی حوزه فرهنگی ایران، موجود در کشورهای همسایه و منطقه به عنوان میراث فرهنگی مشترک در جهت ایجاد همبستگی ملتها و دولتها

ل- ایجاد و تجهیز پایگاههای علمی - تحقیقاتی در آثار تاریخی مهم کشور و مضامین اصلی مرتبط با موضوع میراث فرهنگی و فراهم نمودن ظرفیتهای لازم، برای همکاریهای علمی و اجرایی با مراکز دانشگاهی، موزههای مهم جهان، مؤسسات و سازمانهای تحقیقاتی داخلی و خارجی در زمینههای حفاظت، مرمت، احیای پژوهش و معرفی آثار تاریخی - فرهنگی

م- طراحی، تدوین و برقراری خدمات الکترونیکی و رایانه‌ای برای ایرانگردی و گردشگری از طرق ذیل:

۱- پیاده‌سازی منظومه جامع پایگاههای اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات به گردشگران در ایران

۲- تدوین و پیاده‌سازی خدمات کنسولی و تسهیلات الکترونیکی گذرنامه در محیط رایانه‌ای و شبکه‌ای، با همکاری دستگاههای ذی‌ربط

ن- صدور مجوز ایجاد موزههای خصوصی و تخصصی و واگذاری مدیریت موزههای دولتی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور به بخش غیر دولتی، از طریق مأمور به خدمت نمودن امین اموال آثار تاریخی فرهنگی، اخذ وثیقه در ازای امانتداری آثار تاریخی - فرهنگی و اعمال نظارت، برای رعایت استانداردهای فنی و حفاظت از آثار فوق‌الذکر

س- تجدید نظر در تشکیلات شهرداریها، در شهرهای دارای بافت تاریخی ارزشمند که حدود آن طبق ماده (۳) "قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور، مصوب ۱۳۶۷/۴/۲۸"، اعلام شده یا می‌شود و با ایجاد ساز و کار مدیریتی مناسب در شهرداریهای مذکور به منظور حفاظت از بافت تاریخی این گونه شهرها

ع- تأسیس صندوق احیا و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی فرهنگی قابل احیا با هدف جذب منابع دولتی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی. بناها و اماکن تاریخی قابل احیا به تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور از شمول ماده (۱۱۵) "قانون محاسبات عمومی، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" خارج، و شرایط لازم جهت استفاده از منابع مالی و سرمایه‌های بین‌المللی و اعتبارات

سازمانهای فرهنگی بین‌المللی از قبیل: یونسکو برای توسعه امکانات و حفاظت آثار ملی و میراث فرهنگی را با سرمایه‌گذاری اولیه داخلی تا پایان سال اول برنامه چهارم فراهم نماید. اساسنامه این صندوق به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ف- دستگاههای اجرایی می‌توانند، آن دسته از بناهای تاریخی فرهنگی در مالکیت خود را که بنا بر ضوابط سازمان میراث فرهنگی قابلیت تغییر کاربری دارند، با کسب مجوز از سازمان میراث فرهنگی کشور، از طریق اجاره، اجاره به شرط تملیک و یا فروش (مستثنا از ماده (۱۱۵) "قانون محاسبات عمومی، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱")، واگذار نموده و درآمدهای ناشی از آن را به خزانه واریز نمایند، معادل وجوه واریزی فوق از محل اعتبارات ردیف خاصی که در بودجه سنواتی سالهای برنامه چهارم پیش‌بینی خواهد شد، در اختیار دستگاههای اجرایی موضوع این بند قرار می‌گیرد، تا به منظور پژوهش، حفاظت، احیا و معرفی میراث فرهنگی مرتبط با موضوع خود هزینه نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده، به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی کشور، شش ماه پس از تصویب این لایحه تهیه و به تصویب هیئت دولت می‌رسد.

ص- سازمان میراث فرهنگی کشور، در جهت نهادینه کردن فعالیت بخش خصوصی، نسبت به صدور مجوز برای تأسیس مؤسسات مشاوره کارشناسی مرتبط با موضوع فعالیت این سازمان، کارگاهها و مؤسسات مرمت آثار تاریخی فرهنگی منقول و غیر منقول، مؤسسات مدیریت محوطه‌های تاریخی فرهنگی، کارگاههای هنرهای سنتی، مؤسسات کارشناسی اموال تاریخی فرهنگی و سایر مؤسسات خصوصی مرتبط با میراث فرهنگی اقدام نماید.

◀ مواد ۱۸۴ الی ۱۸۵

مواد (۱۶۵) و (۱۶۶) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸) تنفیذ می‌گردد.

۵ ماده ۱۶۵

به منظور حفظ و حراست از میراث فرهنگی کشور اجازه داده می‌شود:

الف - سازمان میراث فرهنگی کشور با اخذ اجازه از ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح یگان پاسداران میراث فرهنگی کشور را زیر نظر سازمان مذکور تشکیل دهد.

ب - کلیه جرایم اخذ شده از حفاریهای غیر مجاز و قاچاقچیان اموال تاریخی و فرهنگی به درآمد عمومی واریز گردد. حداکثر معادل وجوه واریزی در قالب لوایح بودجه سنواتی و بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به شرح ذیل به مصرف خواهد رسید:

۱- پرداخت به کاشفان اموال قاچاق و اشخاص حقیقی و حقوقی که در این زمینه همکاری می‌کنند، به عنوان حق‌الکشف و پاداش.

۲- تأمین هزینه‌های مربوط به تقویت امر حفاظت از میراث فرهنگی.

ج - خروج آثار منقول تاریخی و فرهنگی که برای انجام مطالعات، تعمیرات و سایر موارد ضرور به ایران وارد می‌شود موکول به ارائه گواهی ورود آثار مذکور، صادره از سوی سازمان میراث فرهنگی با ذکر کامل مشخصات خواهد بود.

۵ ماده ۱۶۶

به منظور حسن اجرای وظایف مندرج در قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب

۱۳۶۷/۲/۱ در خصوص مرمت و احیای بافتها و بناهای تاریخی فرهنگی اقدامات ذیل انجام می‌شود:

الف - رئیس سازمان میراث فرهنگی کشور در شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و نمایندگان آن سازمان در کمیسیونهای ماده (۵) [قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ و اصلاحات بعدی] تهران و شهرستانها عضویت می‌یابند.

ب - در شهرهای دارای بافت تاریخی ارزشمند که حدود آن طبق ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱، اعلام شده و یا می‌شود تشکیلات شهرداریها مورد تجدید نظر

قرار می‌گیرد و به منظور انجام امور مربوط به حفاظت از بافت تاریخی این گونه شهرها، سازوکار مدیریتی مناسب در شهرداریهای مذکور ایجاد می‌گردد.

ج - شوراهای شهر درصدی از درآمد شهرداری هر شهر را متناسب با نیاز بافتهای تاریخی آن شهر در اختیار مدیریت ذی‌ربط در شهرداری قرار می‌دهند تا با نظارت واحدهای سازمان میراث فرهنگی کشور در جهت مرمت بناها، مجموعه‌ها و بافتهای تاریخی همان محل به مصرف برسد. دولت مکلف است امکانات و شرایط لازم جهت استفاده از منابع مالی و سرمایه‌های بین‌المللی و اعتبارات سازمانهای فرهنگی بین‌المللی از قبیل یونسکو برای توسعه امکانات و حفاظت آثار ملی و میراث فرهنگی را با سرمایه‌گذاری اولیه داخلی تا پایان سال دوم برنامه سوم فراهم نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند بنا به پیشنهاد مشترک سازمان میراث فرهنگی کشور، وزارت کشور و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

د - به منظور حفظ بافت قدیمی و سنتی منطقه جماران [محدوده منتهی به حسینییه جماران و بیت حضرت امام خمینی (ره)] طبق نقشه و طرح مصوب شورای عالی شهرسازی و تملک املاک واقع در محدوده فوق‌الذکر و تبدیل آن به مجموعه‌ای فرهنگی و خدماتی برای زائران و گردشگران داخلی و خارجی، شهرداری تهران موظف است اقدام لازم را به عمل آورده و پس از تملک در اختیار مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) قرار دهد. وزارت مسکن و شهرسازی باید زمین مناسب را به صورت رایگان یا قیمت خرید اولیه جهت معوض املاک فوق در اختیار شهرداری قرار دهد.

همچنین وزارتخانه‌ها، سازمانها، شرکتهای دولتی و نهادهای انقلابی و عمومی مجازند املاکی که مورد نیاز دستگاه خود نمی‌باشد را جهت امر فوق تخصیص و در اختیار مجریان طرح قرار دهند.

◀ ماده ۱۸۶

دولت موظف است، به منظور بهبود مدیریت بخشهای فرهنگی، هنری، ورزشی و ارتقای کیفیت منابع انسانی آنها، اقدامهای ذیل را در دوره برنامه چهارم به عمل آورد:

الف- تهیه و تدوین طرح اصلاح تشکیلات و وظایف دستگاههای اجرایی ذی ربط، طرح جامع آموزشهای کوتاه مدت فرهنگی، ورزشی و هنری با مشارکت بخش غیر دولتی، مقررات نظام جذب، آموزش، توسعه و نگهداشت نیروی انسانی دستگاهها و سازمانهای فرهنگی و هنری کشور، که به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.

ب- تهیه و تصویب آیین نامه توزیع اعتبارات و کمکهای دولتی به نهادها و سازمانهای غیر دولتی بخش فرهنگی، بر اساس گزارش نظارتی مستند به شاخص عملکرد دستگاههای ذی ربط

ج- طراحی و اجرای ساز و کارهای لازم، برای استفاده از ظرفیت و مشارکت مؤسسات، صوف و تشکلهای حرفه ای، فرهنگی، هنری و ورزشی، در زمینه برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی فعالیتهای

۱۸۷ ماده

دولت مکلف است، به منظور حمایت از حقوق پدید آورندگان آثار فرهنگی، هنری و امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر، بسترسازی برای حضور بین المللی در عرصه های فرهنگی و هنری و تنظیم مناسبات و روابط میان اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط با امور فرهنگی و هنری، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- تهیه لایحه امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر، و استقرار نظام صنفی بخش فرهنگ تا پایان سال اول برنامه چهارم

ب- بازنگری و اصلاح قوانین مطبوعات و تبلیغات، نظام جامع حقوقی مطبوعات و رسانه ها و تبلیغات

ج- اصحاب فرهنگ و هنر که شغل خود را از دست می دهند به تشخیص دولت به مدت حداکثر سه سال تحت پوشش بیمه بیکاری دولت قرار گیرند. دولت در چارچوب لوایح بودجه سنواتی کمکهای اعتباری در اختیار صندوق بیمه بیکاری قرار خواهد داد.

◀ ماده ۱۸۸

به منظور اصلاح ساختار تربیت بدنی، ترویج فرهنگ ورزش، توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش پرورشی و همگانی و توسعه نظام استعدادیابی، تقویت حضور بخش غیر دولتی، توسعه امور پژوهشی و تربیت نیروی انسانی کیفی در برنامه چهارم:

الف-

- ۱- دولت موظف است، پشتیبانیهای لازم را از ورزش کشور بر اساس سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش در بخش تأمین منابع مالی، ساختار و تشکیلات سازمانی، تهیه و تدوین قوانین مورد نیاز، تأمین و تربیت نیروی انسانی، با مشارکت بخش غیر دولتی به عمل آورد.
- ۲- سازمان تربیت بدنی و کلیه دستگاهها موظفاند، فعالیتهای ورزش خود را بر اساس اصول، وظایف، تقسیم کار ملی، طراحی کلان نظام ورزش، راهبردها و رویکردهای مندرج در "سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور" تنظیم نمایند.
- ۳- نهادهای عمومی غیر دولتی و کلیه شهرداریها و دهیارها موظفاند، حمایتهای لازم را از توسعه و گسترش ورزش همگانی و ایجاد تسهیلات لازم، جهت دسترسی آسان مردم به فضاها و اماکن ورزش به عمل آورند.
- ۴- وزارتخانههای آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفاند، بر اساس سند موضوع بند "۲"، برنامه جامع ارتقای ورزش مدارس و دانشگاهها مشتمل بر افزایش ساعات درس تربیت بدنی، ایجاد باشگاههای ورزش دانش آموزی و دانشجویی، ایجاد مراکز تربیت بدنی و تندرستی و احداث فضاهای سرپوشیده با اولویت دانش آموزان و دانشجویان دختر در جوار مدارس و دانشگاهها را در سال اول برنامه چهارم تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

۵- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است، با هماهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران نظام تحقیق و توسعه، برنامه جامع تربیت نیروی انسانی را تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نمایند.

۶- سازمان تربیت بدنی موظف است، نسبت به افزایش ظرفیتهای دوره‌های کاربردی و تخصصی و بهره‌گیری از خدمات کارشناسان و متخصصان عالی‌رتبه خارجی در مراکز ستادی، پشتیبانی و اجرایی ورزش اقدام نماید.

۷- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف‌اند، بر اساس سند موضوع بند "۲"، برنامه‌های لازم را برای هماهنگی، انسجام و رشد و ارتقای ورزش دانشجویی تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نمایند.

۸- سرانه فضاهای ورزشی (سرویشده و روباز) حداقل به یک متر مربع تا پایان برنامه افزایش یابد.

ب- کلیه دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه مجازند، در طول برنامه چهارم، یک درصد (۱٪) از اعتبارات خود را برای انجام امور تربیت‌بدنی و ورزش اعم از احداث و توسعه اماکن ورزشی، ارائه خدمات ورزشی و کمک به سازمان تربیت‌بدنی، کمیته ملی المپیک، باشگاههای ورزشی و فدراسیونهای ورزشی در چارچوب سیاست‌گذاری سازمان تربیت‌بدنی اختصاص دهند.

ج- به منظور توسعه، تعمیم و تحقق اهداف پیش‌بینی شده ورزش کارگران یک‌درهزار فروش کارخانه‌ها بدون تأثیر در قیمت کالا و خدمات، با هماهنگی وزارت کار و امور اجتماعی به امر ورزش کارگران اختصاص یابد.

د- وزارت جهاد کشاورزی موظف است، اراضی غیر کشاورزی و غیر مناطق چهارگانه محیط زیست خارج از حریم استحفاظی شهرها را که مورد نیاز سازمان تربیت بدنی است و در اختیار دارد، به منظور احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی تأمین و به طور رایگان به سازمان تربیت بدنی واگذار نماید. ضمناً وزارت مذکور موظف است، با تأیید سازمان تربیت‌بدنی، اراضی با شرایط فوق را که مورد نیاز بخش خصوصی برای احداث اماکن ورزشی است به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده

توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی واگذار نماید. کاربری این قبیل اراضی به هیچ وجه تغییر نخواهد کرد. مناطق چهارگانه محیط زیست از شمول مفاد این بند مستثنا هستند.

هـ- وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداریها، در راستای تأمین و توزیع عادلانه فضاهای ورزشی و فرهنگی در کشور، مکلف هستند، به هنگام صدور مجوز احداث شهرها، شهرکها، مجریان پروژه‌های مذکور را نسبت به تأمین و احداث فضاهای مذکور، متناسب با زیربنای مسکونی موظف نمایند.

و- وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است، اراضی با کاربری ورزشی را در سراسر کشور با هماهنگی سازمان تربیت‌بدنی خریداری نموده و به روشهای ذیل واگذار نماید:

۱- به صورت رایگان برای سازمان تربیت‌بدنی و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور

۲- به قیمت تمام شده برای بخش خصوصی

آیین‌نامه نحوه اجرای این بند، با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان تربیت‌بدنی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ز- حق‌الثبت و هزینه‌های عملیاتی ثبتی مربوط به نقل و انتقالات اماکن، باشگاههای ورزشی و ورزشگاهها با تأیید سازمان تربیت‌بدنی، مطابق تعرفه مقرر برای تأسیسات و اماکن فرهنگی و آموزشی محاسبه شود.

ح- تشکلهای و بخشهای خصوصی و تعاونی و باشگاههای حرفه‌ای در توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای از طریق اصلاح ساختار تربیت‌بدنی و ورزش کشور و اعمال پشتیبانی و حمایت لازم در زمینه‌های اداری، مالی و منابع انسانی تقویت می‌شود، به گونه‌ای که تا پایان برنامه اهداف ذیل حاصل گردد:

۱- سهم بخش غیردولتی و باشگاههای خصوصی در توسعه ورزش قهرمانی حداقل به پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش یابد.

۲- صددرصد (۱۰۰٪) فعالیتهای اجرایی و تأمین منابع ورزش حرفه‌ای، با عاملیت بخشهای خصوصی و تعاونی و باشگاهها صورت گرفته و حمایتهای دولتی به پشتیبانی قانونی و اداری و تسهیلاتی و کمکهای اعتباری موردی محدود گردد.

◀ مواد ۱۸۹ الی ۱۹۰

مواد (۱۶۹) و (۱۷۰) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

⑤ ماده ۱۶۹

به منظور تأمین امکانات و حمایت‌های قانونی و اعتباری از فعالیتهای ورزش عمومی و قهرمانی طی سالهای اجرای برنامه سوم، وجوهی که توسط اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی صرف احداث و تکمیل فضاها، اماکن و باشگاههای ورزشی و ارائه خدمات ورزشی می‌شود و یا به عنوان کمک به سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک ایران، فدراسیونها، هیئتها و انجمنهای ورزشی و تربیت بدنی نیروهای مسلح پرداخت می‌گردد، با تأیید سازمان تربیت بدنی به عنوان هزینه قابل قبول تلقی می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

⑤ ماده ۱۷۰

درآمدهای سازمان تربیت بدنی ناشی از برگزاری مسابقات ورزشی، فروش بلیط و استفاده از اماکن ورزشی به درآمد عمومی واریز می‌شود و معادل وجوه واریزی در قالب لوايح بودجه سنواتی در اختیار سازمان مذکور قرار داده می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد مشترک سازمانهای تربیت بدنی و برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

بخش پنجم

تأمین مطمئن امنیت ملی

فصل دهم

امنیت ملی

« ماده ۱۹۱

دولت موظف است، به منظور ارتقای امنیت عمومی و انضباط اجتماعی، اقدامهای لازم را برای تحقق موارد ذیل به عمل آورد:

- الف- آموزش عمومی و ترویج فرهنگ قانونمداری، نظم، مدارا و زیست سالم
- ب- توسعه خطوط مواصلاتی، راههای مرزی و ارتقای مراودات و تبادل اطلاعات با کشورهای منطقه و همسایگان به منظور مهار جرائم، قاچاق کالا و مواد مخدر، تردد غیر مجاز و خرابکاری، در قالب توافقنامه‌های دو جانبه و چند جانبه و ترتیبات امنیت جمعی
- ج- توسعه مشارکت همه جانبه همه ایرانیان، بر اساس حق برابر شهروندی، در نظام تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و مدیریت اجرایی کشور
- د- تعمیق شناخت مؤلفه‌های قدرت ملی و ترویج روحیه دفاع از منافع ملی و مخالفت با ظلم و سلطه‌گری
- ه- ایمن‌سازی ساختار و پراکندگی جمعیت (به ویژه در مرزهای کشور)، در پرتو مؤلفه‌ها و ملاحظات امنیتی به منظور پرهیز از عدم تعادل جمعیت
- و- تهیه طرح راهبردی توسعه نظم و امنیت کشور با رویکرد جامعه‌محوری، مشارکت همگانی و جایگزینی ارزشها و کنترلهای درونی به جای رویکرد امنیتی و ارتقای احساس امنیت در جامعه
- ز- مبارزه با زمینه‌های بروز بی‌هنجاری، ناسازگاری اجتماعی، خشونت سیاسی و خشونت شهری
- ح- حفظ و ارتقای منزلت اجتماعی گروههای مختلف مردم و پیشگیری از بحرانهای منزلتی
- ط- تهیه ساز و کارهای لازم جهت توسعه مشارکت مردمی، برای تأمین نظم و امنیت عمومی

۴۴ ماده ۱۹۲

به منظور تمرکز در سیاست‌گذاری و تأمین حقوق اقلیتها و جلب مشارکت آنان در اداره امور کشور و همچنین تقویت همگرایی و وفاق ملی، شورای سیاست‌گذاری امور اقوام و اقلیتها تشکیل می‌گردد. شرح وظایف و ترکیب اعضا به پیشنهاد وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴۴ ماده ۱۹۳

دولت موظف است، به منظور تقویت بنیه دفاعی کشور و ارتقای توان بازدارندگی نیروهای مسلح و حفاظت از تمامیت ارضی و امنیت کشور و آمادگی در برابر تهدیدات و حفاظت از منافع ملی، انقلاب اسلامی ایران و منابع حیاتی کشور و هوشمندسازی سیستمهای دفاعی، اقدامهای لازم را برای تحقق موارد مذکور به عمل آورد:

- ۱- تقویت مولفه‌های بنیه دفاعی، با تأکید بر مدرن‌سازی و هوشمندسازی تجهیزات، ارتقای منابع انسانی و سیستمهای فرماندهی C4I
- ۲- ارتقای فناوریهای نوین و هوشمند و سیستمهای اطلاعاتی در به‌کارگیری سامانه‌های دفاعی به ویژه سامانه‌های الکترونیکی، هوافضا، دریایی و پدافند هوایی
- ۳- بهینه‌سازی و بهبود ساختارهای چابک و پاسخگو در دفاع ملی
- ۴- ارتقای حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و به‌کارگیری متقابل و بهینه از امکانات و توان منابع انسانی
- ۵- نوسازی و بازسازی و بهبود صنایع دفاعی با نگرش به سامانه و فرایندهای صنعتی نوین
- ۶- ارتقای ابتکار عمل و توان مقابله مؤثر در برابر تهدیدها و حفاظت از منافع ملی، منابع حیاتی و انقلاب اسلامی ایران
- ۷- ارتقا و افزایش سطح دانش و مهارت نیروهای مسلح، به صورت کمی و کیفی
- ۸- ارتقای سطح آموزش، تحقیقات، فناوری در بخش دفاع و گسترش همکاریها با مراکز علمی دانشگاهی داخلی و خارجی

۹- حضور و استقرار متناسب با تهدیدها در حوزه‌های آبی کشور (خلیج فارس، دریای عمان و دریای مازندران)

۱۰- ارتقای منزلت اجتماعی و معیشت کارکنان نیروهای مسلح

۱۱- رعایت اصول پدافند غیر عامل در طراحی و اجرای طرحهای حساس و مهم و یا در دست

مطالعه و نیز تأسیسات زیربنایی و ساختمانهای حساس و شریانهای اصلی و حیاتی کشور و

آموزش عمومی مردم توسط دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، به منظور

پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیر طبیعی

آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت دو ماه از تصویب این لایحه، توسط سازمان مدیریت و

برنامه‌ریزی کشور و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

◀ ماده ۱۹۴

به وزارت کشور اجازه داده می‌شود، از طریق نیروی انتظامی نسبت به اعطای مجوز فعالیت به

متقاضیان تشکیل مؤسسات غیر دولتی خدمات حفاظتی و مراقبتی و واگذاری بخشی از خدمات انتظامی

و حفاظتی به مؤسسات مذکور با حفظ کنترل و نظارت دقیق بر اساس آیین‌نامه اجرایی، که به پیشنهاد

وزارت کشور، به تصویب شورای امنیت کشور می‌رسد اقدام نماید.

◀ ماده ۱۹۵

شورای امنیت کشور موظف است، با همکاری دستگاههای ذی‌ربط، نسبت به سیاست‌گذاری و

استانداردسازی سامانه حفاظتی و امنیتی مورد نیاز سازمانها، ادارات، نهادها و وزارتخانه‌ها، به منظور بهینه

کردن استفاده از فناوریها در امور امنیتی انتظامی، اقدام نماید.

◀ ماده ۱۹۶

به منظور ایجاد هماهنگی و تبادل اطلاعات بین دستگاههای ذی‌ربط:

الف- وزارت اطلاعات موظف است، در سال ۱۳۸۴ برنامه جامع تبادل اطلاعات و همکاری امنیتی با سرویسهای امنیتی سایر کشورها را در چارچوب منافع ملی و اصول سیاستهای خارجی کشور تدوین و پس از تایید رئیس جمهور اجرا نماید.

ب- هماهنگی در امور اجرایی اطلاعات سایر واحدهای حفاظت و اطلاعات در کشور که طبق قانون ایجاد شده‌اند، در سطح ملی و استانی به عهده وزارت اطلاعات است. واحدهای اجرایی ذی‌ربط موظف به همکاری با وزارت اطلاعات هستند.

ج- به وزارت اطلاعات اجازه داده می‌شود در کشف مفاسد کلان اقتصادی و سرقت میراث فرهنگی اقدامات لازم را به عمل آورد.

۱۹۷ ماده ۴۴

به منظور به‌کارگیری جوانان در سازندگی و فعالیتهای اجتماعی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شهرداریها، دهیاریها، جمعیت هلال احمر و سایر دستگاههای ذی‌ربط مجازند در اجرای طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای و خدمات اجتماعی خود، از نیروی مقاومت بسیج استفاده نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند، به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۹۸ ماده ۴۴

وزارت امور خارجه مکلف است، به منظور پیشبرد سیاست خارجی کشور و در چارچوب حفظ و توسعه منافع ملی اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- توسعه و تقویت روشها و زمینه‌های ارتباط و مراوده با ایرانیان مقیم خارج از کشور به منظور حفظ هویت ملی و اسلامی و بهره‌گیری از سرمایه‌های مادی، معنوی و علمی آنان در چارچوب مصوبات شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور

- ب- تنظیم و اعطای کمکهای توسعه‌ای رسمی به کشورهای هدف به منظور ایجاد بازار برای کالاهای ایرانی و صدور خدمات فنی و مهندسی در چارچوب قوانین بودجه‌های سالانه
- ج- تسهیل و ارائه بهتر خدمات کنسولی با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات به منظور افزایش رضایتمندی و تکریم ارباب رجوع
- د- هماهنگی بخشهای بین‌المللی کلیه دستگاههای اجرایی به منظور پیشبرد اهداف سیاست خارجی کشور در چارچوب آئین‌نامه‌ای که به همین منظور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴۴ مواد ۱۹۹ الی ۲۱۱

مواد (۱۷۱)، (۱۷۳)، (۱۷۵) الی (۱۸۱) و (۱۸۳) الی (۱۸۶) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۴۵ ماده ۱۷۱

به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح اجازه داده می‌شود به منظور تأمین نیازهای نیروهای مسلح، به ویژه در فناوریهای جدید و استراتژیک و خرید اقلام مورد نیاز پس از تصویب هیئت وزیران و با کسب مجوز از فرماندهی معظم کل قوا، نسبت به ایجاد شرکتهای صنعتی و خدماتی با مشارکت طرفهای داخلی و خارجی اقدام کند.

۴۶ ماده ۱۷۳

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مکلف است بر اساس نظر ستاد کل نیروهای مسلح نسبت به تهیه طرح جامع نحوه استقرار نیروهای مسلح در سطح کشور متناسب با اندازه و نوع تهدیدات و شرایط زیست‌محیطی، به منظور رعایت پراکندگی در استقرار تأسیسات حساس و حیاتی و صنایع دفاعی و

همچنین انتقال پادگانها و مراکز نظامی و کارخانجات بزرگ صنعتی دفاعی از شهرهای بزرگ به ویژه تهران اقدام و به تصویب فرماندهی معظم کل قوا برساند.

دولت مکلف است نسبت به تأمین و واگذاری تسهیلات اعتباری، بانکی، زمین، تغییر کاربری و ایجاد حریم جهت تأسیسات مورد نیاز اقدامات لازم را به عمل آورد. اعتبارات دریافتی از منابع بانکی از محل فروش اماکن منتقل شده بازپرداخت می‌شود.

⑤ ماده ۱۷۵

به منظور تحقق آرمانهای حضرت امام خمینی (ره) و رهنمودهای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا پیرامون ارتش بیست میلیونی و ایجاد بستر مناسب جهت مشارکت نوجوانان و جوانان در امور اجتماعی، فرهنگی، دفاعی و اشاعه تفکر بسیجی و مردمی کردن امنیت و دفاع از طریق تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین:

الف - هزینه‌هایی که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی صرف تقویت و توسعه پاسگاههای نیروی انتظامی و رده‌های مقاومت ارتش بیست میلیونی به ویژه احداث و تکمیل پایگاههای مقاومت بسیج می‌شود، به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ب - حذف

ج - دولت موظف است به منظور تحقق پنجاه درصد (۵۰٪) طرح جامع ارتش بیست میلیونی که به تصویب مقام معظم فرماندهی کل قوا رسیده است، امکانات و تجهیزات مربوط را در برنامه سوم پیش‌بینی نماید.

د - ادارات و کارخانجات موظف‌اند امکانات، تجهیزات و اعتبارات لازم برای فعالیتهای جاری رده‌های مقاومت بسیج مربوط به خود را تأمین نمایند.

ه - در برنامه پنج‌ساله سوم رده‌های مقاومت بسیج و کانونهای فرهنگی ورزشی بسیج در ساختمانهای جدیدالاحداث از پرداخت حق انشعاب، آب، برق، گاز و یک خط تلفن مورد نیاز معاف می‌باشند.

۵ ماده ۱۷۶

در زمان صلح با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح، قسمتی از نیازهای نیروی انسانی دولت با استفاده از خدمت مشمولان وظیفه پس از گذراندن دوره آموزش نظامی به صورتی تأمین می‌گردد که به آمادگی رزمی آسیبی وارد نیاید. نیازهای نیروی انسانی دولت از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به ستاد کل اعلام می‌شود.

هزینه‌های مربوط به دوره آموزش نظامی به عهده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بوده و حقوق و مزایا و جیره استحقاقی در دوره خدمت از محل اعتبارات دستگاه مربوطه تأمین می‌گردد. میزان دریافتی این قبیل افراد نباید در مجموع از حد مقرر در قوانین نیروهای مسلح تجاوز کند.

حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از نیروهای انسانی فوق (فارغ‌التحصیلان دانشگاهها) بایستی در مناطق توسعه نیافته یا کمتر توسعه یافته کشور خدمت کنند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و پس از تأیید ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵ ماده ۱۷۷

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح کشور مکلف‌اند پس از کسب مجوز از مقام معظم فرماندهی کل قوا نسبت به فروش عرصه و اعیان پادگانها و سایر اماکن که در تملک یا تصرف قانونی آنها بوده و در محدوده خدمات شهری قرار دارد (پس از اثبات مالکیت) و تغییر کاربری و تفکیک از طریق مزایده اقدام نمایند.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است نسبت به صدور سند مالکیت عرصه و اعیان مزبور اقدام نموده و تنها بیست درصد (۲۰٪) از حقوق و عوارض قانونی مربوطه را دریافت کند.

کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ و اصلاحات بعدی آن و شهرداریها موظف‌اند نسبت به تغییر کاربری این قبیل اراضی به

کاربریهای مناسب بر اساس طرحهای توسعه و عمران شهری و همچنین صدور مجوز ساخت بدون اخذ حق تغییر کاربری اقدام کنند.

درآمد حاصل از فروش اماکن فوق الذکر به حساب ردیف خاص که در قانون بودجه سالیانه پیش‌بینی می‌گردد واریز و به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی شده و به سازمان مربوطه جهت احداث جایگزین املاک فوق و خانه‌های سازمانی پرداخت خواهد شد.

🔗 ماده ۱۷۸

در اجرای اصل یکصد و چهل و هفتم (۱۴۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور استفاده از تخصصها و تواناییهای نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در بازسازی کشور (قانون شرکتهای فنی و خدماتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح) به واحدهای اجرایی فوق اجازه داده می‌شود با توجه به تخصصها و تواناییها و ظرفیت نیروهای تحت نظر خود برای اجرای طرحها و پروژههای عمرانی با دستگاههای اجرایی، قرارداد پیمانکاری منعقد کنند.

کلیه وجوه دریافتی از بابت قراردادهای مذکور به ردیف درآمد، هزینه‌ای که همه ساله در قانون بودجه منظور می‌شود واریز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن در جهت اجرای قراردادهای فوق و تقویت نیروی مربوطه و جایگزین استهلاک ماشین‌آلات اختصاص می‌یابد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه تهیه و از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

🔗 ماده ۱۷۹

نهادها، سازمانها و وزارتخانه‌ها می‌توانند پس از کسب موافقت و مجوز ستاد کل نیروهای مسلح نسبت به تشکیل یگانهای حفاظت اقدام کنند. این یگانها از نظر به کارگیری سلاح و مهمات تابع ضوابط نیروهای مسلح می‌باشند و با رعایت ضوابط نیروی انتظامی تحت نظر دستگاه ذی‌ربط اداره خواهند شد.

شرح وظایف و اختیارات و سازماندهی و چگونگی تسلیح این یگانها و آموزش و انتصاب فرماندهی هر یک از این یگانها و چگونگی ارتباط آنها با نیروی انتظامی و نظارت بر عملکرد آنها به تصویب ستاد کل نیروهای مسلح خواهد رسید.

۱۸۰ ماده ۱۸۰

به منظور ایجاد تمرکز در سیاستگذاری امور اتباع خارجی (آواره، پناهنده، مهاجر و اتباع خارجی دارای گذرنامه) در زمینه ورود، اسکان، اخراج، اشتغال، آموزش، بهداشت و درمان و روابط بین الملل، شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه به ریاست وزیر کشور و عضویت وزیران آموزش و پرورش، اطلاعات، امور خارجه، کار و امور اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، رئیس سازمان برنامه و بودجه، دبیر شورای عالی امنیت ملی، فرمانده نیروی انتظامی و رئیس جمعیت هلال احمر تشکیل می‌گردد. تصمیمات شورای مذکور پس از تأیید هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی، کشور و اطلاعات به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱۸۱ ماده ۱۸۱

الف - دولت موظف است به منظور پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده در حوادث غیر مترقبه در طی برنامه سوم، اعتبارات لازم را در لوائح بودجه سنواتی پیش‌بینی کند و در اختیار ستاد حوادث غیرمترقبه کشور قرار دهد. درصدی از اعتبارات فوق جهت مطالعات آسیب‌پذیری به منظور کاهش اثرات بلایای طبیعی و اجرای پروژه‌های پیشگیری از حوادث غیرمترقبه از قبیل سیل و زلزله، خشکسالی، آتش سوزی، طوفان و یا پیشروی آب دریا هزینه خواهد شد.

ب - وزارت کشور می‌تواند از محل منابع قرض الحسنه سیستم بانکی، وام و در صورت عدم تکافو از محل سایر منابع بانکی تسهیلات مورد نیاز را به مالکان واحدهای مسکونی، تجاری، صنعتی،

معدنی و کشاورزی خسارت دیده در مناطق سابق‌الذکر اعطاء کند. مابه‌التفاوت سود و کار مزد تسهیلات اعطایی در لوایح بودجه سالانه منظور خواهد شد. دولت موظف است بازپرداخت تسهیلات اعطایی توسط سیستم بانکی را که در این بند پیش‌بینی شده است تضمین کند.

ج - به منظور افزایش سهم صنعت بیمه در جبران خسارت ناشی از حوادث غیرمترقبه، دولت مجاز است شرایط لازم را به نحوی فراهم کند که در دوران برنامه سوم حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) محصولات کشاورزی، دامداری، صنایع دستی، شیلات، ابنیه عمومی، تأسیسات شهری و روستایی، ساختمانهای مسکونی، تجاری و صنعتی تحت پوشش بیمه قرار گیرند.

۵ ماده ۱۸۳

به منظور اعمال سیاستهای نظام جمهوری اسلامی ایران در روابط خارجی و ایجاد وحدت رویه در این زمینه، وزارت امور خارجه بر کلیه روابط خارجی نظارت خواهد داشت و سایر دستگاهها و واحدهایی که به نحوی در خارج از کشور فعالیت دارند و یا فعالیت و اقدامات آنان در روابط خارجی اثرگذار است، ملزم به اجرای سیاستهای ابلاغی توسط وزارت امور خارجه هستند. همچنین نمایندگیهای آنها در خارج از کشور موظفاند بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت امور خارجه، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، در انجام فعالیتهای خود با نمایندگیهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور هماهنگی لازم را به عمل آورند.

تبصره ۱- به منظور اعمال سیاستهای فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران و تمرکز در سیاستگذاری و هماهنگی در فعالیتهای فرهنگی و تبلیغی خارج از کشور و با اهداف استفاده بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود انجام امور کلیه فعالیتهای فرهنگی تبلیغی و هنری بخشهای دولتی و غیر دولتی در خارج از کشور بر اساس اساسنامه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی که به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است با سازمان مذکور خواهد بود.

تبصره ۲- انجام کلیه فعالیتهای پیش‌بینی شده در این ماده در مورد مؤسسات و نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شود، منوط به تأیید معظم‌له می‌باشد.

۵ ماده ۱۸۴

به منظور تنظیم سطح روابط جمهوری اسلامی ایران با کشورهای جهان و مجامع بین‌المللی، دولت مکلف است بر اساس گزارش جامعی که وزارت امور خارجه از فعالیتهای برون مرزی دستگاههای اجرایی و همکاری و عضویت آنها در سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای (شامل بررسی وضع موجود، ارزیابی عملکرد و ضرورت یا عدم ضرورت ادامه عضویت یا فعالیت دستگاههای مذکور در خارج از کشور و یا کاهش سطح روابط و فعالیتهای تهیه و ارائه می‌کند، در مورد ادامه و یا قطع فعالیت دستگاههای اجرایی در خارج از کشور و سطح آن و وضعیت عضویت وزارتخانه‌ها، سازمانها، شرکتهای دولتی و نهادهای انقلابی در مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی اتخاذ تصمیم کند. کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۱) این قانون و نهادهای عمومی غیر دولتی، در صورت تأیید ادامه فعالیتشان در خارج از کشور موظف‌اند حداکثر طی مدت شش ماه تشکیلات و ساختار نمایندگیهای خارج از کشور و نیز وضعیت عضویت خود در مجامع بین‌المللی را بر اساس مصوبات هیئت وزیران اصلاح کنند.

تبصره - انجام کلیه فعالیتهای پیش‌بینی شده در این ماده در مورد مؤسسات و نهادهائی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شود منوط به تأیید معظم‌له می‌باشد.

۵ ماده ۱۸۵

ایجاد هرگونه دفتر، نمایندگی، شعبه و واحد اداری جدید و عناوین مشابه در خارج از کشور توسط دستگاههای موضوع ماده (۱۱) این قانون و نهادهای عمومی غیر دولتی منوط به پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و وزارت امور خارجه و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

تبصره ۱- بانکها و شرکتهای بیمه از شمول این ماده مستثنا هستند.

تبصره ۲- انجام کلیه فعالیتهای پیش‌بینی شده در این ماده در مورد مؤسسات و نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شود، منوط به تأیید معظم‌له می‌باشد.

۵ ماده ۱۸۶

وزارت امور خارجه موظف است با بهره‌گیری از نظرات کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط راهبردهای مناسب را برای اجرای دقیق سیاست‌های کلی ذیل تهیه و جهت تصویب در سال اول برنامه سوم به شورای عالی امنیت ملی ارائه نماید:

- ۱- گسترش همکاری‌های دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی.
- ۲- ادامه پرهیز از تشنج در روابط با کشورهای غیرمتخاصم.
- ۳- بهره‌گیری از روابط برای افزایش توان ملی.
- ۴- مقابله با افزونخواهی کشورهای متخاصم.
- ۵- تلاش برای رهایی از حضور بیگانگان.
- ۶- مقابله با تک قطبی شدن جهان.
- ۷- حمایت از مسلمانان و ملت‌های مظلوم.
- ۸- تلاش برای ایجاد نزدیکی بیشتر میان کشورهای اسلامی.
- ۹- تلاش برای اصلاح ساختار سازمان ملل.

فصل یازدهم

توسعه امور قضایی

« ماده ۲۱۲

قوه قضائیه موظف است، لوايح ذیل را تهیه و به تصویب مراجع ذیصلاح برساند:

الف- لایحه "جرم‌زدایی از قوانین کیفری"، به منظور جلوگیری از آثار سوء ناشی از جرم‌انگاری در مورد تخلفات کم اهمیت، کاهش هزینه‌های نظام عدالت کیفری و جلوگیری از گسترش بی‌رویه قلمرو حقوق جزا و تضییع حقوق و آزادیهای عمومی

ب- لایحه "جایگزینهای مجازات حبس"، به منظور بهره‌گیری از روشهای نوین اصلاح و تربیت مجرمان در جامعه و همچنین ایجاد تناسب بیشتر میان جرم و مجازات و شخصیت مجرم را تهیه و ارائه نماید.

ج- لایحه "حمایت از شهود و متهمان"

د- لایحه "حمایت از بزه‌دیدگان اجتماعی"

ه- لایحه حفظ و ارتقای حقوق شهروندی و حمایت از حریم خصوصی افراد، در راستای اجرای اصل

۲۰ قانون اساسی

و- نسبت به موارد ذیل اقدام نماید:

۱- استقرار نظام قضایی سریع، دقیق، بالسویه در دسترس، ارزان، قابل پیش‌بینی قانونی، منصفانه

و قاطع

۲- پایه‌گذاری و تضمین بنیادهای حقوق مالکیت خصوصی و معنوی، در قلمرو قضایی

۳- رفع هرگونه تبعیض جنسیتی، قومی و گروهی، در قلمرو حقوقی و قضایی

۴- تمهید ساز و کارهای لازم برای پیشگیری از وقوع جرم، بر اساس اصل ۱۵۶ قانون اساسی

- ۵- طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات، عملیات و مدیریت قضایی به منظور سرعت بخشیدن به عملیات و مدیریت کارآمد، اصلاح فرایندها و بهبود روشهای انجام امور قضایی، تا پایان برنامه چهارم
- ۶- فراهم نمودن زمینه تشکیل نهادهای داوری غیر دولتی
- ۷- به منظور اجرای اصل ۳۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نیز به منظور تأمین و حفظ حقوق عامه و گسترش خدمات حقوقی هر یک از اصحاب دعوا حق انتخاب، معرفی و حضور وکیل، در تمامی مراحل دادرسی اعم از تحقیقات، رسیدگی و اجرای احکام قضایی را دارند، مگر در مورد مسائل امنیتی کشور
- ۸- اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی امور ضابطین قوه قضائیه
- ۹- تمهید سازوکارهای مربوط به به کارگیری مشاوران حقوقی در معاملات و عقد قراردادهای.

۲۱۳ ماده ۴۴

به قوه قضائیه اجازه داده می شود:

- الف-** بر اساس آیین نامه ای که توسط وزیر دادگستری با همکاری دادستانی کل کشور و سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تأیید رئیس قوه قضائیه می رسد، اسناد و اوراق پرونده های قضایی که نگهداری سوابق آنها ضروری می باشد را با استفاده از فناوریهای اطلاعاتی روز، به اسناد الکترونیکی تبدیل و سپس نسبت به امحای آنها اقدام نماید. اطلاعات و اسناد تبدیلی در کلیه مراجع قضایی و اداری سندیت داشته و قابل استناد خواهد بود.
- اصل پرونده های مهم و ملی که جنبه سندیت تاریخی دارد، توسط سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران حفظ و نگهداری خواهد شد.
- ب-** اشتغال به کار قضات بازنشسته، با تأیید رئیس قوه قضائیه

۲۱۴ ماده

وزارت مسکن و شهرسازی (بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) موظف است، به منظور صدور سند مالکیت املاک واقع در بافت مسکونی روستاها، به نمایندگی از طرف روستائیان و با هماهنگی شوراهای اسلامی روستاها و دهیاری‌ها، تا پایان برنامه چهارم، برای کلیه روستاهای بالای صد خانوار و مراکز دهستان، نقشه تفکیکی وضع موجود روستا را تهیه و به اداره ثبت اسناد و املاک محل ارسال نماید. نقشه‌های تفکیکی تهیه شده نیاز به تأیید سایر مراجع دولتی ندارد و ادارات ثبت اسناد و املاک بر اساس آن طبق آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت دادگستری و وزارت مسکن و شهرسازی (بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، اقدام نمایند.

۲۱۵ ماده

دولت موظف است، همه ساله پنجاه درصد (۵۰٪)، درآمد دادگاهها و سازمانهای وابسته به قوه قضائیه که برابر قانون وصول و به خزانه واریز می‌گردد را طی بودجه سنواتی، به عنوان کمک در اختیار قوه قضائیه قرار داده، تا پس از تصویب رئیس قوه قضائیه در موارد: احداث، تکمیل و خرید ساختمانهای اداری و خانه‌های سازمانی، تجهیز ساختمانهای اداری، خرید ملزومات، خودرو، پرداخت کارانه، حق کشیک، مأموریت، تأمین کسری هزینه‌های ضروری جاری دستگاهها، پرداخت سود تسهیلات مسکن قضات و کارکنان و سایر موارد ضروری به تشخیص رئیس قوه قضائیه در دادگستری و سازمانهای وابسته به قوه قضائیه هزینه گردد.

۲۱۶ ماده

سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است، به منظور بهبود وضعیت زندانها و ایجاد محیط بازپروری مناسب و اصلاح و تربیت زندانیان با هدف بازگشت آنان به زندگی سالم اجتماعی و کاهش بازگشت مجدد به جرم توسط زندانیان آزاد شده نسبت به انجام موارد ذیل اقدام نماید:

الف- بهینه‌سازی فضاهای فیزیکی با اولویت توسعه کانونهای اصلاح و تربیت

- ب- حمایت از خانواده زندانیان و معدومین از طریق سازمانها و نهادهای خیریه مردمی و غیردولتی و انجمنهای حمایت از زندانیان
- ج- اتخاذ ساز و کارهای لازم جهت حذف سابقه کیفری زندانیان اصلاح شده

۴۴ مواد ۲۱۷ الی ۲۱۸

مواد (۱۴۰) و (۱۸۹) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۵ ماده ۱۴۰

به منظور صدور سند مالکیت املاک واقع در بافت مسکونی روستاها، وزارت مسکن و شهرسازی (بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) موظف است به نمایندگی از طرف روستائیان طی مدت برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برای کلیه روستاهای بالای دویست (۲۰۰) خانوار و مراکز دهستانها نقشه تفکیکی وضع موجود روستاها را تهیه و به اداره ثبت اسناد و املاک ارسال نماید. نقشه‌های تفکیکی تهیه شده نیاز به تأیید سایر مراجع دولتی ندارد و ادارات ثبت اسناد و املاک بر اساس آن به شرح زیر اقدام می‌نمایند:

۱- در صورتی که محدوده مورد عمل قبلاً تحدید حدود شده باشد، پس از کنترل نقشه و تطبیق آن با محل با توجه به مدارک متصرفین صورتجلسه تفکیکی حاوی حدود قطعات و مشخصات متصرفین توسط نماینده و نقشه‌بردار ثبت تنظیم و به امضاء نماینده بنیاد مسکن و شورای اسلامی روستا می‌رسد تا بر اساس آن به نام متصرفینی که دارای مدارک دال بر مالکیت می‌باشند سند مالکیت صادر و تسلیم گردد.

۲- در صورتی که متصرف نتواند مدارک دال بر مالکیت ارائه نماید، یا در مالکیت و تصرف اشخاص اختلاف باشد، همچنین در صورتی که محدوده مورد عمل تحدید حدود نشده باشد یا عرصه آن از املاک متعلق به دولت، سازمانها و مؤسسات و نهادهای عمومی یا اوقاف باشد، موضوع در هیئتی

مركب از مدير كل ثبت اسناد و املاك استان و رئيس بنياد مسكن انقلاب اسلامي و يكي از قضات دادگستري به انتخاب رئيس قوه قضاييه مطرح و رأي مقتضي صادر مي‌گردد.

هيئت مي‌تواند براي رسيدگي به موضوع از خبرگان ثبتي استفاده و با تحقيقات و شهادت شهود رأي خود را صادر نمايد. رأي صادره توسط ثبت محل به طرفين ابلاغ مي‌شود، در صورت عدم اعتراض ظرف بيست روز از تاريخ ابلاغ رأي، ادارات ثبت اسناد و املاك و بنياد مسكن انقلاب اسلامي حسب مورد مكلف به اجراي آن مي‌باشند. در صورت وصول اعتراض، معترض به دادگاه هدايت مي‌شود. رسيدگي به اين اعتراضات در دادگاه خارج از نوبت خواهد بود.

۳- مشمولين اين قانون از پرداخت كلييه هزينه‌هاي ثبتي معاف مي‌باشند. نقل و انتقالات بعد از صدور سند مالكييت شامل معافيت نخواهد بود.

۴- نحوه تشكيل جلسات و اختيارات هيئتها و نحوه انتخاب كارشناسان و خبرگان ثبتي و چگونگي تهيه نقشه تفكيكي و ميزان مبالغ دريافتي و هزينه نمودن آنها مطابق آيين‌نامه‌اي خواهد بود كه توسط سازمان ثبت اسناد و املاك كشور و وزارت مسكن و شهرسازي (بنياد مسكن انقلاب اسلامي) حداكثر ظرف دو ماه تهيه و به تصويب هيئت وزيران مي‌رسد.

۵- خانواده‌هاي تحت پوشش كميته امداد امام خميني (ره) و سازمان بهزيستي از پرداخت هزينه عوارض و ماليات و هرگونه هزينه ديگر معاف مي‌باشد.

۱۸۹ ماده ۵

به منظور کاهش مراجعات مردم به محاكم قضائي و در راستاي توسعه مشاركتهاي مردمی، رفع اختلافات محلي و نيز حل و فصل اموري كه ماهيت قضايي ندارد و يا ماهيت قضائي آن از پيچيدگي كمترى برخوردار است به شوراهاي حل اختلاف واگذار مي‌گردد. حدود وظايف و اختيارات اين شوراهاء، تركيب و نحوه انتخاب اعضاي آن بر اساس آيين‌نامه‌اي خواهد بود كه به پيشنهاد وزير دادگستري و تصويب هيئت وزيران و به تأييد رئيس قوه قضاييه مي‌رسد.

بخش ششم

نوسازی دولت

و ارتقای اثربخشی حاکمیت

فصل دوازدهم

نوسازی دولت و ارتقای اثربخشی حاکمیت

۲۱۹ ماده

دولت موظف است، به منظور تغییر رویکرد اداره کشور از ساختار محوری به برنامه و هدف محوری و ایجاد حداکثر تسهیلات و انعطاف زمانی، برای کلیه فعالیتهای اجرایی کشور، با هدف ارائه خدمات بهینه به مردم، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- تغییر رویه‌های سازمانی، به نحوی که منجر به اصلاح ساختار شبکه‌ای و افقی با تنظیم اختیارات و مسئولیتهای مربوط و تقلیل حجم ساختار سلسله مراتبی گردد.

ب- تفویض حداکثر اختیارات تشکیلاتی برای مسئولین در هر حوزه و قلمرو با رعایت روشهای نظارت و کنترل

۲۲۰ ماده

نقش و وظایف دولت، در حوزه‌های "امور حاکمیتی"، "امور تصدیهای اجتماعی، فرهنگی و خدماتی"، "امور زیربنایی" و امور "تصدیهای اقتصادی" تعریف و به شرح ذیل تنظیم گردد:

الف- امور حاکمیتی

امور حاکمیتی دولت، که تحقق آن موجب اقتدار و حاکمیت کشور است و منافع آن بدون محدودیت شامل همه اقشار جامعه می‌گردد عبارتند از:

- ۱- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت در بخشهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۲- برقراری عدالت و تأمین اجتماعی و باز توزیع درآمد
- ۳- ایجاد فضای سالم، برای رقابت و جلوگیری از انحصار و تضییع حقوق مردم
- ۴- فراهم نمودن زمینه‌ها و مزیت‌های لازم، برای رشد و توسعه کشور و رفع فقر و بیکاری

- ۵- قانونگذاری، امور ثبتی، استقرار نظم و امنیت و اداره امور قضایی
- ۶- حفظ تمامیت ارضی کشور و ایجاد آمادگی دفاعی و ملی
- ۷- صیانت از هویت ایرانی، اسلامی
- ۸- اداره امور داخلی، مالیه عمومی، تنظیم روابط کار و روابط خارجی
- ۹- حفظ محیط زیست و حفاظت از منابع طبیعی و میراث فرهنگی
- ۱۰- علوم و تحقیقات بنیادی، آمار و اطلاعات ملی
- ۱۱- پیشگیری از بیماریهای واگیر، مقابله و کاهش اثرات حوادث طبیعی و بحرانهای پیچیده

ب- امور تصدیهای اجتماعی، فرهنگی و خدماتی

آن دسته از وظایفی است که، منافع اجتماعی حاصل از آنها نسبت به منافع فردی برتری دارد و موجب بهبود وضعیت زندگی افراد می‌گردد، از قبیل: آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای، علوم و تحقیقات، بهداشت و درمان، تربیت بدنی و ورزش، اطلاعات و ارتباطات جمعی و امور فرهنگی، هنری و تبلیغات دینی

ج- امور زیربنایی

آن دسته از طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که، موجب تقویت زیرساختهای اقتصادی و تولیدی کشور می‌گردد، نظیر طرحهای آب و خاک، عمران شهری و روستایی و شبکه‌های انرژی‌رسانی، ارتباطات و حمل و نقل

د- امور تصدیهای اقتصادی

آن دسته از وظایفی است که دولت، متصدی اداره و بهره‌برداری از اموال جامعه است و مانند اشخاص حقیقی و حقوقی در حقوق خصوصی عمل می‌کند، نظیر تصدی در امور صنعتی، کشاورزی، حمل و نقل و بازرگانی و بهره‌برداری از طرحهای مندرج در بند "ج" این ماده

۲۲۱ ماده

به منظور ایجاد زمینه مناسب برای رشد و توسعه کشور، افزایش کارایی و بهره‌وری دستگاههای اجرایی، تقویت امور حاکمیتی دولت و توسعه مشارکت مردم در امور کشور، نحوه اجرای وظایف مذکور در ماده (۲۱۹) این لایحه به طریق ذیل پالایش و اصلاح می‌گردد:

الف- امور حاکمیتی دولت، توسط دستگاههای دولتی و با مشارکت مردم و بخش غیر دولتی انجام می‌گردد و دستگاههای اجرایی ذی‌ربط در ابعاد منابع انسانی، فناوری انجام کار، تجهیزات و تخصیص منابع، تقویت و توسعه کیفی خواهند یافت.

ب- وظایف امور تصدیهای اجتماعی، فرهنگی و خدماتی دولت با رعایت اصول ۲۹ و ۳۰ قانون اساسی با استفاده از شیوه‌های ذیل انجام می‌گردد:

۱- اعمال حمایت‌های لازم برای توسعه بخش غیردولتی مجری این وظایف

۲- خرید خدمات از بخش غیردولتی

۳- مشارکت با بخش غیردولتی از طریق اجاره و واگذاری امکانات و تجهیزات و منابع فیزیکی

۴- واگذاری مدیریت واحدهای دولتی به بخش غیردولتی، با پرداخت تمام یا بخشی از هزینه سرانه خدمات

۵- ایجاد و اداره واحدهای دولتی با رویکرد هدفمند و نتیجه‌گرا (مطابق ماده ۲۲۹ این لایحه) با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در مناطقی که هیچ کدام از حالت‌های فوق‌الذکر امکانپذیر نباشد.

ج- وظایف زیربنایی دولت با مدیریت، حمایت و نظارت دستگاهها و شرکتهای دولتی توسط بخش غیر دولتی انجام خواهد شد.

د- وظایف مربوط به تصدیهای اقتصادی دولت، به استثنای موارد مذکور در اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش غیر دولتی واگذار می‌گردد. دولت در این بخش نسبت به تنظیم مقررات برای جلوگیری از ایجاد انحصار، تضییع حقوق تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، ایجاد فضای سالم رقابت، رشد، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری و نظایر آن اقدام خواهد نمود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۲۲۲ ماده

الف- دولت مکلف است، تشکیلات کلان دستگاههای اجرایی و وزارتخانه‌ها را، متناسب با سیاستها و احکام این برنامه و تجربه سایر کشورها، جهت برطرف کردن اثربخشی ناقص، تعارضهای دستگاهی و غیر کارآمدی و عدم جامعیت، عدم کفایت، تمرکز امور، موازی‌کاریها و همچنین بهره‌گیری همه جانبه از فناوریهای نوین و روشهای کارآمد، با هدف نوسازی، متناسب‌سازی، ادغام و تجدید ساختار به صورت یک منظومه منسجم، کارآمد، فراگیر و با کفایت، اثربخش و غیر متمرکز طراحی نماید و لایحه ذی‌ربط را شش ماه پس از تصویب این لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند، به طوری که امکان اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه چهارم میسر باشد.

ب- آن دسته از تصدیهای قابل واگذاری دستگاههای دولتی، در امور توسعه و عمران شهر و روستا، با تصویب شورای عالی اداری همراه با منابع مالی ذی‌ربط به شهرداریها و دهیاریها واگذار می‌شود.

۲۲۳ ماده

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، به منظور تقویت نظام برنامه‌ریزی و نظارت بر اجرای برنامه‌های توسعه و تدوین پیشنهاد راهکارهای اساسی برای پیشرفت کشور، اقدامهای ذیل را معمول دارد:

الف- با تصویب شورای عالی اداری، آن دسته از وظایف اجرایی خود را که قابل واگذاری به دستگاههای اجرایی در سطوح ملی و استانی می‌باشد، واگذار نماید.

ب- حداکثر تا پایان سال دوم برنامه چهارم، ساز و کارهای لازم را برای تغییر نظام بودجه‌ریزی از روش موجود، به روش عملیاتی و هدفمند و به صورت قیمت تمام شده خدمات فراهم کند.

ج- ساز و کارهای لازم را، برای حمایت و توسعه بخش غیر دولتی در ساختار سازمانی این سازمان فراهم کند.

د- ساختار سازمانی، مدیریت نیروی انسانی، نظام پرداخت خاص، روشها و فناوری اداری این سازمان را به ترتیبی تغییر داده و اصلاح نماید که، سازمانی کوچک، منعطف، کارا و اثربخش باشد و با به کارگیری نخبگان و اندیشمندان، امکان انجام وظایف محوله را به طور مطلوب و بهینه فراهم نماید.

ه- آیین نامه و ضوابط اجرایی این ماده، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۲۲۴ ماده

به منظور اصلاح ساختار و تشکیلات دستگاههای اجرایی اقدامهای ذیل انجام می گردد:

الف- مطالعه هدف، وظایف و عملکرد وزارتخانهها، سازمانها، نهادها، مؤسسات و نظایر آن با هدف پالایش وظایف و مأموریتهای دستگاههای مذکور از وظایف غیر مرتبط با فلسفه وجودی و اهداف اصلی و اولیه آنها، و حذف و یا واگذاری انجام آنها به سایر بخشها و ادغام و انحلال دستگاههای غیر ضرور، تکراری و مشابه، و بازنگری و تجدید ساختار سازمانی آنها متناسب با تغییرات در نقش و وظایف، شرایط و مقتضیات و الزامات محیطی، الگوها و شیوههای نوین و مناسب سازماندهی و مدیریت توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب شورای عالی اداری، به نحوی که تا پایان برنامه چهارم، حداقل بیست درصد (۲۰٪) از توسعه سازمانی دولت طی دو دهه اخیر کاهش یابد.

ب- ممنوعیت ایجاد وزارتخانه، مؤسسه دولتی، نهاد عمومی غیر دولتی، شرکت دولتی و دستگاههایی با عناوین مشابه، مگر در موارد استثنا با تأیید هیئت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی

ج- ادغام کلیه واحدهای سازمانی هر وزارتخانه (به استثنای شرکتهای دولتی) در سطح استان، شهرستان، بخش و ... در یک واحد سازمانی، به طوری که واحدهای مربوطه در مرکز عهده دار

- راهبری و انجام امور ستادی آنها باشند. سطح سازمانی واحدهای موضوع این بند و موارد استثنا، با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری می‌رسد.
- د- بازنگری و تجدید ساختار داخلی دستگاههای اجرایی، بر اساس ضوابطی که به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. در صورتی که با اصلاح تشکیلات، پستهای دارای شاغلین رسمی حذف گردند، اینگونه پستها صرفاً تا خروج طبیعی مستخدمین ذی‌ربط پایدار خواهد بود.
- ه- کلیه واحدهای استانی، شهرستانی و ... دستگاههای اجرایی موظفاند، ضمن اقدام لازم در خصوص بازنگری و تجدید ساختار سازمانی خود، پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان اصلاحات لازم را به مورد اجرا گذارند و نیروهای مازاد را به تشخیص ستاد برنامه‌ریزی و تحول اداری استان به سایر واحدهای مستقر در همان محل منتقل نمایند.
- و- نصاب جمعیت برای تشکیل شهرستان، شهر و بخش با رویکرد عدم توسعه سطوح تقسیمات کشوری در سال اول برنامه چهارم توسط هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

۲۲۵ ماده ۴۴

- به دولت اجازه داده می‌شود، به منظور توسعه بخش خصوصی و تعاونی و جلب مشارکت تشکلهای غیر دولتی و سایر بخشهای جامعه مدنی در اداره امور کشور و افزایش کارآمدی مدیریت دولتی، در مواجهه با چالشها و استفاده از فرصتها و منابع ملی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:
- الف- کمک به ایجاد و توسعه و قانونمندی نهادهای غیر دولتی لازم برای توسعه کارآفرینی، ترویج فرهنگ خدمت، توسعه سلامت و شفافیت اداری و حفاظت از محیط زیست و ارتقای استانداردهای زیست‌محیطی و سلامت مردم، بر مبنای هدف‌محوری و مسئولیت‌پذیری
- ب- تشکیل واحد سازمانی مناسب، برای تقویت و حمایت از بخش غیر دولتی، در زمینه‌های نهادسازی، آموزش، ایجاد تسهیلات، توجیه و رفع موانع اداری در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کلیه وزارتخانه‌ها و سازمانهای مستقل دولتی از محل پستهای سازمانی موجود

ج- انتخاب یکی از شهرستانهای کشور و یک دستگاه اجرایی بدون رعایت قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مالی مورد عمل، برای اجرای کامل احکام، سیاستها و جهت گیری های مذکور در این فصل در آن شهر و دستگاه و استفاده از نتایج آن در اصلاح قوانین و مقررات مربوطه و تعمیم آن به سایر نقاط کشور و دستگاهها

ضوابط مربوط به این بند به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.

◀ ماده ۲۲۶

دولت موظف است، به منظور استقرار نظام شایسته گرایی و ایجاد ثبات در خدمات مدیران، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف- مشاغل مدیریتی را در دو بخش سیاسی و حرفه ای، تعریف و طبقه بندی نماید.

ب- در انتخاب و انتصاب افراد، به پستهای حرفه ای، شرایط تخصصی لازم را تعیین نماید تا افراد از مسیر ارتقای شغلی به مراتب بالاتر ارتقا یابند. در مواردی که از این طریق امکان انتخاب وجود نداشته باشد، با انجام ارزیابی های مدیریتی و تخصصی لازم، انتخاب صورت پذیرد.

ج- در خصوص عزل و نصب پستهای مدیریتی سیاسی، اختیارات لازم به مقامات منصوب کننده داده شود.

د - دوره خدمات در پستهای مدیریتی (حرفه ای) چهار ساله می باشد، که امکان تمدید آن نیز وجود خواهد داشت.

◀ ماده ۲۲۷

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه موظفانند، به منظور افزایش پاسخگویی دستگاههای اجرایی در مقابل ارباب رجوع و ارتقای سطح کیفی خدمات و افزایش میزان رضایت مردم، اقدامهای ذیل را انجام دهند:

الف- توسعه کاربرد فناوریهای نوین اداری و اطلاعات، در دستگاههای اجرایی، با جهت‌گیری افزایش سرعت، دقت و کیفیت انجام و نتایج امور، کاهش هزینه‌ها و ارتقای سطح بهره‌وری منابع مصروفه و حرکت در راستای تحقق دولت الکترونیک

ب- بازنگری و بازمهندسی فرایندها و روشهای انجام کار (ضرورت، چگونگی، ارزش‌آفرینی)، با اولویت و تأکید بر فرایندها و روشهای رو به مردم و ارباب رجوع و اصلی و کلیدی دستگاهها با رویکرد اعتماد به مردم.

ج- بررسی و تنظیم مبانی و راهکارهای مؤثر، برای رشد شاخصهای مربوط به "مشتري‌مداری و شهروندگرایی" و "رضایت و تکریم مردم" در نظام خدمات عمومی کشور و ایجاد شرایط و فرصتهای لازم برای تأثیرپذیری سرنوشت و منافع کارکنان از رضایت و یا عدم رضایت مردم از عملکرد آنها

د- بررسی و تنظیم و اجرای طرحهای مؤثر، برای ارتقا و بهبود "مدیریت زمان" و "نظم و انضباط"، در عملیات و اقدامهای دستگاهها.

ه- تهیه و اجرای برنامه یا برنامه‌های لازم، در خصوص آموزش اداری مردم، به صورت علمی، جذاب، مستمر و هدفمند و به منظور تنویر افکار عمومی و توسعه فرهنگ تعامل و همکاری مردم با دستگاههای دولتی

و- توسعه فرهنگ و ساماندهی "مدیریت و ارزیابی عملکرد سازمانی" در دستگاههای دولتی و حرکت به سمت اجرای طرحهای "تعالی سازمانی" در آنها

ز- تنظیم مبانی، طرحها، سامانه‌ها و راهکارهای لازم و مؤثر، در خصوص جلوگیری و کشف مفاسد اداری در اشکال گوناگون آن و افزایش هزینه و ریسک اقدامهای مجرمانه و اعمال خلاف قانون، در سازمانها و حوزه‌های گوناگون مدیریت دولت

۲۲۸ ماده

دولت موظف است، به منظور بهبود مدیریت نیروی انسانی بخش دولتی به عنوان سرمایه‌های اصلی توسعه، اقدامهای ذیل را به اجرا درآورد:

الف- حذف هر گونه استخدام، خارج از فضای رقابتی و جذب و به‌کارگیری متفرق و غیر نظام‌مند و تعریف نشده در دولت، به استثنای مشاغل مدیریت سیاسی

ب- تعیین شیوه‌ها و نحوه سنجش دانش، مهارت، استعداد و هوشمندی و سایر ابعاد شایستگی داوطلبین ورود به خدمات دولتی، متناسب با طرحهای شغلی و شرایط احراز

ج- تجزیه و تحلیل و بازطراحی مشاغل دولتی (عناوین، وظایف و مسئولیتها، شرایط احراز)، با جهت‌گیری جذب شایستگان و استفاده از تمامی توان و قابلیت کار متصدیان مربوط

د- تنظیم و به‌کارگیری شیوه‌ها و الگوهای مؤثر، برای توان‌سنجی مداوم کارکنان دولت و برنامه‌های توان‌افزایی و شایسته‌سازی آنها در ابعاد گوناگون و لازم، در قالب دوره‌های کوتاه و بلندمدت آموزشی حین خدمت (آموزشهای غیر رسمی و غیر کلاسیک)

ه- طراحی و استقرار نظام مطلوب پرداخت حقوق، و جبران خدمت کارکنان دولت بر اساس تلفیقی مناسب از رویکرد "نتیجه‌گرایی" و "بهره‌وری" به جای "وقت‌مزدی"، "اهمیت و جایگاه و ارزش مشاغل و سمتهای سازمانی"، "رقابت‌جویی"، "کارگروهی"، "کیفیت ارائه خدمات"، "جلب رضایت شهروندان" و "تأمین حداقل معیشت کارکنان"

و- استقرار نظام شایستگی (شایسته‌یابی و شایسته‌گزینی و شایسته‌پروری)، در ابعاد شرایط انتخاب و انتصاب، ارتقا و تداوم خدمت و تغییر و جابه‌جایی مدیران و کارکنان دولت و تنظیم برنامه‌های مسیر ترقی شغلی آنها، با تأکید بر حفظ و توسعه انگیزش، تمایل و تعهد کاری آنها

ز- بازاندیشی و بازنگری در نظام ارزشیابی مدیران و کارکنان دولت و توجه خاص و سازمان یافته به ارزیابی و سنجش عملکرد مدیران و سرپرستان در دستگاههای اجرایی، به منظور توسعه مدیران و نیروی انسانی، افزایش کارایی و کارآمدی و اعتبارافزایی به نتایج حاصله و استفاده از آن در تصمیمات مربوط

- ح- تنظیم مبانی، برنامه‌ها و سامانه‌های اجرایی مؤثر، برای آموزش و پرورش مدیران، تراز وظایف و نقشهای مورد انتظار در بخشها و دستگاههای اجرایی کشور
- ط- اصلاح قوانین و مقررات بازنشستگی و خروج از خدمت، با جهت‌گیری تقویت صندوقهای مربوط، جلوگیری از خروج زود هنگام کارکنان و بهبود سطح و کیفیت زندگی بازنشستگان
- ی- تنظیم برنامه‌ها و طرحهای لازم و انجام اقدامهای مؤثر، برای توسعه نظام مشارکت و مدیریت ایده‌ها در سازمان
- ک- توسعه دانش و افزایش مهارتها و قابلیتهای مدیران دولتی، در زمینه مدیریت و راهبری بحرانها و اداره شرایط غیر متعارف و تجهیز دستگاهها به ساز و کارهای لازم در این خصوص (با توجه به شرایط جامعه در حال گذار و توسعه ایران و در معرض تهدیدهای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی)

۴ ماده ۲۲۹

کلیه دستگاههای اجرایی موظف‌اند، به منظور افزایش کارایی و بهره‌وری و استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول، به جای کنترل مراحل انجام کار، و اعطای اختیارات لازم به مدیران برای اداره واحدهای تحت سرپرستی خود به صورت مستقل و هدفمند نمودن تخصیص منابع، بر اساس دستورالعمل مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، قیمت تمام شده آن دسته از فعالیتها و خدماتی که قابلیت تعیین قیمت تمام شده را دارند (از قبیل واحدهای آموزشی، پژوهشی و بهداشتی، درمانی، خدماتی و اداری)، بر اساس کمیت و کیفیت محل جغرافیایی مشخص و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان و با اعطای اختیارات لازم به مدیران ذی‌ربط اجرا نمایند.

به دستگاههایی که بر اساس ضوابط این ماده خدمات خود را ارائه می‌نمایند، اجازه داده می‌شود، حسب نیاز نسبت به جابه‌جایی فصول و برنامه‌های اعتبارات هزینه اقدام و مابه‌التفاوت هزینه‌های قبلی فعالیت با قیمت تمام شده را صرف ارتقای کیفی خدمات، تجهیز سازمان و پرداخت پاداش به کارکنان و مدیران واحدهای ذی‌ربط نمایند. اعتباراتی که بر اساس قیمت تمام شده در اختیار واحدها قرار می‌گیرد، کمک تلقی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد.

◀ ماده ۲۳۰

به منظور کاهش حجم تصدیها و افزایش مشارکت مردم در اداره امور کشور و کوچک سازی دولت، اقدامهای ذیل انجام می شود:

الف - توسعه فعالیتهای اجتماعی، فرهنگی، تولیدی و خدماتی، صرفاً از طریق روشهای مذکور در بند "ب" ماده (۲۲۱) انجام گردد.

ب - کاهش سالانه حداقل سه درصد (۳٪) از تصدیهای اجتماعی، فرهنگی، تولیدی، خدماتی و نظایر آن توسط دستگاههای اجرایی با استفاده از روشهای مذکور در اجزای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ بند "ب" ماده (۲۲۱) و اختصاص بخشی از منابع مربوط برای توسعه بخشهای غیر دولتی

ج - ممنوعیت شروع هر نوع طرح و پروژه تملک داراییهای سرمایه ای در سطوح ملی و استانی به استثنای موارد مربوط، به امور حاکمیتی و زیربنایی و مواردی که، با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، استفاده از شیوه های مذکور در اجزای ۱، ۲ و ۳ بند "ب" ماده (۲۲۱) امکانپذیر نباشد. اعتبارات طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای فصول مربوط به صورت وجوه اداره شده برای توسعه بخش غیر دولتی در همان فصل اختصاص خواهد یافت.

د - ممنوعیت مشارکت و سرمایه گذاریهای جدید شرکتهای دولتی در سایر شرکتهای و سازمانها و تفکیک و تکثیر آنها، در قالب شرکتهای موسوم به نسل دوم و نظایر آن، به استثنای آن دسته از شرکتهای مادر تخصصی که بر اساس وظایف توسعه ای و در چارچوب وظایف قانونی خود مجاز به سرمایه گذاری می باشند.

ه - تعیین اهداف کمی برنامه خصوصی سازی شرکتهای دولتی و سقف اعتبارات آنها، در قوانین بودجه سالانه، به نحوی که نسبت اعتبارات شرکتهای دولتی و بودجه کل کشور به تولید ناخالص داخلی هر ساله حداقل دو درصد (۲٪) کاهش یابد.

و -

۱ - در پایان برنامه چهارم تعداد کل کارکنان دولت از تعداد آن در آغاز برنامه به میزان پنج درصد (۵٪) کاهش یابد.

۲- مجموع استخدامهای جدید در بخشهای دولتی در چارچوب جدول شماره (۸) این لایحه، از پنجاه درصد (۵۰٪) کل تعداد کارکنانی که از خدمت خارج می‌شوند تجاوز نکند.

ز- ممنوعیت ایجاد، اداره هر گونه مهمانسرا، زائرسرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، درمانی، فضاهای ورزشی و تفریحی و نظایر آن، توسط دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه، کلیه دستگاههای اجرایی موظفاند، این نوع تأسیسات و خدمات یا بهره‌برداری از آنها را حداکثر تا پایان سال سوم برنامه چهارم، به بخش غیر دولتی واگذار نمایند. موارد مستثنا با پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران بلامانع است.

ح- کلیه خدماتی که در حال حاضر توسط دستگاههای اجرایی، برای کارکنان خود در زمینه‌های مختلف نظیر سرویس رفت و آمد، سلف‌سرویس، تعاونیهای مصرف، امور ورزش کارکنان، مهد کودک و موارد مشابه به صورت امانی و یا خرید خدمات صورت می‌گیرد، از سال سوم برنامه با پرداخت یارانه مستقیم انجام خواهد شد و کلیه واحدهای اداری ذی‌ربط منحل گردیده و کارکنان رسمی آنها به واحدهای نیازمند دیگر منتقل می‌شوند.

ط- وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای می‌توانند برای اجرای بند "ب" ماده (۲۲۱) با کادر آموزشی خود مشروط بر اینکه از مرخصی بدون حقوق استفاده نمایند، به روش مذکور در این بند عقد قرارداد نمایند. سوابق خدمت این گونه مستخدمین با پرداخت کسور بازنشستگی در صندوق ذی‌ربط مستخدم منظور خواهد شد.

هزینه سرانه مدرسی که به روشهای مذکور در اجزای ۲ و ۳ و ۴ بند "ب" ماده (۲۲۱) توسط بخش غیر دولتی اداره می‌گردند، متناسب با ویژگیهای هر بند و توانمندیهای مناطق توسط دولت تأمین و پرداخت می‌شود.

ی- صدور مجوز استخدام هر یک از وزارتخانه‌ها و سازمانهای مستقل، در چارچوب جدول شماره ۹ پیوست این لایحه، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران

۲۳۱ ماده

به منظور متناسب سازی تعداد کارکنان هر دستگاه با اهداف و مأموریت اصلی آن و تطبیق نحوه انجام وظایف دستگاههای اجرایی با سیاستها و احکام بخش توسعه مدیریت دولت، اقدامهای ذیل به عمل خواهد آمد:

الف- در سال اول برنامه چهارم، سقف تعداد پرسنل هر کدام از دستگاههای اجرایی و برنامه زمانبندی شده، تحقق آن مشترکاً توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاه ذی ربط تهیه و به تصویب شورای عالی اداری می رسد.

ب- انتقال کارکنان رسمی یا ثابت مازاد دستگاههای اجرایی در سطح یک شهرستان بدون موافقت مستخدم با توافق دستگاههای ذی ربط، انتقال به سایر شهرستانها با موافقت مستخدم باید صورت گیرد.

ج- ضوابط و مقررات لازم برای اجرای این ماده شامل امتیازات، تشویقات، ممنوعیتها و سایر موارد توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

د- بار مالی اجرای این ماده، از محل فروش اموال منقول و غیر منقول دستگاههای اجرایی و اعتبارات پیش بینی شده در بودجه عمومی تأمین می گردد.

۲۳۲ ماده

به منظور تقویت صندوقهای بازنشستگی و سهولت جابه جایی کارکنان اقدامهای ذیل به عمل می آید.

الف- به کارکنان مشمول صندوقهای بازنشستگی اجازه داده می شود در صورتی که باز خرید خدمت شوند و یا به دستگاههای دیگر منتقل شوند و یا با استفاده از مرخصی بدون حقوق (بدون محدودیت زمان) در بخش غیردولتی اشتغال یابند کماکان مشمول صندوق بازنشستگی خود باشند.

ب- مستخدمین پیمانی دستگاههای مشمول صندوق بازنشستگی کشوری می توانند از نظر مزایای تأمین اجتماعی مشمول صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان بیمه خدمات درمانی گردند.

۲۳۳ ماده ۴۴

مواد زیر به وظایف و اختیارات شورای عالی اداری اضافه می‌شود:

- ۱- اتخاذ تصمیم در مورد کارکنان mazad دستگاههای اجرایی
- ۲- تنظیم ضوابط و مقررات، برای سالم‌سازی ادارات
- ۳- تبیین نقش و اندازه دولت و اتخاذ ضوابط و سیاستهای مناسب، برای کوچک‌سازی دولت
- ۴- اصلاح نظام تصمیم‌گیری کشور، به نحوی که ضمن ارتقای کیفی و کوتاه نمودن مراحل آن، مراجع و نهادهای تصمیم‌گیرنده موازی و غیر ضرور حذف شوند.
- ۵- اصلاح نظام مدیریت شرکتهای دولتی

تبصره- تصمیمات شورای عالی اداری برای کلیه دستگاههای اجرایی موضوع بند "۱۱" ماده (۲)

"قانون برنامه و بودجه کشور مصوب سال ۱۳۵۱/۱۲/۱۵" لازم‌الاجراست.

۲۳۴ ماده ۴۴

کارکنان دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۲۴۷) این لایحه و واحدهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام، دارایی و یا مالکیت آنها به بخش غیردولتی واگذار می‌گردد، بر اساس آیین‌نامه‌ای که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد از نظر رابطه استخدامی، پاداش پایان خدمت و سایر موارد تعیین تکلیف می‌گردند.

تبصره- این گونه کارکنان که رابطه استخدامی آنها با دستگاه اجرایی ذی‌ربط قطع می‌گردد می‌توانند با حفظ سوابق استخدامی همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط باشند.

۲۳۵ ماده ۴۴

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، به منظور تقویت نظم و انضباط اداری و مالی در نظام اداره امور کشور و صرفه‌جویی در اعتبارات هزینه‌ای دولت، نسبت به تدوین ضوابط مربوطه اقدام تا پس از تصویب هیئت وزیران، توسط دستگاههای اجرایی به مورد اجرا گذاشته شود.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، با تدوین شاخصهایی نحوه اجرای ضوابط مذکور را در دستگاههای اجرایی مورد ارزیابی قرار داده و هر ساله گزارش آن را به هیئت وزیران تقدیم نماید.

◀ ماده ۲۳۶

دولت موظف است، حقوق کلیه کارکنان و بازنشستگان دولت را طی برنامه چهارم و در ابتدای هر سال برای تمامی رشته‌های شغلی، متناسب با نرخ تورم و بهره‌وری نیروی کار افزایش دهد.

تبصره- به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود تا هفتاد درصد (۷۰٪) اعتباراتی که از محل اصلاح ساختار و کاهش نیروی انسانی صرفه‌جویی می‌نمایند را به عنوان فوق‌العاده کارایی غیر مستمر به کارکنانی که خدمات برجسته انجام می‌دهند، پرداخت نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

◀ ماده ۲۳۷

وزارتخانه‌های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور موظف‌اند در چارچوب تدابیر فرمانده معظم کل قوا، دستورالعملهای لازم برای اجرای احکام این فصل را برای نیروهای نظامی و انتظامی تهیه و جهت اجرا به واحدهای ذی‌ربط ابلاغ نمایند.

◀ ماده ۲۳۸

دولت موظف است، به منظور ساماندهی، استفاده بهینه از امکانات موجود، ارتقای کیفیت ساخت و ساز و نیز لزوم رعایت مقررات، ضوابط و استانداردها در احداث ساختمانهای دولتی و عمومی و همچنین حذف تشکیلات غیرضروری، امور برنامه‌ریزی، مطالعه، طراحی و اجرای ساختمانهای مزبور را در سازمانهای دولتی که بدین منظور و بر اساس قانون تشکیل شده است، متمرکز نماید.

آیین‌نامه اجرایی این لایحه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب هیئت دولت خواهد رسید

« مواد ۲۳۹ الی ۲۴۱

مواد (۱)، (۹۰) و (۱۲۳) "قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن" برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

۱ ماده ۱

به منظور تصحیح، بهسازی و اصلاح نظام اداری در ابعاد تشکیلات، سازماندهی و ساختار اداره امور کشور، کاهش تصدیهای دولت، سیستمها و روشها، مدیریت منابع انسانی، مقررات (آیین‌نامه‌ها و دستورالعملها) و افزایش بهره‌وری دستگاههای اجرایی، شورای عالی اداری با ترکیب، صلاحیتها، وظایف و اختیارات زیر تشکیل می‌گردد:

الف - اعضا:

- ۱- رئیس جمهور یا معاون وی (رئیس شورا).
- ۲- سه نفر از وزرا (ترجیحاً از بخشهای مختلف) به انتخاب هیئت وزیران.
- ۳- وزیر یا رئیس دستگاه مستقل ذی ربط.
- ۴- رئیس سازمان برنامه و بودجه در صورتی که فردی توسط رئیس جمهور به این سمت منصوب شده باشد.
- ۵- دبیرکل سازمان امور اداری و استخدامی کشور در صورتی که فردی توسط رئیس جمهور به این سمت منصوب شده باشد.
- ۶- چهار نفر صاحب نظر و متخصص در امور اداری و مدیریت به انتخاب رئیس جمهور.
- ۷- دو نفر از استانداران به انتخاب رئیس جمهور.
- ۸- دو نفر از نمایندگان مجلس به عنوان ناظر، به انتخاب مجلس شورای اسلامی.

مصوبات این شورا پس از تأیید رئیس جمهور لازم الاجرا خواهد بود.

تبصره - دبیرکل سازمان امور اداری و استخدامی کشور به عنوان دبیر شورا و مسئول نظارت بر حسن اجرای مصوبات آن خواهد بود.

ب - وظایف و اختیارات:

۱- اصلاح ساختار تشکیلات دستگاههای اجرایی کشور به استثنای وزارتخانه‌ها از طریق ادغام، انحلال و انتقال مؤسسات و سازمانها به خارج از مرکز.

۲- تجدید نظر در ساختار داخلی وزارتخانه‌ها و وظایف و ساختار داخلی سازمانها، شرکتهای دولتی و شرکتهای اقماری آنها به منظور ایجاد انسجام تشکیلاتی و حذف وظایف موازی، مشابه و تکراری.

۳- تفکیک وظایف اجرایی از حوزههای ستادی وزارتخانه‌ها و محدود نمودن فعالیت حوزههای ستادی به اعمال حاکمیت و امور راهبردی (سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت) و انتقال وظایف اجرایی به واحدهای استانی و شهرستانی.

۴- تصمیم‌گیری در مورد ادغام واحدهای استانی و شهرستانی وابسته به هر یک از وزارتخانه‌ها در یک واحد سازمانی.

۵- شناسایی و واگذاری وظایف، امور و فعالیتهای قابل واگذاری دستگاههای اجرایی به شهرداریها و بخش غیر دولتی با هدف رهاسازی دولت از تصدیهای غیر ضرور و همچنین تعیین نحوه ارتباط و تنظیم مناسبات نظام اداری با شوراهای اسلامی روستا، بخش و شهر.

۶- اصلاح و مهندسی مجدد سیستمها، روشها و رویه‌های مورد عمل در دستگاههای اجرایی کشور با گرایش ساده‌سازی مراحل انجام کار، خودکارسازی عملیات و کاهش میزان ارتباط کارمندان با مراجعه کنندگان، افزایش رضایت مراجعان، کاهش هزینه‌های اداری و اقتصادی نمودن فعالیتها.

۷- تصویب طرحهای لازم برای ارتقای بهره‌وری و کارایی نیروی انسانی و مدیریت دستگاههای اجرایی.

- ۸- تصویب ضوابط و معیارهای لازم در جهت بهینه‌سازی ساختار، ترکیب و توزیع نیروی انسانی بخش دولتی.
- ۹- تصویب ضوابط و دستورالعملهای مربوط به تعیین تکلیف نیروی انسانی دستگاههایی که بر اساس مصوبات شورای عالی اداری ادغام، منحل، واگذار و یا وظایف آنها به دیگر دستگاهها منتقل می‌شود.
- ۱۰- تصویب ضوابط ناظر بر بهره‌برداری مطلوب از فضاهای اداری و جابه‌جائی و تأمین ساختمانهای اداری.
- ۱۱- تعیین و پیشنهاد منابع مورد نیاز برای تحقق برنامه‌های تحول نظام اداری و طرحهای مصوب شورا که نیاز به منابع جدید دارد.
- ۱۲- تشخیص و اعلام دستگاههای اقدام کننده برنامه‌های مرتبط با فعالیت دولت در زمینه نظام اداری و امور اجرایی.

🔗 ماده ۹۰

به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر طی مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، آیین‌نامه‌ها، دستورالعملها و ضوابط اداری، استخدامی و انضباطی خاص نظام بانکی را در چارچوب اساسنامه‌های بانکها و در جهت توسعه و بهبود کیفیت ارائه خدمات و رقابتی کردن فعالیت سیستم بانکی بر اساس پیشنهاد مشترک مجمع عمومی بانکها و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب رسانده و اجرا نماید.

🔗 ماده ۱۲۳

به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس آیین‌نامه‌هایی که توسط سازمان انرژی اتمی ایران، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد می‌شود، مقررات مالی و استخدامی

سازمان انرژی اتمی را بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی و قانون استخدامی کشوری و سایر مقررات عمومی تصویب و جهت اجرا ابلاغ کند

فصل سیزدهم

سامان عملیات اجرایی برنامه

◀ ماده ۲۴۲

کلیه عملیات اجرایی، طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای و سرمایه‌گذاری که در سالهای برنامه چهارم بر مبنای اسناد ملی توسعه بخشی، اسناد ملی توسعه استانی و اسناد ملی توسعه ویژه، با خصوصیات ذیل و بر مبنای این لایحه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، سازماندهی و اجرا می‌شود:

الف- سند ملی توسعه بخش، سندی راهبردی است که با توجه به قابلیت‌ها، امکانات، محدودیت‌ها و مسائل اساسی، جهت‌گیری‌های اصلی، هدفهای کمی و کیفی بلندمدت و میان‌مدت، فعالیتهای محوری و سیاستهای فضایی و منطقه‌ای و همچنین اقدامهای مهم محوری و فعالیتهای اولویت‌دار توسعه بخش را تبیین می‌نماید. اسناد ملی توسعه امور بخشی به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دستگاههای اجرایی ذی‌ربط، تهیه می‌شود.

ب- سند توسعه استان، سندی راهبردی است که با توجه به قابلیت‌ها، محدودیت‌ها و تنگناهای توسعه استان، اصلی‌ترین جهت‌گیریها در زمینه جمعیت و نیروی انسانی، منابع طبیعی، زیربناها و فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و هدفهای کمی و کیفی بلندمدت و میان‌مدت توسعه استان را در چارچوب راهبردهای کلان برنامه چهارم و سند ملی آمایش سرزمین و طرحهای توسعه و عمران و اسناد ملی توسعه بخشی تبیین می‌نماید.

ج- سند ملی توسعه ویژه (فرا بخشی)، مجموعه‌ای از چند طرح و فعالیت با پوشش فراگیر برای مناطق و بخشهای مختلف مانند قلمرو تأمین اجتماعی، فقرزدایی و اشتغال موضوعیت یافته و تنظیم می‌شود. زمانبندی، اولویتهای زمانی، موضوعی (بخشهای مختلف) و مکانی (استانهای مختلف) اجرای طرحها و پروژههای آن در این سند مشخص می‌شود.

د- اقدامها و عملیاتی که، در جهت تحقق هدفهای پیش‌بینی شده در اسناد توسعه بخشی، استانی و ویژه (فرا بخشی) ضرورت اجرا می‌یابند، در لایحه بودجه سالانه کل کشور درج و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ه- کلیه دستگاههای اجرایی ملی کشور موظف‌اند، برنامه اجرایی و عملیاتی خود را در قالب اسناد ملی توسعه در چارچوب ضوابط فوق با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و پس از تصویب در هیئت وزیران به مرحله اجرا درآورند. بودجه سنواتی این دستگاهها بر اساس اسناد فوق تنظیم می‌شود.

و- کلیه دستگاههای اجرایی استانی موظف‌اند، برنامه اجرایی و عملیاتی خود را در قالب اسناد توسعه استانی در چارچوب ضوابط فوق با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهیه و پس از تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان به مرحله اجرا درآورند. بودجه سنواتی دستگاههای استانی بر اساس این اسناد تنظیم می‌شود.

ز- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است، نسبت به تلفیق اسناد توسعه بخشی، استانی و ویژه با هماهنگی دستگاههای اجرایی ذی‌ربط اقدام و موارد را به تصویب هیئت وزیران برساند.

فصل چهاردهم

تنفیذ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

۴۴ ماده ۲۴۳

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۶، برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می گردد

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

لایحه شماره ۳۵۸۱۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۵ دولت در خصوص تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت که بنا به تصمیم مجلس شورای اسلامی در جلسه روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۰/۸/۷ تصویب آن طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی تفویض شده بود تا پس از تصویب و پیشنهاد مدت اجرای آزمایشی تقدیم مجلس شورای اسلامی گردد، در جلسه روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ با اصلاحاتی به تصویب کمیسیون مذکور رسیده و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۶ با چهار سال مدت اجرای آزمایشی آن موافقت گردیده و به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است، در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست ارسال می گردد.

۱ ماده ۱

متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۲۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» الحاق می گردد:

تبصره - میزان تنخواه‌گردان خزانه حداکثر تا سه درصد (۳٪) بودجه عمومی دولت تعیین می‌گردد.

ماده ۲

به مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی (به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه) و همچنین سایر شرکتهای دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها و سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که بودجه آنها در قوانین بودجه سنواتی درج می‌گردد، اجازه داده می‌شود با کسب نظر از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ارقام مربوط به بودجه مندرج در قوانین مزبور را بر اساس سیاستهای دولت، یا تصمیماتی که طبق اساسنامه یا قانون تشکیل شرکتهای و مؤسسات مذکور، مجاز به اتخاذ آن هستند، یا در صورت فراهم شدن موجبات افزایش تولید یا دیگر فعالیتهای اصلی شرکت یا بنا بر مقتضیات ناشی از نوسان قیمتها، یا به تبع دیگر تحولات اقتصادی و مالی، با رعایت مقررات اساسنامه مورد عمل تغییر دهند مشروط به این که این تغییر:

اولاً - موجب کاهش ارقام مالیات و سود سهام دولت و همچنین بازپرداخت وامهای داخلی و خارجی از جمله وام موضوع ماده (۳۲) «قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵» مندرج در بودجه مصوب (یا اصلاحی احتمالی) نشود.

ثانیاً - میزان استفاده شرکت از محل بودجه عمومی دولت را افزایش ندهد.

ثالثاً - میزان تسهیلات قابل دریافت از سیستم بانکی کشور افزایش نیابد.

مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکتهای موضوع این ماده، در موقع رسیدگی و تصویب صورتهای مالی موظف‌اند گزارش تطبیق عملیات شرکت با بودجه مصوب را که با توجه به هدفهای کمی توسط شرکت یا مؤسسه انتفاعی تهیه می‌شود و پس از رسیدگی و اظهار نظر روشن و صریح بازررس قانونی در

باب انطباق عملیات اجرایی با هدفها و هزینه‌های مصوب شرکت به مجمع عمومی یا شورای عالی ارائه می‌گردد ارزیابی کنند و تصمیمات مقتضی اتخاذ نمایند.

رؤسای شوراهای عالی و مجامع عمومی شرکتهای دولتی مسؤول اجرای این ماده خواهند بود. آخرین زمان مجاز برای اصلاح بودجه توسط شرکتهای دولتی موضوع این ماده تا پانزدهم آبان ماه هر سال تعیین می‌شود.

تبصره - در اجرای تبصره ۲ ماده (۴) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، دولت مجاز است حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) برای شرکتهای دولتی موضوع این ماده مجوز مشارکت و سرمایه‌گذاری صادر نماید.

۵ ماده ۳

اجازه داده می‌شود کمبود نقدینگی و وجوه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری شرکتهای دولتی موضوع ماده (۲) این قانون از منابع سیستم بانکی با رعایت موارد زیر تأمین گردد:

الف: سقف ریالی تسهیلات بانکی قابل اعطا به شرکتهای دولتی باید ضمن رعایت سیاستهای پولی موضوع ماده (۱۹) «قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸» و حداکثر تا سقفهای پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی، به استثنای تسهیلات بانکی برای سرمایه در گردش آنها با رعایت مفاد سایر تبصره‌های مندرج در قوانین مزبور به طور جداگانه به تصویب هیئت وزیران برسد.

ب: پرداخت تسهیلات مذکور منوط به بازپرداخت اقساط سررسید وامهای قبلی از محل ذخایر و اندوخته‌ها می‌باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف‌اند هر شش ماه یک بار عملکرد این تسهیلات را به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی گزارش نمایند.

ماده ۴

دریافت هر گونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود. همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال کلیه معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و یا تابع قوانین خاص هستند ممنوع می‌باشد.

به کتابخانه‌های دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی، فرهنگستانها، بنیاد ایران‌شناسی، سازمان اسناد ملی ایران، سازمان میراث فرهنگی کشور، کتابخانه ملی ایران و کتابخانه مجلس شورای اسلامی اجازه داده می‌شود به صاحبان کتابخانه، اشیای هنری و موزه‌ای که مجموعه کتابها و اشیای ملکی خود و یا بخشی از آنها را به مؤسسات مذکور در فوق اهدا می‌کنند، با تأیید هیئت امنای مربوطه یا بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط مبالغی به عنوان هدیه متقابل بپردازند. این مبلغ نباید از (۶۰٪) قیمت کارشناسی هدایا بیشتر باشد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵

متن زیر به عنوان ماده (۷۱ مکرر) به «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» الحاق می‌گردد:

ماده ۷۱ مکرر - پرداخت هر گونه وجهی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی موضوع ماده (۲) این قانون، به دستگاههای اجرایی به عنوان کمک یا هدیه به صورت نقدی و غیر نقدی به جز در مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می‌شود و مبالغی که به دانشگاههای دولتی و احداث خوابگاههای دانشجویی دولتی، مؤسسات آموزش عالی، فرهنگستانها و بنیاد ایران‌شناسی،

طرحهای تحقیقاتی جهاد دانشگاهی و حوزههای علمیه و آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی ایران و سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) و شهرکهای علمی و صنعتی فناوری و تحقیقاتی و اورژانس و پروژههای بهداشتی و ورزشی روستایی پرداخت می گردد، ممنوع است.

هدایای نقدی که برای مصارف خاص به وزارتخانهها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی با رعایت ماده (۴) این قانون اهدا می شود باید تنها به حساب بانکی مجاز که توسط خزانه داری کل کشور برای دستگاههای مذکور افتتاح شده یا می شود واریز گردد. مصرف وجوه مذکور با رعایت هدفهای اهدا کننده، برابر آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد. هدایایی که به طور غیر نقدی به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اهدا می گردد مشمول مقررات اموال دولتی خواهد بود و شرکتهای دولتی این گونه موارد را باید طبق اصول حسابداری در دفاتر خود ثبت نمایند. هدایای اهدا شده به سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) هدایای خاص تلقی می شود و چنانچه اهدا کننده هدف خود را اعلام نکند با نظر شورای مشارکت مردمی با بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) به مصرف خواهد رسید.

ماده ۶

به دولت اجازه داده می شود بر اساس پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، برای انجام معاملات دولتی سایر ضمانت های معتبر مانند اوراق بهادار (سفته، بیمه نامه و...) و مطالبات پیمانکاران و مشاوران از محل صورت کارکرد و تعدیل قطعی آنان را علاوه بر ضمانت نامه های موجود یا سپرده نقدی (به استثنای چک) به عنوان ضمانت نامه تعیین نماید.

ماده ۷

کلیه اعتباراتی که تحت عنوان وجوه اداره شده در قوانین برنامه و بودجه منظور می شود بعد از پرداخت به سیستم بانکی و مؤسسات اعتباری به هزینه قطعی منظور می گردد. سود حاصل از وجوه مذکور و اقساط دریافتی ناشی از تسهیلات وجوه مذکور به ترتیبی که در آیین نامه اجرایی این ماده تعیین

می‌گردد به حساب ویژه‌ای در خزانه‌داری کل واریز و عیناً در بودجه‌های سنواتی مجدداً برای تحقق اهداف مورد نظر لحاظ خواهد شد.

ماده ۸

متن زیر به عنوان تبصره ۳ به ماده (۹) «قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳» الحاق شود:

تبصره ۳ - کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد برای بازنشستگان کشوری و لشکری که دارای شصت سال سن و بیشتر باشند و مستخدمین از کار افتاده (بدون شرط سنی) علاوه بر میزان مقرر دریافتی مطابق قانون، ماهانه کمک هزینه عائله‌مندی معادل یکصد و بیست درصد (۱۲۰٪) حداقل حقوق مبنای جدول ماده (۱) «قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت» و حق اولاد به ازای هر فرزند (حداکثر تا سه فرزند) معادل سی و پنج درصد (۳۵٪) حداقل حقوق مبنای جدول مذکور، پرداخت می‌گردد.

ماده ۹

متن زیر به عنوان تبصره ۲ به ماده (۱۱) «قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱» الحاق می‌گردد:

تبصره ۲ - دولت موظف است به منظور حمایت از سلامت جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان امور جانبازان و بر اساس شدت و نوع ضایعات ناشی از مجروحیت و میزان ساعت کاری که از جانبازان مراقبت می‌شود، نسبت به برقراری و پرداخت حق پرستاری به مبنای حداقل دستمزد ماهانه کارگران اقدام و اعتبار مورد نیاز را در لوایح بودجه سنواتی منظور نماید.

ماده ۱۰

به دولت اجازه داده می‌شود برای پیش‌آگاهیها، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیر مترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، تگرگ، طوفان، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و اپیدمیهای دامی، اعتبار مورد نیاز را در لوایح بودجه سالانه منظور نماید.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کشور با هماهنگی دستگاههای ذی‌ربط کمکهای بلاعوض را برای پرداخت خسارت‌دیدگان به طریقی تعیین می‌کنند که سهم اعتبار اقدامات بیمه در جبران خسارت ناشی از حوادث غیر مترقبه یاد شده نسبت به کمکهای بلاعوض، سالانه افزایش یابد و با پوشش بیمه‌ای کامل به تدریج کمکهای بلاعوض حذف شوند.

به دولت اجازه داده می‌شود در صورت وقوع حوادث غیر مترقبه از جمله خشکسالی، سیل و مانند آنها تا معادل (۱٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه موضوع ماده (۱) این قانون تأمین و هزینه نماید. تنخواه مذکور حداکثر تا پایان همان سال از محل صرفه‌جویی در اعتبارات عمومی و یا اصلاح بودجه سالانه تسویه خواهد شد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱

متن مندرج در ماده (۷۹) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» تحت عنوان بند «الف» درج و متون زیر به عنوان بندهای «ب» و «ج» آن الحاق می‌گردد:

ب - وزارت کار و امور اجتماعی موظف است درآمد حاصل از صدور و تمدید پروانه کار اتباع خارجی در ایران را بر اساس تعرفه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، وصول و به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

کارکنان محلی و مأمورین خدماتی اعزامی نمایندگیهای سیاسی خارجی که در نمایندگیهای مربوط اشتغال دارند مشروط به رعایت عمل متقابل توسط کشور مذکور از پرداخت وجوه فوق مستثنا می‌باشند.

ج - به منظور جلوگیری از حضور نیروی کار غیر مجاز خارجی در بازار کار کشور، وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است کارفرمایی که اتباع خارجی فاقد پروانه را به کار می‌گیرند بابت هر روز اشتغال غیر مجاز هر کارگر خارجی معادل پنج برابر حداقل دستمزد روزانه جریمه نماید، در صورت تکرار تخلف این جریمه دو برابر خواهد شد. درآمد حاصله به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز خواهد شد. کارفرمایان مذکور در صورت اعتراض می‌توانند در محاکم صالحه طرح دعوی نمایند. در صورت خودداری کارفرمایان از پرداخت جریمه مقرر در این بند، تعقیب کیفری بر اساس ماده (۱۸۱) «قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام» به عمل خواهد آمد.

مفاد این بند شامل به‌کارگیری اتباع خارجی در درون اردوگاههای نگهداری آنان نمی‌شود.

ماده ۱۲

متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۶۱) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق می‌گردد:

تبصره - به وزارت کار و امور اجتماعی - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اجازه داده می‌شود مبالغی را که بابت تعیین درجه مهارت و صدور مجوز و تمدید پروانه کار آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای آزاد و حق آزمون کارآموزان آموزشگاههای آزاد به تصویب هیئت وزیران می‌رسد را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز نماید.

مددجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه معاف می‌باشند.

ماده ۱۳

متن زیر به عنوان تبصره ۳ به ماده (۱۴) «قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استانها، شهرستانها و مناطق کشور مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۶» الحاق می‌شود:

تبصره ۳ - به سازمان آموزش و پرورش استانها اجازه داده می‌شود اعتبارات غیر پرسنلی برنامه‌های آموزشی و پرورشی خود را بدون الزام به رعایت «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و دیگر مقررات عمومی دولت و با رعایت ضوابط تبصره ۲ ماده (۱۴) «قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش استانها» هزینه نمایند.

در مناطقی که شوراهای آموزش و پرورش تشکیل نشده است، شورای مالی مدرسه از جهت هزینه وجوه موضوع مواد (۱۱) و (۱۴) قانون فوق جانشین شوراهای مذکور خواهد بود.

ماده ۱۴

به وزارت آموزش و پرورش (سازمانهای آموزش و پرورش استانها) اجازه داده می‌شود با استفاده از ظرفیتهای خالی مراکز آموزشی تحت پوشش خود نسبت به برگزاری مسابقات علمی و ورزشی، آزمونهای ورودی و همچنین برقراری دوره‌های آموزش شبانه، تقویتی و جبرانی و کوتاه‌مدت با دریافت هزینه‌های آموزشی از مؤسسات و افراد متقاضی اقدام نماید. وجوه دریافتی از این بابت به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه معین استان واریز می‌شود و معادل آن در قوانین بودجه سنواتی همان استان برای تأمین بخشی از اعتبار مدارس و دوره‌های مذکور منظور و در اختیار سازمانهای آموزش و پرورش استانهای ذی‌ربط قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۵

وزارت آموزش و پرورش (سازمانهای آموزش و پرورش استانها) مکلف است درآمد حاصل از ارائه خدمات در مراکز رفاهی شامل باشگاههای فرهنگی، خانه‌های معلم و همچنین مراکز بهداشتی، درمانی - فرهنگی که با مجوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده‌اند را به حساب درآمدهای

اختصاصی استانها واریز کند و معادل آن را در قوانین بودجه سنواتی برای هزینه‌های تعمیر و نگهداری، تجهیز، توسعه و بهره‌برداری از مراکز مذکور منظور و به مصرف برساند. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶

نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران موظفاند مهمات و تجهیزات نظامی مورد نیاز خود را از سازمان صنایع دفاع، شرکت سهامی صنایع الکترونیک و سازمانهای صنایع هوایی و سازمانهای تابعه و وابسته و یا مورد تأیید وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تأمین نمایند و تنها آن قسمت از تجهیزات نظامی را که به تأیید وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزیر صنایع و معادن در داخل کشور قابل تولید نباشد، تنها از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از خارج خریداری نمایند.

ماده ۱۷

نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مکلفاند در صورت تصویب فرماندهی کل نیروهای مسلح، آن تعداد از کانالهای مخابراتی مازاد بر نیازهای ضروری خود را (اعم از FX , RD و هات لاین و...) با حفظ امتیاز جهت استفاده عمومی در اختیار شرکت مخابرات ایران و شرکتهای مخابراتی استانها قرار دهند و شرکتهای مزبور موظفاند در صورت نیاز مجدد نیروها، بدون دریافت هیچ گونه وجهی در اختیار نیروی مزبور قرار دهند.

ماده ۱۸

بندهای «۲» و «۳» ماده (۳۲) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» به شرح ذیل اصلاح و دو بند به عنوان بندهای «۴» و «۵» به ماده مذکور اضافه می‌شود:

۲ - مجازات تخلفات رانندگی از ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریال الی سیصد و پنجاه هزار (۳۵۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود. جداول مربوط به تخلفات رانندگی و تغییرات بعدی با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

۳ - وجوه حاصل از جرایم رانندگی در خارج و داخل شهرها به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز می‌شود. معادل وجوه واریزی همه ساله در قوانین بودجه سالانه پیش‌بینی تا صرفاً به مصرف بهبود عبور و مرور برسد.

۴ - وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری مکلف‌اند نسبت به تهیه آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل و عبور و مرور اقدام نمایند تا پس از تصویب هیئت وزیران به موقع، اجرا گذارده شود.

۵ - انجام معاینه فنی خودروها با رعایت مفاد این بند و متناسب با امکانات کشور اجباری است. ستادهای معاینه فنی خودرو وابسته به شهرداریها یا مراکز فنی مجاز وظیفه انجام معاینه و صدور برگه معاینه فنی را بر عهده خواهند داشت. چگونگی اجرای این بند و زمانبندی و نظارت بر انجام آن و تعیین دوره‌های معاینه فنی انواع خودروها و هزینه مربوطه متناسب با امکانات هر منطقه به پیشنهاد وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری با تصویب هیئت وزیران خواهد بود. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است بر اساس تصویب‌نامه مذکور از تردد خودروهای فاقد برگ معاینه فنی جلوگیری نماید. برای صدور هر برگ معاینه فنی مبلغ دو هزار (۲,۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز خواهد شد.

۵ ماده ۱۹

متن مندرج در ماده (۳۱) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» تحت عنوان بند «الف» درج و بندهای زیر به عنوان بندهای «ب» و «ج» به ماده (۳۱) الحاق می‌گردد:

ب - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است وجوه اخذ شده از مشمولان وظیفه بابت اعطای معافیت‌های مدت‌دار (سه ساله و پنج ساله) و همچنین بابت تضمین اجرای ماده (۱۰۳) آیین‌نامه

اجرائی «قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹» را که بر اساس مقررات مربوط دریافت می‌دارد به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

ج - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است از هر یک از مشمولانی که به انحنای مختلف از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌شوند منجمله مشمولان خدمت وظیفه در خارج از کشور و همچنین از مشمولانی که از معافیت‌های پزشکی، کفالت، مازاد و تعهد استفاده می‌نمایند به استثنای افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و همچنین کسانی که کارت معافیت خود را مفقود نموده‌اند و درخواست المثنی می‌نمایند، مبالغی را بر اساس تعرفه‌هایی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، وصول و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۲۰

به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با موافقت وزارت کشور به منظور فراهم نمودن امتیازات ویژه برای پرسنلی که به سبب شغل سازمانی در مناطق مرزی کشور شامل پاسگاه‌های مرزی و ساحلی، پست‌های کنترل مرزهای زمینی و دریایی، مرزبانان و جانشین آنها، حوزه‌های مرزی و ساحلی، مترجمین و مدیران حوزه‌ها و مناطق مرزی و پرسنلی که در جزایر خدمت می‌کنند از پرداخت اجاره خانه‌های سازمانی که در این مناطق در اختیار آنان قرار می‌دهد معاف نماید.

ماده ۲۱

به منظور کمک به تأمین مسکن پرسنل نیروهای نظامی و انتظامی، دولت موظف است که به ازای مبالغی که از سوی پرسنل کادر شاغل که داوطلبانه و از دریافتی ماهانه خود در یکی از بانک‌های عامل یا صندوق‌های تعاون و سرمایه‌گذاری سازمان‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح سپرده‌گذاری می‌نمایند، به میزان یک چهارم مبلغ

واریزی توسط پرسنل و حداکثر تا پنج درصد (۵٪) مجموع حقوق و فوق العاده شغل آنان از محل ردیف خاصی در قانون بودجه سنواتی به همین منظور پیش بینی می گردد اقدام نمایند.

این قبیل سپرده گذاریها علاوه بر سایر تسهیلات اعطایی توسط نظام بانکی و سایر تسهیلاتی که بر اساس قوانین و مقررات مربوط از طرف نیروهای مسلح در امر وام مسکن نیروهای مسلح به پرسنل واگذار می شود جهت خرید و یا احداث مسکن در اختیار پرسنل قرار می گیرد. صندوقهای مذکور مکلف اند هر شش ماه یک بار گزارش کامل عملکرد خود را به بانک مرکزی و کمیسیونهای امنیت ملی و سیاست خارجی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است نظارت مستمر بر عملکرد اینگونه صندوقها را اعمال نماید.

آیین نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۲

به نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود با توجه به تخصصها و تواناییها و ظرفیت نیروهای تحت نظر خود با حفظ توان رزمی برای اجرای طرحها و پروژههای اجرایی با دستگاههای اجرایی کشور قرارداد پیمانکاری منعقد نمایند. کلیه وجوه دریافتی از بابت قراردادهای مذکور به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه داری کل واریز می گردد و معادل آن در جهت اجرای قراردادهای فوق و تقویت نیروی مربوطه و جایگزین استهلاك ماشین آلات در بودجه سنواتی اختصاص می یابد.

آیین نامه اجرایی این ماده توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۳

دولت موظف است درآمدهایی را که بر اساس قوانین مصوب تحت عنوان جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران وصول می‌کند، به حسابهایی که توسط خزانه برای آن دستگاه اجرایی افتتاح می‌شود واریز کند، تا به حساب درآمد اختصاصی این دستگاه منظور شود.

همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبار درآمد اختصاصی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۴

به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود وجوهی را در ازای صدور و تمدید و اصلاح مجوز ورود و ساخت دارو، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مواد اولیه و بسته‌بندی آنها و تجهیزات پزشکی و صدور پروانه برای مسئولین فنی آنها، صدور و تمدید پروانه مطب، پروانه مؤسسات پزشکی و مسئولین فنی آنها اعم از بیمارستان، درمانگاه، آزمایشگاه، رادیولوژی، داروخانه و مؤسسات وابسته به حرف پزشکی، صدور پروانه‌های دایم و موقت پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی و مامایی صدور و اصلاح و تمدید پروانه کارخانه‌های داروسازی، مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی و تجهیزات و ملزومات پزشکی و دندانپزشکی و آزمایشگاه، اجرای آزمایشات مربوط به آزمایشگاههای تشخیص طبی و حق آزمایش فرآورده‌ها و مواد آزمایشگاهی و دارویی، خوراکی، آشامیدنی، بهداشتی آرایشی و بیولوژیک و کنترل کیفی انواع تجهیزات و دستگاهها و ملزومات پزشکی و دندانپزشکی و فرآورده‌های بیولوژیک ساخت داخل، استاندارد نمودن نقشه‌ها و صدور پروانه تأسیس بیمارستان و مراکز بهداشتی و درمانی و معاینات شورای عالی پزشکی و معاینه مضمولان وظیفه بر مبنای تعرفه‌هایی که به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد از آنها دریافت و به حساب درآمدهای اختصاصی قوانین بودجه سنواتی واریز نماید. معادل مبالغ مزبور پس از واریز به خزانه‌داری کل از محل اعتبار درآمد اختصاصی قوانین بودجه سنواتی در اختیار

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است معادل وجه واریزی را حسب مورد از طریق ابلاغ اعتبار در اختیار دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و واحدهای ذی‌ربط قرار دهد تا طبق قوانین و مقررات مربوط هزینه گردد.

ماده ۲۵

به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود با رعایت سیاستهای برنامه‌های توسعه کشور، داروخانه‌های دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی سراسر کشور (خارج از بیمارستانها و مراکز) را مطابق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید به صورت خودگردان اداره نماید.

وجوه حاصل از فروش دارو و خدمات به حساب درآمد اختصاصی دانشگاههای علوم پزشکی مربوطه نزد خزانه واریز و معادل وجه واریزی از محل هزینه و درآمدهای اختصاصی که در قوانین بودجه منظور خواهد شد در اختیار دانشگاه علوم پزشکی جهت هزینه‌های جاری و پرسنلی و خرید مجدد دارو قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۶

سازمان بهزیستی کشور موظف است پس از بررسیهای کارشناسی برای متقاضیان فعالیت در امور زیر پروانه فعالیت صادر نماید:

- ۱- تأسیس مهدهای کودک
- ۲- تأسیس مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی‌سرپرست و خیابانی
- ۳- تأسیس خانه سلامت دختران و زنان
- ۴- تأسیس مجتمعها و مراکز خدمات بهزیستی
- ۵- تأسیس کلینیک و اورژانسهای مددکاری اجتماعی
- ۶- تأسیس مراکز خدمات مشاوره‌ای اجتماعی

- ۷- تأسیس مراکز توانبخشی معلولین
- ۸- تأسیس مراکز حرفه‌آموزی معلولین
- ۹- تأسیس مراکز توانبخشی و نگهداری سالمندان
- ۱۰- تأسیس مراکز توانبخشی و درمانی بیماران روانی مزمن
- ۱۱- تأسیس مراکز خدمات مشاوره ژنتیک
- ۱۲- تأسیس مراکز درمانی و بازتوانی معتادین
- ۱۳- تأسیس انجمنها و مؤسسات غیر دولتی و خیریه که در راستای اهداف سازمان بهزیستی کشور فعالیت می‌نمایند.

سازمان مذکور مجاز است در مقابل صدور پروانه برای آن تعداد از فعالیتهایی که جنبه انتفاعی دارند بر اساس تعرفه‌ای که توسط سازمان بهزیستی کشور تعیین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، وجوهی را به عنوان هزینه صدور یا تمدید پروانه فعالیت دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید. همه ساله معادل وجوه واریزی از محل ردیف اعتباری که در قوانین بودجه سالانه پیش‌بینی می‌گردد در اختیار سازمان مذکور قرار می‌گیرد تا در جهت نگهداری و اداره مراکز تحت پوشش خود هزینه نماید.

ماده ۲۷

متن زیر به عنوان تبصره‌های ۲ و ۳ به ماده (۹) «قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳» الحاق می‌گردد:

تبصره ۲ - دستگاههای اجرایی طرف قرارداد با سازمان بیمه خدمات درمانی مکلفاند حق سرانه بیمه درمان سهم کارمندان، بازنشستگان و موظفین را از حقوق ماهانه کسر و حداکثر در مدت یک ماه به حساب سازمان مذکور واریز نمایند. دستگاههای اجرایی طرف قرارداد با مؤسسات بیمه‌گر دیگر مکلفاند حق سرانه بیمه درمان افراد مذکور را از حقوق ماهانه کسر و معادل دو نهم آن را به حساب سازمان فوق‌الذکر و مابقی آن را به مؤسسه بیمه‌گر طرف قرارداد پرداخت نمایند.

تبصره ۳ - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است هر ساله اعتبارات مربوط به سهم دولت از حق سرانه بیمه خدمات درمانی مستخدمین شاغل، بازنشسته و موظفین مشمول قانون استخدام کشوری را به صورت یک ردیف مشخص و جداگانه در قالب بودجه کل کشور با رعایت نصاب تعیین شده در قانون بیمه همگانی، حسب مورد در اختیار سازمان بیمه خدمات درمانی یا دستگاههای اجرایی که طرف قرارداد با مؤسسات بیمه گر دیگر هستند قرار دهد.

۵ ماده ۲۸

به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می شود، واحدهای تحت پوشش خود را در فرصتهایی که از آنها استفاده نمی کند، برای ارائه خدمت و یا از طریق انعقاد قرارداد و یا اجاره مراکز و فضاهای فوق با دریافت هزینه های مربوط از متقاضیان، واگذار نماید. وجوه دریافتی از این بابت را به حساب درآمد اختصاصی واریز کند.

معادل درآمدهای اختصاصی مذکور هر ساله در قانون بودجه سالانه منظور و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار خواهد گرفت تا برای تأمین بخشی از هزینه های مراکز تحت پوشش آن سازمان هزینه نماید.

۵ ماده ۲۹

به دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اجازه داده می شود نسبت به پذیرش بیماران خارجی اقدام و هزینه مربوطه را بر اساس تعرفه هایی که به تصویب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می رسد دریافت و به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه داری کل کشور واریز نمایند. معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد اختصاصی مذکور هر ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی و در قالب برنامه «خدمات درمانی» دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه طبق مقررات هزینه خواهد شد.

ماده ۳۰

کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشد و همچنین شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که مشمول مفاد این ماده می‌باشند.

الف: به کلیه دستگاههای اجرایی موضوع این ماده اجازه داده می‌شود که با رعایت سیاست واگذاری امور خدماتی به بخش غیر دولتی و در قالب بودجه مصوب، خودروی سواری داخلی خریداری نمایند.

تبصره - نمایندگیهای جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور از ممنوعیت خرید خودروی سواری خارجی مستثنا هستند. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مجاز است سالانه با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت دولت از محل اعتبارات سالانه مصوب خودروی خارجی خریداری نماید.

ب: آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تدوین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۱

خرید یا اجاره نمودن هواپیمای اختصاصی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و مشمولان ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و نیز مسافرتهاى مسؤولان و کارکنان دستگاههای مذکور با هواپیمای اختصاصی مطلقاً ممنوع است و موارد استثنا در صورت ضرورت با تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد. رؤسای سه قوه از شمول ممنوعیت اجاره هواپیما مستثنا هستند.

ماده ۳۲ ۵

انجام هر گونه هزینه توسط دستگاههای مذکور در ماده (۳۰) این قانون برای چاپ تقویم و سالنامه و اطلاعیه آگهی‌های مربوط به تبریک و تشکر و تسلیت و پلاکاردهای تشریفاتی و میهمانیهای فردی و جمعی داخلی از محل اعتبارات جاری و عمرانی و اعتبارات خارج از شمول و کمکها و درآمدهای اختصاصی قوانین بودجه سنواتی ممنوع و در حکم تصرف غیر قانونی در اموال دولتی و عمومی است.

ماده ۳۳ ۵

به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بنیاد ایران‌شناسی و فرهنگستانها و مرکز آموزش مدیریت دولتی و بیمارستانهای آموزشی اجازه داده می‌شود به منظور استفاده بهینه از ساختمانها و امکانات موجود خود مشروط بر آن که به فعالیتها و وظایف مستمر و جاری آنها لطمه‌ای وارد ننماید و تأثیر نامطلوبی نگذارد، به صورت موقت اجاره یکساله یا کمتر و قابل تمدید به اشخاص حقیقی و حقوقی به قیمت روز اجاره دهند. دستگاههای فوق مکلف‌اند درآمد حاصل را به حساب درآمد اختصاصی نزد خزانه‌داری کل واریز نمایند.

ماده ۳۴ ۵

متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۲۴) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق می‌گردد:

تبصره - به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود که برای خرید تعهد و آزاد نمودن مدارک و وثائق و همچنین صدور اجرائیه ثبتی دانشجویان بورسیه و یا اعزامی که از ایفای تعهدات خودداری کرده یا می‌کنند و ضامنهای آنان، برای جبران تعهدات و خسارت مربوطه معادل مابه‌التفاوت ریالی نرخ روز ارز کلیه ارزهای پرداختی به دانشجو در زمان بازپرداخت و نرخ پرداخت شده قبلی را از دانشجو یا ضامن وی و یا متضامناً دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند.

میزان بدهی و نحوه پرداخت بدهی به موجب آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید تعیین خواهد شد. مفاد این تبصره با توجه به قسمت اخیر ماده (۲) «قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸» به گذشته نیز تسری دارد. در صورت اقامه دعوا در مراجع قضایی، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از پرداخت هزینه دادرسی در کلیه مراحل معاف می‌باشند.

۳۵ ماده ۵

متن زیر به عنوان بند «ج» به ماده (۲۵) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق می‌گردد:

ج - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی می‌توانند برای تأمین بخشی از هزینه‌های خود نسبت به پذیرش دانشجویان خارجی یا دانشجویان ایرانی که در دانشگاههای سایر کشورها در رشته تحصیلی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول به تحصیل هستند اقدام نمایند. سقف درصد پذیرش دانشجو، ضوابط و دستورالعمل نحوه دریافت شهریه، شرایط پذیرش، میزان شهریه، سایر شرایط به پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

همچنین بنیاد ایران‌شناسی و فرهنگستانها می‌توانند از دانشجویان خارجی که دوره‌های کوتاه مدت آموزشی و پژوهشی را در این دستگاهها طی می‌کنند، حق ثبت نام و هزینه‌های مربوط را دریافت کنند، مطابق ضوابط مذکور وجوه حاصل از اجرای این بند به حساب درآمد اختصاصی مؤسسات ذی‌ربط واریز می‌گردد تا طبق مقررات مربوطه هزینه گردد.

ماده ۳۶ ۵

اعتباراتی که در قوانین بودجه سنواتی با عناوین کمک به شهرداریهای شهرهای زیر سی هزار نفر جمعیت و کمک به تأسیسات زیربنایی شهرهای کوچک به تصویب می‌رسد با پیشنهاد سازمان شهرداریها و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بین استانهای کشور توزیع می‌گردد. سهم هر استان از محل ردیفهای یاد شده با پیشنهاد استاندار و با نظر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بین شهرداریهای نیازمند توزیع خواهد شد و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان حسب مورد برای کمک به بودجه جاری شهرداریهای شهرهای زیر سی هزار نفر جمعیت و احداث تأسیسات زیربنایی در شهرهای زیر پنجاه هزار نفر جمعیت هزینه خواهد شد.

ماده ۳۷ ۵

اعتبار منظور شده در قوانین بودجه سنواتی تحت عناوین «یارانه بلیط اتوبوسرانی»، «خرید اتوبوس و قطعات یدکی برای اتوبوسرانیهای شهری» و «یارانه بلیط قطارهای شهری» به منظور جبران کسری هزینه‌های بهره‌برداری از سیستمهای اتوبوسرانی و راه‌آهن شهری وابسته به شهرداریها بنا به پیشنهاد سازمان شهرداریهای کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بین سیستمهای یاد شده توزیع می‌گردد تا بر اساس موافقتنامه‌هایی که بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با سازمان شهرداریها با شهرداریهای ذی‌نفع مبادله می‌گردد، برای حمایت از سیستمهای حمل و نقل عمومی، جمعی شهرها به مصرف برسد.

ماده ۳۸ ۵

وجوه متمرکز در حسابهای خزانه‌داری کل که برحسب قوانین و مقررات مربوطه توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی به نام شهرداریها وصول و واریز می‌گردد، بر اساس مفاد آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، بین شهرداریهای نیازمند و جدیدالتأسیس توزیع می‌گردد.

گزارش عملکرد این قانون در مقاطع سه ماه توسط سازمان شهرداریهای کشور تنظیم و به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کمیسیونهای ذی‌ربط در مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌گردد.

ماده ۳۹

ماده (۲) «قانون تأمین اعتبارات عمرانی و عمومی مصوب ۱۳۴۳/۹/۸» به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۲ - عوارض شهرداریها از بابت فروش هر لیتر بنزین معادل ده درصد (۱۰٪) بهای آن تعیین می‌گردد.

ماده ۴۰

وزارت کشور موظف است به میزان ده درصد (۱۰٪) از کل هزینه شماره‌گذاری خودروهای سواری در شهرهایی که سیستم قطار شهری آنها به مرحله اجرا یا بهره‌برداری می‌رسد اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل واریز نماید، معادل مبالغ واریزی از محل ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌شود در اختیار شهرداریهای ذی‌ربط قرار می‌گیرد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور جهت تأمین بخشی از هزینه اجرا یا جبران بخشی از هزینه‌های بهره‌برداری خطوط قطار شهری همان شهر مصرف گردد.

تبصره - سازمان شهرداریها موظف است هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد موارد درج شده در این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کمیسیونهای ذی‌ربط در مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۴۱

پنج درصد (۵٪) از سرجمع اعتبارات طرحهای ملی هر دستگاه، قبل از انجام مراحل تخصیص در اختیار وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی قرار می‌گیرد تا حسب ضرورت بر اساس پیشرفت کار عملیات

طرحهای ذی ربط در قالب شرح عملیات موافقتنامه‌های مبادله شده تعهد و پرداخت گردد. شروع عملیات اجرایی طرحهای عمرانی ملی جدید قبل از تصویب مجلس شورای اسلامی ممنوع است.

ماده ۴۲ ۵

دستگاههای اجرایی که از اعتبارات جاری و عمرانی مربوط به پژوهشها استفاده می‌نمایند و همچنین شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که از اعتبارات عمومی پژوهشی و یا مربوط به خود استفاده می‌کنند، موظفاند حداقل بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات منحصرأ تحقیقاتی مذکور را از طریق عقد قراردادهای پژوهشی با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی، فرهنگستانها و بنیاد ایران‌شناسی، مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد دانشگاهی، سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی یا اعضای هیئت علمی با مجوز مدیریت دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی ذکر شده هزینه نمایند. اجازه داده می‌شود پنجاه درصد (۵۰٪) کل اعتبارات مذکور بدون الزام به رعایت «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و دیگر قوانین و مقررات عمومی دولت و با رعایت قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت «قانون محاسبات عمومی کشور» و دیگر مقررات عمومی دولت مستثنا هستند مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۱۹ هزینه گردد. دستگاههای اجرایی مذکور در صدر این ماده مکلف‌اند در شهریور ماه هر سال گزارش مربوط به عملکرد این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز مکلف است گزارش عملکرد این ماده را به کمیسیونهای مربوط مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۳

متن مندرج در ماده (۸۶) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» تحت عنوان بند «الف» درج و متن زیر به عنوان بند «ب» به ماده (۸۶) الحاق می‌گردد:

ب - به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به منظور استفاده بهینه از ساختمانها و امکانات موجود خود مشروط بر آن که به فعالیتها و وظایف مستمر و جاری آنها لطمه‌ای وارد ننماید و تأثیر نامطلوبی نگذارد، به صورت موقت به اشخاص حقیقی و حقوقی به قیمت روز به مدت یک سال یا کمتر اجازه دهند.

ماده ۴۴

شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان موظف است پس از ابلاغ بودجه مصوب سالانه استان، بر اساس پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و در چارچوب اهداف و سیاستهای برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سطح کشور و استان و خط مشی‌ها و دستورالعملهای ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اعتبارات عمرانی را بین فصول، برنامه‌ها، دستگاههای اجرایی و طرحهای عمرانی به تفکیک هر شهرستان و اعتبارات جاری مصوب هر دستگاه را به تفکیک برنامه و فصول هزینه توزیع نماید.

کمیته برنامه‌ریزی شهرستان متشکل از فرماندار (ریاست کمیته)، نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (دبیر کمیته) و عضویت رؤسای دستگاههای اجرایی که مدیران کل آنها عضو شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان هستند خواهد بود. فرمانداران موظف هستند یک هفته قبل از تشکیل جلسات کمیته از نمایندگان شهرستان در مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات دعوت به عمل آورند. پروژه‌های عمرانی شهرستانها پس از تصویب در کمیته برنامه‌ریزی شهرستان جهت مبادله موافقتنامه با

دستگاههای اجرایی ذی ربط به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اعلام خواهد شد. وظیفه دبیرخانه شورای برنامه ریزی و توسعه استان به عهده سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان است.

ماده ۴۵

اعتبارات منظور شده در قوانین بودجه سنواتی تحت عنوان «خودیاری» به پروژه های کوچک جدید و تکمیل پروژه های نیمه تمام استانی، در روستاها ده درصد (۱۰٪) در شهرهای زیر پنجاه هزار نفر سی درصد (۳۰٪) و در شهرهای بالای پنجاه هزار نفر، پنجاه درصد (۵۰٪) که اعتبار آنها به وسیله مردم تأمین شود، اختصاص می یابد. اعتبار هر استان به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی و تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان بین شهرستانهای استان توزیع می گردد.

ماده ۴۶

سازمانهای استانی ادارات کل و واحدهای سازمانی هم سطح تابعه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و مستقر در مراکز استانها یا شهرستانهایی غیر از مراکز استانها که اعتبارات آنها در قوانین بودجه سنواتی ضمن بودجه وزارتخانه ها یا مؤسسه دولتی مربوط منظور شده است، از نظر اجرای مقررات «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» در حکم دستگاه اجرایی محلی محسوب می شوند.

ماده ۴۷

متن زیر به عنوان بند «۵» به ماده (۸۴) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق می گردد:

۵ - در راستای ایجاد تعادل دام در مرتع، به وزارت جهاد کشاورزی و دستگاههای تابعه اجازه داده می شود از محل صدور و یا تجدید سالانه پروانه چرای دام در مراتع، مبلغی را معادل یک در هزار ارزش متوسط هر واحد دامی دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل) واریز نماید.

تبصره ۱ - پروانه چرا (پروانه بهره‌برداری مراتع) مدرک معارض محسوب شده و واگذاری اراضی محدوده پروانه بهره‌برداری با رعایت حقوق دارندگان پروانه بهره‌برداری بر اساس آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲ - چرای دام در مراتع بدون پروانه چرا و یا مازاد بر ظرفیت تعیین شده در پروانه جرم محسوب می‌شود و مستلزم پرداخت معادل بیست درصد (۲۰٪) ارزش متوسط واحد دامی در سال خواهد بود که پس از وصول باید به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز شود.

ماده ۴۸

متن مندرج در ماده (۲۷) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» تحت عنوان بند «الف» درج و متن زیر به عنوان بند «ب» به این ماده الحاق می‌گردد:

ب - به وزارت جهاد کشاورزی (شرکت سهامی شیلات ایران) اجازه داده می‌شود درآمد حاصل از فروش صید و آلات و ادوات غیر مجاز صید و قاچاق انواع صید آبی و فرآورده‌های آن و جریمه‌های ناشی از این بند را به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

به دولت اجازه داده می‌شود، باتوجه به وجوه واریزی به حساب درآمد عمومی متناسب با نیاز دستگاه اجرایی فوق اعتبار لازم را جهت توسعه و تجهیز و احداث واحدهای حفاظت از منابع آبیان و بازسازی ذخایر آبی در لوایح بودجه منظور نماید.

ماده ۴۹

به آخر ماده (۱) «قانون اصلاح قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۶/۹/۱۶» عبارت زیر الحاق می‌گردد:

خدمت مازاد بر سی سال در پرداخت پاداش موضوع این قانون قابل احتساب نخواهد بود.

ماده ۵۰

هر گونه فعالیت تجاری اعم از خرید و فروش کالاهای داخلی و خارجی و صدور و ورود آن و نیز صدور مجوز سهمیه مشارکت سرمایه‌گذاری برای این نوع فعالیتها توسط دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۳۰) این قانون و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی که فعالیت بازرگانی جزء وظایف آنها نیست ممنوع است.

تبصره - صدور مجوز برای انجام فعالیتهای موضوع این ماده صرفاً بایستی توسط وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذی‌ربط صورت گیرد.

ماده ۵۱

بندهای زیر به عنوان بندهای «ص»، «ق»، «ر»، «ش» و «ت» به ماده (۱) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق می‌شوند:

ص - تعرفه ثبت اسناد رسمی قطعی از قبیل اسناد بیع، صلح، هبه و وکالت برای فروش به استثنای معاملات با حق استرداد انواع خودروهای سبک و سنگین اعم از سواری و غیر سواری و ماشین‌آلات راهسازی و کشاورزی و موتورسیکلت ساخت و مونتاژ داخل و ساخت خارج از نصابهای مذکور در بند «الف» ماده (۱) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» به مأخذ ده در هزار برای خودروها و موتورسیکلت‌های ساخت داخل و مونتاژ داخل و بیست در هزار برای خودروها و موتورسیکلت‌های ساخت خارج بر اساس جداول تعیین شده وزارت امور اقتصادی و دارایی که هر ساله به تجویز تبصره‌های ۱ و ۲ ماده (۹) «قانون اجازه وصول مالیات غیر مستقیم از برخی کالاها و خدمات مصوب ۱۳۷۴/۷/۱۶» ملاک وصول مالیات نقل و انتقال خودروها و موتورسیکلت‌های مذکور قرار می‌گیرد، تغییر می‌یابد. در صورتی که به هر علت بهای فروش یا ارزش سیف C.I.F ماشین‌آلات مذکور در جداول فوق‌الذکر قید نشده باشد تعیین بهای آن برای وصول حق‌الثبت با وزارت امور اقتصادی و دارایی است.

ق - به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اجازه داده می‌شود بهای اوراق و دفاتر مصرفی سازمان مذکور را به میزان قیمت تمام شده آنها وصول و به خزانه‌داری کل واریز نماید. همچنین بهای اوراق مصرفی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور که چاپ آنها بر عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی است براساس قیمت‌های تمام شده آنها توسط هیئتی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نمایندگان آنها تعیین و پس از وصول به خزانه‌داری کل واریز می‌گردد.

ر - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است جریمه نقدی مقرر در بند «۲» ماده (۳۸) «قانون دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۵۴/۴/۲۵» درخصوص سردفتران و دفترياران دفاتر اسناد رسمی و همچنین جریمه نقدی مربوط به تخلفات سردفتران ازدواج و طلاق را بر اساس تعرفه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد وصول و به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

ش - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است درآمد حاصل از فروش اطلاعات نقشه‌برداری ثبتی (کاداستر) را بر اساس تعرفه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد وصول و به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

اعتبار مورد نیاز جهت تدارک و تجهیز و توسعه طرح نقشه‌برداری ثبتی (کاداستر)، در لوایح بودجه کل کشور پیش‌بینی و بر اساس آیین‌نامه اجرایی که توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، قابل هزینه خواهد بود.

ت - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است تقاضای اشتغال به شغل مشاورین املاک و خودرو را بررسی و نسبت به تطبیق وضع آنها که تا تاریخ تصویب این قانون به شغل مذکور اشتغال دارند، طبق مقررات اقدام و در قبال صدور یا تمدید پروانه اشتغال، بر اساس تعرفه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد مبالغی وصول و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۵۲

به وزارت امور خارجه اجازه داده می‌شود درآمد ناشی از ارائه خدمات در زمینه برگزاری سمینارها و کنفرانسهای بین‌المللی که در ایران تشکیل می‌شود و خدمات ارائه شده به نمایندگیهای سیاسی و

کنسولی خارجی مقیم ایران را از سازمانها و دستگاههای برگزار کننده و نمایندگیهای خارجی وصول و به درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل) واریز نماید.

۵۳ ماده ۵۳

به وزارت راه و ترابری و وزارت جهاد کشاورزی اجازه داده می شود مازاد مصالح شن و ماسه و آسفالت تولیدی مراکز سرند و سنگ شکن یا تولیدی کارخانه های آسفالت خود را به فروش برسانند و یا آن که ماشین آلات مذکور را به اجاره واگذار نمایند و وجوه حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه داری کل) واریز نمایند.

۵۴ ماده ۵۴

وزارت راه و ترابری از پرداخت هزینه حق انشعاب برق و بهای برق مصرفی برای روشنایی و تهویه تونلها و چراغهای ویژه نقاط مه گیر، چراغهای چشمک زن در طول راههای کشور و همچنین مساجد بین راهی معاف است.

۵۵ ماده ۵۵

شرکت فرودگاههای کشور مکلف است درآمدهای موضوع مواد (۶۲) و (۶۳) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» را وصول نماید و وجوه حاصل را به عنوان درآمد شرکت تلقی نموده و در قالب بودجه مصوب سنواتی آن شرکت هزینه نماید.

تبصره - در اجرای سیاستهای خصوصی سازی، شرکت فرودگاههای کشور مکلف است متناسب با آمادگی بخشهای خصوصی و تعاونی خدمات فرودگاهی را به آنها واگذار نماید.

۵۶ ماده ۵۰

متن زیر به عنوان «تبصره» به ماده (۸۵) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» الحاق گردد:

تبصره - مبلغ مذکور در این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران قابل افزایش است.

۵۷ ماده ۵۰

متن مندرج در ماده (۸۷) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» تحت عنوان بند «الف» درج و متن زیر به عنوان بند «ب» به آن الحاق می‌گردد:

ب - به دولت اجازه داده می‌شود از مسافرانی که از مرزهای هوایی، دریایی و زمینی عازم خارج از کشور می‌باشند مبلغ سی هزار (۳۰,۰۰۰) ریال دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

۵۸ ماده ۵۰

شرکت ملی گاز ایران موظف است که حق انشعاب گاز مساجد، مدارس علوم دینی، حسینیه‌ها و تکایا را رایگان محاسبه کند و هزینه گاز مربوط آن را بر اساس هر متر مکعب با پنجاه درصد (۵۰٪) متوسط نرخ رایج محاسبه نماید.

۵۹ ماده ۵۰

شرکت سهامی پخش فرآورده‌های نفتی موظف است مشابه مصرف‌کنندگان شهری نفت سفید و گاز مایع مورد نیاز روستائیان را در سراسر کشور و مورد نیاز عشایر را در شعاع پنج کیلومتری محل زندگی آنان به قیمت رسمی تأمین نماید.

ماده ۶۰

سازمان ثبت احوال کشور موظف است به ازای کلیه خدمات ویژه سجلی و صدور کارت شناسایی مبالغی را به شرح زیر از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

- ۱- تغییر نام و نام خانوادگی پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال
- ۲- تغییر سن یکصد هزار (۱۰۰,۰۰۰) ریال
- ۳- حل اختلاف سند سجل بیست هزار (۲۰,۰۰۰) ریال
- ۴- الصاق عکس پنج هزار (۵,۰۰۰) ریال
- ۵- صدور گواهی تجرد ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریال
- ۶- صدور نخستین شناسنامه المثنی پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال
- ۷- صدور دومین شناسنامه المثنی یکصد هزار (۱۰۰,۰۰۰) ریال
- ۸- صدور کارت شناسایی دو هزار و پانصد (۲,۵۰۰) ریال
- ۹- صدور شناسنامه ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریال

ماده ۶۱

به منظور هماهنگی در تصویب، اجرا و نظارت پروژه‌های پژوهشی، اعتبار طرحهایی که تحت عنوان طرح ملی تحقیقات در قوانین بودجه سالانه به تصویب می‌رسد، بنا به پیشنهاد دستگاههای اجرایی و تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای اجرای طرحهای مشخص پژوهشی ملی اختصاص می‌یابد تا در اختیار دستگاههای اجرایی ذی‌ربط قرار گیرد و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به مصرف برسد. مانده اعتبار تخصیص یافته به هر دستگاه اجرایی مشمول، قابل انتقال به سال بعد بوده و صرفاً در قالب موافقتنامه مربوط قابل هزینه است.

دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی بخش غیر دولتی و خصوصی می‌توانند از اعتبارات این تبصره از طریق سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران استفاده نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۲ ۵

وزارت نیرو مکلف است انرژی برق تولیدی توسط نیروگاهها و تولیدکنندگان بخشهای خصوصی و دولتی را با قیمتهای تضمینی خریداری نماید. نرخ تضمینی به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید. در مورد نرخ برق تولیدی بخشهای غیر دولتی از منابع انرژیهای نو با توجه به جنبه‌های مثبت زیست‌محیطی و صرفه‌جوییهای ناشی از عدم مصرف منابع انرژی فسیلی و به منظور تشویق سرمایه‌گذاری در این نوع تولید به ازای هر کیلووات ساعت برای ساعات اوج و عادی حداقل ششصد و پنجاه (۶۵۰) ریال و برای ساعات کم‌باری حداقل چهارصد و پنجاه (۴۵۰) ریال (حداکثر چهار ساعت در شبانه‌روز) در محل تولید مورد عمل قرار گیرد.

ماده ۶۳ ۵

متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۲۴) «قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶» الحاق می‌گردد:

تبصره - شرکت‌های آب منطقه‌ای و آب و برق خوزستان مکلف‌اند در قبال واگذاری حق برداشت جدید آب تحت پوشش طرح‌های تأمین و انتقال آب، متناسب با سهم آب تخصیصی، حق اشتراک دریافت و درآمد حاصله را بر اساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای اجرای طرح‌های عمرانی مربوط با اولویت نگهداری و مرمت سازه‌های آبی در دست بهره‌برداری در همان منطقه به مصرف برسانند.

آیین‌نامه اجرایی این قانون شامل تعرفه حق اشتراک با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت نیرو به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۴ ۵

به سازمان حفاظت محیط زیست اجازه داده می‌شود که به منظور برنامه‌ریزی در امر بهره‌برداری از شکارگاهها در قبال دریافت وجه از شکارچیان نسبت به صدور دفترچه ویژه شناسایی اقدام بنماید. تعرفه مربوط به بهای صدور دفترچه به تفکیک دفترچه‌های گلوله‌زنی و ساچمه‌زنی به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۵ ۵

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است هر ساله مبلغی را در لایحه بودجه سالانه برای اعطای اعتبار صدور خدمات فنی و مهندسی (اعتبار فروشنده و اعتبار خریدار) و همچنین مابه‌التفاوت نرخ سود منظور دارد این مبلغ به عنوان سپرده دولت نزد بانک توسعه صادرات منظور می‌گردد و نحوه پرداخت اعتبار و تفاوت سود و کارمزد بر اساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با هماهنگی شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۶ ۵

اعتبارات مرکز آموزش مدیریت دولتی در قوانین بودجه سالانه بر اساس «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸» و آیین‌نامه آن قابل هزینه می‌باشد. چگونگی اجرا و تطابق با قانون فوق‌الذکر، تشکیل و ترکیب هیئت امنای این مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۷ ۵

به فرهنگستانها و بنیاد ایران‌شناسی اجازه داده می‌شود در قبال ارائه امکانات و خدمات خود مانند چاپ، تکثیر و تجهیزات رایانه‌ای نتایج تحقیقات علمی و فنی و اطلاعات تولیدی و اطلاعات بانکهای

اطلاعاتی و کتب و نشریات و نوارهای صوتی و تصویری و صفحه‌های فشرده به متقاضیان، وجوه مناسب دریافت و به حساب درآمد اختصاصی واریز نمایند. معادل وجوه واریزی مذکور از محل اعتبار درآمد اختصاصی در بودجه سنواتی پیش‌بینی و در اختیار دستگاه مربوطه قرار خواهد گرفت.

ماده ۶۸

به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و متناسب با عواملی همانند کاهش هزینه‌های دولتی ناشی از اصلاح ساختار اداری و کاهش نیروی انسانی و نرخ تورم، هر سه سال یک بار نسبت به کاهش یا افزایش مبالغ ریالی مشخص مندرج در قوانین و مقررات در زمینه میزان جرائم، تعرفه‌ها و خدمات دولتی، حقوق دولتی و عناوین مشابه با رعایت مفاد برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اقدام و مراتب را ابلاغ نماید.

ماده ۶۹

کلیه اراضی، املاک و ابنیه‌ای که برای استفاده وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی از جمله مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع مقررات و قوانین خاص است به یکی از طرق قانونی تملک شده است و یا به نام آن وزارتخانه، مؤسسه خریداری شده یا می‌شود متعلق به دولت بوده و در اسناد مالکیت آنها نام دولت جمهوری اسلامی ایران به عنوان مالک با حق استفاده وزارتخانه یا مؤسسه مربوط درج می‌گردد. تغییر دستگاه بهره‌بردار در هر مورد به عهده هیئت وزیران می‌باشد. کلیه اسناد، سوابق، مدارک موجود مرتبط با این اموال در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی (اداره کل اموال دولتی) قرار می‌گیرد و در خصوص واگذاری حق استفاده از ساختمانهای مازاد دستگاههای مذکور مطابق بند «ب» ماده (۸۹) این قانون اقدام خواهد شد.

تبصره ۱ - اراضی ملی و دولتی و منابع طبیعی که حسب اختیارات قانونی دستگاهها برای واگذاری جهت مصارف عمومی یا اختصاصی اشخاص غیر دولتی در اختیار آنها می‌باشد و تاکنون واگذار نشده از جمله اراضی در اختیار وزارت جهاد کشاورزی موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) «لایحه قانونی اصلاح لایحه

قانونی احیا و واگذاری اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱/۲۱ «شورای انقلاب و اراضی موضوع «قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲» تابع مقررات مربوط است و چنانچه دستگاههای اجرایی، نیروهای مسلح و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع قوانین و مقررات خاص است برای نیازهای عمومی و عمرانی و یا عوض آن نیاز به این اراضی داشته باشند در حدی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد با رعایت مفاد این ماده به صورت بلاعوض در اختیار آنها قرار خواهد گرفت.

در مورد اراضی واگذار شده توسط کمیسیونهای مواد (۳۱) و (۳۲) قانون مذکور و هیئت‌های واگذاری زمین مشروط بر آن که مطابق طرح مصوب احیا گردیده‌اند چنانچه در داخل حریم و محدوده قانونی شهرها قرار گرفته و مالکیت اراضی به وزارت مسکن و شهرسازی یا سازمانهای تابعه منتقل گردیده است وزارت مسکن و شهرسازی و سازمانهای تابعه مکلف‌اند اسناد این اراضی را با قیمت کارشناسی روز بدون لحاظ کردن ارزش افزوده ناشی از سرمایه‌گذاری انجام شده توسط سرمایه‌گذاران به آنها منتقل نمایند.

تبصره ۲ - فروش و واگذاری املاک و اراضی که دولت حق استفاده از آنها را در اختیار شرکتهای دولتی قرار داده است نیز موقوف به تصویب هیئت وزیران است مگر آن که مورد نیاز دستگاههای این ماده باشد که به ترتیب مقرر در آن در اختیار وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی قرار می‌گیرد.

تبصره ۳ - نحوه تنظیم اسناد اراضی و سایر اموال غیر منقول طرحهای عمرانی موضوع ماده (۱۱۳) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» که مجری آن وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌باشند تابع مقررات این ماده خواهد بود.

تبصره ۴ - تعیین بهره‌بردار، بهره‌برداری، چگونگی تنظیم سند عرصه و اعیان املاک و اراضی که برای استفاده دولت و یا مؤسسات دولتی وقف شده است با رعایت وقف‌نامه‌های مربوط تابع ترتیبات مقرر در این ماده خواهد بود.

تبصره ۵ - واگذاری حق استفاده از اراضی و املاک این قانون به نهادهای و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه با تصویب هیئت وزیران در جهت تحقق اهداف و احکام برنامه‌های پنج ساله و قوانین مربوط امکانپذیر خواهد بود. پس از رفع نیاز آنها به تشخیص وزارتخانه مربوط و تصویب هیئت وزیران، ملک یا زمین مورد واگذاری به دولت اعاده خواهد شد.

تبصره ۶ - چنانچه املاک و اراضی که به موجب وظایف قانونی سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی در اختیار این سازمان قرار گرفته است، مورد نیاز دستگاههای دولتی باشد، حسب مورد با پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه مستقل و تصویب هیئت وزیران و با رعایت شرایط این ماده در اختیار آن دستگاه قرار می‌گیرد.

سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مکلف است برای تسهیل در اجرای این ماده فهرست اموال غیر منقول در اختیار خود را به هیئت دولت ارائه نماید.

تبصره ۷ - عدم اجرای این قانون توسط هر یک از مقامات و کارمندان در حکم تصرف غیر مجاز در اموال دولتی محسوب می‌شود.

تبصره ۸ - به منظور فراهم آوردن موجبات تسریع در رفع اختلافات مربوط به ساختمانها، تأسیسات و اراضی وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، نیروهای نظامی و انتظامی که در گذشته بر اساس نیازها و ضرورتهای مختص اوایل انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، بدون اخذ مجوز قانونی و موافقت متصرف پیشین یا با موافقت آن تصرف گردیده و در حال حاضر مورد نیاز متصرفان پیشین می‌باشد کمیسیونی مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار وزرای امور اقتصادی و دارایی، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نماینده تام‌الاختیار وزرا یا بالاترین مقام اجرایی دستگاههای مستقل طرف اختلاف با مسؤولیت معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور تشکیل گردد.

اجرای حکم این ماده در مورد ساختمانهایی که مورد تصرف نهادها و نیروهای مسلح زیر نظر مقام معظم رهبری است با رعایت نظر موافق آن مقام خواهد بود. آرای صادره کمیسیون فوق‌الذکر برای دستگاههای اجرایی ذی‌ربط لازم‌الاجرا است. در صورت عدم اجرای آرای مذکور در مهلت تعیین شده به هر دلیل توسط دستگاههای اجرایی ذی‌ربط، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است معادل ارزش قیمت روز مایملک مورد تصرف را بنا به پیشنهاد کمیسیون مذکور بر حسب مورد، بدون الزام به رعایت محدودیتهای جابجایی در بودجه جاری و عمرانی، از بودجه سنواتی دستگاه مذکور کسر و به بودجه دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه نماید.

تبصره ۹ - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اسناد اراضی و املاک دولتی را بر اساس این قانون و یا اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی و بدون نیاز به اخذ نظر سازمان متصرف و یا سازمانی که اسناد مالکیت را در اختیار دارد اصلاح و سند جدید صادر می نماید. با صدور سند جدید، اسناد قبلی از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

تبصره ۱۰ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است بانک اطلاعاتی جامع از اراضی و املاک دولت موضوع این قانون با استفاده از تجهیزات رایانه ای تهیه و در اختیار دستگاههای اجرایی قرار دهد.

ماده ۷۰ ۵

به منظور بازسازی صنعت گاز مایع و ارائه خدمات منطبق با استانداردهای ملی و اجباری و عدم دریافت هر گونه یارانه در مراحل انتقال، ذخیره سازی، گازپرکنی و توزیع گاز مایع اعم از با ظرف و بدون ظرف به مصرف کنندگان نهایی، ارائه نرخ خدمات گاز مایع توسط شرکت های توزیع کننده در سراسر کشور بر مبنای عرضه و تقاضا بوده و با نظارت سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان و شورای اسلامی شهر و روستا به اجرا درمی آید.

ماده ۷۱ ۵

به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران اجازه داده می شود به منظور حفظ و صیانت از سرمایه های ملی، قیمت فرآورده های نفتی به جز (نفت گاز و نفت سفید، نفت کوره و بنزین، گاز طبیعی مصرفی داخل کشور) را بر اساس قیمت های جهانی و با رعایت صرفه و صلاح کشور تعیین و به فروش برساند.

ماده ۷۲ ۵

مبانی و فاصله طبقات محاسبه مالیات موضوع جزء «۲» بند «ح» «ماده واحده قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی و سود بازرگانی و مالیات انواع خودروها و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آنها مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲» به نسبت چهار برابر افزایش می‌یابد.

تبصره ۱ - از ابتدای سال ۱۳۸۱ مالیات فروش خودروهای سواری حذف می‌گردد و بار مالی ناشی از آن با تعدیل نرخ سود بازرگانی مربوطه منظور شده در تبصره ۲ این ماده تأمین خواهد شد.

تبصره ۲ - دولت مکلف است سود بازرگانی را به گونه‌ای تنظیم نماید که موجبات تشویق افزایش ساخت داخلی قطعات خودرو سواری را فراهم آورد و حداقل سود بازرگانی به میزان شصت درصد (۶۰٪) برای مجموعه قطعات وارداتی Pwh c.k.d و حداقل (۱۰٪) برای خودرو با پنجاه درصد (۵۰٪) ساخت داخلی منظور نماید.

تبصره ۳ - به میزان درصد سهم ساخت داخلی با تأیید وزارت صنایع و معادن سود بازرگانی تعیین شده متناسباً کاهش خواهد یافت.

ماده ۷۳ ۵

ماده (۳۲) آیین‌نامه مالی شهرداریها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۳۲ - به شهرداریهای کل کشور اجازه داده می‌شود تا مطالبات خود را با اقساط حداکثر سی و شش ماهه مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار به تصویب شورای اسلامی شهر مربوطه می‌رسد دریافت نماید. در هر حال صدور مفاصاحساب موکول به تأدیه کلیه بدهی مؤدی خواهد بود.

ماده ۷۴ ۵

«قانون نحوه تأمین بودجه سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و تبصره‌های آن مصوب ۱۳۷۸/۲/۱۲» به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

شهرداری تهران مکلف است در بودجه سالیانه خود چهار درصد (۴٪) از درآمدهای وصولی خود را برای امور فرهنگی، هنری و ورزشی اختصاص و در قالب بودجه سالانه به تصویب برساند. پرداخت تخصیصی بایستی به صورت ماهانه و یک دوازدهم صورت گیرد.

ماده ۷۵

با توجه به وجود دوره‌های آب و هوایی خشک در کشور، دولت مکلف است در سرمایه‌گذاریهای جدید فصلهای کشاورزی، منابع طبیعی، منابع آب و عمران شهری و روستایی (برنامه‌های آب شهری و روستایی)، مهار آبها، اصلاح روشهای آبیاری (با همکاری بخشهای غیر دولتی) و تقویت نظام بیمه محصولات کشاورزی، کشور را برای مقابله با عوارض خشکسالی مجهز نماید.

ماده ۷۶

اجرای خطوط و شبکه‌های برق، آب، گاز و مخابرات در منتهی‌الیه حریم راهها با هماهنگی وزارت راه و ترابری در صورتی که به تأسیسات راه لطمه وارد نکند بدون پرداخت هر گونه وجهی مجاز می‌باشد.

ماده ۷۷

با توجه به ارائه قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور بر اساس نظام جدید بودجه‌ریزی و تغییر نظام طبقه‌بندی دریافتها و پرداختهای دولت، به منظور هماهنگی بین تعاریف به کار برده شده در نظام جدید با تعاریف مندرج در قوانین موجود مالی و محاسباتی، تعاریف زیر به ماده (۱) «قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰» اضافه می‌گردد:

ارزش خالص - منظور ارزش کل داراییها منهای ارزش کل بدهیهای بخش دولتی است.

درآمد - منظور آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را افزایش می‌دهد.

اعتبار هزینه - منظور اعتبار آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را کاهش

می‌دهد.

داراییهای سرمایه‌ای - منظور داراییهای تولید شده یا تولید نشده‌ای است که طی مدت بیش از یک سال در فرایند تولید کالا و خدمات به کار می‌رود.

داراییهای تولید شده - منظور داراییهایی است که در فرایند تولید حاصل گردیده است. دارایی تولید شده به سه گروه عمده داراییهای ثابت، موجودی انبار و اقلام گرانبها تقسیم می‌شود.

داراییهای ثابت - منظور داراییهای تولید شده‌ای است که طی مدت بیش از یک سال به طور مکرر و مستمر در فرایند تولید به کار برده می‌شود.

موجودی انبار - منظور کالاها و خدماتی است که توسط تولید کنندگان به منظور فروش، استفاده در تولید و یا سایر مقاصد در آینده نگهداری می‌شوند.

اقلام گرانبها - منظور اقلامی با ارزش قابل ملاحظه است که نه به منظور تولید و مصرف، بلکه به دلیل ارزشی که دارند نگهداری می‌شود. (مانند تابلو، کتب خطی، فلزات گرانبها)

داراییهای تولید نشده - منظور داراییهای مورد نیاز تولید است که خودشان تولید نشده‌اند. (مانند زمین و ذخایر معدنی)

فعالیت - منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخص است که برای تحقق بخشیدن به هدفهای سالانه برنامه طی یک سال اجرا می‌شود و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به هزینه تأمین می‌گردد.

اعتبار طرح تملک داراییهای سرمایه‌ای - منظور اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه توسعه پنجساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک داراییهای سرمایه‌ای تأمین می‌شود و به دو نوع انتفاعی و غیر انتفاعی تقسیم می‌گردد.

ماده ۷۸ ۵

دولت موظف است حداکثر یک ماه پس از تصویب قانون بودجه سالانه کل کشور، بودجه دستگاههای اجرایی را ابلاغ نماید.

دستگاههای اجرایی مکلفاند پس از ابلاغ اعتبارات مربوط به تملک داراییهای سرمایه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقتنامه شرح عملیات مربوط به طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای جدید مندرج در قوانین بودجه سالانه را برای مبادله موافقتنامه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال نمایند و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز موظف است ظرف مدت یک ماه موافقتنامه مذکور را بررسی، اصلاح و ابلاغ و یا با ذکر دلیل اعاده نماید.

کلیه دستگاههای اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلفاند موافقتنامه شرح فعالیتهای مربوط به اعتبارات هزینه‌ای را بر اساس فرمهای ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان مذکور ارسال دارند، سازمان مذکور موظف است نسبت به تأیید و ابلاغ و یا اعاده موافقتنامه مذکور جهت اصلاح اقدام نماید.

ماده ۷۹ ۵

افزایش اعتبار هزینه هریک از برنامه‌ها و فصول هزینه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منظور در قوانین بودجه سالانه، از محل کاهش دیگر برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه ذی‌ربط، مشروط به آن که در جمع اعتبارات هزینه‌ای آن دستگاه تغییری حاصل نشود حداکثر تا سی درصد (۳۰٪) به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز می‌باشد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کماکان بودجه خود را در قالب برنامه و طرح، تنظیم و اجرا می‌نمایند و تخصیص دریافت می‌کنند و تابع «قانون تشکیل هیئت امنای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب سال ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی» و «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی» و آئین نامه‌های مربوطه می‌باشند.

تأمین و پرداخت کسور بازنشستگی سهم دولت از شمول محدودیتهای این ماده مستثنا می‌باشد. در اجرای ماده (۱۱) «اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری مصوب ۱۳۵۴/۳/۸»، خزانه مکلف است به تقاضای سازمان مذکور، کسور مربوط به هر دوره را از تخصیص اعتبار آن دوره برداشت و به صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت نماید.

ماده ۸۰

به دستگاههای اجرایی مرکزی اجازه داده می‌شود در موارد لزوم حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای مصوب خود را به ادارات تابعه در استانها که مشمول نظام بودجه استانی هستند اختصاص دهند و در این صورت اعتبارات مربوط در هر مورد بنا به پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی مرکزی ذی‌ربط توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از بودجه دستگاه اجرایی مذکور کسر و بر حسب برنامه و فصول هزینه به اعتبارات هزینه‌ای دستگاه اجرایی محلی مربوط اضافه خواهد شد.

ماده ۸۱

به منظور کمک به تهیه به موقع مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات، قطعات یدکی مورد نیاز پیش‌بینی شده در طراحی طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا میزان پنج درصد (۵٪) اعتبارات مصوب طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای ملی و ده درصد (۱۰٪) اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای مصوب استانی، جهت خرید لوازم و مصالح فوق اختصاص داده می‌شود و دستگاههای اجرایی حسب مورد مکلفاند پس از تحویل کالاها و مصالح خریداری شده به پیمانکاران، هزینه تمام شده آنها را به میزانی که در آیین‌نامه این ماده پیش‌بینی خواهد شد از صورت وضعیت کسر و مابه‌التفاوت به هزینه قطعی طرح منظور می‌گردد.

ماده ۸۲

به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حسب مورد، دستگاه اجرایی تمام یا پروژه‌هایی از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی مندرج در قوانین بودجه سالانه را تغییر دهد.

ماده ۸۳

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و آموزشی و پژوهشی مجازند سهم ادارات و واحدهای سازمانی مذکور از محل اعتبارات مصوب مربوط اعم از هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و از محل درآمد اختصاصی یا اعتبارات اختصاص یافته از محل ردیف‌های متفرقه قانون بودجه را مطابق ماده (۷۵) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» به واحدهای ذی‌ربط ابلاغ نمایند.

در موارد مذکور و همچنین دیگر مواردی که بر اساس مقررات قوانین بودجه و دیگر قوانین و مقررات، عملیات اجرایی تمام یا پروژه‌هایی از هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای اجرا به دستگاه‌های اجرایی یا نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران واگذار و ابلاغ اعتبار می‌شود، دستگاه یا واحد سازمانی گیرنده اعتبار به عنوان دستگاه صاحب اعتبار مکلف است همچنان بر اساس شرح فعالیت‌های موافقتنامه‌های متبادله در حدود اعتبارات ابلاغی تخصیص یافته عمل نماید.

ماده ۸۴

به شرکت‌های دولتی مشمول ماده (۲) این قانون و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت مقررات مربوط نسبت به فروش اموال منقول مازاد بر نیاز خود به استثنای خودرو از طریق مزایده و همچنین کسب درآمد بخش آگهی ثبتی موضوع مواد (۱۱)، (۱۲) و (۱۴) «قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶» و اصلاحات بعدی (قیمت و آگهی ثبت شرکتها) به طور نقد یا اقساط اقدام نمایند.

ماده ۸۵

الف: اجازه داده می‌شود به پیشنهاد دستگاههای اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تفکیک اعتبارات فصول طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سالانه متناسب با پیشرفت عملیات هر طرح پس از اصلاح موافقتنامه تغییر یابد.

ب: به دولت اجازه داده می‌شود متناسب با تغییر تشکیلات، جابه‌جایی وظایف بین دستگاههای اجرایی و تغییر در تقسیمات کشوری بر اساس پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اعتبارات هزینه‌ای و تملک داراییهای سرمایه‌ای مصوب را تغییر دهد.

ج: هر گونه تغییر در اعتبارات مصوب ناشی از اجرای مفاد ذی‌ربط این تبصره بایستی در موافقتنامه‌های اصلاحی درج گردد.

ماده ۸۶

مابه‌التفاوت واریزی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان به درآمد عمومی و مازاد وصول دستگاههای اجرایی که به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز می‌گردد، مشمول مالیات بر درآمد نمی‌باشد.

ماده ۸۷

شرکتهای دولتی موضوع ماده (۲) این قانون مکلف‌اند که تمام طرحها و پروژههای سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی بیش از هشت میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال خود را، برای یک بار به تأیید شورای اقتصاد برسانند.

ماده ۸۸

در اجرای وظایف اجتماعی دولت به ویژه تکالیف مذکور در اصول بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور منطقی نمودن حجم و اندازه دولت و کاهش تدریجی

اعتبارات هزینه‌ای و بهبود ارائه خدمات به مردم و جلب مشارکت بخش غیر دولتی و توسعه اشتغال و صرف بودجه و درآمدهای عمومی با رعایت اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و مصالح عامه، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی که عهده‌دار ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، خدماتی و رفاهی از قبیل آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عمومی، تربیت بدنی، درمان، توانبخشی، نگهداری از سالمندان، معلولین و کودکان بی‌سرپرست، کتابخانه‌های عمومی، مراکز فرهنگی و هنری، خدمات شهری و روستایی، ایرانگردی و جهانگردی می‌باشند مجازند برای توسعه کمی و کیفی خدمات خود و کاهش حجم تصدیهای دولت بر اساس مقررات و ضوابط این ماده اقدامات ذیل را انجام دهند:

الف: اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی که متقاضی ارائه خدمات بر اساس مفاد این ماده می‌باشند می‌بایست صلاحیتهای فنی و اخلاقی لازم و پروانه فعالیت از مراجع قانونی ذی‌ربط داشته باشند.

ب: ارائه خدمات موضوع این ماده توسط بخش غیر دولتی به سه روش؛ خرید خدمات از بخش غیر دولتی، مشارکت با بخش غیر دولتی و واگذاری مدیریت بخش غیر دولتی انجام می‌شود.

ج: دستگاههای اجرایی مشمول این ماده برای توسعه کمی خدمات خود با استفاده از ظرفیتهای موجود در بخش غیر دولتی (موضوع بند «الف») و با پرداخت هزینه سرانه خدمات، نسبت به خرید خدمات و ارائه آن به مردم طبق شرایط دولتی اقدام نمایند.

تبصره - برای ایجاد و توسعه اینگونه واحدها، دولت موظف است حمایتهای لازم از قبیل واگذاری زمین، ارائه خدمات زیربنایی و استفاده از تسهیلات وجوه اداره شده طبق ضوابط و به میزانی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد اقدام نماید.

د: در اجرای بند «ب» ماده (۶۴) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، دستگاههای مشمول این ماده مجازند مراکز و واحدهای خدماتی، اجتماعی و رفاهی موجود و یا نیمه‌تمام خود را به صورت اجاره به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع بند «الف» واگذار نمایند.

تبصره ۱ - در اجرای این بند، رعایت اولویتهای زیر مشروط به رعایت بند «الف» الزامی است:

- نهادهای عمومی غیر دولتی نظیر شهرداریها و دهیاریها

- مؤسسات عام‌المنفعه که بر اساس مجوزهای قانونی تشکیل شده یا می‌شوند.
- نهادهای متشکل از کارکنان دستگاه واگذار کننده، مشروط بر قطع رابطه استخدامی آنها با دستگاه دولتی

- سایر اشخاص حقیقی و حقوقی

تبصره ۲- واگذاری بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی می‌باشند مشمول حکم این بند نمی‌گردد.
تبصره ۳- تغییر کاربری مراکز و واحدهایی که واگذار می‌شوند ممنوع می‌باشد. در موارد استثنایی با ذکر دلایل موجه و پس از دریافت مابه‌التفاوت ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری به نفع دولت با پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط و تصویب هیئت وزیران بلامانع است.
تبصره ۴- تعیین میزان اجاره و قیمت‌گذاری کلیه اموال منقول و غیر منقول در واحدهای مشمول این بند با لحاظ نمودن کاربری آنها بر اساس متوسط نظر سه نفر کارشناس رسمی دادگستری صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- اجرای این بند از طریق نشر آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار برای اطلاع عموم از شرایط دستگاه اجرایی انجام خواهد شد.

هـ: دستگاههای مشمول این ماده می‌توانند بر اساس قرارداد منعقد با نهادهای عمومی غیر دولتی، مؤسسات عمومی عام‌المنفعه، تعاونیهایی که از پرسنل منفک شده از دستگاه اجرایی تشکیل شده است و واجد شرایط مذکور در بند «الف» می‌باشند، مدیریت واحدهای خود را با حفظ مالکیت دولت بر اموال منقول و غیر منقول به آنها واگذار نمایند. در این صورت این واحدها بر اساس ضوابط حاکم بر واحد طرف قرارداد اداره خواهند شد.

تبصره ۱- مسؤولیت حفظ و حراست و تعمیر و نگهداری اموال دولت به عهده طرف قرارداد می‌باشد.
تبصره ۲- اینگونه واحدها موظف‌اند با دریافت سرانه متناسب که از دستگاههای اجرایی ذی‌ربط دریافت می‌نمایند بر اساس تعرفه‌های مصوب توسط مراجع ذی‌ربط بر اساس بند «ز» این ماده خدمت نمایند.

تبصره ۳- طرف قرارداد موظف است ضمن حفظ کاربری واحد مربوطه در صورت تقاضای کارکنان برای ادامه خدمت در آن واحدها حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از کارکنان شاغل را به عنوان مأمور بپذیرد و

حقوق و مزایای آنها را طبق احکام رسمی پرداخت نماید. بقیه کارکنان در سایر واحدهای دستگاه ذی ربط اشتغال خواهند یافت.

و: تعیین سیاستهای اجرایی، استانداردها، اعمال نظارت حاکمیت دولت بر اینگونه واحدها با رعایت قوانین مربوطه توسط بالاترین مقام دستگاه ذی ربط انجام خواهد شد.

ز: تعرفه ارائه خدمات توسط بخشهای غیر دولتی فوق الذکر مطابق ضوابط قانونی مربوط تعیین می گردد و در مواردی که ضابطه قانونی مشخص وجود ندارد با پیشنهاد وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی ربط به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

ح: دولت موظف است به منظور کاهش هزینه های جاری و حجم تصدیهای دولت، برنامه اجرایی این ماده را حسب وظایف مربوط، شامل هدفهای کمی و میزان صرفه جویی در هزینه های دولتی و میزان اعتبار مربوط برای پرداخت یارانه ها به بخش غیر دولتی را همه ساله در لوایح بودجه سنواتی منظور نماید.

ط: کلیه درآمدهای دستگاههای دولتی حاصل از این ماده به حساب خزانه داری کل واریز می گردد.

ی: آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت سه ماه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی و با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۸۹

به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می شود:

الف: پروژه های تملک داراییهای سرمایه ای نیمه تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و مصالح و تجهیزات مازاد طرحهای خاتمه یافته را پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با رعایت مقررات مربوط، به طور نقد یا اقساط از طریق مزایده طبق قوانین و مقررات مربوطه به فروش رسانده و وجوه حاصل را به درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل) واریز نمایند. این حکم شامل شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می شود.

ب: حق استفاده از ساختمانهای مازاد بر نیاز دستگاههای وابسته به وزارتخانه ها، مؤسسات و سازمانهای دولتی در مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران در استانها

به پیشنهاد استاندار یا رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی بلاعوض به دستگاههای دولتی نیازمند واگذار گردد.

ماده ۹۰

الف: به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعتبارات مصوب دستگاههای اجرایی را متناسب با واگذاری فعالیت مدیریت شهری به شهرداریها، از اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط کسر و در اختیار شهرداری ذی‌ربط قرار دهد.

ب: با رعایت احکام برنامه‌های توسعه، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با تصویب هیئت دولت، متناسب با واگذاری هر یک از فعالیتهای دستگاههای اجرایی به شوراهای اسلامی روستاها و دهیاریها، اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط را کسر و در اختیار شورای اسلامی روستا یا دهیاریهای ذی‌ربط قرار دهد.

تبصره - رعایت مفاد اصل پنجاه و پنجم (۵۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد اعتبارات مذکور در این ماده الزامی است.

ماده ۹۱

به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود از محل بودجه‌های پیش‌بینی شده در این قانون، ساختمانهایی را که به تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور، دارای ارزش فرهنگی و تاریخی هستند و با کاربریهای مورد نظر دستگاه قابل تطبیق هستند و ساختمانهای حریم آنها، طبق تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور، خریداری و با نظارت سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به تعمیر، تجهیز و بهره‌برداری از آنها اقدام نمایند.

برای تحقق این هدف، وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و جهاد کشاورزی موظفاند با تقاضای دستگاه اجرایی خریدار و موافقت فروشنده نسبت به تأمین زمین جایگزین برای اجرای این حکم و تملک املاک و ساختمانهای موضوع این ماده با دریافت بهای عادلانه اقدام نمایند.

ماده ۹۲ ۵

به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود درآمد حاصل از فروش و واگذاری تولید محصولات آموزشی و کمک آموزشی خود را به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۹۳ ۵

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است در پایان هر سه ماه معادل ارزش خدمات ارائه شده راه آهن و بهای سوخت، آب، فاضلاب، برق، گاز، مخابرات و بدهی به صندوقهای بازنشستگی و بیمه خدمات درمانی نیروهای نظامی و انتظامی جمهوری اسلامی ایران را در صورت عدم پرداخت توسط دستگاههای ذی‌ربط، از اعتبارات ردیفهای دستگاههای ذی‌ربط کسر و حسب مورد به دستگاه طلبکار و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح پرداخت نماید. همچنین هزینه‌های سوخت، آب، برق، مخابرات و تعمیرات جزئی خانه‌های سازمانی توسط بهره‌بردار و هزینه واحدهایی از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که به کارهای انتفاعی می‌پردازند، از محل درآمدهای مزبور پرداخت خواهد شد. در مورد آب و برق خانه‌های سازمانی به استثنای خانه‌های سازمانی پاسگاههای مرزی، نیروهای مسلح موظفاند با نصب کنتور مجزا با هماهنگی وزارتخانه‌های کشور و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح هزینه برق و آب مصرفی را مستقیماً توسط بهره‌بردار به شرکتهای خدمات دهنده پرداخت نمایند.

ماده ۹۴

کلیه کارخانه‌های دولتی و بخش خصوصی موظفانند بر اساس ضوابط مندرج در «قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام» نسبت به ایجاد مراکز مراقبت‌های بهداشتی در محیط کار مطابق آیین‌نامه پیشنهادی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از سود خالص سال قبل خود را با نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای آموزش و اجرای گسترش ضوابط بهداشت و درمان به مصرف برسانند. کل هزینه‌هایی که به موجب این ماده صورت می‌گیرد جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی کارخانه‌های مذکور تلقی و از درآمد مشمول مالیات آنها کسر خواهد شد.

ماده ۹۵

در ازای صدور پروانه گذر مرزی برای مسافران مرزی کشور که بر اساس پروتکل‌های منعقد بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای همسایه در محدوده مجاز مورد تأیید دولت تردد می‌نمایند حداقل بیست و هفت هزار و پانصد (۲۷,۵۰۰) ریال و حداکثر یکصد و ده هزار (۱۱۰,۰۰۰) ریال دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۹۶

به وزارت کشور اجازه داده می‌شود: در قبال ارائه خدمات ویژه (صدور کارت شناسایی صدور دفترچه اقامت موقت، صدور برگ تردد، صدور المثنی برای این موارد، صدور پروانه اقامت، تمدید تابعیت، بقا بر تابعیت پدر و رجوع به تابعیت اولیه) به پناهندگان و اتباع خارج مبالغی با تصویب هیئت وزیران دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.

ماده ۹۷ ۵

بند «ب» ماده (۲۶) «قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸» به شرح زیر اصلاح می‌شود:

معادل سی درصد (۳۰٪) از حقوق و مزایای کلیه کارکنان خارجی را همراه با معادل مبلغ حق بیمه بیکاری که برای کارگران ایرانی اخذ می‌شود از کارفرمایان مربوط دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۹۸ ۵

چنانچه زوجه پس از صدور اجرائیه در خصوص وصول مهریه و لازم‌الاجرا شدن (اعم از اجرائیه اسناد رسمی و آرای محاکم و مراجع قضایی) به هر علت از ادامه عملیات اجرایی منصرف شود از پرداخت نیم عشر دولتی معاف خواهند بود.

حکم این ماده به پرونده‌های اجرایی سابق که مختومه شده‌اند و نیم عشر دولتی آنها وصول نشده نیز تسری می‌یابد.

ماده ۹۹ ۵

به وزارت جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت احکام قوانین برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، درآمد حاصل از فروش نیروگاههای آبی، بادی و خورشیدی و فروش انرژی برق خود را به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند.

ماده ۱۰۰

به وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان ملی زمین و مسکن) اجازه داده می‌شود نسبت به واگذاری اراضی دولتی با کاربری عمومی (آموزشی، ورزشی، بهداشتی و فرهنگی) به سازمان دولتی ذی‌ربط به قیمت تمام شده و به بخش غیر دولتی به قیمت کارشناسی روز به صورت اجاره به شرط تملیک (حداکثر بیست ساله) اقدام نماید.

ماده ۱۰۱

اجازه داده می‌شود برای بهبود شرایط حمل و نقل شهری و کاستن از آلودگی هوای شهرها با مشارکت شهرداریها، مؤسسات اتوبوسرانی شهری به صورت شرکتهای تعاونی و خصوصی تأسیس شود و از نظر رفت و آمد و سایر مقررات از تسهیلات و امتیازات شرکتهای و سازمانهای اتوبوسرانی موجود استفاده کنند.

برای توسعه و بهره‌وری بیشتر حمل و نقل شهری، بر اساس موافقتنامه‌ای که از طریق وزارت کشور و وزارت تعاون با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله می‌شود از محل اعتبار پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی بخشی از هزینه سرمایه‌گذاریهای مزبور برای خرید خودروی جمعی به صورت کمک، وام و یارانه سود تسهیلات به عنوان وجوه اداره شده پرداخت می‌گردد.

شرکتهای و سازمانهای بخش خصوصی و تعاونی مکلف‌اند خدمات لازم را در مقابل تسهیلات و کمکهای دریافتی ارائه نمایند. دولت مکلف است از شرکتهای و سازمانهای بخش خصوصی و تعاونی در مقابل تسهیلات و کمکهای اعطایی تعهد و تضمین لازم برای خرید خودروی جمعی و ارائه خدمات در محورهای تعیین شده را اخذ نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۰۲

وزارت نیرو مکلف است از محل منابع داخلی نسبت به برق‌رسانی به خانه‌های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی روستایی و مراکز و دفاتر پستی مخابراتی روستایی تا دویست متری شبکه و برق‌رسانی به خانواده‌های روستایی تا فاصله دویست متر از شبکه فشار ضعیف به ازای هر خانوار در روستاها فقط با دریافت هزینه انشعاب و نصب کنتور بیست و پنج آمپر تک فاز اقدام نماید.

ماده ۱۰۳

اجازه داده می‌شود کل اعتبارات هزینه‌ای، تملک داراییهای سرمایه‌ای و اختصاصی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگستانها و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به سایر دستگاهها که دارای مجوز از سوی شورای گسترش آموزش عالی می‌باشد، بر اساس «قانون تشکیل هیئت امنای دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی پژوهشی مصوب ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی» و «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی» و آیین‌نامه‌های مربوط در قالب برنامه و طرح به صورت کمک و بدون الزام به رعایت سایر قوانین و مقررات عمومی کشور به استثنای ماده (۳۱) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» هزینه شود. موافقتنامه‌های طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مراکز فوق‌الذکر (به استثنای طرحهای تجهیزاتی) با هماهنگی وزارتخانه‌های متبوع با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله می‌گردد. انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و مراکز سایر دستگاههایی که دارای مجوز از شورای فوق‌الذکر و یا مجلس شورای اسلامی می‌باشند صرفاً مشمول مقررات این ماده می‌باشد.

ماده ۱۰۴

نحوه تخصیص اعتبارات هزینه‌ای و تملک داراییهای سرمایه‌ای و اختصاصی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس مواد (۳) و (۴) «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸» و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۰۵

به وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری اجازه داده می‌شود هزینه ارزشیابی مدارک تحصیلی فارغ‌التحصیلان و دانشجویان انتقالی خارج از کشور را از آنها اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند.

ماده ۱۰۶

به دانشگاهها و مراکز پژوهشی اجازه داده می‌شود که بر اساس سیاستهای کلی دولت نسبت به انجام قراردادهای پژوهشی و توسعه همکاری علمی با دانشگاهها و مراکز پژوهشی و صنعتی سایر کشورها اقدام نمایند.

درآمدهای ناشی از فروش دانش فنی و اجرای امور پژوهشی پس از واریز به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) معادل وجوه واریزی از محل ردیف خاصی که در قوانین بودجه سالانه منظور خواهد شد جهت توسعه کیفی امر آموزش و تحقیقات در اختیار دانشگاهها و مراکز پژوهشی ذی‌ربط قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰۷

خرید دانش فنی از خارج از کشور توسط دستگاههای موضوع ماده (۳۳) این قانون جهت اجرای طرحها و پروژه‌های تملک داراییهای سرمایه‌ای مذکور در قوانین بودجه سالانه به شرطی مجاز خواهد

بود که با تشخیص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دانش فنی مورد نیاز آن در داخل کشور وجود نداشته باشد. وزارتخانه مذکور موظف است با کسب اطلاع از کلیه مراکز ذی ربط حداکثر ظرف مدت دو ماه نظر خود را حسب مورد به دستگاه اجرایی درخواست کننده اعلام نماید.

ماده ۱۰۸ ۵

کلیه دستگاههای اجرایی اعم از مؤسسههای دولتی، شرکتهای دولتی و مؤسسههای انتفاعی وابسته به دولت و غیر دولتی موظفاند قبل از انجام هر گونه خرید خارجی در زمینه مواد پرتوزا و دستگاههایی که به نحوی با پرتوهای یون ساز و غیر یون ساز سر و کار دارند از سازمان انرژی اتمی ایران گواهی عدم تولید داخلی و عدم دانش فنی داخلی را دریافت نمایند. سازمان مذکور موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت تقاضا نسبت به صدور گواهی مزبور اقدام نماید. در صورت توان داخلی طبق استانداردهای لازم موظفاند از طریق عقد قرارداد با مراکز تحقیقاتی، سازنده و تولیدی سازمان انرژی اتمی ایران اعتبارات مربوط را هزینه نمایند.

ماده ۱۰۹ ۵

ایجاد و توسعه هر گونه دانشکده، مؤسسه آموزشی با مقطع تحصیلی بالاتر از کاردانی توسط وزارتخانهها و سازمانهای دولتی و مؤسسههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است به جز وزارتخانههای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین دانشگاههای نیروهای مسلح بدون مجوز شورای گسترش آموزش عالی ممنوع است.

ماده ۱۱۰ ۵

وزارت جهاد کشاورزی موظف است اراضی واگذار شده توسط هیئتهای واگذاری زمین را بدون استثنا و بدون هیچ پیش شرطی به کشاورزان متقاضی خرید با حفظ کاربری کشاورزی حداکثر قیمت منطقهای

زمان واگذاری به صورت نقد یا اقساط بفروشد و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

تبصره - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است اراضی مورد نیاز برای ایجاد مجتمع‌های دامپروری (شرکتهای صنعتی دامداری) را با قیمت منطقه‌ای با اقساط پنج ساله در اختیار سرمایه‌گذاران و بهره‌برداران قرار دهد.

ماده ۱۱۱

شهرکهای صنعتی غیر دولتی از امتیازات مقرر در «قانون راجع به تأسیس شرکت شهرکهای صنعتی ایران مصوب ۱۳۶۲/۱۲/۷» و اصلاحیه‌های بعدی آن برخوردار می‌گردند.

ماده ۱۱۲

اجازه داده می‌شود بر اساس تعرفه‌هایی که به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان محیط زیست به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، درآمد حاصل از صدور مجوز بهره‌برداری و استحصال آرتمیا در پارک ملی دریاچه ارومیه به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز گردد.

ماده ۱۱۳

وزارتخانه‌های صنایع و معادن و جهاد کشاورزی موظف‌اند با رعایت قوانین برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران حسب مورد نسبت به ایجاد بورسهای تخصصی فلزات و بورسهای تخصصی کالاهای عمده بخش کشاورزی اقدام نمایند.

ماده ۱۱۴

این قانون از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ لازم‌الاجرا می‌باشد و قوانین مغایر با آن لغو می‌گردد.

فصل پانزدهم

نظارت

◀ ماده ۲۴۴

به منظور تقویت و کارآمد کردن نظام بازرسی و نظارت و رفع تداخل میان وظایف نهادهای نظارتی و بازرسی، شورائی به ریاست معاون اول رئیس جمهور و عضویت روسای سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات، دیوان عدالت اداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزیر اطلاعات تشکیل می گردد. این شورا موظف است ضمن پیش بینی راه کارهای تقویت و کارآمد کردن نظام بازرسی، وظایف تکراری و موازی سازمان های متولی بازرسی و نظارت را حذف و رویه های اجرائی سازمان های فوق الذکر را هماهنگ نماید و در صورت ضرورت لوایح لازم را تهیه و در مسیر قانونی قرار دهد. دبیرخانه این شورا در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تشکیل می گردد..

◀ ماده ۲۴۵

به منظور حسن اجرای برنامه چهارم، رئیس جمهور گزارش نظارت و ارزیابی پیشرفت هر سال برنامه را حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد، شامل موارد ذیل به مجلس شورای اسلامی، ارائه نماید:

الف- بررسی عملکرد مواد قانونی برنامه

ب- بررسی عملکرد سیاستهای اجرایی

ج- بررسی عملکرد متغیرهای عمده کلان و بخشی، از جمله تولید و سرمایه گذاری، تجارت خارجی، تراز

پرداختها، بودجه، بخش پولی و تورم، اشتغال و بیکاری

د- پیشرفت عملیات اسناد ملی توسعه بخشی، استانی و ویژه

ه- ارزیابی نتایج عملکرد و تبیین علل مغایرت با برنامه

و- ارائه پیشنهادهای لازم به منظور بهبود عملکرد برنامه

۲۴۶ ماده ۴۴

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به منظور ارزیابی میزان پیشرفت کشور در چارچوب موازین، چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام، شاخص‌های مربوط را متناسب با شاخص‌های بین‌المللی تنظیم و مقایسه و در تیرماه هر سال نتایج حاصل از اندازه‌گیری شاخص‌های مذکور را به همراه نقاط قوت و ضعف و پیشنهاد‌های مؤثر برای بهبود وضعیت کشور به مقام معظم رهبری، دولت و مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌نماید.

۲۴۷ ماده ۴۴

کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) "قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی، به استثنای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه قانونی، تعلق داشته باشند و همچنین شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، از جمله: شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابع و وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه در موارد مربوط، مشمول مقررات این لایحه می‌باشند.

تبصره- مقررات این لایحه در مورد سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه آنها در صورتی قابل اجرا است که در قانون تأسیس و اساسنامه مصوب سازمان‌های یاد شده حکم مغایر با آنها منظور نشده باشد.

بخش هفتم
جداول کمی
برنامه چهارم توسعه

جدول شماره ۱- شاخصهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی برنامه چهارم توسعه

اجتماعی				اقتصادی			
شاخص	۱۳۸۸	۱۳۸۰	۱۳۷۰	شاخص	رشد متوسط ۱۳۸۴-۸۸	رشد متوسط ۱۳۷۰-۸۰	رشد تولید ناخالص داخلی (%)
نسبت هزینه ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها	۱۴/۰	۱۹/۴	۳۳/۴	رشد تولید ناخالص داخلی داخلی (%)	۸	۳/۹	رشد تولید ناخالص داخلی داخلی (%)
نسبت هزینه ۲۰٪ بالا به ۲۰٪ پایین خانوارها	۵/۵	۱۰/۰	۱۴/۲	رشد سرمایه گذاری (%)	۶/۶	۲/۴	رشد بهره وری نیروی کار (%)
ضریب جینی	-/۳۸	-/۴۳	-/۴۹	رشد جمعیت (%)	۱۲/۲	۴/۳	رشد جمعیت بیکار (%)
شاخص رفاه اجتماعی	۸۰۰	۴۲۳	۲۵۱	رشد نقدینگی (%)	۱/۴	۱/۵	رشد صادرات غیر نفتی (%)
شاخص توسعه انسانی	-/۸۲۰	-/۷۱۹	-/۷۳۶	رشد تورم (%)	۳/۵	۱/۳	
درصد جمعیت زیر خط فقر نسبی	۷	۱۵	-		-۴/۲	۴/۷	
(۵۰٪ میانه درآمدی)					۱۰/۷	۵/۶	
میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال	۱۷/۰	۳۴/۰	۶۴/۵		۲۰/۰	۲۷/۳	
(در ۱۰۰۰ نفر)	۷۳	۶۹/۸	۶۴/۷		۹/۹	۲۳/۰	
امید به زندگی در بدو تولد (سال)							

فرهنگی، پژوهشی و فناوری				ساختار دولت			
شاخص	۱۳۸۸	۱۳۸۰	۱۳۷۰	شاخص	وضع موجود	۱۳۸۸	۱۳۷۰
شاخص دستیابی به فناوری	۰/۴۵	۰/۲۶	۰/۲۶	کاهش تعداد کارکنان دولت	۸۴	۷۸	۷۸
شاخص توسعه آموزشی (از ۱۰۰)	۲/۵	۰/۸۷	۰/۸۷	افزایش تعداد واهدای دولتی که به روش قیمت تمام شده اداره می شوند	۲۰۰۰	۳۳۶	۱
درصد اعتبارات پژوهشی به تولید ناخالص داخلی	۴	۱	۱	حجم تصدی های اجتماعی، فرهنگی واگذار شده به بخش غیر دولتی	۶	۲	۲
تعداد دانشمندان و مهندسان شاغل در تحقیق و توسعه	۹۰	۸۵/۵	۸۵/۵	کاهش نسبت بودجه کل کشور به تولید ناخالص داخلی	۵۴/۹	۳۳/۷	۳۳/۷
(به ازای هر میلیون نفر)				کاهش تعداد پست های مدیریتی و سرپرستی			
تعداد ثبت جواز امتیاز علمی (به ازای هر میلیون نفر)				متوسط زمان تصدی مدیران در پست های مدیریتی			
درصد صادرات کالاهای فناوری پیشرفته به کل صادرات غیر نفتی				درصد برخورداری دستگاههای دولتی از امکانات اینترنتی			
				درصد رضایتمندی مراجعه کنندگان از نحوه خدمات ارائه شده			
درصد یاسودان ۶ ساله و بالاتر				متوسط سرانه آموزش مدیران و کارکنان دولت در سال			
تعداد عناوین کتابهای منتشر شده به ۱۰۰ هزار نفر جمعیت				نسبت بودجه دستگاههای اجرایی که برای توسعه به بخش غیردولتی واگذار میشود			

جدول شماره ۲- تصویر شاخصهای کلان اقتصادی برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه

شرح	رشد متوسط سالانه (درصد)	به قیمت‌های ثابت ۱۳۸۱				رشد متوسط سالانه (درصد)
		۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	
سرمایه گذاری، رشد و ساختار تولید ملی	۳/۹	۹۲۲۲۳۳/۰	۱۰۵۱۰۱۸/۰	۱۵۴۲۲۹/۲	۲۵۳۸۲۲۴/۸	۸/۰
تولید ناخالص داخلی	۲/۴	۱۴۰۴۹/۳	۱۵۵۳۴/۷	۲۱۳۲۲/۸	۳۲۴۷۲/۱	۶/۵
تولید ناخالص داخلی سرانه (هزار ریال)	۳/۱	۱۰۷۸۹۲/۹	۱۱۹۲۰۵/۳	۱۶۳۵۹۵/۷	۲۲۶۶۶۷/۱	۶/۵
- کشاورزی	-۰/۸	۲۰۳۷۸۶/۳	۲۲۵۹۵۰/۱	۲۶۱۹۳۸/۱	۳۱۲۷۶۷/۸	۳/۰
- نفت	۵/۷	۱۷۰۶۳۱/۷	۲۰۰۸۷۱/۷	۳۴۲۰۷۳/۲	۶۲۲۰۹۸/۳	۱۱/۲
- صنایع و معادن	۵/۰	(۱۲۰۵۳۳/۹)	(۱۴۰۹۱۶/۳)	(۲۲۹۴۷۲/۶)	(۴۹۵۳۴۴/۰)	۱۱/۲
- (صنعت)	۵/۳	۴۳۰۱۲۲/۱	۵۰۴۷۹۰/۸	۷۷۶۶۸۳/۲	۱۲۷۵۹۲۱/۶	۹/۰
- خدمات	۴/۳	۲۵۹۱۴۲/۵	۳۰۱۴۲۴/۷	۴۳۵۸۶۹/۰	۹۳۳۲۱۴/۶	۱۲/۲
سرمایه گذاری	۱/۵	۶۵۶۵۷/۰	۶۷۶۵۶/۱	۷۲۲۹۰/۵	۷۸۱۷۴/۰	۱/۲
جمعیت و نیروی انسانی	۳/۱	۵۳۴۷۹/۰	۵۵۳۰۳/۵	۵۹۲۵۷/۸	۶۵۰۰۹/۰	۱/۵
جمعیت (هزار نفر)	۲/۸	۲۰۱۷۳/۰	۲۱۵۶۸/۴	۲۵۵۳۹/۴	۳۱۲۰۴/۰	۳/۲
جمعیت ۱۰ ساله به بالا (هزار نفر)	-۰/۴	۳۷/۷	۳۹/۰	۴۳/۰	۴۸/۰	۲/۰
عرشه نیروی کار (هزار نفر)	۱/۳	۵۲۲۳۷/۸	۵۵۵۹۱/۸	۶۶۰۲۵/۶	۸۷۴۷۴/۲	۳/۵
نرخ مشارکت (درصد)	۲/۶	۱۷۵۹۱/۰	۱۸۹۰۶/۰	۲۳۳۸۹/۳	۲۹۰۱۹/۲	۴/۳
بهره وری نیروی کار (هزار ریال)	۲/۷	۲۵۸۲/۰	۲۶۶۲/۴	۲۱۵۰/۱	۲۱۸۴/۳	-۲/۲
تقاضای نیروی کار (هزار نفر)	۱/۸	۱۲/۸	۱۲/۳	۸/۳	۷/۰	-۲/۲
جمعیت بیکار (هزار نفر)	۲/۵	۲۸۱۸۶/۰	۳۰۲۷۳/۰	۳۸۰۸۲/۰	۴۷۱۷۸/۴	۴/۷
نرخ بیکاری (درصد)	۵/۶	۵۳۷۹/۰	۷۷۲۰/۰	۱۲۸۱۷/۰	۱۵۷۴۵/۴	۱۰/۷
بخش خارجی	۱۳/۲	۲۶۱۹/۷	۴۸۶۰/۰	۷۶۹۰/۲	۱۱۸۰۹/۰	۱۴/۸
صادرات کالا (میلیون دلار)	-۳/۲	۲۳۷۸۶/۰	۳۰۷۴۲/۰	۴۲۳۸۸/۰	۴۷۱۷۸/۴	۶/۶
صادرات کالاهای غیر نفتی (میلیون دلار)	-	۴۴۰۰/۰	-۴۶۹/۰	-۴۲۰۶/۰	-۰/۰	-
صادرات صنعتی (میلیون دلار)	-	۶۲۰/۹	۷۰۷/۵	۳۸۰۲/۰	۳۴۹۱/۰	۴۰/۰
واردات کالا (میلیون دلار)	۱/۷	۶۲۰/۹	۷۰۷/۵	۳۸۰۲/۰	۳۴۹۱/۰	۴۰/۰
تراز تجاری (میلیون دلار)	۱/۷	۶۲۰/۹	۷۰۷/۵	۳۸۰۲/۰	۳۴۹۱/۰	۴۰/۰
سرمایه گذاری خارجی (میلیون دلار)	۱/۷	۶۲۰/۹	۷۰۷/۵	۳۸۰۲/۰	۳۴۹۱/۰	۴۰/۰
شاخص سرعت تعامل با اقتصاد جهانی	۱/۷	۶۲۰/۹	۷۰۷/۵	۳۸۰۲/۰	۳۴۹۱/۰	۴۰/۰
نقدینگی و تورم *	۲۷/۳	۴۱۷۵۲۴/۰	۶۵۶۷۸۰/۴	۱۶۳۴۲۷۹/۸	۳۶۶۱۷۲۵/۴	۲۰/۰
نقدینگی	-	۱۵/۸	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۹/۹
نرخ تورم (درصد)	-	۱۵/۸	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۹/۹

* اطلاعات این بخش به قیمت‌های جاری می باشد

فروش اساسی در برنامه چهارم:

- افزایش بهره وری نیروی کار، بهره وری سرمایه و بهره وری کل عوامل تولید با رشد متوسط سالانه به ترتیب ۱، ۳/۵ و ۲/۵ درصد در برنامه چهارم و افزایش سهم بهره وری کل عوامل تولید در رشد تولید ناخالص داخلی به ۳۱/۳ درصد.
- افزایش نسبت سرمایه گذاری به تولید از ۲۸/۷ درصد به ۳۴/۷ درصد.
- افزایش نسبت صادرات غیر نفتی به تولید ناخالص داخلی از ۶/۳ درصد به ۱۰ درصد.
- نرخ برابری دلار: رشد ۷٪ طی دوره، ۱۱۹۲۲ ریال در سال ۱۳۸۸
- افزایش نسبت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی از ۶/۰ درصد به ۳ درصد.
- کاهش نرخ تورم از ۱۷ درصد به ۶/۸ درصد (به طور متوسط ۹/۹ درصد طی برنامه)
- کاهش نرخ بیکاری به ۸/۴ درصد در سال ۱۳۸۸

جدول شماره ۲-۱- تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بخشهای اقتصادی در برنامه چهارم توسعه

میلیارد ریال - قیمتهای ثابت ۱۳۸۱

رشد متوسط (%)	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	
۶/۵	۱۶۳.۵۹۵/۷	۱۵۲.۰۰۷/۳	۱۴۲.۳۱۳/۳	۱۳۲.۹۵۰/۳	۱۲۶.۵۲۱/۹	۱۱۹.۴۰۵/۴	ارزش افزوده بخش کشاورزی
۳/۰	۲۶۱.۹۳۸/۱	۲۵۲.۸۷۴/۶	۲۴۵.۰۰۸/۲	۲۳۸.۱۶۰/۸	۲۳۱.۸۸۱/۸	۲۲۵.۹۵۰/۱	ارزش افزوده بخش نفت
۱۱/۲	۳۴۲.۱۰۳/۸	۳۰۴.۳۲۶/۳	۲۷۲.۹۲۴/۹	۲۴۵.۸۰۲/۶	۲۲۱.۸۸۷/۴	۲۰۰.۸۷۱/۷	ارزش افزوده بخش صنایع و معادن
۱۱/۲	۲۳۹.۴۷۲/۶	۲۱۳.۰۲۸/۵	۱۹۱.۰۰۴۷/۴	۱۷۲.۰۶۱/۹	۱۵۵.۳۲۱/۲	۱۴۰.۶۱۰/۲	صنعت
۱۱/۲	۹.۲۳۶/۸	۸.۲۱۶/۸	۷.۳۶۸/۹	۶.۶۳۶/۷	۵.۹۹۱/۰	۵.۴۲۳/۵	معدن
۱۱/۹	۸۰.۳۹۴/۴	۷۱.۰۶۰/۲	۶۳.۳۱۸/۶	۵۶.۷۸۰/۴	۵۰.۸۱۲/۲	۴۵.۷۹۸/۷	ساختمان
۷/۵	۱۲.۹۹۹/۹	۱۲.۰۲۰/۹	۱۱.۱۸۹/۹	۱۰.۳۲۳/۷	۹.۷۶۳/۱	۹.۰۳۹/۲	آب و برق و گاز
۹/۰	۷۷۶.۶۵۲/۷	۷۰۳.۴۹۸/۸	۶۴۲.۹۸۸/۶	۵۹۱.۰۲۴/۳	۵۴۵.۳۴۸/۹	۵۰۴.۷۹۰/۸	ارزش افزوده بخش خدمات
۱۱/۰	۲۵۶.۲۶۸/۰	۲۲۸.۷۲۵/۹	۲۰۵.۲۷۵/۷	۱۸۵.۲۱۴/۴	۱۶۷.۶۹۷/۵	۱۵۲.۲۶۰/۶	بازرگانی، رستوران و هتلداری
۱۱/۰	۱۳۶.۰۴۹/۹	۱۲۱.۲۰۶/۷	۱۰۸.۷۹۶/۷	۹۸.۱۸۰/۱	۸۸.۹۰۹/۳	۸۰.۷۳۹/۰	حمل و نقل و انبارداری
۱۸/۰	۲۶.۳۶۷/۴	۲۱.۱۲۲/۰	۱۸.۱۴۹/۲	۱۵.۶۱۹/۶	۱۳.۴۳۲/۰	۱۱.۵۲۵/۴	ارتباطات
۹/۰	۲۲۰.۱۸۳/۸	۱۹۹.۸۱۱/۱	۱۸۲.۶۴۰/۶	۱۶۷.۸۹۴/۸	۱۵۴.۹۳۳/۱	۱۴۳.۴۲۳/۱	مؤسسات پولی و مالی
-۰/۱	۹۰.۶۴۷/۸	۹۱.۲۳۸/۷	۹۱.۵۵۲/۲	۹۱.۶۵۵/۰	۹۱.۴۹۳/۷	۹۱.۰۹۶/۴	خدمات عمومی
۱۲/۹	۴۷.۱۳۵/۸	۴۱.۳۹۴/۴	۳۶.۵۷۴/۲	۳۲.۴۶۰/۴	۲۸.۸۸۳/۴	۲۵.۷۴۶/۳	خدمات اجتماعی و شخصی
۸/۰	۱.۵۴۴.۲۹۰/۳	۱.۴۱۲.۷۰۷/۰	۱.۳۰۳.۲۳۵/۰	۱.۲۰۸.۹۳۸/۰	۱.۱۲۵.۶۴۰/۰	۱.۰۵۱.۰۱۸/۰	تولید ناخالص داخلی

جدول شماره ۲-۲- تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بخشهای اقتصادی در برنامه چهارم توسعه

میلیارد ریال - قیمتهای ثابت ۱۳۸۱

رشد متوسط (%)	۱۳۸۸				۱۳۸۳	
	جمع	رشد (درصد)	از محل ارتقای بهره وری عوامل	رشد (درصد)	از محل منابع تولید (کار و سرمایه)	
۶/۵	۱۶۳.۵۹۵/۷	۴/۰	۲۸.۶۰۱/۵	۲/۵	۱۳۴.۹۹۴/۲	ارزش افزوده بخش کشاورزی
۳/۰	۲۶۴.۵۵۸/۲	۱/۰	۰/۰	۲/۰	۲۵۲.۳۰۹/۹	ارزش افزوده بخش نفت و گاز
۱۱/۳	۳۳۹.۴۸۳/۶	۴/۲	۵۸.۹۳۲/۹	۷/۲	۲۸۰.۵۵۰/۷	ارزش افزوده بخش صنایع و معادن
۱۱/۲	۲۳۹.۴۷۲/۶	۴/۵	۴۴.۷۱۷/۹	۶/۷	۱۹۴.۷۵۴/۷	صنعت
۱۱/۲	۹.۲۳۶/۸	۴/۵	۱.۷۲۱/۷	۶/۷	۷.۵۱۵/۱	معادن
۱۱/۹	۸۰.۳۹۴/۴	۳/۱	۱۰.۶۹۲/۳	۸/۸	۶۹.۷۰۲/۱	ساختمان
۸/۹	۱۰.۳۷۹/۸	۴/۱	۱.۸۰۱/۱	۴/۸	۸.۵۷۸/۷	آب و برق
۹/۰	۷۷۶.۶۵۲/۷	۱/۹	۷۰.۸۶۹/۰	۶/۹	۷۰۵.۷۸۳/۷	ارزش افزوده بخش خدمات
۱۱/۰	۱۳۶.۰۴۹/۹	۴/۰	۲۲.۸۰۹/۳	۷/۰	۱۱۳.۲۴۰/۶	حمل و نقل، انبارداری
۱۸/۰	۲۶.۳۶۷/۴	۷/۶	۷.۴۶۵/۶	۱۰/۴	۱۸.۹۰۱/۸	ارتباطات
۸/۳	۶۱۴.۲۳۵/۴	۱/۵	۴۸.۰۵۹/۷	۶/۸	۵۷۳.۶۴۱/۳	سایر خدمات
۸/۰	۱.۵۴۴.۲۹۰/۲	۲/۵	۱۵۸.۴۰۳/۴	۵/۵	۱.۳۷۳.۶۳۸/۵	تولید ناخالص داخلی

جدول شماره ۳- پیش‌بینی بخش واقعی اقتصاد در برنامه چهارم توسعه

میلیارد ریال

رشد (%)	جمع برنامه چهارم	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳		
۸/۰	۶,۵۹۴,۸۱۰	۱,۵۴۴,۲۹۰	۱,۴۱۲,۷۰۷	۱,۳۰۳,۲۳۵	۱,۲۰۸,۹۳۸	۱,۱۲۵,۶۴۰	۱,۰۵۱,۰۱۸	تولید ناخالص داخلی	۱۷۸۱ قیمت‌های ثابت
۶/۰	۳,۵۳۵,۳۲۲	۸۰۰,۶۱۶	۷۴۵,۳۲۲	۷۰۰,۴۴۴	۶۶۱,۷۰۷	۶۲۷,۲۳۳	۵۹۸,۲۶۷	هزینه های مصرفی کل	
۱۰/۴	۳,۰۵۹,۴۸۸	۷۴۳,۶۷۴	۶۶۷,۳۸۵	۶۰۲,۷۹۱	۵۴۷,۲۳۱	۴۹۸,۴۰۷	۴۵۲,۷۵۱	پس انداز ناخالص داخلی	
۶/۱	۱,۰۶۶,۳۱۵	۲۳۷,۳۶۶	۲۲۵,۵۰۴	۲۱۳,۳۶۷	۲۰۱,۱۳۳	۱۸۸,۹۴۵	۱۷۶,۹۲۲	تغییر در موجودی انبار	
۱۲/۹	۱,۹۹۳,۱۷۳	۵۰۶,۳۰۸	۴۴۱,۸۸۱	۳۸۹,۴۲۴	۳۴۶,۰۹۸	۳۰۹,۴۶۲	۲۷۵,۸۲۹	پس انداز منهای تغییر موجودی	
۱۲/۲	۲,۱۲۸,۹۸۵	۵۳۵,۸۶۹	۴۶۹,۴۴۳	۴۱۵,۸۸۱	۳۷۲,۳۵۳	۳۳۵,۴۴۱	۳۰۱,۴۲۵	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی	
۲/۹	-۱۳۵,۸۱۲	-۲۹,۵۶۰	-۲۷,۵۶۲	-۲۶,۴۵۷	-۲۶,۲۵۵	-۲۵,۹۷۹	-۲۵,۵۹۶	کسری پس انداز	
۹/۹	-	۲۲۰	۲۰۶	۱۹۱	۱۷۵	۱۵۷	۱۳۷	شاخص قیمت (۱۰۰=۱۳۸۱)	
۲۴/۱	۳,۸۵۹,۴۸۰	۱,۱۱۳,۸۷۸	۹۱۰,۲۷۵	۷۴۳,۸۰۰	۶۰۵,۶۷۲	۴۸۵,۸۵۵	۳۷۷,۸۸۶	پس انداز منهای تغییر موجودی	۱۷۸۱ قیمت‌های ثابت
۲۳/۳	۴,۱۱۸,۵۵۴	۱,۱۷۸,۹۱۱	۹۶۷,۰۵۲	۷۹۴,۳۳۲	۶۵۱,۶۱۸	۵۲۶,۶۴۲	۴۱۲,۹۵۲	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی	
۱۳/۱	-۲۵۹,۰۷۴	-۶۵,۰۳۳	-۵۶,۷۷۷	-۵۰,۵۳۲	-۴۵,۹۴۶	-۴۰,۷۸۷	-۳۵,۰۶۷	کسری پس انداز	
۷/۰	-	۱۱,۹۲۲	۱۱,۱۴۲	۱۰,۴۱۳	۹,۷۳۲	۹,۰۹۵	۸,۵۰۰	نرخ ارز (ریال)	
۵/۷	-۲۴,۶۱۰	-۵,۴۵۵	-۵,۰۹۶	-۴,۸۵۳	-۴,۷۲۱	-۴,۴۸۵	-۴,۱۲۵	کسری پس انداز (میلیون دلار)	

جدول شماره ۴- چارچوب کلی بودجه عمومی دولت در برنامه چهارم توسعه (۸۸-۱۳۸۴)

مبلغ به میلیارد ریال

عنوان	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	رشد ۱۳۸۳-۸۸ (درصد)
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
منابع	۲۱۳۱۴۷/۹	۳۸۲۳۰۰/۶	۴۵۹۹۲۴/۶	۴۵۷۴۹۱/۴	۵۲۱۱۸۳/۶	۵۹۳۱۱۰/۶	۶۷۰۸۰۸/۲	۷۵۸۶۴۵/۰	۱۰/۵
درآمدها	۶۱۹۷۳/۵	۱۸۲۸۵۹/۰	۲۲۲۶۶۵/۸	۲۷۰۲۰۶/۱	۳۲۲۷۲۷/۳	۳۷۶۸۵۸/۸	۴۳۷۹۴۷/۵	۵۱۱۱۶۷/۰	۱۸/۱
درآمدهای مالیاتی	۵۰۵۸۷/۰	۶۵۰۲۳/۰	۸۸۹۹۸۲	۱۱۷۸۳۰/۲	۱۵۰۳۹۷/۷	۱۸۲۵۲۱/۹	۲۱۸۵۵۸/۷	۲۶۲۴۳/۲	۲۴/۲
شفاف سازی قیمت حاملهای انرژی	۰/۰	۱۰۳۸۸۶/۰	۱۰۴۰۰۰/۰	۱۲۳۴۱۷/۰	۱۳۶۷۷۶/۰	۱۵۰۹۳۷/۰	۱۶۶۴۴۱/۰	۱۸۵۷۹۴/۰	۱۲/۳
سایر درآمدها	۱۱۲۸۶/۵	۱۳۹۵۰/۰	۲۹۶۶۷/۶	۲۹۱۵۸۷	۳۵۵۷۳/۷	۴۳۳۹۹/۹	۵۲۲۹۷/۸	۶۲۷۴۱/۵	۱۶/۲
واگذاری دارائی های سرمایه ای	۱۰۳۱۸۳/۲	۱۳۷۲۴۷/۳	۱۵۰۸۳۳/۷	۱۳۲۷۶۴/۸	۱۴۸۰۵۴/۷	۱۶۶۱۱۸/۱	۱۸۶۱۱۷/۳	۲۰۳۳۱۰/۹	۶/۳
بهره مالکانه نفت	۱۰۱۱۲۶/۸	۱۳۲۸۷۷/۳	۱۴۵۲۹۰/۰	۱۲۸۴۹۴/۲	۱۴۰۷۳۴/۵	۱۵۷۵۱۷/۵	۱۷۵۹۵۴/۵	۱۹۲۲۲۲/۳	۵/۸
فروش فرآورده های نفتی	۱۵۰۰/۰	۱۵۰۰/۰	۱۵۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-۱۰۰/۰
واگذاری سایر دارائی های سرمایه ای	۵۵۶/۴	۸۷۰/۰	۴۰۳۳/۷	۶۲۷۰/۷	۷۳۲۰/۲	۸۶۰۰/۷	۱۰۱۶۲/۸	۱۲۰۶۸/۷	۲۱/۲
واگذاری دارائی های مالی	۴۷۹۹۱/۲	۶۲۱۹۴/۳	۸۶۴۲۵/۱	۵۳۲۲/۵	۵۰۳۸۱/۶	۵۰۱۳۳/۷	۴۶۷۲۳/۴	۴۳۱۶۷/۱	-۱۳/۰
مصارف	۲۱۳۱۴۷/۹	۳۸۲۳۰۰/۶	۴۵۹۹۲۴/۶	۴۵۷۴۹۱/۴	۵۲۱۱۸۳/۶	۵۹۳۱۱۰/۷	۶۷۰۸۰۸/۲	۷۵۸۶۴۴/۹	۱۰/۵
اعتبارات هزینه ای (جاری)	۱۴۸۲۹۷/۳	۱۸۱۸۶۳/۹	۲۰۰۸۳۵/۷	۲۲۲۲۳۴/۱	۲۴۴۵۷/۵	۲۶۸۹۰۳/۳	۲۹۵۹۹۳/۶	۳۲۵۷۲۷/۹	-۱۰/۰
پارانه حاملهای انرژی	۰/۰	۱۰۳۸۸۶/۰	۱۰۴۰۰۰/۰	۱۲۳۴۱۷/۰	۱۳۶۷۷۶/۰	۱۵۰۹۳۷/۰	۱۶۶۴۴۱/۰	۱۸۵۷۹۴/۰	-۱۰/۲
اعتبارات جبرانی هدفمند کردن پارانه انرژی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-
هزینه واردات بنزین	۰/۰	۰/۰	۱۰۸۵۵/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-
تملك دارائی های سرمایه ای (عمرانی)	۳۷۲۱۲/۵	۶۰۹۹۷/۰	۹۹۸۶۱/۳	۱۰۲۸۲۰/۷	۱۳۲۷۶۶/۱	۱۷۱۰۷۰/۴	۲۱۳۳۲۷/۶	۲۷۵۸۴۱/۰	۲۲/۲
تملك دارائی های مالی	۲۷۶۳۸/۱	۳۵۵۳/۷	۴۳۷۲۷/۷	۲۸۰۱۹/۶	۲۵۲۰۴/۰	۲۲۲۰۰/۰	۱۹۲۰۰/۰	۱۹۲۰۰/۰	-۱۶/۸
تراز عملیاتی بودجه	-۸۶۳۲۳/۸	-۱۰۲۸۹۰/۹	-۸۲۱۶۹/۹	-۷۵۲۴۵/۰	-۵۸۴۸۶/۲	-۴۲۹۸۱/۵	-۲۴۲۸۷/۱	۰/۰	-۱۰۳/۶
تراز دارائیهای سرمایه ای	۶۵۹۷۰/۷	۷۶۲۵۰/۳	۵۰۹۷۲/۴	۳۱۹۴۴/۱	۱۳۳۰۸/۶	-۴۹۵۲/۳	-۲۸۲۵۶/۳	-۷۱۵۳۰/۱	-۲۰/۰
تراز دارائیهای مالی	۲۰۳۵۳/۱	۲۶۶۴۰/۶	۴۲۰۵۲/۵	۲۴۳۰۰/۹	۲۵۱۷۷/۶	۲۷۹۳۳/۷	۲۷۵۲۳/۴	۲۳۹۶۷/۱	-۱۰/۶
تراز پارانه انرژی	۰/۰	۰/۰	-۱۰۸۵۵/۰	۱۹۰۰۰/۰	۲۰۰۰۰/۰	۲۰۰۰۰/۰	۲۵۰۰۰/۰	۲۷۵۶۳/۰	-
تراز کلی بودجه	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-

فروض اساسی برنامه چهارم:

- افزایش نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی به ۸ درصد در سال ۱۳۸۸
- برآورد منابع حاصل از عواید نفت بر مبنای ۸۱۶۰۴ میلیون دلار طی برنامه شامل ۵۹۷۱ میلیون دلار مالیات عملکرد و ۲۵۶۲۲ میلیون دلار بهره مالکانه نفت و گاز
- استفاده ۱۵۳۹۶ میلیون دلار از حساب ذخیره ارزی
- کاهش تدریجی فروش اوراق مشارکت از ۸۵۰۰ میلیارد ریال به صفر
- محدود کردن رشد اعتبارات هزینه ای به سالانه ۱۰٪ به عبارت دیگر ثبات این اعتبارات به قیمت ثابت
- حذف تدریجی منابع حاصل از واگذاری شرکتهای دولتی و اختصاص آن به بازسازی و نوسازی صنایع
- تامین تدریجی کل اعتبارات هزینه ای از محل منابع غیر نفتی بودجه عمومی

جدول شماره ۵- پیش‌بینی تراز پرداختهای خارجی در برنامه چهارم توسعه

میلیون دلار

تراز حساب جاری	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	جمع برنامه چهارم	رشد(٪)
تراز حساب جاری	۳.۷۳۱	۲.۳۴۳	-۴.۱۲۵	-۴.۴۸۵	-۴.۷۳۱	-۴.۸۵۳	-۵.۰۹۶	-۵.۴۵۵	-۲۴.۶۱۰	۵/۷
تراز بازرگانی	۴.۴۰۰	۵.۸۱۹	-۴.۶۹	-۱.۱۰۳	-۱.۶۶۲	-۲.۲۹۸	-۳.۱۴۶	-۴.۳۰۶	-۱۲.۵۱۵	۵۵/۸
صادرات	۲۸.۱۸۶	۳۰.۰۶۹	۳۰.۲۷۳	۳۱.۱۸۹	۳۲.۷۲۳	۳۴.۲۳۹	۳۶.۶۳۴	۳۸.۰۸۲	۱۷۲.۸۷۲	۴/۷
نفت و گاز	۲۲.۸۰۷	۲۳.۰۹۴	۲۲.۵۵۳	۲۲.۶۴۵	۲۳.۲۷۳	۲۳.۷۷۴	۲۵.۰۵۲	۲۵.۳۶۵	۱۲۰.۰۰۹	۲/۳
نفت خام	۱۸.۷۰۲	۱۹.۱۳۵	۱۸.۵۰۹	۱۷.۹۶۴	۱۸.۰۱۱	۱۸.۰۸۳	۱۸.۹۲۶	۱۹.۰۱۶	۹۲.۰۰۰	۰/۵
صادرات غیرنفتی	۵.۳۷۹	۶.۹۷۵	۷.۷۲۰	۸.۵۴۴	۹.۴۵۵	۱۰.۴۶۵	۱۱.۵۸۲	۱۲.۸۱۷	۵۲.۸۶۳	۱۰/۷
واردات	۲۳.۷۸۶	۲۴.۳۵۰	۳۰.۷۴۲	۳۲.۲۹۲	۳۴.۳۹۰	۳۶.۵۳۷	۳۹.۷۸۰	۴۲.۳۸۸	۱۸۵.۳۸۷	۶/۶
خدمات	-۱.۸۶۵	-۴.۳۹۸	-۴.۶۷۰	-۴.۴۹۷	-۴.۲۸۶	-۳.۹۰۵	-۳.۴۳۵	-۲.۷۸۲	-۱۸.۹۰۵	-۹/۸
دریافت	۵.۶۹۹	۴.۴۹۵	۵.۳۳۷	۵.۹۱۲	۶.۷۱۹	۷.۶۶۲	۹.۰۷۳	۱۰.۷۰۳	۴۰.۰۶۹	۱۴/۹
پرداخت	۷.۵۶۴	۸.۸۹۳	۱۰.۰۰۷	۱۰.۴۰۹	۱۱.۰۰۵	۱۱.۵۶۷	۱۲.۵۰۸	۱۳.۴۸۵	۵۸.۹۷۴	۶/۱
انتقالات	۱.۱۹۶	۹۲۲	۱.۰۱۴	۱.۱۱۵	۱.۲۳۷	۱.۳۵۰	۱.۴۸۵	۱.۶۳۳	۶.۸۱۰	۱۰/۰
تراز حساب سرمایه	۲.۹۴۳	۱.۷۶۱	۶.۳۳۶	۶.۶۸۵	۶.۶۲۱	۶.۰۵۳	۶.۰۹۶	۵.۸۵۵	۳۱.۳۱۰	-۱/۶
بلندمدت (خالص)	۴.۱۱۳	۳۰۰	۶.۶۲۱	۵.۷۲۸	۵.۳۹۹	۴.۵۷۶	۴.۹۹۳	۳.۹۹۳	۲۴.۳۷۲	-۹/۶
دولتی	۳.۸۶۳	۰	۵.۸۷۱	۴.۸۷۸	۴.۲۹۹	۳.۳۳۶	۲.۹۲۶	۱.۹۴۳	۱۷.۳۷۲	-۱۹/۸
بمع متقابل		-۱۵۰	۶۵۰	۱.۱۰۰	۱.۳۰۰	۱.۴۵۰	۱.۵۵۰	۱.۶۰۰	۷.۰۰۰	۱۹/۷
دیون		۱۵۰	۵.۲۴۱	۳.۷۷۸	۲.۹۹۹	۱.۸۷۶	۱.۳۷۶	۳۴۳	۱۰.۳۷۲	-۲۲/۰
سایر	۲۵۰	۳۰۰	۷۵۰	۸۵۰	۱.۱۰۰	۱.۳۵۰	۱.۶۵۰	۲.۰۵۰	۷.۰۰۰	۲۲/۳
کوتاه مدت	-۱.۱۷۰	۱.۴۶۱	-۲۸۵	۹۵۷	۱.۲۲۲	۱.۳۷۷	۱.۵۲۰	۱.۸۶۲	۶.۹۳۸	-۲۴۵/۶
حساب ذخیره ارزی و سرمایه گذاری	-۷۴	۱.۴۶۱	-۲۸۵	۹۵۷	۱.۲۲۲	۱.۳۷۷	۱.۵۲۰	۱.۸۶۲	۶.۹۳۸	-۲۴۵/۶
بانکها و سایر	-۱.۰۹۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	-
اشتباهات آماری	-۱.۸۱۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	-
موازنه کل (تغییر در ذخایر بین‌المللی)	۴.۸۵۸	۴.۱۰۲	۲.۳۱۱	۲.۲۰۰	۱.۹۰۰	۱.۲۰۰	۱.۰۰۰	۴۰۰	۶.۷۰۰	-۲۹/۰

جدول شماره ۶- خلاصه ترازنامه تلفیقی سیستم بانکی

(میلیارد ریال)

۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	
								دارائی ها :
۱۱۵۸۲۵/۴	۱۱۵۸۲۵/۴	۱۱۵۸۲۵/۴	۱۱۵۸۲۵/۴	۱۱۵۸۲۵/۴	۱۱۵۸۲۵/۴	۸۸۲۱۶/۶	۶۱۰۳۴/۸	خالص دارائی های خارجی
۸۷۲۸۳/۵	۸۷۲۸۳/۵	۸۷۲۸۳/۵	۸۷۲۸۳/۵	۸۷۲۸۳/۵	۸۷۲۸۳/۵	۱۳۰۴۲۰/۰	۱۳۶۸۹۵/۸	خالص بدهی بخش دولتی
۱۴۹۹۱۷۰/۹	۱۲۷۱۷۹۶/۷	۱۰۵۷۱۸۴/۰	۸۵۸۴۶۸/۵	۶۷۹۲۹۸/۸	۵۲۱۶۷۱/۵	۳۷۱۷۰۵/۱	۲۷۷۵۷۸/۰	بدهی بخش غیر دولتی
۱۷۰۲۲۷۹/۸	۱۴۷۴۹۰۵/۶	۱۲۶۰۲۹۲/۹	۱۰۶۱۵۷۷/۴	۸۸۲۴۰۷/۷	۷۲۴۷۸۰/۴	۵۹۰۳۴۱/۷	۴۷۵۵۰۸/۶	جمع
								بدهی ها :
۱۶۳۴۲۷۹/۸	۱۴۰۶۹۰۵/۶	۱۱۹۲۲۹۲/۹	۹۹۳۵۷۷/۴	۸۱۴۴۰۷/۷	۶۵۶۷۸۰/۴	۵۲۲۳۳۱/۱	۴۱۷۵۲۴/۰	نقدینگی
۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۰۰/۰	۶۸۰۱۰/۶	۵۷۹۸۴/۶	خالص سایر بدهی ها

جدول شماره ۷- منابع مالی برنامه چهارم توسعه (برای تأمین منابع مالی سرمایه‌گذاری ثابت برنامه)

(برای تأمین منابع مالی سرمایه‌گذاری ثابت برنامه)									
به قیمت های جاری	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	
الف- منابع داخلی (میلیارد ریال)	۳۷۹۳۵۶۴/۵	۸۹۹۱۳۰/۴	۷۲۱۳۰۲/۱	۵۸۷۱۸۲/۴	۴۶۵۸۴۱/۹	۳۶۲۷۹۵/۰	۲۸۲۰۱۵/۶	۲۱۵۴۸۷/۵	
۱- بودجه عمومی دولت	۸۹۸۸۵۱/۸	۲۷۵۸۴۱/۰	۱۷۱۰۷۰/۴	۱۳۴۷۴۶/۱	۱۰۲۸۲۰/۷	۹۹۸۶۱/۳	۶۰۹۹۷/۰	۳۷۲۱۲/۵	
۱-۱- از محل منابع عمومی	۸۸۰۳۵۱/۸	۲۷۵۸۴۱/۰	۱۶۷۰۷۰/۴	۱۳۴۲۴۶/۱	۹۵۸۲۰/۷	۹۱۳۶۱/۳	۵۳۲۱۲/۰	۳۷۲۱۲/۵	
۱-۲- از محل فروش اوراق مشارکت	۱۸۵۰۰/۰	۰/۰	۴۰۰۰/۰	۵۵۰۰/۰	۷۰۰۰/۰	۸۵۰۰/۰	۷۷۸۵/۰	۲۴۹۸/۱	
۲- بودجه شرکت های دولتی	۴۷۲۲۹۶/۱	۱۱۶۹۲۷/۹	۱۰۷۸۱۱/۸	۹۳۵۷۱/۲	۸۲۳۴۸/۵	۷۲۶۳۶/۶	۴۲۴۹۸/۵	۲۵۴۲۸/۴	
۲-۱- از محل استفاده از تسهیلات سیستم بانکی	۱۴۸۰۰/۰	۰/۰	۱۴۸۰۰/۰	۲۹۶۰/۰	۴۴۴۰/۰	۵۹۲۰/۰	۷۴۰۰/۰	۱۱۰۱۱/۰	
۲-۲- از محل سایر منابع	۴۵۸۴۹۶/۱	۱۱۶۹۲۷/۹	۱۰۶۳۳۱/۸	۹۰۶۱۱/۲	۷۷۹۰۸/۵	۶۶۷۱۶/۶	۳۵۰۹۸/۵	۲۵۲۱۷/۴	
۳- منابع بخش خصوصی	۲۴۲۰۴۱۶/۶	۷۱۶۳۳۸/۸	۵۷۶۹۴۵/۰	۴۶۶۶۶۰/۵	۳۷۰۰۸۷/۸	۲۹۰۳۸۴/۶	۲۲۰۴۳۵/۲	۱۸۸۰۹۱/۰	
۳-۱- از محل تسهیلات سیستم بانکی	۹۱۰۵۹۳/۲	۲۲۲۶۰۵/۴	۲۰۳۴۷۰/۷	۱۸۶۲۱۹/۹	۱۶۰۶۷۸/۹	۱۳۷۶۱۸/۳	۱۳۴۲۹۹/۷	۷۳۷۸۵/۸	
۳-۲- از محل پس انداز بخش خصوصی	۸۱۹۵۳۴/۹	۲۰۰۳۴۴/۹	۱۸۳۱۳۲/۶	۱۶۷۵۹۷/۹	۱۳۴۶۱۱/۰	۱۳۳۸۵۶/۵	۹۴۰۵۵/۵	۷۳۰۶۰/۸	
۳-۳- از محل سایر منابع *	۶۹۰۳۸۹/۵	۲۹۳۳۸۸/۵	۱۹۰۳۵۰/۷	۱۱۲۸۴۲/۷	۶۶۷۹۷/۹	۲۸۹۰۹/۸	-	-	
ب- منابع خارجی (میلیون دلار)	۳۱۳۱۰/۰	۵۸۵۵/۰	۶۰۹۶/۰	۶۰۵۳/۰	۶۶۳۱/۰	۶۶۸۵/۰	۶۶۳۱/۰	۱۷۶۱/۰	
۱- تسهیلات فاینانس	۱۰۳۷۲/۰	۳۴۴/۰	۱۳۷۶/۰	۱۸۷۶/۰	۲۹۹۱/۰	۳۷۷۸/۰	۵۲۲۱/۰	۱۵۰/۰	
۲- سایر تسهیلات موضوع بند (ب) ماده ۳ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی	۷۰۰۰/۰	۱۶۰۰/۰	۱۵۵۰/۰	۱۴۵۰/۰	۱۳۰۰/۰	۱۱۰۰/۰	۶۵۰/۰	۳۰۸۱/۰	
۳- سرمایه‌گذاری خارجی	۱۳۹۴۸/۰	۳۹۱۲/۰	۳۱۷۰/۰	۳۷۱۷/۰	۳۳۲۲/۰	۱۸۰۷/۰	۷۵۰/۰	۱۷۶۱/۰	
جمع منابع	۴۱۱۸۵۵۵/۰	۱۱۷۸۹۱۱/۰	۹۶۷۰۵۲/۰	۷۹۴۳۳۲/۰	۶۵۱۶۱۸/۰	۵۲۶۶۴۲/۰	۴۱۲۹۵۲/۰	۳۰۹۵۲۵/۰	

فروض اساسی در برنامه چهارم:

- ۱- منابع قابل تأمین از محل بودجه عمومی براساس جدول شماره ۴
- ۲- منابع قابل تأمین از بودجه شرکتهای دولتی بر مبنای حذف تدریجی تسهیلات سیستم بانکی و ثبات سهم سرمایه‌گذاری این شرکتها
- ۳- رشد متوسط سالانه سرمایه‌گذاری به قیمت ثابت - ۱۲/۲ درصد
- ۴- نرخ متوسط تورم - ۹/۹ درصد، سال ۱۳۸۸ - ۶/۸٪
- ۵- نرخ برابری دلار: رشد متوسط سالانه ۷٪، ۱۹۲۲ ریال در سال ۱۳۸۸
- ۶- منابع قابل تأمین بخش خصوصی براساس تسهیلات بانکی حاصل از جدول شماره ۶ نسبت ۹۰ درصد آورده بخش خصوصی به تسهیلات بانکی
- ۷- سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس فرض جداول شماره ۲ و ۵
- ۸- تأمین باقیمانده منابع خارجی مورد نیاز از محل تسهیلات خارجی
- ۹- مبالغ ارزی مندرج در بند (ب) جدول فوق پیش بینی تغییر در مانده تسهیلات و سرمایه‌گذاری است مبالغ قطعی در چارچوب حکم بند (ب) ماده ۳۴ قانون برنامه

جدول شماره ۸- پیش‌بینی عواید حاصل از نفت

میلیون دلار

کل برنامه چهارم	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	
۷۵۶۳۳	۱۶۱۲۵	۱۵۷۹۲	۱۵۱۲۷	۱۴۴۶۱	۱۴۱۲۸	الف- بهره مالکانه نفت و گاز
۵۹۷۱	۱۲۸۲	۱۲۵۲	۱۱۹۴	۱۱۳۶	۱۱۰۷	ب- مالیات عملکرد
۸۱۶۰۴	۱۷۴۰۷	۱۷۰۴۴	۱۶۳۲۱	۱۵۵۹۷	۱۵۲۳۵	جمع

جدول شماره ۹- تغییرات تعداد کارکنان دولت*

سال	تعداد نیروی انسانی موجود در ابتدای سال	کاهش طبیعی نیروی انسانی دستگاهها در طول سال	جذب نیروی انسانی دستگاهها در طول سال
۱۳۸۴	۲۰۰۲۱،۸۲۰	۴۰،۴۴۶	۲۰،۲۲۳
۱۳۸۵	۲۰۰۱۰،۵۹۷	۳۹،۹۰۰	۱۹،۹۵۰
۱۳۸۶	۱،۹۸۱،۶۴۷	۳۹،۳۷۰	۱۹،۶۸۵
۱۳۸۷	۱،۹۶۱،۹۶۲	۳۸،۸۴۰	۱۹،۴۲۰
۱۳۸۸	۱،۹۴۲،۵۴۲	۳۸،۳۲۰	۱۹،۱۶۰

* شامل کارکنان کشوری و لشکری رسمی، پیمانی، قراردادی و کارگران و نظایر آن